

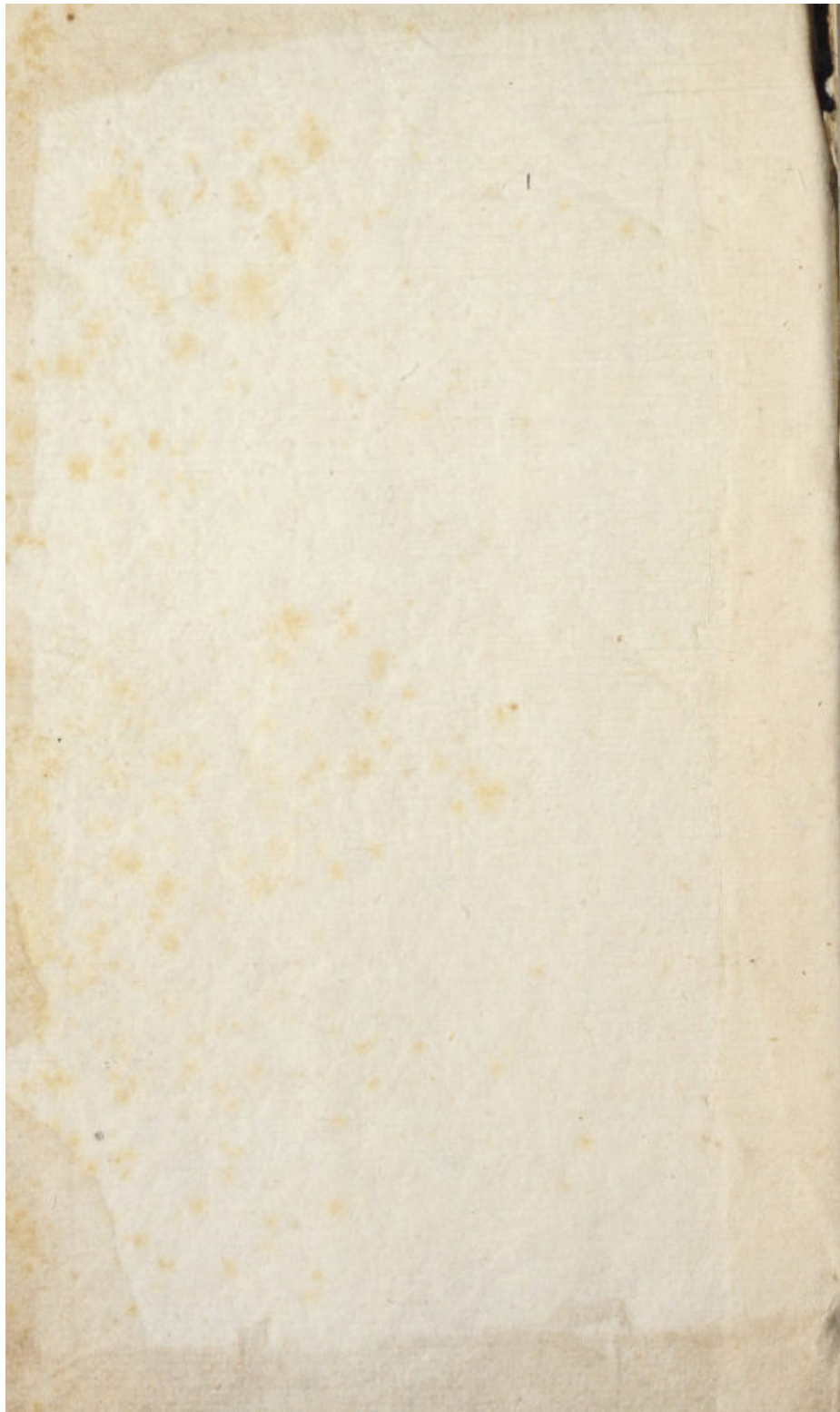
**Dale, Samuel . Samuelis Dale
Pharmacologiæ, seu Manuductionis
ad materiam medicam supplementum
: medicamenta officinalia simplicia
priore libro omissa, complectens ; ut
& notas generum characteristics,
specierum synonyma, differentias, &
vires. Cum duplici indice tam
pharmacologiæ ipsæ, quam
supplementi, altero nominum &
synonymorum præcipuorum latino,
altero germanico, in gratiam tyronum.
Juxta exemplar Londinense. 1705.**

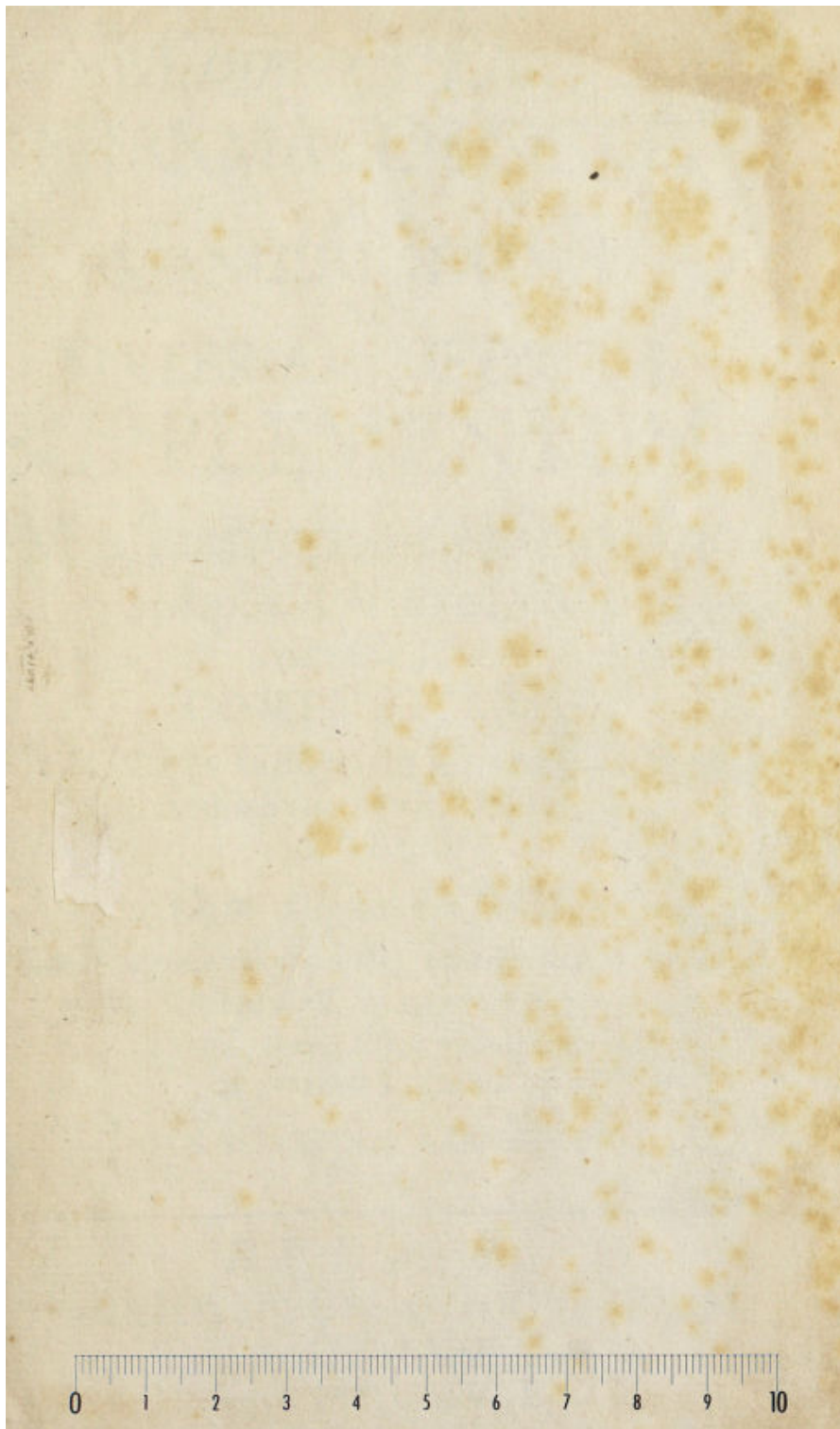
*Bremæ, apud Philippum Godofredum Saurman.
Anno MDCCVII., 1707.*

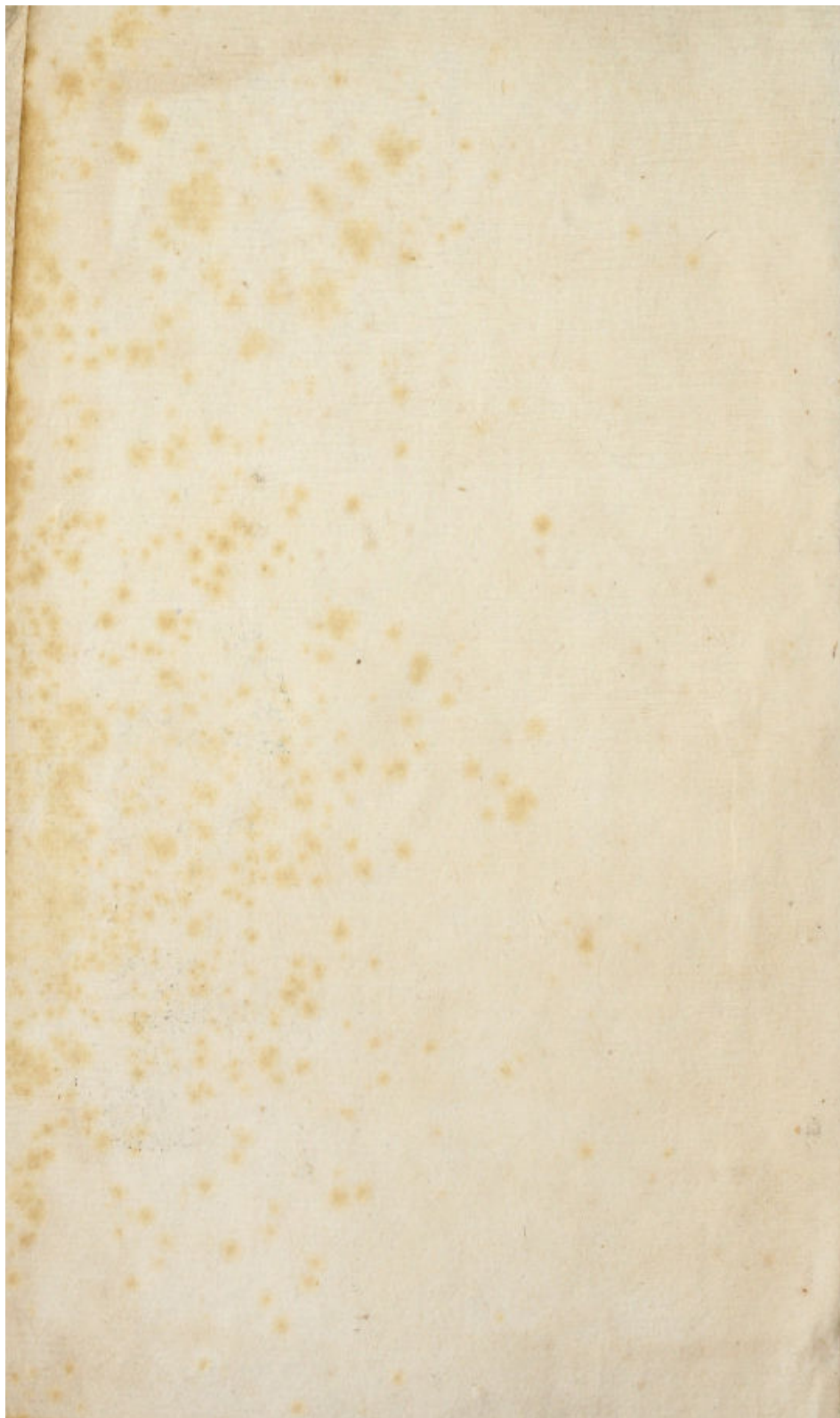
Cote : BIU Santé Pharmacie 11106-2

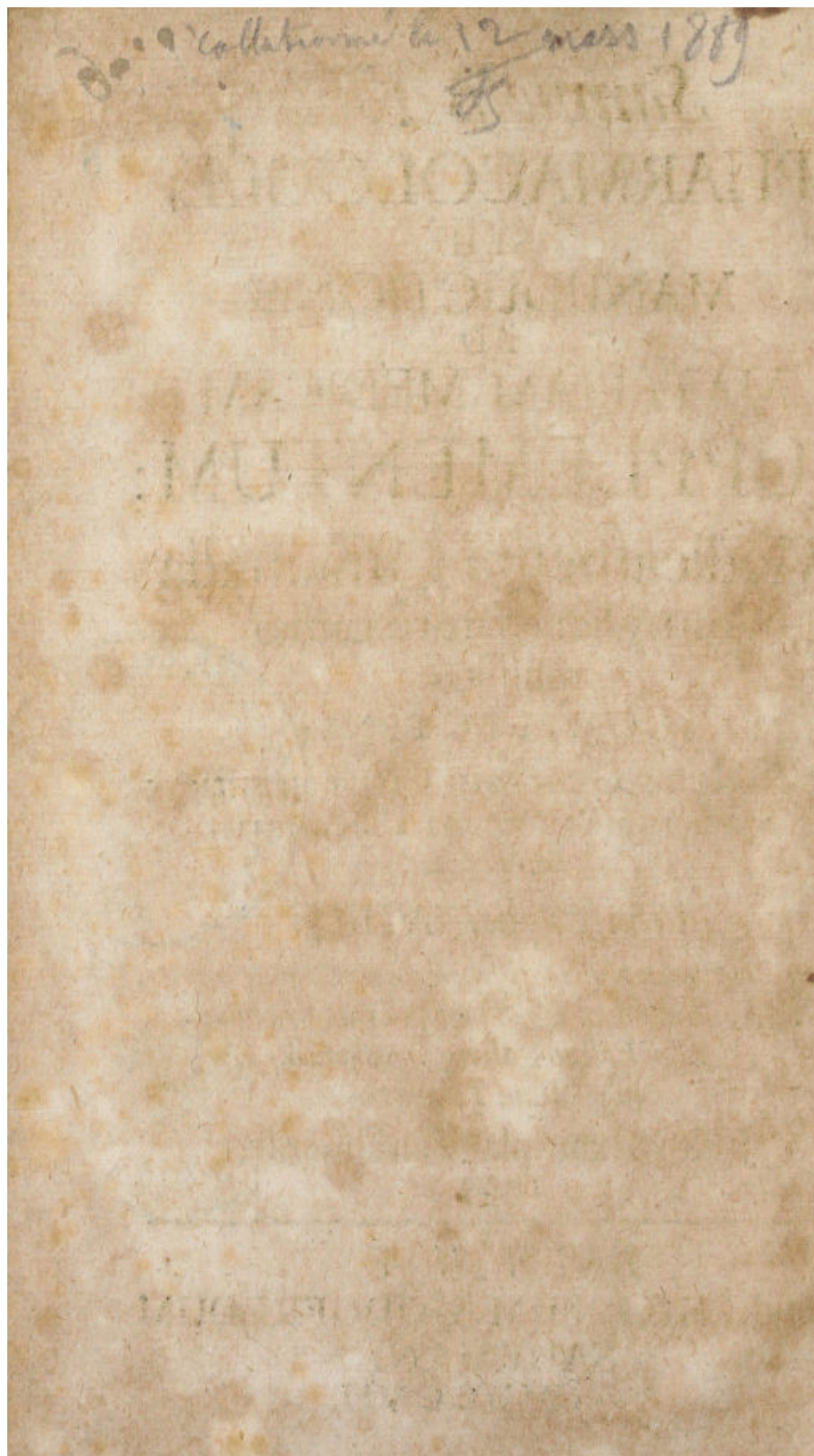

Samuelis Dale 12106
11106
PHARMACOLOGIÆ,
SEU
MANUDUCTIONIS
AD
MATERIAM MEDICAM
SUPPLEMENTUM:
Medicamenta Officinalia
Simplicia priore Libro
omissa,
COMPLECTENS;
Ut & Notas Generum Characteristicas,
Specierum Synonyma, Differentias,
& Vires.
Cum duplici INDICE
Tam Pharmacologia ipsa, quam Supplementi,
altero Nominum & Synonymorum præcipuo-
rum Latino, altero Germanico,
in gratiam Tyronum.
Juxta Exemplar Londinense.

1705.

B R E M Æ,
Apud PHILIPPUM GODOFREDUM
SAURMAN.
Anno MDCCVII.

PRÆFATIO.

Um in Præfatione ad
superiorem meum Li-
brum succinctam red-
didi rationem cur Scientia
Simplicium perquam necessa-
ria fuit omnibus Medicinam
facientibus, unà cum opinio-
nibus antiquorum super eâ re
Medicorum, & quoniam ra-
tiones attuli quæ me potissi-
mum impulerunt ad illum
Tractatum publici juris fa-
ciendum, supervacaneum
duxi

PRÆFATIO.

*duxi ea repetere quæ ibidem
dixeram, satis esse ratus, cer-
tiores facere Lectorem de
causis hoc opus in lucem e-
mittendi, & quæ adhibui au-
xilia in perficiendo eodem &
consummando.*

*Postquam Typis manda-
ram priorem meum Tracta-
tum, Anno 1693. animad-
verti plurimas res medicas,
quæ jam tum cœperunt obti-
nere in usu medicinali à me
omissas, plurimi quoque libri
eò spectantes tum temporis
in manus inciderint qui non-
dum impressi fuerint, vel
quorum saltem notitiam non-
dum habui. Verùm cum mihi
inno-*

PRÆFATIO.

innotuit ab aliquam multis etiam ingeniosis Librum meum & qui bonique acceptum fuisse in Regionibus exteris, quin & inter peregre proficiscendum se illum non tantum in Gallia, & Hollandia, verum etiam in Italia, & in ulterioribus Germaniæ oris, subiit considerare Supplementum fore necessarium quo majori esset usui aliis regionibus, & cum iter jam fecisset usque ad viciniam Græciæ, antiqui istius Scientiarum Fontis, quod non è re foret adjicere ex Dioscoride exterisque Pharmacopœis, quodcunque non adhuc impressum penes me fuit, & non quod expectandum fuit usquedum Liber aliam requireret impressionem, sed scorsim continuò edendum.

Postquam non contemnendum jam progressum feci in constituto subiecto, certior sum factus Gallorum Regem mandasse ingeniosum, nullique secun-

PRÆFATIO.

dum Botanicum D. Tournefortium in Græciam, Insulasque adjacentes, ad investigandas Dioscoridis plantas; id quod effecit ut ad tempus destiti ab opere, sperabam enim fore quod cum insignis iste Vir redux fuisset, aliquid saltem in lucem ederetur ad dirimendam vexatissimam istam inter Botanicos quæstionem de veris antiquorum Græcorum plantis: verum enimverò quamobrem visum fuit præstantissimo Botanistæ invidere Orbiliterariæ, alium laborum suorum Orientalium fructum præter Corollarium, me sane latet.

Operam dedi ut ubique de Materia Medica Dioscoridis liquido constaret, atque adeò consului præcipuos Authores qui de hoc Subiecto tractarunt, & quam presse potui adhæsi textui, ad suppetias etiam meas adhibere lubuit Matthioli Translationem, ut & Commentarium: in his libris concinnandis
iniui

PRÆFATIO.

inivi viam nemini perviam; qualis
nulla (quod sciam) fit mentio in aliqua
Lingua, ideoque tam vivos quam
mortuos consului, plurimos scilicet
doctos, eosque ingeniosos Viros, si-
mul & Libros; quoniam verò necesse
omniñò fuit unicuique rei medicæ ad-
jicere virtutes, verum quandoquidem
libri institutum brevitatem exigit, at-
que adeò ut in Epitomen redigeretur,
hoc in causa fuit quod eosdem excerpsti
ex Authoribus qui id mihi effectum de-
derunt: verum ne Jovis Corvi ad
instar furtivis me efferrem plumis, mi-
hique plus tribuerem quam par est,
quam meritus sum, ad calcem unius-
cujusque transcriptionis imposui Au-
thoris nomen unde mutuo accepi, no-
tas scil. characteristics, easque præ-
sertim ex operibus nuperi mei vicini,
& amici longe colendissimi, Digniss.
& Solertiss. D. Joan. Raii, jam nunc,

) (4

ut

PRÆFATIO.

ut fas est credere, in gloria, nec non à Pharmacopœia Sciroderi; unde accidit quod nonnulli perperam existimavere primum Volumen nihil aliud esse quam transcriptum ex istiusmodi Authoribus; & non opus (ut revera est) prorsus novum.

Hoc mihi potius in gloriam cedit, quam in vituperium, ideoque lubens agnosco me sæpe sæpius amicos quosdam, dum opus moliebar, consuluisse, quorum nonnullos memini, nec immerito in Præfatione ad primum Volumen, nec opus est illos hoc in loco repetere, sed eò referam Lectorem meum ut illorum nomina illi innotescant; quibus addere licet D. Guil. Sherard LL. D. qui jam Consul agit Smyrnæ pro Societate Turcica, D. David Kreig M. D. D. Jacobum Petiver, & D. Finch, Pharmacopœas Londini.

Nomi-

Nominum abbreviatorum Dilucidatio.

A. Litera margine posita indicat Mineras, Plantas, & Animalia illa, quibus præfigitur Angliæ alumna esse.

Act. Philos. & Transact. Philos. Aſſa Philoſophica Regiæ Societatis Londinenſis.

Agricol. Agricola de Re Metallica.

Aldrov. Aldrovandus.

Alpin. Prosperus Alpinus.

Amman. Pauli Ammanni Munuſductio ad Materiam Medicam.

Ang. & Anguil. Aloyſius Anguillara.

Bellon. Bellonius.

Bocc. Paulus Boccone in deſcriptione Plantarum rariorum Siciliæ, &c.

Bod. Joannis Bodæi à Stapel Comment. in Theophræſti Hiſtoriam.

Abbreviatorum

Boet. Boetii de Boot Gemmarum & Lapidum Historia.

Bonan. Bonanni Recreatio mentis & oculi.

Bont. Jacobus Bontius in Historia Naturali Ind. Orient.

Breyn. Cent. Jacobi Breynii Centuria; *idem* *Prod.* 1. & 2. Prodromus primus & secundus ejusd.

Breyn. Dissert. Bot. Joannis Philippi Breynii Dissertatio Botanica.

Cam. Camerarius.

Camel. Syllab. Georgii Josephi Camelli Stirpium Insul. Luzonis, &c. Syllabus.

C. B. Caspari Bauhini Pinax. *C. B. prod.* Prodromus ejusdem. *C. B. Theat.* Theatrum ejusd.

Cat. Angl. & Cat. Plant. Angl. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angliæ.

C. C. Catalogus Plantarum circa Cantabrigiam nascentium ejusd.

C. Jamaic. & Cat. Jamaic. Hans Sloanii Catalogus Plantarum Jamaicensium.

Ces. & Casalp. Andreas Cæsalpinus.

Chab. Dominici Chabræi Stirpium Scia-graphia.

Charlt. ex. Gualteri Charltoni Exercitatio-

Dilucidatio.

tiones de Differentiis & Nominibus
Animalium.

Clus. Carolus Clusius.

Col. & Colum. Fabius Columna.

Commel. in not. Joannes Commelin in No-
tis ad Hortum Malabaricum.

Commel. Prælud. Bot. Caspari Commelini
Præludia Botanica.

Diosc. Pedacius Dioscorides Anazarb.

Dod. Remberti Dodonæi Pemptades.

El. Bot. Jos. Pitton Tournefort Elemen-
ta Botanica.

Ephem. German. Ephemerides Germa-
nicæ.

Flo. Lugd. Bat. Flo. Floræ Lugduno-Bata-
væ Flores.

Gal. & Galen. Galenus.

Garz. Garziæ ab Horto Aromaticum Hi-
storia.

Gaz. Pet. Jacobi Petiverii Gazophylaci-
um Naturæ & Artis. Dec. 1. 2. 3. 4.

Ger. & Ger. emac. Joannis Gerardi Historia
Plantarum emaculata.

Gesn. Conradus Gesnerus.

Herm. & Herm. Cat. Horti Lugduno-Ba-
tavi Catalogus, Paulo Hermannno.

Hern. Francisci Hernandez Plantarum,
Ani-

Abbreviatorum

Animalium, &c. Mexicanorum Historia.

Hoffman. Casparus Hoffmannus de Medicamentis Officinalibus.

H. Beaum. Catalogus rariorum Horti Beaumontiani, à Kiggelario editus.

H. M. Hortus Malabaricus.

H. Ox. Roberti Morisoni Historia Plantarum Oxoniensis. Pars. 2. & 3.

Imperat. Ferrandus Imperatus in Hist. Nat.

J. B. Joannis Bauhini Historia Plantarum. 3. Voll.

Jons. Joannis Jonstoni Historia Animalium.

Jons. D. De Arboribus ejusdem.

Laet. & de Laet. Joannis de Laet de Gemmis & Lapidibus.

Lister. & List. Hist. A. A. Martini Listeri Histor. Animalium Angliæ; *idem icon,* & *Hist. Conch.* Historia Conchyliorum ejusdem.

Lob. & Lobel. Lobelius in Adversaria & Observat.

Marg. & Marck. Georgii Marcgravii Historia Naturalis Brasiliæ.

Matth. Petri Andreae Matthioli Commentarius in Dioscoridem.

Mer.

Dilucidatio.

Mer. P. & Mer. Pin. Christophori Merrett Pinax Rerum Naturalium Britannicarum.

Mor. Prælod. Roberti Morisoni Præludia Botanica.

Mor. umb. idem in umbelliferarum distributione.

Mouff. Thomæ Mouffeti Theatrum insectorum.

Munt. Abrahamus Muntingius in Aloiderio, Herba Britannica.

Mus. Reg. Soc. Musæum Regiæ Societatis.

Mus. Pet. Jacobi Petiverii Musæum.

Offic. Nomina usitata in Officinis denotat.

P. B. Phytologia Britannica.

P. B. P. Paradisi Lugduno-Batavi Prodromus.

P. Al. Leonardii Plukenetii Almagestum Botanic.

P. Mant. Mantissa ejusdem.

P. P. Phytographia ejusdem.

Park. Joannis Parkinsoni Theatrum Botanicum; *idem. Parad.* Paradisus ejusdem.

Parad. Bat. Pauli Hermannii Paradisus Batavus.

Plin.

Abbreviatorum

Plin. C. Plinius secundus in Historia Naturali.

Pis. & Pison. Guil. Pisonis Historia; *idem*
Mant. Mantissa Aromatica ejusd.

Rauwolf. Leonardi Rauwolfii Itinerar. in Orient.

R. Cat. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angl.

R. D. Dendrologia ejusdem.

R. H. Historia Plantarum ejusd. 3. Voll.

R. Meth. Methodus Phantarum nova ejusdem.

R. Meth. A. Eadem emendata & aucta, ejusdem.

R. Ornith. Francisci Willoughbæi Ornithologia, à Joanne Raio edita.

R. Ichth. Franc. Willoughbæi Ichthyologia ejusd.

R. Synop. Animal. & H. Animal. Joannis Raii Synopsis Animalium.

R. Synop. Synopsis Plantarum ejusd.

Rivini. Augusti Quirini Rivini Introductio ad Rem Herbariam.

Rondel. Rondeletius.

Ruel. Joannes Ruellius.

Salv. Salvianus.

Scalig. Scaliger.

Schrod. Joannis Schroderi Pharmacopœia.

Schvuenck-

Delucidatio.

Schwenckfeld. Schwenckfeldius.

Sibbald. Roberti Sibbaldi Balenalogia nova

Syen. in not. Arnoldus Syen in notis ad
Hortum Malabaricum.

Theoph. Theophrasti Eresii Historia Plan-
tarum.

T. Coroll. Josephi Pitton Tournefort Co-
rollarium Institutionum Rei Herba-
riæ; *idem Inst.* Institutiones Rei Her-
bariæ ejusdem.

Trag. Hieronymus Tragus,

Turn. Turnerus.

Volck. Jo. Geo. Volckameri Flora Norim-
bergensis.

Usu. In usu sunt.

Worm. Wormii Musæum.

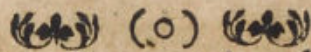

Spatii loco adjecti sunt aliquot Libri

*Med. qui Brema in Bibliopolio repe-
riuntur Saurmanniano.*

Aldrovandi Dendrologia fol.
Argenterii Opera Medica fol.
Augenii Scripta Medica fol.
Chabræ Icones Stirpium fol.
Bauderoni Pharmacopœa fol.
Bertini Medicina fol.

Cru-

Boneti Medicinæ Septentrional pars secunda.
Crucii de Arte Medicina fol.
Fabricii Opera Anatomica, cum fig. fol.
Foresti Opera omnia Medica fol.
Forti Consultat. & Responsiones Med. fol.
Fuchsii Opera Medica, fol.
Galegii Opera Physico-Medica fol.
Hoffmanni Scripta Medica fol.
Horsti Opera Medica fol.
—— Dispensatorium fol.
Laurentii Scripta Medica fol.
Libavii Syntagma Alchymix fol.
Lipenii Bibliotheca Medica fol.
Mermannii Consultat. & Respons. Medica, fol.
Parisanus de Microscopica subtilitate fol.
Saxonix Tr. de Medicina pract. fol.
—— ——— Pulſibus fol.
Schenckii Observationes Medicinales fol.
Scholtzii Consilia Medica fol.
Sommerhofii Lexicon Pharmaceutico-Chy-
micum fol.
Sorbaiti Opera Medica fol.
Vidii Ars Medicinalis fol.
Wechtleri Homo oriens & occidens fol.
Zacchiæ Quæſtiones Medico-Legales fol.
Zwelferi Observationes ad Pharmacopœam
August. fol.

PHARMA-

PHARMACOLOGIÆ,
SEU
*Manuductionis ad Materiam
Medicam,*
LIBER PRIMUS.

SECTIO PRIMA.
De
Aquis Medicamentosis.

I. Aquæ Simpliciores.

Pag. 40. post lin. ult. adde :

N. 1. Ad quæ aqua sine peculiari mentione alterius, e. g. pluvix, &c. recipi jubetur.

N. 2. Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ visu, gustu & olfactu, pura, clara, tenuis, levis, ac sincera apprehenditur, ut & quæ citò incalescit, & citò refrigeratur; quæ Hyeme calidior; æstate frigidior. Aquam hanc in-

A

jecto

jecto pane tosto corrigere, ægrotisque, loco potus sat grati concedere nostrates consueverunt. *Schrod.*

Lotiones in aqua fontana, seu Balnea frigida Veteribus in frequenti usu fuisse ad varios morbos sanandos legimus; nuperrimè etiam plurimum commendantur à medicis nonnullis eruditis; inter quos eminet D. J. Floyer, Equ. Aurat. M. D. scripto non ita pridem libello de eorum utibus, titulo *Antiquæ Ψυχρο-ασίας redivivæ*, &c. in quo p. 22. & 23. Catalogum exhibuit Morborum Aquis Balnearum *Sti. Chaddi* prope *Lichtfieldiam* sanabilium.

Balnea autem frigida in quatuor genera dividit, viz. 1. est eorum quæ moderatum obtinent calorem, uno tantum gradu corporis nostri humoribus minorem; cujusmodi sunt Balnea frigida *Buxtoni* in *Derbia* & *Bristolie* in *Somersetia*. 2. Aquæ fluviatiles æstivo sole calefactæ. 3. Aquæ fontium frigidissimorum, quales sunt *S. Winifridæ* in *Com. Flint*, & *Serbach* in *Lancastria*, *S. Chad* supradictæ, &c. 4. Fontes frigidi minerali quodam imprægnati, ut 1. Sulphuris foetidi fontes, cujusmodi sunt *Godshallæ* in *Staffordia* & *D. Nath. Cursoni* Equ. Aurat. prope *Derbiam*. 2. Aquæ Vitriolicæ. 3. Aquæ vitriolo Cupri infectæ. 4. Fontes Salini & Aqua Marina. 5. Aquæ petrificantes, ut *Newnhamenses* in *Warwicensi* Comitatu, &c. 6. Aquæ bituminosæ, ad *Millow-Bridge* in *Staffordia*, &c. 7. Aquæ Nitrosæ purgantes. 8. Aquæ plumbo imprægnatæ, ad

Holy-

Holy-Well &c. 9. Aquæ Stannoæ in *Devonia* & *Cornubia*. 10. Alabastrites, ut prope *Tutbury* in *Staffordia*. 11. Aquæ margâ tinctæ, ut quæ prope *Hinchley* in *Leicestria* habentur. 12. Aquæ calce imbutæ, ut quæ prope *Verulamium* in *Hartfordia*, & *Walshall* in *Staffordia* occurrunt. Qui plura velint, librum ipsum consulant: Quem in Latinum versum in *Hollandia* impressum iri audio.

Præter morbos prædictos *S. Chaddi* aquis sanabiles, aliæ plurimæ medelæ insignes Balneis frigidis effectæ, per totum librum memorantur, quarum multæ ab eruditis medicis hodie viventibus observatæ sunt.

A. 2. Aqua Putealis *Offic. Brunnen-Wasser*. Fontana vilior, & crudior ut plurimum habetur; eò quod ponderosior plerumque sit ac linguam magis feriens. Verùm si ex vivis scaturiat scaturiginibus, reliquisque bonitatis signis abundat; illius vices subire haud inepta est.

A. 3. Aqua fluviatilis *Offic. Flus-Wasser*. Quod radiis solaribus exposita fuit, magis habetur digesta quidem, quam putealis: Verumtamen in usurpatione ejus, non erit inutile, spectare, unde originem trahat, quoque perlabatur.

A. 4. Aqua Palustris *Offic. Sumpfsicht Wasser*. Pessima omnium censetur, adeoque à Medicina eliminanda.

Pag. 41. lin. 4. post Verbum *fit* adde:

Aquam marinam in receptacula *Salt-Gruben*

A 2

ben/

ben/Salz/Pfannen dicta infundunt, ubi Solis calore coagulatur. Pro modis conficiendi Vid. Act. Philosoph. Lond. n. 51.

Joannes Speed Salis cujusdam meminit à lateribus lapidum quorundam in fluvio Were juxta Butterbeck prope Dunelmum jacentium exeuntem, qui Solis calore, æstivo tempore, ab aqua salsa rubente refluxûs marini tempore in Salem candidum induratur. A. Camdeno quoque memoratur in Britannia p. 744. his verbis: Inde Vedra decurrit, crebrò eminentibus saxis interpolatus, quibus si aqua infundatur, parumque misceatur, salsam imbuat qualitatem.

Pag. 41. lin. 5. post verb. *transportatur*
adde:

Alium Salis ex aqua marina conficiendi modum Lemingtonia in Comitatu Hantonia usitatum, ab insula cui inædificatur oppidum istud, nomine Port See-Salz dicti meminit D. Joan. Collins in Tractatu suo De Sale & Piscatura p. 18. Aquam scilicet marinam in Vasa. Salz/Pfannen dicta infundunt, ubi primo Solis calore paulum evaporatur, postea ignis vi excoquitur, Sal purgatur & coagulatur.

Quinetiam Salis Genus ex aqua marina coquendo efficitur, cujus parandi modus apud Shields prope Novum Castrum usitatus, (quod genus Sal Novo castrensis i. e. Salz von NeuCastle/ inde dicitur) ut & in comitatibus Dunelmensi & Northumbrico à D. Collins libro prædicto p. 10. quo lectorem refero.

Sal

Sal insuper in *Lancastria* ex arena marina elicetur; modum videtis apud clarissimum *A. Joan. Raium* in *Vocum Anglicarum localium Sylloge* Ed. 3. p. 209. *Camdenum* in *Britannia* p. 753. his verbis descriptum: *In ora hæc maritima multis in locis sabuli cumulos videas, quibus aquam subinde infundunt, donec salsuginem contraxerit, quam postea subditis glebis in candidum salem excoquunt.* Nec in *Lancastria* tantum sed in *Hantonia* ut à prædicto *D. Collins* p. 15. certiores facti sumus.

A. 6. Aqua pluvialis *Offic. Regen: Wasser.* Est aqua levis linguamque minus foriens, fontanæ vicariæ, utimur eâ ut plurimum destillatâ. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radiis solaribus magis imprægnatas & digestas arbitrantur.

A. 7. Aqua Nivea *Offic. Schnee: Wasser.* Pluviali affinis est, magisque penetrans, ad eoque & ad sudorem movendum non inefficax, quas vires naturæ salinæ acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condensata. *Vires.* Odontalgiam pertinacissimam aquâ niveâ fuisse domitam scribit *Zacut.*

Pag. 41. lin. 23. adde:

Vires. Vim habet laxandi, resistit ictibus animalium venenatorum, collectus ab herbis ophthalmicis oculorum affectibus convenit. *Witeel in Schrod.*

A 3

II. Aqua

11. *Aquæ Minerales.*

Pag. 41. lin. ult. subjunge :

Hæ à vicino nostro D. Ben. Allen, M. B. in *Historia sua Chalybeatarum & purgantium aquarum Angliæ* in duo genera dividuntur. 1. est earum quæ copiosum Salem nitrosum continent, quales sunt quæ ad *Leez, Witham, & Markshall* in *Essexiæ* comitatu, *Knarborough* in *Eboracensi* provincia, *Ilmingtoni* in *Warwicensi* agro & *Aylesham* in *Norfolcia* occurrunt. 2. *Acidula* seu *Chalybeata* leviores, ut *Tunbridgenses* in *Cantio*, *Wellingburgenses* in *Northamptonia*, *Islingtonienses* prope *Londinum*, *Felstedenses* in *Essexia*, & *Oultonenses* in *Norfolcia*.

Prædictus Autor tertium adhuc Genus harum aquarum constituendum arbitratur, cui *Acidochalybeatarum* nomen convenire censet. Hujus generis characteristicam facit: Quod ponderosiores sint, coloris sui tenaces, quod mineræ minis, plus spiritûs contineant, quodque cum gallis colorem *Cerasi* instar rubentem reddant, ad modum *Spirituum Vitriolicorum*. Hanc classem esse ad quam *Markshallenses* & *Knarburgenses* propriè & peculiariter pertinent. Hanc divisionem instituisse sibi in animo fuisse affirmat, verum ob nimiam festinationem memoria excidit membrum hoc tertium & omissum est.

Pag. 42. lin. 4. subjunge :

Hæ etiam à prædicto Autore in 3. species dividuntur, 1. *Selenitica*, quæ *Epsbamia* in *Sur-reia*,

reia, Actoni & Kensingtonia in Middlesexia, & Colcestria in Effexia scaturiunt. 2. Quæ in terra lutosa æquabili existunt ut ad *Richmond, Lambeth, & Surreia, Dulwich in Cantio, Northall, & Barnet in Hartfordia, Upminster & Brentwood-Weal in Effexia*. 3. Quæ chalybeatam admixtam habent, ut *Scarburgi in Eboracensi Comitatu, & ad Woodham Ferrers in Effexia*.

Quod ad vires & usus prædictarum mineralium aquarum attinet eas in libro prædicto requirendas omitto.

SECTIO SECUNDA.

De

Terris Medicamentosis.

1. De Bolo.

Pag. 43. pro 3. & 4. Specie adde:

3. **B**Olus Toccaviensis *Offic. Charlt. Ex. Forckanscher Bolus*. Notas Boli Armenæ veræ habet, & instar butyri in ore liquefcit. In *Transylvania* ad *Toccaum* seu *Tockai* effoditur. *Vires*. In Catarrhis & peste valdè commendatur. A *Cratone* in usum medicum fuit traductum, qui eam præferat Armenæ, quæ Imperatori ex *Turcia* allata erat. An à priore differat nescio.

Pag. 43. lin. ult. adde:

4. Bolus candidus *Offic. candidus Lignicensis* seu Terra sigillata *Goltbergensis Charlt. Ex. Axungia Lunæ Chymicis weisser Bolus.*

A 4

Effo.

Effoditur ad Goltbergam in Ligies, & Strigonium. *Vires.* Capitis dolores mulcet & mitigat, cerebrum roborat, Diarrhœæ & Dysenterix medetur, albumque Uteri fluorem peculiari vi curat.

II. De Argillis.

Pag. 45. lin. 2. subjunge:

3. **T**erra Lemnia alba *Offic. Worm. Charlt. Ex.* weisse Lemnische Erde. Aliquantulum tenax & lubrica est, ob pinguedinem, adeo ut linguæ adhæreat sine mordacitate. Si in aqua resolvitur, similis erit molli ceræ. In Insulæ Lemno eruitur. *Vires.* Sanguinis ex Utero profluvia, & fluxus muliebres compescit, venenis morbisque malignis resistit; rabidi canis morsui medetur.

4. Terra Eretria *Offic. Charlt. Ex.* Eretrianische Erde. Duæ sunt Eretriades, una alba est, altera cinericea. Optima habetur ad cinericeum colorem vergens perquam mollis: quæ si per æramenta tracta tractim ducatur lineam violaceam refert. *Vires.* Vim habet adstringentem, & refrigeratorem, leviter mollientem: cava explet, & sanguinolenta conglutinat. *Diosc.*

5. Pnigites *Offic. Charlt. Ex Worm.* Terra Pnigites *Diosc.* schwarze Erde. Pinguis est, spissa, mollis, nigra, adstringens & acris valde, sapore Vitriolum refert. *Vires.* Eosdem effectus habet quos Cimolia, paulo tamen infirmior est. *Diosc.* Partibus diversis constare affirmat *Wormius.* Pag.

Pag. ead. lin. 10. post *Vulgò* adde:

Sive Terra Strigenfis. Sigillata Strigoniana *Charlt. Ex.* Silesiaca sigillata qui Chymicis Axungia Solis dicitur *ejusd.* Terra sigillata Silesiaca, sive Terra sigillata Germanica, Sigillum Strigoniense, Axungia Solis Chymicorum *Worm.*

Pag. ead. lin. 11. post *Erde* subjunge:

Strigische Erde. Terra est lutei coloris, ad flavedinem vergens, pinguis, viscosa, instar butyri in aqua vel ore diffuens. *Vires.* Cum Terra Lemnia viribus convenit, sed efficacior. Magnopere laudatur à *Sennerto Lib. de Peste.*

8. Terra Turcica *Offic.* sigillata Turcica *Schrod.* Pastilli Turcici characteristis insigniti *Worm.* *Türkische Erde.* Color internus totius massæ cinereus. *Vires.* Pro terra Lemnia communiter venditur, cujus viribus respondet.

9. Terra sigillata Livonica *Offic. Worm. Charlt. Ex.* *Liefländische Siegel Erde.* Rubicundior est quàm Terra Silesiaca. *Vires.* Valde adstrictoria est; ideoque in Dysenteria, Diarrhœa aliisque profluviis commendatur.

Pag. 47. lin. 28. adde:

13. Terra Chia *Offic. Charlt. Ex. Worm.* *Erde aus der Insel Chios.* Ex Insula Chio allata est terra crustosa, candida, vergens ad cinereum. Samiæ similis. *Vires.* Ad rugas abstergendas, ad ambusta aliaque ad quæ Samia commendatur. *Worm.* Ejus loco substitui potest vel Samia vel Cimolia alba,

As

III, De

III. De Marga.

Pag. ead. lin. 15. adde:

A 1. Marga Offic. Schrod. Mer. P. Steinmarcē Mergel. Variæ sunt species & colores, ut ruffa, grisea & lutea. Est portio quædam pinguis & quasi medulla in saxis nonnullis dum franguntur reperta. Vires. Siccat, adstringit, consolidat, sarcotica est, tartarum, sanguinemque coagulatum resolvit. Schrod.

2. Marga saxatilis cinerea Offic. Worm. Goslarica Agric. Aschfarben Marcē. In saxorum cavitatibus & fissuris reperitur.

Cinerei est coloris, ex crustis crassis constans, sapore acidiusculo. Vires. Adstringentem & Emplasticam vim habet, sanguinis profluvium sistit. Externè cum Terra Samiâ viribus convenit.

3. Marga saxatilis incarnata Offic. Worm. Charl. Ex. Fleisch färbicht Marcē. Ex montibus Bohemicis & Lygiis allata. Terra est pinguis & lubrica, colore incarnato, ponderosa, linguæ adhærens, digitos subluteo colore tingens. Vires. Prodest ruptionibus, fracturis, fluxionibus, Hæmorrhoeicis Dysentericis; venenis morbisque pestilentibus resistit.

4. Marga candida Offic. Feroensis Charl. Ex. ex insulis Feroensibus Worm. Stenomarga Agric. Agaricus mineralis Imper. Lapis Morochthus Boet De Laet. Lac Lunæ quibusdam Weißer Stein Marcē. In Germania reperitur.

tur. Substantia est fungosa, alba, friabilis. *Vires*. Refrigerat, adstringit, Sanguinis eruptiones sistit.

A. 5. Lapis Morochthus *Offic. Boet.* Morochthus *De Laet.* Morochthus aliis Leucogæa, Leucographis, Galaxius, Graphida, Galactites *Worm. Charlt. Ex. Weisser Marmor.* Est substantia mollis, lubrica, colore varians, viridis, aliquando alba, nigra, vel mellis. Reperitur in Anglia, Saxonia, Ægypto, &c. *Vires.* Convenit iis qui sanguinem expuunt, coeliacis, & vesicæ doloribus, ad fluxus matricis commendatur. Ulcera oculorum sanat. *Diosc.*

6. Lapis Galactites *Offic. Boet. de Laet. Milchstein.* Substantia est molli, cinerei coloris, gustu dulcis. Invenitur in Saxonia. *Vires.* Laudatur ad fluxiones oculorum, & ulcera *Diosc.* Nutricum Lac auget *Boet.*

7. Lapis melitites *Offic. de Laet. Boet. Honigstein.* A Galactite tantum colore & dulcedine differt. *Vires.* Ejusdem cum Galactite effectus *Diosc.* Abstergere paulo magis ac paulo calidior Galactite videtur *Galen.*

Inter Morochthum, Galactitem & Melititem hoc discriminis ponunt, quod Morochthus lacteum succum edat, absque mellis dulcedine, nec albus, nec cinereus existens. Galactites vero albus vel cinereus est, lacteum succum sine mellino sapore promens. Melitites vero vario colore, succum lacteum mellis dulcedine exhibet. Sic Wormius, verum has tres Jo. de Laet. lib. de Gemmis & Lapidibus p. 142 inter

ter se differre statuit, & hoc modo distinguit. Qui igitur cinereo colore constat aut nigro, Galactites fuerit: qui flavescit, mellis similitudinem etiam in colore referens, merito dici possit Melitites: subviridis autem Morochthus. Nitet autem gemma instar Morochthus magis quam ceteri.

8. Lapis Thyites *Offic. Boet. de Laet. Grünstein.* Subviridi est colore, Iaspidem imitatus, cum diluitur tamen lacteum succum reddit. Vehementer mordet. In Æthiopia gignitur. *Vires.* Tenebras, quæ pupillis obversantur, expurgat *Diosc.*

Thyites *Dioscoridis* quid fuerit nobis incognitum est. At neque superioris seculi scriptoribus melius intellectum. *Fuchsius* lapidem Turcicum esse existimat, cujus opinio à *Matthiolo* bene refutatur, ad quem lectorem remitto. *Agricola lib. 6. de Nat. Fossil.* à Morochtho nihil differre iudicat.

IV. De Creta.

Pag. 50. lin. 18. adde:

A. 3. Plumbum nigrum *Offic.* Nigrica fabrilis *Mer. Pin. Charlt. Ex.* An Creta nigra mollis & dura argenteis maculis nitens *Kentman? schwarze Kreiden.* Invenitur in fodinis. Mollis est, sed tamen consistentiæ firmioris, lævis & splendens, non petrosa, in frusta variæ magnitudinis divisa. *Vires.* Refrigerat, siccatur, repellit. Usus præcip. adversus strumas tumoresque frigidos & Phlegmaticos. Ad ducendas lineas, & monochromata à *Pictori-*

De Sulphuribus Medicamentosis 13

Etioribus & fabris usurpatur. N. B. Optima
censetur quæ invenitur in Anglia, quæ ex Hispa-
nia adfertur fragilis est, pessima quæ ex India Orien-
tali advehitur.

4. Creta Selenusia Offic. Selenusia Terra
quibusdam. Selenusische Erde. Maxime lau-
datur, quæ vehementer resplendet, candida,
friabilis & humore dilui celerrimo. Vires. Sic-
cat & astringit, ad ulcera commendatur.

SECTIO TERTIA.

De

Sulphuribus Medicamentosis.

III. De Bitumine.

Pag. 54. lin 8. adde:

Wormius Gagatem duriores tantum
lapidis speciem facit, cumque
expolitur à Plinio Gemmam Samo-
thraciam, à Nicandro Lapidem Thra-
cium, à nonnullis lapidem Obsidianum voca-
ri ait.

A. 2. Lithanthrax Offic. Mer. Pin. seu Car-
bo fossilis Charlt. ex Boet. Carbo fossilis seu
Lithanthrax Worm. Stein Kohlen. In agro
Derbiensi, &c. reperitur. Vires. Exsiccandi & di-
gerendi vi pollet Worm.

Pag. 54. lin. 19. adde:

4. Lapis Thracius Offic. Thracischer Stein.
Nasci-

Nascitur in flumine quodam *Scithiæ*, cui *Ponto* nomen est. *Vires*. Vis ei *Gagatis Diosc.*

Varia inter Authores occurrunt opiniones de hoc lapide. *Matthiolus* historiam ejus ex *Galeno* his verbis tradit: *Est & alius lapis, cujus meminit Nicander hunc in modum,*

*Si lapis uratur candenti Thracius igni, &
Post madescat aqua, flagrabit totus: at idem
Mox oleo affuso, penitus restinguitur: adfert
Thracius hunc ad nos pastor de flumine, nomen
Cui Pontus, ---*

Verum nullus ejus in medicina usus: neque Nicander præter graveolentiam, quæ suffitu feras fugat, quicquam ei adscripsit) Verum fabulosum potius quam verum esse concludit, cum nec à seipso nec ab amicorum quoquam in Italia inveniri potuerit. Boetius de Boet nonnullos eum pro Gagate, alios pro Lithanthrace habere ait. In Officinis nostris Anglicanis hodiernum incognitus est. Verum cum Dioscorides Gagatis vires ei attribuit, Gagates pro eo substitui & usurpari potest.

Pag. 56. lin. 4.

Ex hoc Bitumine, addito olei Anisi tantillo Pharmacopolæ nostri Londinenses *Balsamum Chilenfis* nomine celebratum conficiunt.

SE-

SECTIO QUARTA.

De Salibus Medicamentosis.

I. De Sale Communi.

Pag. 59. lin. 24. post *pollet* subjunge:

Modus excoquendi Salem ex aquis fontium Salinorum in *Cestria*. *Wigornia* & *Staffordia* describitur à doctissimo viro & amico nostro D. Joan. Raio in *Sylloge Vocum Anglicarum* p. 204. Item in *Actis Philosoph.* Lond. N. 53. 54. 142. & 156. Necnon à D. Collins *Tractatu de Sale* & *Piscatura* p. 5. & D. Plot. *Hist. Nat. Stafford.* p. 93.

Hoc in loco addere possem modum purificandi Salem, qui fit vel dissolvendo Salem rupeum vel Salem marinum Gallicum in aqua marina, deinde coquendo, clarificando, & in granula coagulando, prout in *Essexia* administratur: idem fere est cum Salis *Cestriensis* depuratione.

Marburia in *Cestria*, Anno Dom. 1670. detecta est Petra Salis Nativi, unde emanat liquor falsus valdè acutus. Petra hæc inter 33 & 34 ulnas nostræ mensuræ à terræ superficie asurgit, estque duritie & puritate Alumini par, inque pulverem comminuta in salem candidum & acutum abit. Qui plura de hac rupe scire desiderant *Act. Philosoph.* Lond. N. 66. consulant.

Ex hoc salis genere ex *Cestriæ*

co-

comitatu per mare ad nos delata prope *Camalodunum* efficitur Sal ille, qui apud *Essexenses* *Salz auff Salz*. i. e. Sal super Salem, seu Sal ex Sale dictus.

Aqua è fontibus salinis mediterraneis ad siccitatem excoquatur, rursus ejus Sal tantillo aquæ fontanæ diluatur, cristallos verè cubicas dat (*ut scribit clarissimus D. Mart. Lister D. M. in exercitatione sua de Fontibus medicatis Angliæ p. 4.*) in medio verò superiore latere, sive plano, velut quædam perspicuitas, puta à materiæ deficientiæ sive inanitate habetur: reliqua autem quinque latera solida & albida sunt.

Idem etiam laudatissimus Autor observat, quòd non obstante proxima affinitate, quæ inter Salem puteorum mediterraneorum & marinum intercedit, eos tamen specie inter se differre: siquidem anguli crystallorum salis puteorum mediterraneorum integri sunt, ut dictum; cum anguli crystallorum genuini salis marini, aut eorum saltem aliqui in plana triangularia abscissi sunt, ab uno cuborum latere: undè colligit aquam marinam ab omnibus aliis aquis distinctam esse. Qui plura de his velit eundem doctissimum Autorem consulat, apud quem utriusque generis figuras inveniat. Videtis etiam *Act. Philosoph. Lond.* n. 156, p. 492.

II, De

Pag. 60. post lin. 14. adde:

II. De Sale Gemmae.

SAL Gemmae supra dicto modo solutus, in crystallos cubicos coagulatus, ideòque ab eodem D. Lister pro eadem Salis specie habetur.

III. De Sale Nitri.

Pag. 61. lin. 4. subjunge:

Ingeniosissimus vir D. Martinus Lister in libro suo citato figuras crystallosum Nitri exhibuit ut & eorundem descriptionem, quam huc transcripsi: Nitrum, in crystallos sexangulas tenues, longas, & equaliter crassas concrefcit. Hæ, crystallos sui latera parallelogramma habent. Eadem autem desinunt, ex altera tantum parte, vel quadam acie, vel mucrone, pyramidis in modum acuminato, scilicet, ob varium positum duorum planorum laterum. Ex altera verò parte haud poliuntur crystallos, sed semper quasi præfractæ desinunt; idque moneo, ne Nitri figura à me primum delineata & evulgata, & à quodam ut video nuper mimis rectè exposita, aliquem decipiat.

Notandum autem est, mucronem illum acuminatum, quam ferè ex altera parte uniuscujusque crystallos nitri, ad modum cori figuratum esse diximus, ex ipsa prismæ extremitate esse constitutum, & nullatenus, ipsum prismæ corpus extenuari: quod tamen multos de his nitri crystallos incaute somniare video. De simplici autem & primaria harum crystallosum concretione loquor: nam fortuita quadam plurimarum coitione id aliquando evenire videtur. At illa

B

quidem

quidem differentia notanda est, quòd quæ sic fortuito coeunt, eadem, si denuò aqua diluuntur, in perfectam sui generis speciem tandem ex toto reduci possint.

Præter Crystallos verò sexangulares è salæ petræ diluto formatas, ibidem etiam non rarò (si id sal minùs purgatum sit) alias quoque crystallos cubicas multangulares, nescio quasdam reperias: Et hæ omnes seorsim collectæ, ex nova solutione, vel in crystallos Nitri supra descriptas abeunt, vel suam originem, si alienæ sunt, fatentur. Sal autem Nitri dictus in ignem impositus, illicò flammam tenuem concipit, Et ex toto non sine strepitu absumitur, omnino nihil capitis mortui, aut Colcotharis, ut Chymici loqui amant, relicto.

Pag. 60. ad finem paginæ adde:

Hic æquum esse judico errorem à me superiori volumine admissam agnoscere & emendare. Salem scilicet *Salis petræ* memini, ut qui quotidiani ulùs esset in culinis nostris, p. 61. quem p. 62. *Salis petræ* ex Indiis advecti speciem nondum depuratum esse affirmavi, verum postea melius edoctus agnovi Salem illum *Salis petræ* dictum *Salis marini* speciem esse adhærentem lateribus & fundo doliorum Rühl, Jäffer dictorum, in quæ liquor post primam *Salis Petræ* depurationem ex ahenis cochlearibus infunditur ad refrigerandum usque dum digitus absque læsione in eum imitti possit, antequam in vasa ad crystallizandum, *Christallisir Gefässe* dicta, expromitur. Vide D. Collins librum superius memor-

moratum, p. 125. ubi affirmat coctione valida glebas affici Sacchari panum conicorum aut Aluminis magnitudine, quæ à Pharmacopolis nonnunquam Salis petræ depurati nomine divenduntur.

IV. De Alumine.

Pag. 63. lin. 3. adde:

Figuræ Aluminis, ejusque pariter descriptio à D. Lister libro prædicto traditur his verbis: *Lixivium è cremato Aluminis metallo diuque servato percolavimus, siccavimusque: id autem Crystалlos albas ad hunc modum figuratas dabat; nimirum his figura paululum compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte sive basi plano similiter sexangulo insidet; ejus autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur, ita quolibet integra aluminis crystallus ex undecim planis conficitur: Scilicet, è quinque sexangulis, & senis quadrangulis planis: illa autem ipsa crystallus quam descripsi, quinquaginta circiter grana pendebat. N. B. Simplex autem & primario universorum salium concretio benè, & diligenter notanda est. Nam ubi ea diutius processit, crystalli quidem magnitudine augeri videntur: At id fere sit plurimum salium integrorum & primariorum conjunctione quadam fortuita, unde verè & naturalis Crystallorum figuræ confusio oritur.*

Pag. 63. lin. 11. subjunge:

Modus efficiendi Alumen rupeum Solis in

B 2

Ita-

Italia accuratè traditur à D. Paulo Boccone in Museo suo della Fisica, &c. quem consulat Lector. In plerisque convenit cum præparatione Aluminis vulgaris.

V. De Borace.

Pag. 64. Ad finem Capitis 5. adde:

V*ires.* Digerit, exsiccat, & sine morfu carnem liquefacit. Ulceribus quæ consolidationem respuunt cum fructu accommodatur, modice pota vomitus movet. *Worm.*

VI. De Vitriolo.

Pag. 64. lin. 28. subjunge:

W*ormius etiam hujus generis Vitrioli in Anglia parandi modum descripsit, quem quia brevis est ipsius verbis huc transcribere non pigebit: Lapidex quibus Vitriolum excoquitur ad littus Orientale Insula Sheppey reperiuntur. Ubi ingentem horum copiam collegerunt, per spatiosam aream terræ mistos spargunt donec imbrium illuvie, accedente Solis æstu & calore in terram seu pulverem redigantur subtilissimum, nitrosum sulphureum odore prætereuntes offendentem. Interea aqua per hanc terram percolata in subjecta vasa per tubulos & canales derivata in vasa plumbea ampla sex vel septem dierum spatio coquitur ad justam consistentiam, tum in aliud vas plumbeum effunditur immixtis asscribus aliquot, quibus adhærens concre-scat vitriolum omnibus refrigeratis. Nullo alio vase coqui aut contineri hoc lixivium potest quàm plumbeo; cui ut facilius ebulliat ferri injiciunt particulas,*

las, quæ à lixivio plane consumantur. Modus etiam Vitrioli *Brickleyæ* in *Essexia* conficiendi à celeberrimo Viro D. Jo. Raio vicino & amico nostro tradita in libello supracitato, cum processu *Wormiano* convenit: Eandem methodum, in Vitrioli præparandi domibus *Waltoni* & *Ramseyæ* in Eadem *Essexia* sectatam observavi. Verum in *Italia* ejus præparandi modus diversus est, ideòque *Matthioli* verbis descriptum dabimus.

Mineræ glebas in acervos mediocres coniectos igne supposito accendunt. Sponte autem urunt semel accensæ, donec in calcem seu cineres maxima ex parte reducantur. Mineram combustam in piscinas aquæ plenas obruunt, agitando, miscendoque eam, ut aqua imbuatur substantia Vitrioli. Aquam hanc Vitriolatam à sedimento claram hauriunt; & in caldaria plumbea transfundunt, quam igne supposito decoquunt. Verum dum ebullit, in medio cocturæ vel parum supra vel infra addunt modicum ferri veteris vel glæbæ aris, juxta intentionem operantis. Aquam Vitriolatam decoctam in vasa lignea transfundunt in quibus frigescens congelatur in Vitriolum.

Vitriolum viride à prædicto D. *Lister* pariter depingitur & describitur his verbis: *Vitriolum autem viride, à Pyrite ferreo nascitur; cujus maturæ & perfectæ crystalli perpetuò ex utraque parte mucronatæ sive acuminatæ sunt, & ex decem planis lateribus inequalibus constant: scilicet, ex quatuor mediis planis pentagonis, & ad singula quæque extrema acuminata, terna plana triangula habent; perinde ut in figura repræsentatur.*

Pag. 65. lin. 21. adde:

Apud *Goslarienses* conficitur Vitriolum hoc modo: Calcinantur Lapidēs Pyrites dicti, calcinat liberiori aëri exponuntur, sic enim vel spontè efflorescit Vitriolum, vel per elixationem cum aqua prodit.

SECTIO QUINTA.

De

Fossilibus Metallicis Medicamentosis.

Lapis Schistus *Offic. Worm. Boet. De Laet. Charlt. Ex. Schiefer-Stein.* Ex Germania transportatur. Substantia est metallica crocei coloris, si optimus fuerit, alias nigricat, laminas habens tenues, invicem hærentes, splendentes, & perspicuas, *Vires.* Vim exhibet Hæmatitæ, sed ad omnia infirmiore *Diosc.*

VI. De Cobalto.

Pag. 70. post lin. 18. adde:

PRæter colorem *Ultramarinum* dictum à *Lapide Lazuli & Armenio* factum pag. 84. *Pharmac.* nostræ memoratum, pro cuius præparatione addiscenda ad *Boetium* Lectorem remitto: Aliud cœrulei genus est, non tantum à *Pictoribus*, sed etiam à *Matronis & lotricibus nostris* usitatus, *Schmelzblau* dictus, sed frequentius à forma ejus blæue *Stärke* i. e. *Cæruleus*

ruleus pulverisatus, qui à Cobalto, cineribus clavellatis, & silicibus albis conficitur: cujus conficiendi modus apud *Saxones* in *Germania*, prout ab amicissimo viro D. *Davide Krieg* M. D. mihi communicatus est, sic se habet. Primo Cobaltum in mola in tenuissimum pulverem comminuitur, cumque cineribus clavel-
latis mixtum in fornice funditur in vitrum obscurè cœruleum; deinde iterum commo-
litum, & cum idonea quantitate silicum al-
borum mixtum denuo funditur in vitrum,
quo tandem pulverisato partes tenuiores lo-
tione separantur & postea exsiccantur. N. 1.
Quò plures silices post primam fusionem ma-
teriæ admiscantur, eo major erit Smalti quan-
titas, verum pallidior. 2. Inter lavandum,
quod primò à massa abscedit purius & palli-
dus est posteriore.

VII. De Phrygio Lapide.

Lapis Phrygius *Offic. Boet. de Laet.* Phrygi-
scher Stein. Nascitur in Cappadocia. Est
gleba pumicosa, præfertur qui pallefcit, pon-
dere mediocris absque solida compage, ac
lineis albis Cadmiæ instar distinctus est. *Vi-
res.* Astringendi expurgandi & crustas indu-
cendi vim habet. Lavatur ut Cadmia. *Diosc.*
Morbis oculi, atque ad ulcera &c. utilis est.
Galen. In Officinis nostris Anglicanis hodie
ignota est.

B 4

IX. De

IX. De Sory.

Pag. 71. lin. ult. subjunge:

4. **M**Elanteria *Offic.* Duplicis est Originis, quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur salis modo concrefcit. Alia verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ terrena est. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, levis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. *Vires.* Vim causticam eam obtinet, quam & *Misy. Diosc.* In officinis nostris nunquam reperitur.

X. De Asio Lapide.

Lapis Asius *Offic.* Asius vel Assius lapis quem etiam Sarcophagum vocant *Worm. Charlt. Ex.* Sarcophagus sive Assius lapis *De Laet. & Asius seu Assius lapis Boet. & Stein.* Est minerale leve, fungolum, friabile, scissile, pumico colore, sapore salso. In *Usu.* Minera, falsugo subflava summo lapidi insidens, compage tenui, gustu mordente. *Vires.* Utraque vim habet adstrictoriam, & modicè erodentem. Ulcera vetera siccant & cicatrici repugnantia sanant, excrescentia cohibent: cava explent; tetra ulcera & fungis similia expurgant. *Diosc.* Longè validior Asios seu falsugo existimatur.

III. De

III. De Metallis perfectis, quorum mineræ in usu Officinis non sunt.

VI. De Cupro,

Pag. 78. lin. 16. post *infringendi* adde:

3. **F**Los æris *Offic.* Spangrün. Sunt parva, subrubra, splendentia granula, seminis Milii magnitudine aut minora, quæ laminæ ferreæ, supra vaporem ab aquâ æris liquefacto cum è fornace effluit inspersâ elevatum suspensæ accrescunt. In fornacibus, ubi æs ipsum funditur in Tridentino agro, sæpius collegit Matthiolus in hunc modum. Cum æs in fornaci liquatum, in paratum receptaculum extra fornacem diffunderetur, antequam omnino coiret in massam, frigidam super ipsum adhuc ignitum infundebat, statimque vapor magnus excitabatur, sub quo mox ferream laminam & eam quidem amplam, subiciebat, tamdiuque tenebat donec cessabat vapor. *Vires.* Adstringit, & excrementia coercent: offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. *Diosc.* Tenuiorum partium facultatis est, quam aut æs ustum aut squama. *Galen.* Nusquam in Officinis nostris reperitur, quapropter ejus vice ærugine perpetuò utuntur.

B 5

SE-

SECTIO SEXTA.

I. De Lapidibus minus pretiosis.

Pag. 82. lin. 11. adde:

II. De Lapide arenoso.

A Lapis arenosus *Offic.* Saxum arenarium *Worm. Boet. Charlt. Ex.* Ammites vel Hammites, *Mer. Pin. Sandstein.* Lapis est asper & veluti ex arenis compositus. Variis in locis invenitur.

Pag. 91. post cap. 3. addatur:

V. De Adarce.

A Darces *Offic. Boet. Adarce J. B. Chab.* Est tanquam concreta salisilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asii similis & omni forma Alcyonia, & aliquantum cavo proxima, ut videri posset lacustre Alcyonium. *Vires.* Ad evellendas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, similia accommodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem evocat, qui in alto concrevit, & Ischiadicis prodest. *Diosc.*

Utrum Adarces *Dioscoridis* idem sit cum eo *D. Plot. in Hist. Nat. Oxoniensi*, p. 126. non ausim determinare, neque an vires eadem sint, à quoquam hætenus, quod sciam, exploratum fuit. *Plotii Adarces* nihil aliud est quàm con-

concretio particularum lapidearum, colore exalbido, quas aqua ad occurſæ aquæ alterius, chalibeatæ ſcilicet, præcipitat, adeoque gramina, virgultas aliaque corpora quæ præterfluit incruſtat.

Hujusmodi incruſtationem obſervarunt multi eruditi Autores, ut v. g. *Pancirollus* quatuor circiter ab urbe *Roma* milliaribus extra Portam Hoſtienſem vulgò Sancti *Pauli*, & D. *Martinus Liſter*, M. D. in Aquæ-ductu *Arcuoil* ad *Parifios*, qui exinde malam de ea opinionem concipiunt, poſterior utique doctiſſimus & laudatiſſimus vir inde colligit quicquid in Aquæ-ductibus, tuborum aquas deferentium latera cruſtâ petroſâ obducit: idem in renibus & veſica, præſertim infirmiorum & teneriorum effecturum veriſimile eſſe. Vid. *Iter ad Parifios* & *Exercitat. de calculo humano.*

Qui plura de Adarce velit *Boetium* conſulat, p. 403.

Pag. 84. pro 7. cap.

VII. De Unicornu Foſſile.

A. Unicornu foſſile *Offic.* Cornu foſſile *Worm. Charlt. Ex.* foſſile vulgò Monoce-rotis cornu *Boet.* Ceratitis *Fepn.* Ebur foſſile *Cluſ.* Lapis Arabicus *Ceſalp.* Dens Elephanti petrefactus *aliis* Lithomarga alba. Gegraben Einhorn / gegraben Elſſenbein. Eſt ſubſtantia lapidea, colore, lævore, & forma, quandoque cornu referens; quandoque durius, quandoque mollius; cortice exteriori duro, flaveſcen-

scente, nigro aut subcinereo; medulla molli, friabili, compacta, linguæ firmiter adhærente, sapore adstringente, & exsiccante. In fodinis reperitur. *Vires.* Cum Terra Lemnia viribus convenit, & contra morbos malignos commendatur.

Pag. 86. pro X. cap. adde:

X. De Thermolitho.

A. Thermolithus *Offic.* Lapis Schistos *Charlt.* *Ex.* Schistos Cornubiensis diu calorem retinens *Mer. Pin. Warm-Stein.* In Agro Cornubiensi reperitur. Hunc in Catalogo Simplicium medicinal. officinalium ad calcem Pharmacopœia D. *Skipton* insertum invenio, sed de usu ejus medico nihil occurrit inter Autores.

Pag. 88. lin. 4. adde:

Eruditissimus vir D. *Martinus Lister*, M. D. in *Itinere suo ad Lutetiam Parisiorum* hujus Gypsi seu Alabastritidis ad *Montmartre* fodinas esse refert; quodque ibidem igni aperto exposita uratur: Durissimum autem genus duarum triumve horarum spatio satis coquitur. Se etiam fodinas ejus vidisse ait prope *Clifford-Moor* in *Eboracensi* provincia ubi *Hall-plaster* dicitur. *Caal-Plaster*: cœmentum quo atria obducuntur.

XVIII. De Ludo Paracelsi.

A. Ludus Paracelsi *Offic.* *Helmont, Charlt. Ex.* Silex ille quem *Helmont* Ludum Paracelsi

celli vocat *Worm. Bachs-Aldern*. Lapis est Succini citrini colore, magis tamen opacus, variæ magnitudinis, venarum instar lapidem obscurè cinereum transcurrens. In maritimis saxosis sæpius invenitur. *Vires*. A *Paracelso* pro Lithonriptico commendatur. *D. Grew* diureticum probum esse existimat, & ad arenulas expellendas usui esse posse.

XIX. De Silice.

A. Sillex *Offic. Boet. Mer. Pin. Worm. Charlt. Ex. Kieselstein*. Ubique reperitur. *Vires*. Silicum communium usus esse potest, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum resolvendum, ac proinde ad obstructions referandas. Extrinsecus frequenti usu in dentifriciis adhibentur. *Schrod.*

XX. De Lithocolla.

Lithocolla *Offic.* Est glutinum inquit *Dioscorides* quo lapides conjunguntur: conflatur autem ex Marmore, Lapide Pario & taurino glutine. *Vires*. Potest candente Specillo admotum, incommodos oculis pilos replicare. *Diosc.*

XXI. De Molari.

A. Lapis molaris *Offic. Mühl-Stein*. In Agro Derbienti effodiuntur. Hunc in Catalogo simplicium Officinalium ad calcem Pharmacopoeiæ *D. Shipton* insertum invenio, ob quam rationem nescio, cum usus ejus in
An-

Anglia, quantum novi, solus est ad frumentum comminuendum.

XXII. De Cote.

A. Cos Offic. Worm. Charlt. Ex. Cotes Boet. Novacula Mer. Pin. Weßstein. Lapis durior est, ferramentis acuendis aptus: Estque vel Oloarius, colore flavicante, Probießstein/ vel aquaticus, isque vel albicante colore. Schleißstein / vel nigricante Weßstein dictus. Vires. Ramatum attritum Alopecias pilis explere, mammas prohibere ne intumescant, lienem extenuare cum aceto potum, & comitialibus prodesse. Diosc.

XXIII. De Marmore.

A. Marmor album Offic. Worm. Parium Boet. Charlt. Ex. weisser Marmor. Ab Alabastro vulgari tantum duritie distat, & splendore cum politus est. Vires. Internè sumpta calculum resolvit. Galen.

Pag. 88. post lin. II. pro 15. cap. adde:

XX. De Porphyrite.

PORPHYRITES Offic. Worm. Charlt. Ex. Boet. Parphyrie. Roth Marmelstein. Marmor est durissimum rubrum. Vires. Lithonripticen esse creditur, & cum Ophite viribus convenire.

II. De

II. De Lapidibus Medicamentosis formatis.

I. De Ætite.

Pag. 90. post lin. 21. pro 2. spec. adde:

2. **A.** Geodes Offic. Boet. De Laet. Ætitis tertius Worm. unechter Adlerstein. Variis in locis sabulosis & glareosis reperitur in Anglia. Lapis est rotundus aut oblongus, colore rubiginis & pugni sæpe magnitudine, terram, aut lutum, aut arenam continens, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

De Lapide Lyncis.

Pag. 91. linea ult. adde:

2. Ceraunia sive Fulminaris Lapis Offic. Ceraunias Boet. De Laet. Donnerkeil / Donner Art / Stralstein. Cunei pyramidalis plerumque figura, colore aut nigro, aut fusco. In Germania reperitur. *Vires.* Mulierculæ in defluxionibus in genas, mammillas, &c. affricant: In Hydroke & Ictero etiam proficiuus dicitur Witz. in Schrod.

IV. De Astroitide.

- A.** Astroites seu Stellaris Lapis Offic. primum Boet. quartus Plot. Hist. Nat. Ox. p. 88. Tab. 2. fig. 7. Lithog. Brit. N. 163. Charlt. Ex. Stellaris lapis De Laet. Sternstein. Lapis est porosus moderate durus, colore albido, ad capi-

capitis humani magnitudinem quandoque
excrefcens. In fodinis tam Angliæ quam
Germaniæ reperitur. *Vires.* Antiloimicus
putatur, & vermes necare exhibitus infanti-
bus ad gr. 4. *Witz. in Schrod.*

III. De Lapidibus pretiosis opacis.

Pag. 92. lin. 1. adde:

I. De Achates.

A. Achates *Offic. Worm. Mer. Pin. Boet. Charlt.*
Ex. De Laet. Ein Achat. Lapis est vario-
rum colorum: ab Onyche differt quod hæc
zonis & crustis variorum colorum; Achates
vero lineis & maculis ludat. A Jaspite du-
ritie & lævore. *Vires.* Venenis pestiferis,
ut & Viperarum & Scorpionum ictibus resi-
stere creditur; cor recreat, sitim febrican-
tium ore contenta sedat.

Pag. 92. pro 3. & 4. species adde:

III. De Sardonyche.

Sardonyx *Offic. Boet. Charlt. Ex de Laet.* Ein
Sardonier. Ex Sardio & Onyche à na-
tura simul composita est. Qui plura de Sar-
donyche velit consulat. *Jo. De Laet. p. 70.*

IV. De Chalcedonio.

Chalcedonius *Offic. De Laet. Boet* alius Car-
chedonias *Charlt. Ex.* seu Carcedonius.
Worm

Worm. Chalcedonier. Gemma est quasi per nubem, vel nullo vel levi aliquo colore tincta, semiperspiciua, Sculpturæ propter duritiam contumax. *Vires.* Contra omnia atræbilis symptomata commendatur.

Boetius hanc differentiam inter *Onychen*, *Sardonychem* & *Chalcedonium* ponit. Quod *Sardonix* sit, dum *Onychi Sardius* rubicundus color distincte adjunctus est. *Chalcedonius* dum adest rubicundus, & niger color distinctus. *Onyx* vero propriè, dum adest niger, & adest rubicundus.

Pag. 93. lin. 9. pro 6. adde:

VI. De Memphite.

Lapis Memphites *Offic. Memphis, Stein.* Invenitur calculorum magnitudine, pinguis, versicolor.. In Ægypto juxta Memphin reperitur. *Vires.* Trito & illito, quæ urenda aut secanda sunt, sine periculo obstupefcere, ita ut non sentiant cruciatum. *Diosc.*

Hic Lapis quis fuerit à *Dioscoridis* temporibus in tenebris delituit, *Boetius* in capite de *Onyche* hæc habet; Dum zona alba imagine sculptur ac nigra zona loco strati substernitur, à nomulis Memphitis, hodie *Camehnia* vocatur à *Gemmariis*, quasi alia gemma esset, & pag. 565. à *Ludovico Dulci* hæc citat: Memphitas à *Memphi* civitate dicta est. Bibita aut cum aceto macerata, stuporem inducit membris, ut absque dolore amputari possint.

C

Pag.

Pag. 92. lin. 24. pro 8. & 9. & 10. cap. adde:

VIII. De Malachite.

Malachites Offic. Charl. Ex. seu Molochites Boet. Molochites De Laet. Ein Malachit. Ad Jaspidis, vel Prasii species referri potest. Opaca est, Malvæ instar viridis. Invenitur in Cypro, Misnia & comitatu Tirolensi. Vires. Pro extinguendo æstu febrili exhibetur. Witz. in Schrod.

IX. De Turchoide.

Turchois Offic. Worm. Charl. Ex. Boet. De Laet. Ein Turckis. Gemma est opaca, ex viridi, albo & cœruleo quasi composita, viridejæris exacte referens : quidam Jaspidis speciem esse putant. Vires. Ad casum mirabiles ejus vires experti sunt. Imprimis memorandum exemplum quod Boetius de seipso refert, p. 266.

X. De Prasio.

Prasius Offic. Charl. Ex. Boet. Prasus sive Prasius De Laet. Grün : Stein. Maxima ex parte viridis est, sed raro sine punctis atris & aliquando alba distinctus, Vires. Smaragdi vires habet, verum minores, Boet.

VI. De-

IV. De Lapidibus pretiosis diaphanis.

S E U

De Gemmis.

Pag. 98. lin. 26. subjunge:

X. De Adamante.

A Damas Offic. Worm. Charlt. Ex. De Laet.
Boet. Ein Demant. Gemma est durissima & preciosissima, sine colore aquæ instar diaphana. Ex India orientali transportatur. Vires. Pro viribus consule prætationem nostram de Gemmis.

C 2

PHAR.

PHARMACOLOGIÆ,
SEU
*Manuductionis ad Materiam
Medicam*

LIBER SECUNDUS.

De Phytologia

CLASSIS PRIMA,
SEU

LITHOPHYTOLOGIA.

De Plantis substantiæ Lapideæ,

De Corallio.

PAG. 107. lin. 10. adde. *Vires.* Cum reli-
quis viribus convenit. *Diosc.*
Lin. 16. subjunge:

Corallium, Germ. *Corallen* quod aliqui *Li-
thodendron* appellarunt, inquit *Dioscorides*, mari-
num esse fruticem constat, qui alto extractus,
duratur statim atque emergit, tanquam effuso
aëre protinus concreseat; cujus aut potius *Sex-
tii Nigri* opinionem etiam *Plinius* sectatus est,
& ante eum; *Ovidius* in Libro *Metamorpho-
seon*,

Quo

*Quo primum contigit auras**Tempore, durescit: mollis fuit herba sub nudis.*

Experientia hoc falsi convincit. Testantur enim viri fide dignissimi, inquit Eruditissimus D. Raius, qui ejus piscationi (ut loquuntur) interfuerunt non minùs sub undis, quàm supra undas durum & lapideum esse, cortice duntaxat molli & muscoso (qui tamen facile deraditur) integri.

Machina quâ ad Corallium extrahendum utuntur indigenæ, ad Promont. *Cau de Creux* in Catalonia, est Crux lignea grandis, cujus centro, ut in aquis promptè subsidat affigitur globus plumbeus magni ponderis: Huic autem adnectitur funis validus, prælongus. Unicuique cruci seu extremo crucis rete orbiculare appenditur. Demissa in aquas cruce, cum Urinatores in imo mari rupem invenerunt cavernosam, Corallii fœram, is cui funis regendi cura demandatur, in ejus cava unum vel alterum Machinæ crus impellit, adeoque Corallium (si quod inibi oritur) retibus implicitum abrumpunt & extrahunt qui supernè, in lembis præstolantur. R. H. p. 61. quibus plura de Corallio adeat lector. Item in Epistolis *Boccone*, *Fer. Imperatum* in Historiâ & *Gansium*, &c.

C 3

CLAS-

CLASSIS SECUNDA,
SEU
BOTANOLOGIÆ.
SECTIO PRIMA.

De Plantis Imperfectis,

Pag. 108, ante lin. 22, adde:

I. De *Alga graminea*.

NOTÆ sunt: planta submarina consistentiæ herbaceæ foliis gramineis in foliorum sinu semina continentes, R. Meth. Auct. p. 4.

A. *Alga* Offic. Ger. *Chab.* angustifolia vitrariorum C. B. J. B. *Fucus* secundus Diosc. marinus sive *Alga marina graminea* Park. See *Gras Meer-Gras*. In litoribus marinis ubique reperitur. *Ussu.* Herba. *Vires.* Vim habet refrigeratorem, non podagræ modò, sed etiam inflammationibus utilem, Diosc.

II. De *Fuco*.

1. **A.** *Quercus marina* Offic. Ger. Park *Fucus maritimus* vel *Quercus maritima* vesiculas habens C. B. sive *Alga marina latifolia* vulgatissima R. H. p. 70. *Synop. Plant. Ejusd.* See *Eiche*. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Descriptio quam *Quercus suæ marinæ* Theophras-

phrastus tradit, adeo brevis est & imperfecta, ut Botanicis inter se altercandi occasionem præbuerit. *Clusius* & *Cesalpinus* Corallinae fruticosæ speciem quandam esse volunt, quibuscum consentire non possum, sed huc potius referendam censeo, quod *Theophrastus* Quercum suam marinam folium oblongum, crassum & carnosum habere prodiderit.

2. *Fucus* *Offic.* tertius *Diosc.* Alga tinctoria *J. B.* tinctoria sive *Fucus marinus* *Rocella tinctorum* dictus *C. B.* *Fucus marinus* *Rocella tinctorum* *C. B.* Alga cornu cervi divisura *Ejusd.* An *Fucus* sive alga membranacea purpurea parva *R. Synop.*? *Purpursfarbig* *See Gras.* In mari Mediterraneo reperitur. *Usu.* Herba.

3. *Vitis marina* & *Lenticula marina* *Offic.* *Lenticula marina* ferratis foliis *Ger. Park.* *Fucus folliculaceus* ferrato folio *C. B.* folliculaceus maritimus bacciferus *Ejusd.* *Sargaso* *Pis. Meer: Eusen.* In rupibus maritimis. *Usu.* Herba.

III. De Musco marino:

1. **A.** *Lichen marinus* *Offic.* *Ger.* marinus *platyphyllos* *P. Al.* *Fucus marinus*, *Lactuca marina* dictus *Park.* primus *Diosc.* *Lactucæ folio* *El. Bot. T. Inst.* *Muscus marinus* *Lactucæ folio* *C. B.* *Lactuca marina* *Chab.* marina sive *Intybacea* *J. B.* *See Leber-Kraut.* *Petris*, *Scropulis* ipsisque testis adnascitur. *Usu.* Herba,

C 4

Vires,

Vires. Cum Alga viribus convenit. Adversus Serpentes dedit *Nicander*.

2. *Musculus marinus* *Offic.* *marinus capillaceus* *Dioscoridis* *Park.* *marinus capillaceus* *Dioscoridis* *Donati R. H. p. 79.* *Fucus capillaceo folio* *Theoph. Meer & Moos.* In mari Adriatico invenitur, in scopulis testaceisque. Planta est gracilis, capillacea, caulis expers. *Usu.* Totaplanta. *Vires.* Præcipua ei spissandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras; quas refrigerare opus sit. *Diosc.*

Hæc planta *Constantino* pro *Musculo marino* *Dioscoridis* accipitur, cum quo potius consentio quàm cum iis qui pro *Musculo* illo *Corallinam* *Officin.* habent. *Parkinsonus* noster pro *Fuoco capillaceo folio* *Theophrasti* habet.

Pag. 109. lin. 3. subjunge:

V. De *Alcyonio*.

Quenam sint corpora illa *Alcyonia* *Græcis dicta*, & unde originem habeant, inter *Botanicas* controvertitur, & adhuc dubium manet. *Plinius* nidos quarundam avium in mari extractos esse tradit. *Imperatus* minuta paleæ & pilorum frustula, in massas agitatione maris conglobata. *Schrochius* arundinum cum foliis suis progeniem esse, quodque in pluribus quæ dissecuit, & aperuit plantam ipsam obvolutam in medio invenerit, affirmat. *Dioscorides* 5 species enumerat. Harum quatuor in hoc capite exhibemus; quintam lib. 3. in capite vel *Ostreorum* vel *Mitylorum*; quorum scilicet progeni-

genies est. Eorum autem utrumvis secundum Dioscoridis censerī potest, notis scilicet nullis in textu præpositis reclamantibus.

1. Alcyonium durum *Offic.* durum sive primum Dioscoridis Imperato C. B. Spangiosum *Officinarum* J. B. *Chab.* Harter unechter Schwamm. *Usu.* Tota planta. *Vires.* In foeminarum smegmata assumuntur contra lentigines, lichenēs, lepras, vitiliginēs, nigritias & maculas in facie, reliquoque corpore. *Diosc.*

2. Alcyonium vermiculatum *Offic.* vermiculare Imperati C. B. vermiculatum purpureum candidum & flavescens T. *Inst.* Gesprenckelt unechter Schwamm. *Usu.* Planta integra. *Vires.* Iis qui difficili urina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt idoneum est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, lieni *Diosc.*

3. Alcyonium stupposum *Offic.* Stupposum Imperati J. B. stupposum dictum *Chab.* stupposum vel quartum Dioscoridis Imperato C. B. *Sätsicht* unechter Schwamm. *Usu.* Planta. *Vires.* Eiusdem cum præcedenti vires obtinet verum haud parum imbecilliores. *Galen.*

4. Alcyonium tubulosum *Offic.* J. B. Forma fructus alicujus ficus C. B. *Köhlsichter* unechter Schwamm. *Usu.* Integra planta. *Vires.* Dealbandis dentibus aptum est: in alia smegmata, Psilothraque assumitur cum sale mistum. *Diosc.*

VI. De Fungo.

Pag. 109. lin. 9.

1. **A** Fungus *Offic.* esculentus 12. *Park.* pileo-
lo lato & rotundo livido *C. B.* campe-
stris albus supernè, infernè rubens *J. B. Chab.*
Schwamm Champignon. *Pilze.* In pascuis
sterilioribus in autumno. *Ufu.* Integra plan-
ta in culinis Aceto condita, in *Officinis* au-
tem raro aut nunquam usurpatur.

A. 2. Crepitus Lupi *Offic.* Lupi five Fun-
gus ovatus *Park.* Fungus rotundus orbicu-
laris *C. B.* orbicularis. *Ger.* pulverulentus di-
ctus Crepitus Lupi *J. B. Chab.* Lycoperdon
vulgare *El. Bot. T. Inst.* *Wolfs Fist* *Bubens*
Fist vulgè *Bovist.* In pascuis ubique ferè in
Autumno invenitur. *Ufu.* Integræ plantæ.
Vires. Siccat & astringit, unde vulneribus
inspersus sanguinem sistit, ulcera inveterata
desiccat, hæmorrhoidum fluxum cohibet:
Oculis tamen inimicus censetur. *R. H.p. 105.*

A. 2. Lycoperdon maximum *Offic.* Alpi-
num maximum *El. Bot.* Alpinum maximum,
cortice lacero *T. Inst.* Fungus maximus ro-
tundus, pulverulentus dictus, Germanis
Pho Fist. *J. B.* Fungi rotundi orbicularis se-
cundum genus *C. B.* *Grosser Staub* *rosser*
Schwamm. In pinguioribus pascuis & ad
fimeta. *Ufu.* Planta integra. Caput huma-
num magnitudine interdum æquat. *Vires.* Ad
compescendas sanguinis eruptiones etiam pe-
ricu-

riculosissimas commendatur: in quem usum
Tonsores eos adservare multis Germaniæ in
locis observavit *Clusius*.

Pag. 110. lin. 16. subjunge:

A. 6. Tubera *Offic. C. B. J. B. Matthioli El. Bot. terræ Ger. terræ edibilia Park. Morcheln.*
E terra effodiuntur. *Ufu.* Integra planta magnitudine varia, tuberculis extantibus inæqualis, externâ facie rugosâ, nigrâ, internâ substantia alba, gustu fatuo, odore non nihil gravi. *Vires.* Venerem stimulant, cocta & pro Emplastro imposita Anginosi profunt.

7. Boletus *Offic. Tubera cervina C. B. Park.*
Tuberum genus quibusdam Cervi Boletus *J. B. Cervi Boletus Chab. Hirsch: Brunst Hirsch: Schwamm.* E terra effodiuntur. *Ufu.* Integra planta magnitudine Juglandis, inæqualis, externè cineraceo colore, interna ex albo purpurascente, gustu grato. *Vires.* Rari usus est, nec adhibetur nisi quod nonnulli ad libidinis stimulum, lactisque incrementum eum commendent. Extrinsecus commendatur ad Uterinas ascensiones compescendas & partus difficultatem. *Schrod.*

In Italia Tubera terræ quærendi & colligendi modo ridiculo utantur. Porcellum scilicet in pascua ubi eorum proventus est agunt, qui odore inventa rostro eruit; eumque insequitur quidam, qui eruta colligit.

VII.

3. **A.** Muscus pyxidatus *Offic.* *Ger. Park. J. B.* pyxidatus major & minor *T. Inst.* pyxoides *C. B.* Musco-Fungus pyxidatus vulgarior minor. *H. Ox. Reldy-Moos.* In aridioribus. *Ufu.* Integra Herba. *Vires.* In Tussi convulsivo puerorum specifica æstimatur.

A. 4. Lichen cinereus terrestris *Offic. R. Synop. Cat. Plant. & Hillor.* Musco-Fungus terrestris latifolius cinereus Hepaticæ facie *H. Ox.* Muscus terrestris Hepaticæ facie *vulgò.* *Erđ Leber-Kraut.* In pascuis siccioribus non infrequens reperitur. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Adversus morsum Canis rabidi egregium est medicamentum.

SECTIO SECUNDA.

Herbæ semine minutissimo & nudis oculis vix conspicuo.

II. De Musco trichoide.

Pag. III. lin. 30.

A. Muscus clavatus *Offic.* clavatus sive Lycopodium *Ger. Park.* squamosus vulgaris repens, clavatus *T. Inst.* terrestris repens sive clavatus *C. B.* terrestris repens à Trago pictus *J. B.* terrestris

stris repens Tragi hab. Raßen-Leiterlein. Wolff.
Clauen. In ericetis & montosis. Julio & Au-
gusto floret. *Ufu*. Planta integra, Flos sive
Pulvis clavarum citrinus. *Vires*. Refrigerat
& siccatur. *Ufus* præcipue in Calculo expel-
lendo, in fluxu alvi. Extrinsecus in laxita-
te dentium in consolidatione & siccatione
vulnerum *Schrod.* In Epilepsia puerorum flos
multum valet, inque Cardialgia eorundem
& torminibus ventris flatulentis *R. Synop.*

VI. De Equiseto.

Pag. 115. lin 28. subjunge:

2. **A** Cauda Equina minor & Equisetum mi-
nus *Offic.* Equisetum segetale *Ger.* ar-
vense longioribus setis *C. B.* minus terrestre
J. B. minus terrestre sive arvense *Chab.* Rosa
Schwang. Pferde Schwang. Schafftheu. In-
ter segetes solo homidiore. *Ufu*. Herba. *Vires*.
Cum priore viribus convenit.

A. 3. Polygonum fœmina *Offic.* Equiseti fa-
cie Polygonum fœmina *J. B.* *Chab.* Cauda E-
quina fœmina *Ger.* Equisetum palustre bre-
vioribus foliis polyspermon *C. B.* palustre al-
terum brevioribus setis *Park.* Pferde Schwang.
Weiblein. In stagnis & lacubus, & ad flu-
viorum ripas. *Ufu*. Herba. *Vires*. Vulneraria
est planta.

Herbæ

**Herbæ semine minutissimo, caule
carentes Epiphyllispermæ.**

Pag. 116. lin. 26. adde :

II. De Hemionitide.

Foliis integris est & indivisis, sinu in basi uniuscujusque ad pediculum falcato, cum appendice utrinque producto R. Meth. p. 63.

Hemionitis Offic. J. B. vulgaris C. B. major Ger. Park. Hemionium sive Hemionitis quibusdam Splenium Chab. Gemeine hemionitis. Maul- & Esel- & Farren- Kraut. In Italia provenire dicitur. Usu. Herba. Vires. Ex Aceto pota Lienem absumit. Diosc.

Pag. 117. lin. 18.

VI. De Lonchitide.

Angustia & longitudine foliorum, ut & loco natali à Polypodio differt. R. Synop. p. 45.

A. Lonchitis Offic. aspera Ger. aspera minor, C. B. Park. altera foliis Polypodii J. B. altera foliis Polypodii, Asplenium sylvestre nonnullis Chab. Filix sive Lonchitis altera foliis Polypodii P. Al. Polypodium angustifolium folio vario T. Inst. Engelsüß, Baumsaren. In humidioribus nemorosis asperis & ericetis. Usu. Folia. Vires. Herbam esse vulneribus glutinandis, In eisque inflammationem excitari non patitur, Pota ex aceto Lienem absumit Diosc.

Lon-

Lonchitis *Dioscoridi* duplex est, altera foliis Porri, quam solum *Plinius* novit, cujus semen triangulum & lanceæ cuspidi simile, unde etiam planta ipsa sibi cognomentum arrogavit, nec unquam reperisse, nec ab aliis inventum vidisse scribit *Matthiolus*.

Pag. 119. lin. 8. subjunge:

Laborantes lienis incremento recreat. Radix & potu & illitu cum axungia vulneribus sagitta arundinacea factis est auxilio. *Diosc.*

VIII. De Dryopteride.

Pinnis densius dispositis, angustioribus, pediculis brevibus aut nullis insidentibus, filici mari similis *R. Meth.* p. 64.

A. Dryopteris *Offic.* Adversariorum *Ger. emac.* sive Filix Querna repens *Park.* Filix Querna C. B. minor non ramosa *J. B. Chab.* minor palustris *R. Cat. & Hist. Ejusd. Eichfarren-Kraut.* In locis palustribus & putridis. *Usu.* Integra planta. *Vires.* Psilothrum est cum Radicibus trita: illinitur enim primum postquam corpus exudavit, mox sudor abluitur, & recens imponitur. *Diosc.* Facultatem habet septicam.

Hujus usum *Rondeletius* perniciosum esse compertum affirmat, cum ab ignaris quibusdam Delphinatûs Pharmacopœis vice Poly-podii medicamenti immitteretur. In Pharmacopolarum quorundam officinis aliquando inveni sub titulo *Adianthi albi*,

Pag.

XIII. De Agno Scythico.

Agnus Scythicus Offic. Scythicus Borometz
J. B. Chab. append. Tartaricus Aët. Philos.
Lond. N. 247. p. 461. Frutex Tartaricus C. B.
 Planta - Animal seu Borometz, Agnus Scythi-
 cus, *Scytisch oder Tartarisch Lam* Ex China &
 Tartaria allata est. *Ufu. Lanugo Poco Sempie*
Offic. Gilden-Moss. Mus. Reg. Soc. 386. Colore
 est lutescente obscuro unam circiter quartam
 unciae longa. serici instar splendens. *Vires.*
 Adversus Hæmoptysin usurpatur. Dos. Sex
 grana. Tres autem doses curationem perficere
 traduntur. *D. Brown* apud Chineses in fre-
 quenti usu esse refert ad sanguinem è vulne-
 ribus recentibus fluentem sistendum, quemad-
 modum apud nos Araneorum telæ.

Non opus est ut hic repetam mirabilem &
 fabulosam historiam hujus plantæ quæ à *Dure-*
to, Scaligero, aliisque eorum sequacibus tradi-
 tur. Sufficiat dixisse, quòd in arcula rariorum
Chinensium ad Regiam Societatem *Londin.* missa
 inerat, quòd plus pedem longa erat, carpum
 humanum crassa, protuberantiis variis inæ-
 qualis, & propè extremum pediculos quosdam
 emittens 3 aut 4 uncias longos Filicino cauli
 exactè similes, lanugine prædicta obtectos. Si-
 militudo quam obtinet cum Filicibus quibus-
 dam arboreis Jamaicensibus fecit, ut hic tan-
 tis per eam collocem, donec plenior ejus
 cognitionem & historiam consequar.

SEC.

SECTIO TERTIA.

De
Herbis flore imperfecto seu
stamineo.

Pag. 126. lin. 22. adde:

I. De Mercuriale.

Cujus Nota, Folia in caule bina opposita, per margines crenata, Florum calices triphylli, Fructus in foemina didymi, i. e. bini conjuncti, singuli singula semina continentes. Calices triphylli etiam in foemina fructui subsunt. R. Meth. p. 20.

A. 1. Mercurialis *Offic. Schrod.* mas & foemina *Ger. Park. J. B. Chab.* annua *H. Ox.* annua glabra fulgaris *R. Synop.* testiculata sive mas Dioscoridis & Plinii C. B. spicata sive Foemina Dioscoridis & Plinii *eiusd.* Bingelkraut/Weiblein. In hortis & incultis reperitur. Aestate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Calfacit & siccat, abstergit, alvum movet, bilem ac aquas purgat. Extrinsecus vulvae adhibita Menses & secundinas trahit, tumores emollit, creberrimi usus est in clysteribus. *Schrod.*

A. 2. Cynocrambe *Offic.* mas & foemina *Ger. emac.* mas & foemina sive Mercurialis repens *J. B. Chab.* Mercurialis perennis repens Cynocrambe dicta *R. Synop.* sylvestris Cynocrambe dicta mas & foemina *Park.* montana testiculata & spicata C. B. Hunds Kraut/Hundsfolse. In sylvis & sepibus. Vere floret. *Ufu.*

D

Herba

Herba. *Vires.* Hæc quamvis *Prævotio* easdem cum præcedente vires obtinere dicatur; effectus tamen quos in nonnullis prope *Salopiam* eam comedentibus produxit, eam Soporiferæ & malignæ qualitatis participem esse convincunt.

Quænam planta sit *Cynia* seu *Cynocrambe* *Dioscoridi* dicta *Botanici* certant, & adhuc sub iudice lis est. *Cesalpinus* Atriplicis speciem esse vult. *C. Baubinus* Parietariæ. *Lonicerus* ad *Apocynum* eam refert. *Matthiolus* ad plantas quas hic exhibeo, quæ quidem cum *Dioscoridis* descriptione aliquantulum conveniunt, præsertim foemina.

3. *Phyllon Offic.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* *Chab.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* folio incano *Monspessulana* *J.B.* *Arrhenogonon* sive marificum & *Thelygonon* sive foeminificum *Ger.* marificum & foeminificum. *Park.* testiculatum & spicatum *C. B.* *Mercurialis* perennis maritima incana *Phyllon* dicta testiculata & spicata *H. Ox.* fruticosa, incana testiculata & spicata *El. Bot. T. Inst.* *Rinderingels Kraut.* In hortis curiosorum apud nos reperitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Mauritanis ad muliebres morbos magno in usu est. *Clus.* Illius decoctum demorsus à cane rabido commendant aliqui. *Magnol.*

VI. De Ambrosia.

Fructu echinato monospermo, à flore remoto, foliis lacinitatis à reliquis differt.

Am-

Ambrosia *Offic. Ger. Chab. hortensis Park.*
hortensis lanuginosa H. Ox. maritima C. B.
quibusdam, J. B. foliis Absinthii odoratis hu-
milior Herm. Cat. Ambrosienkraut / Tauben
Kraut/Eich aus Cappadocia. Apud nos in hor-
tis colitur. Ufu. Herba. Vires. Repellendi
& reprimendi facultatem obtinet H. Ox. Vim
habet astringentem, inquit Galenus.

Ambrosia à Dioscoride in hunc modum de-
 scribitur: *Pusillus frutex est, ramosus trium pal-*
marum altitudine: foliis Rutæ, circa inum caulem
exiguus: cauliculi seminibus, perinde quasi racemu-
lis gravidis, qui nunquam florem pariunt, odore vino-
so suavi: radice tenui sesquipedali. Cujus descri-
ptionis brevitatis non levis controversiæ &
diffensionis inter Autores occasio fuit, Ni-
cander referente Anguillario pro Liliæ specie
eam habet, Cordus ad Tanacetum refert, Lo-
nicerus, Lacuna alique ad Abrotonum: Taber-
namontanus ad Artemisiam, Matthiolus ad Na-
sturtii genus, C. Bauhinus & sequaces ad plan-
tam hic traditam, quibus & nos potius con-
sentimus. N. B. Catalogum Pharmacopœiæ
Londinensi præfixam Ambrosiam à Botrye non
distinguit, sed utramque unius plantæ synonymam
facit.

Pag. 128. lin. 12. verbo est adde:

Ad necandos Vermes in corpore humano
 insigne est remedium. *Harlow. in Med. Curios.*
sub titulo, Mexico-Saamen.

D 2

X. De

X. De Lapatho.

Pag. 130. lin. 30.

AN Rhaponticum Antiquorum & Rhabarbarum modernorum sit una & eadem specie planta, à Botanicis controvertitur (ut rectè observat clarissimus & eruditissimus *D. Raius*) aliis eandem esse affirmantibus, aliis negantibus: Nonnulli etiam sibi non constant, & nunc eandem nunc diversam affirmant, quorum sententias & rationes vide apud *J. Baubinum in Appendice Tom. 2. Historiæ Plantarum*. Id tamen hoc in loco cum *Alpino* observabo, Plantam hanc verum esse *Dioscoridis* Rhaponticum à Rhabarbaro Officinarum omnino distinctum, ut suo in loco ostendam, eamque radicem quæ in Pharmacopœorum & Pharmacopolarum Officinis pro Rhapontico divenditur hujus plantæ radicem non esse, sed Centaurii majoris cujusdam species, ut eodem in loco demonstravi.

Pag. 131. lin. ult. subjunge:

Hanc plantam veram & genuinam *Dioscoridis* Britannicam esse contendit *Muntingius*, siquidem descriptionibus ejus, inquit doctissimus *D. Raius*, quæ apud veteres extant tum facie tum viribus per omnia respondeat.

Pag. 132. lin. 9. adde:

A. 6. Lapathum sanguineum *Offic. Park.*
 sativum sanguineum *Ger.* sanguineum sive
 sanguis Draconis herba *J. B. Chab.* folio acuto
 rubente *C. B. DrachenBlut/ roth blätterichte*
Menz

Mengelwurk. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Folia alvum cient in jussulo. Semen pulverizatum & in aliquo decocta astringente potum singularem habet efficaciam in sistendis nimis mensibus & similibus fluxibus. *Cam.*

At perperam eos omnino facere, qui succum hujus Lapathi Sanguinem Draconis Officinarum vel nuncupant vel suspicentur. *Chab.*

Pag. 132. lin. 30. verbo *Foliorum* subjunge:

Vires. Palato gratior est quam vulgaris, belleque omnia præstat quæ illa. *Chab.*

Pag. 133. lin. 4. subjunge:

XIII. De Fegopyro.

NOTÆ sunt flosculi pentaphylli speciosi, in spicis e foliorum alis egressis Semine triquetra cum congeneribus convenit, ejus tamen colore sordidiore & farinâ esculenta ab iisdem differt. R. Synop. p. 58.

A. Fegopyrum Offic. vulgare erectum *El. Bot. T. Inst.* Dodonei *H. Ox. R. Synop. Volk.* Fagotriticum *J. B. Chab.* Tragopyrum *Ger. e-mac. Pak.* Frumentum Saracenicum *Matthioli* vulgo Fagopyrum *Herm. Cat.* Erysimum cereale seu Theophrasti folio hederaceo *C. B.* Buchweizen/Heidenforn. Seritur in agris, Julio floret. *Ufu.* Semen triangulum colore sordidum. *Vires.* Minus nutrit quam Hordeum aut Secale.

D 3

Pag.

Pag. 133. lin. pro Capite XVII. adde:

XVII. De Potamogeytone.

*P*OTAMOGeytonis notæ sunt in aquis nasci; flores spicati, quadrifolii, quorum singulis quaternæ continentur semina; florum spicæ pediculis oblongis insidentes. R. Synop. p. 62.

A. Potamogeyton Offic. Chab. rotundifolium C. B. rotundioro folio J. B. latifolium Ger. Fontalis major latifolia vulgaris Park. Gaumfraut. In aquis stagnantibus & piscinis frequens. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Refrigerat & inspissat: pruriginibus utile, & contra vetera ulcera & nomas. *Diosc.*

XVIII. De Atriplice.

Pag. 134. pro 2da specie Atriplicis adde:

2. *H*Alimus Offic. Chab. Clusii J. B. latifolium Ger. latifolius sive fruticosus C. B. latifolius, sive Portulaca marina incana major Park. Atriplex Halimus dicta latifolia R. H. latifolia, seu Halimus fruticosus latifolius H. Ox. maritima fruticosa Halimus dicta latifolia B. *Al. Meer-Gewächs / Meerburgel.* In sepius mari proximis, regionibus calidioribus, floret æstate. *Ufu.* Radix. Folia. *Vires.* Radix convulsa, rupta, torminaque mitigat, drachmæ pondere in aqua mullâ pota: eadem lactis ubertatem facit. Folia decoquuntur ciborum gratia. *Diosc.*

XIX, De

XIX. De Blito.

Pag. 135. lin. 4, verbo *humectat* adde:
estur oleris modo, alvo utile est. *Diosc.*

2. **A.** Atriplex sylvestris *Offic. J. B. Chab.* sylvestris altera *C. B. Ger. emac.* sylvestris folio sinuato saturate virente spica rubra *H. Ox.* Chenopodium folio laciniato coma purpurascens *T. Inst. Wilde Melste.* In fimetis. Æstate floret. *Ufu.* Herba, Semina parva, compressa, rotunda, nigra splendentia. *Vires.* Alvum mollit. Panas discutit sive crudum sive coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum Regium morbum sanat. *Diosc.*

A. 3. Atriplex olida *Offic. Ger.* foetida *C. B. J. B. Chab.* olida sive sylvestris foetida *Park.* Blitum foetidum Vulvaria dictum *R. Synop.* Chenopodium foetidum *El. Bot. T. Inst. Stinckende Melste.* In locis ruderatis & in fimetis. Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Uterina est, menses provocat, foetum mortuum secundinamque expellit, in Hysteriis multum prodest.

A. 4. Pes anserinus *Offic.* Atriplex dicta: Pes anserinus *J. B. Chab.* sylvestris latifolia *C. B.* sylvestris latifolia sive Pes anserinus *Ger. emac. Park.* Blitum Pes anserinus dictum *R. Synop.* Chenopodium Pes anserinus primum Tabernamontani *El. Bot. T. Inst. Gänsefuß! Sau-Rodt.* In fimetis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Viribus præstat, quibus & præcedentes.

Pag. 136. lin. 27. adde:

Coquitur cum lenticula ut ventrem sistat:
quod magis radice ejus præstatur. *Diosc.*

Pag. 138. lin. ult. subjunge:

XXIV. De Percepier.

SITU florum in foliorum alis, calicibus quadripartitis, seminibus in singulis utriculis singulis ab *Alchimilla* differt, ut omnino genere distinctum sit *R. Meth. A. p. 23.*

A. Percepier *Offic.* Anglorum *Ger. emac.* Anglorum quibusdam *J. B. Chab.* Polygonum *Selinoides Park.* Charophyllo nonnihil similis *C. B.* *Alchimilla* annua minima hirsuta foliis infernè albicantibus *H. Ox. Englische Steimbrey.* Inter segetes & in solo restibili steriliore. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Vehementer & repentè urinas ciere & calculum comminuere creditur. *R. Synop.*

XXV. De Camphorata.

Pag. 139. lin. ult. verbo *Herba* adde:

Vires. Siccat & astringit, nervosum genus roborat, confert in doloribus Arthriticis, Spasmodicis, Paralyti, defluxionibus oculorum, Catarrhis, Cephalica est planta.

XXVI. De Kali.

Pag. 141. lin. 12. subjunge:

AT neque ex hac herba sola conficitur Soda, sed nonnullis in locis Fucos aliasque plan-

plantas marinas urunt ad eum usum, Item ad cineres clavellatos pro Sapone communi efficiendo filicem foeminam urunt una cum stramine, in lixivio cinerum ligni prius macerato. *Harvici* insuper mihi narratum est, quod lixivium quo ibi utuntur ad lintheamina mundanda è Lupuli viminum exsiccatorem cineribus paratum esse.

SECTIO QUARTA.

Herbæ flore aggregato feminibus papposis.

1. De Lactuca.

Pag. 143. lin. 21.

2. **A** Lactuca sylvestris *Offic.* sylvestris costa spinosa *C. B.* sylvestris laciniata *Park.* sylvestris foliis dissectis *Ger. emac.* sylvestris, seu Endivia multis dicta folio laciniato, dorso spinoso *J. B. Chab. Wilder Lattich/Leber-Distel/Gänse-Zung.* Ad sepes. Junio floret. *Usu.* Herba, Semen. *Vires.* Dolores mitigat, semen minuit, libidinem supprimit, & Venerem arceat. *Diosc.*

3. Chondrilla prima *Offic.* *Diosc.* cærulea *Ger.* cærulea altera *Cichorei sylvestris folio C. B.* cærulea latifolia laciniata *ejusd.* & *Park.* cærulea sive purpurea *ejusd.* Chondrille vel Chondrilla *Chab.* vel Chondrilla cærulea *J. B.*

D 5

La-

Lactuca sylvestris perennis, purpuro cæruleo, laciniato longo folio *H. Ox.* perennis humilior flore cæruleo *El. Bot. T. Inst.* Chondrilla Kraut / flein Sonnenwirbel. In Italia & Germania in locis incultis crescit. Æstate floret. *Ufu.* Herba,

Hanc plantam Chondrillam primam Dioscoridis existimo.

II. De Chondrilla.

NOTÆ sunt, florum capitula seu cauliculos Lactuce minores habere caulibus secundum longitudinem pressius junctos, Folia alterna, lævia, Lactuca angustiora, semina oblonga, & angusta.

Chondrilla altera *Offic.* viminea *J. B. Chab.* juncea *Ger.* juncea viscosa arvensis: quæ prima Dioscoridis *C. B.* viminalibus virgis *Park.* Lactuca sylvestris viminea *Volk.* sylvestris perennis lutea juncea viminalibus virgis *H. Ox.* Acker-Chondrilla / Bies-Chondrilla. In arenosis Germaniæ, Italiæ, &c. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Caules & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. *Diosc.*

Hanc pro Chondrilla 2da Dioscoridis Folium ferens oblongum, circumrosum, humi sparsum: caulem succo madentem luteo: radice tenui rotunda lævi, vegeta flavescente succosa, potius habendam existimo quam Chondrillam bulbosam *C. Baubini.*

Dioscorides duo hujus plantæ genera memorat, De priore hæc habet, Caulem, flores & fo-

Et folia habet Cichorio similia: qua ex causa nonnulli sylvestris Intybi speciem esse pronunciarunt, verum tenuior tota est. Ideoque neque Chondrilla juncea viscosa arvensis C. B. neque Chondrilla prior legitima Clusii esse potest, cum earum utraque flores luteos habeat, secus quam Cichoreum, quod cœruleos obtinet.

III. De Soncho.

Pag. 144. lin. 10. subjunge:

3. **A.** Hieracium majus *Offic.* majus folio Sonchi vel Hieracium Sonchites C. B. Sonchus Hieracites major repens cauliculo hirsuto inter segetes *H. Ox.* repens multis Hieracium majus *J. B.* repens multis, quibusdam Hieracium majus *Chab.* arborescens *Ger. Park.* asper arborescens palustris Hieracii facie *Herm. Cat. Grosse Gänse-Distel / groß Sonchen-Kraut.* In arvis. Julio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Vim refrigerandi habet & modice substringendi, inflammationibus prodest. Herba cum radice illata, vibratis à Scorpione ictibus auxiliatur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 20. adde:

Vires. Vim suam ad ea ad quæ superior impendit. *Diosc.*

IV. De Pulmonaria Gallica.

A. Reliquis Hieraciis differt semine parvo brevi nigro; ab Auricula muris, quod folia pilis longis hirta non sint, quemadmodum illius, Et in plerisque speciebus laciniata aut dentata, *R. Meth. p. 30.*

A. 3.

A. 3. Pulmonaria Gallica & Pulmonaria aurea *Offic.* Gallica Phthifica sive aurea latifolia *Ger. emac. Herm. Flo. Alt.* Hieracium murorum folio pilosissimo C. B. latifolium hirsutum folio unico cauli insidente *H. Ox.* murorum Bauhini, quod est Pulmonaria Gallorum Lobelii *Park.* Pilosella major quibusdam, aliis Pulmonaria flore luteo *J. B. Chab. Buchlattich/ Fransch oder gülden Lungen Kraut.* In sylvis, muris antiquis & aggeribus umbrosis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Pulmonaria maculosa viribus convenit.

Pag. 146, lin. 12. subjunge :

IX. De Tragopogone.

Insigni notâ à reliquis differt, quod calycis floris radii ipsius folia seu petala longitudine excedant : folia herbe gramineæ imitantur. R. Synop. p. 76.

A. Tragopogon *Offic. Chab.* luteum *Ger. Park. parad.* pratense luteum majus C. B. flore luteo *J. B. Boecksbært mit gelben Blumen.* In pratis & pascuis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Radices valde nutriunt, unde tabidis & macilentis conducunt. Vitiis pectoris, tussi & respirationi difficili, nec non pleurisi mederi dicuntur. Urinæ stillicidio subveniunt, & calculum expellunt, lancinationibus æstuantibus ventriculi & thoracis auxiliantur.

Her-

Herbæ flore aggregato femi- bus pappo destitutis.

Pag. 147. lin. ult. subjunge:

XII. De *Lampfana*.

Floribus caules & ramulos terminantibus cum Hieracio convenit, à Cichorio differt: seminibus solidis seu pappo destitutis cum hoc convenit, ab illo diversum est. R. Synop. p. 77.

A. *Lapfana* *Offic.* Ger. sive *Lapfana* *Chab.* vulgaris *Park.* *Dodonæi J. B. El. Bot.* *Soncho* affinis *Lampfana domestica C. B.* *Cichorio* affinis *Lampfana domestica, Mor. Prælucl. Bot.* *Intybus* sive *Endivia erecta lutea Napifolia, Lampfana dicta H. Ox. Sonchen Kraut / wilder Kohl.* In hortis & incultis frequens. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Efficax esse censetur in sanandis papillis ulceratis, unde & nomen papillaris sortita esse videtur *R. H.* Resiccantem ac extergentem, & non nihil dirigentem facultatem obtinet: folia caulisque coquuntur & in cibum recipiuntur. *H. Ox.*

Quæ veteribus fuerit *Lampfana* non facile est nobis explicare, *Dioscoridi* sylvestre est o-
lus, plus nutriens quàm *Lapathum*, ac cujus caules & folia cocta eduntur. *Lampfanæ* autem nomine variæ ac diversæ à scriptoribus Botanicis donatæ fuere plantæ.

XIII. De

XIII. *De Sefamoide.*

*F*Lore est radiatò, flosculis marginalibus iis quæ discum medium componunt, multo longioribus. R. Meth. p. 31.

Sesamoides parvum *Offic.* parvum Matthioli *Ger.* Chondrilla Sesamoides dicta *Park.* cæruleo Cyani capitulo *C. B.* Catanance quorundam *El. Bot. T. Inst.* Dalechampii flore Cyani folio Coronopi *J. B. Chab.* Cichorium Cyani capitulo *Mar. Prælod. Bot.* cæruleum Coronopi foliis angustis, caliculis squamatis argenteis *H. Ox.* Sesamoides *Kraut.* In aridis locis transmarinis calidioribus. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Detrahit bilem, pituitosque humores, illitum ex aqua tumores ac tubercula discutit. *Diosc.*

Sesamoidis duæ species à Dioscoride memorantur & describuntur. Verum descriptiones ejus adeò breves sunt & obscuræ, ut quænam sit major ejus species adhanc usque diem dubium & incertum maneat, nonnullis ad Helleborum eam referentibus, aliis ad Resedam, aliis ad Thymelæam: De minore etiam specie variæ opiniones sunt, verùm quam hic exhibeo cum descriptione Dioscoridis, quam subjungo, omnium optimè convenit.

Sesamoidi parvo cauliculi sunt dodrantes: folia Coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculorum cacumine capitula florum pene purpureorum medio eorum albo: Semen Sese fulvum amarum: radix tenuis.

XIV.

XIV. De Scolymo Theophrasti.

NOTÆ sunt Folia spinosa Carduo similia, flosculi
 & semina foliolo ad singula apposito separata.
 R. Meth. A. p. 31.

Scolymus *Offic.* Chrysanthemus C. B. Theophrasti sive Eryngium luteum Monspeliensium *Park.* Eryngium luteum facie Cardui *Herm. Cat.* Carduus chrysanthemus Narbonensis *Ger.* Spurius chrysanthemus Narbonensis *Volck.* Spina lutea J. B. lutea, Scolymus Theophrasti, Eryngium luteum Monspeliensium *Chab.* Cichorium luteum Scolymoides spinis horridum Narbonense *H. Ox.* Cichorio affinis, chrysanthemus aculeata Cardui facie perennis *P. Al.* Gùlden Distel. In Italia reperitur. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum Eryngio viribus convenire creditur.

SECTIO QUINTA.

De

Herbis flore composito discoide
 papposis.

III. De Conyza.

Pag. 150. lin. 7. subjunge:

- I. **C**onyza major *Offic.* *Ger.* major vera
H. Ox. major verior Dioscoridis
Park. mas Theophrasti major Dioscoridis C. B. major Monspeliensis
 odo-

odorata *J. B.* Conyza Pulicaria *Chab.* Virga aurea major foliis glutinosis & graveolentibus *El. Bot. T. Inst.* Grösse Dürnwurzel. In Italia, &c. juxta vias passim provenit. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Suffitu venenatas bestias fugat, culices abigit, & pulices necat. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 17. subjunge:

3. Conyza minor *Offic.* minor vera *Ger. H. Ox. J. B. Chab.* minor vera *Penæ Park.* foemina *Theophrasti* minor *Dioscoridis C. B.* Virga aurea minor foliis glutinosis & graveolentibus *T. Inst.* Kleine Dürnwurzel. In calidioribus regionibus juxta mare reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

IV. De Tripolio.

Herba est flore composito in pappos abeunte, inodora, foliis integris & indivisis, innoxia *R.* *Synop. p. 79.*

A. Tripolium *Offic. Chab.* majus *ejusd.* majus & minus *J. B.* vulgare majus & minus *Ger.* majus sive vulgare & minus *Park.* majus cœruleum & minus *C. B.* majus flore albo *Comel. Cat.* flore albo *Brem. P. 1.* flore nudo *R. Synop.* Aster maritimus cœruleus Tripolium dictus *ejusd.* maritimus purpureus Tripolium dictus *R. H.* cœruleus glaber litoreus, pinguis Tripolium majus dictus, & litoreus pinguis Tripolium minus dictus *H. Ox.* maritimus palustris cœruleus *Salicis folio El. Bot.*

El. Bot. See Stern's Kraut. In Salsis maritimis. Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* In vino pota zii aquam urinamque per alvum extrahit *Diosc.*

VI. De Doronico.

Pag. 151. lin. II. adde:

Vires. Calefacit & siccant, tumores discutit, Alexipharmaca est, &c. *Schrod.* sed crede qui vult, verum enimvero nostra sententia venenosa est planta & non sine periculo sumenda, cui tamen quidam moderni minime astipulantur.

2, Doronicum Germanicum & Arnica *Offic.* Germanicum *Park.* Plantaginis folio alterum *C. B.* Germanicum foliis semper ex adverso nascentibus villosis *J. R. Chab.* Calendula Alpina *Ger.* Arnica *Schrod.* *Gemsen's Wurz.* Schwindel-Kraut. In montosis reperitur. Æstate floret. *Ufu.* Planta. *Vires.* Calefacit & siccant, partium est tenuium, Sudorifica & diuretica nonnunquam & vomitoria, &c. *Schrod.* In Officinis nostris raro aut nunquam occurrit, perniciosam esse plantam etiam existimo.

Alisma *Offic.* Alisma Matthioli sive Plantago montana *J. B.* Doronicum Pannonicum sextum *Clus.* Doronico affine Alisma Matthioli seu potius Plantago montana *Chab.* Ungarische *Gemsen's Wurz.* In Pannonia. Majo floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Planta vulneraria & discutientia reperta est frequenti experientia

E

utpote

utpote unica & optima Panacea ab alto lapsorum Ephem. Germ. Anno 9 & 10.

VIII. De Virga aurea.

Pag. 152. lin. 8. subjunge:

3. **H**erba Doria Offic. Doria Lobelii Ger. Doria vulgaris Park. Virga aurea major vel Doria C. B. aurea major carnosis succulentis foliis ad caulem latis H. Ox. Alisma Matthioli sive Doria J. B. sive Damasonium, Dorea & virga aurea Monspeliensium Chab. Jacobæa pratensis altissima Limonii folio El. Bot. Groß, Guldene Bunde Kraut. Doria Bunde Kraut. Ad ripas fluviorum oritur. Julio & Augusto floret. Usu. Folia. Vires. Vulneraria est insignis & cum priore viribus convenit.

VIII. De Helichryso.

Pag. eadem, lin. 23. subjunge:

2. **C**hrysocome Offic. peregrina major frutescens Breyn. Cent. Elichryson Orientale C. B. Helichrysum sive Chrysocome frutescens latifolia flore corymbifero toto aureo H. Ox. Heliochrysum Orientale sive Amarantus luteus Park. Stœchas citrina floris magnitudine, & colore speciosa J. B. Chab. Gnaphalium Alexandrinum sive Stœchas citrina Orientalis H. R. P. luteum peregrinum specioso flore Volck. Orientalische Rhein-Blumen/gelbe breit blätterigte Rhein-Blumen. In Creta

Creta Insula reperitur. Julio floret. *Usu.*
 Radix. *Vires.* Excalfacit & adstringit: his
 conveniens quos jecur, aut pulmonis inflam-
 matio malè habet, contra purgationes Vul-
 væ decocta cum Hydromelite assumitur
Diosc.

IX. De Jacobæa.

A Ceteris papposis non lactescentibus foliis lacinia-
 tis, floribus flavis radiatis in umbellas digestis dif-
 fert. *R. Synop.* p. 82.

A. Jacobæa *Offic. Ger.* sive Jacobi flos *Chab.*
 vulgaris *J. B.* vulgaris major *Park.* vulgaris
 laciniata *C. B.* St. Jacobs Kraut. In pascuis
 humidioribus ad vias & locis incultis. Ju-
 lio & Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum
 Senecione vires & facultates easdem obtinet
Trag. Imprimis autem Vulneribus, inflamma-
 tionibus & fistulis medetur *R. H.* p. 285. Cali-
 dum cataplasmatis formâ adverius ventris
 tormina, (quæ miserè Disenterîâ affectos ex-
 cruciant & tantum non interimunt) felici suc-
 cessu fuisse abdomini applicatum observat
Hofman.

Pag. 153. lin. 19. subjunge:

XII. De Cacalia.

NOTÆ sunt Calix floris integer, tubi cylindrici
 formâ, ad margines duntaxat denticulatus, flos-
 culi quadrifidi, folia subrotunda, integra serrata *R.*
Meth. A. p. 34.

Cacalia *Offic.* quibusdam *J. B.* incano folio

E 2

Ger.

Ger. folio rotundo incano Park. foliis crassis hirsutis C. B. sive Leontice Veterum quibusdam: aliis vero Tusilaginis species Chab. Cacialia, fremder Hufslattig. Ad Sylvarum margines, inter frutices & umbrosis in locis. Junio & Julio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* In tussi & Scabritie arteriæ asperæ commendatur. Succus ejus defluens prodest arteriæ asperæ similiter ut Glycyrrhiza: Galen.

XIII. De Bacchare.

FLoribus nudis, foliis integris odoratis, sapore acri & amaro, necnon magnitudine sua à reliquis hujus generis distinguitur R. Synop. p. 83.

A. Baccharis Offic. Montpelienſium Ger. Park. Conyza major vulgaris C. B. major Matthioli, Baccharis quibusdam J. B. Conyzæ majoris genus Baccharis quibusdam Chab. Eupatorium montanum Verbasci folio vulgatiſ Baccharis dictum H. Ox. Gemeine Dürrenkraut. In montosis siccioribus & in aggeribus. Autumno floret. *Usu.* Folia, Radix. *Vires.* Radix in aqua decocta, ruptis, vulſis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati ſalutaris, &c. Folia adstringunt. Capitis dolore proſunt, &c. odor ſomnum gignit Dioſc.

Quænam planta ſit Baccharis Dioſcoridis inter Botanices ſcriptores dubium adhuc manet, aliis ad Conyzam, aliis ad Gnaphalium, nonnullis ad Aſterem eam referentibus.

XIV.

XIV. De Gnaphalio.

Pag. 154. lin. 10. adde:

Gnaphalii historiam adeo paucis perstrinxit *Dioscorides*, ut non modo difficile, sed etiam impossibile videatur (ut recte observat *Matthiolus*) ut quisquam conjicere ac discernere possit, quanam planta sit, quæ verum repræsentat: Nos ad speciem vulgarissimam potius referendam censuimus, ut quæ omnium frequentissima occurrat.

2. *Leontopodium Offic. majus Park. Gnaphalium Alpinum Ger. Alpinum magno flore folio oblongo C. B. Alpinum pulchrum J. B. Chab. Filago Alpina capitè folioso T. Inst. Edwens. Fuß. In montosis. Julio floret. Usu. Radix. Vires. Appensam ad amatoria prodesse & tubercula discutere tradunt. Diosc.*

SECTIO SEXTA.

De Herbis Capitatis.

I. De Cinara.

Pag. 155. lin. 11. subjunge:

2. **S**colymus sylvestris *Offic. Dioscoridis Park. Cinara sylvestris ejusd. Parad. Ger. sylvestris latifolia C. B. Carduus Scolymus sylvestris J. B. sive Scolymus sylvestris; Scolymus Dioscoridis Chab. sive Cinara sylvestris latifolia H. Ox. Wilde. Erdschocke. In Italia & Gallia occurrit. Usu. Flos.*

E 3

Vires.

Vires. Contra sterilitatem valere & gravidarum partus ad justum tempus conservare, vulgus arbitratur. Lac coagulat. *Magol.*

3. *Cactos Offic.* Scolymus *Chab.* Carduus esculentus *Park. parad.* sive Scolymus sativus spinosus *J. B.* spinosissimus elatior Chardone dictus *H. Ox.* Cinara spinosa cujus pediculi esitantur *C. B. Artischocke/ Erdschocke.* In Italia invenitur. *Ufu.* Pediculi foliorum Terrâ obruti candidi à cute emundati. *Vires.* Cum reliquis viribus conveniunt. Hyeme crudi cum sale & pipere in cibos veniunt *C. B.*

4. *Costus nigra Offic.* Cinara sylvestris *Cre-tica C. B. Park.* Carduus Agriocinara *Creten-sium* ex quo *Costus nigra Officinarum J. B.* Agriocinara *Creten-sium Chab. Candische Erdschocke.* In Crêta reperitur. *Ufu.* Radix nigra.

Bellonius Pharmacopolas Gallicos radicem hujus pro *Costo Indico* vero divendere scribit, & apud veteres in usu fuisse credit.

5. Carduus pinea *Offic.* pinea *Theophrasti Alp. Exot.* Creticus humillimus integris & angustis foliis *H. Ox.* pinea seu Ixine *Theophrasti Park.* Carlina acaulos gummifera *C. B.* Cinara acaulis gummifera *R. H. p. 301.* Cnicus *Carlinae folio, acaulos, gummifer aculeatus, flore purpureo & flore albo T. Coroll. Sichten-Distel.* In Insula Creta invenitur.

II.

II. De *Carthamo*.

Foliis levibus viridibus, floribus crocei coloris in capitulis modice spinosis, semina alba quadrangula continens pappo destituta à reliquis differt.

Pag. 155. antelin. 28. insere:

III. De *Cnico*.

Foliis spinosis mitioribus, capitula foliorum circulo obvallata, floribus flavis ab aliis distinguitur.

Pag. 156. lin. II. add.

IV. De *Cirsio*.

Foliis integris, spinulis mitioribus brevioribus minus pungentibus ab aliis differt.

Cirsium Offic. foliis non hirsutis, floribus compactis C. B. foliis non hirsutis Ger. emac. montanum capitulis compactis Park. Monspelianum, folio longo glabro Matthioli Chab. Carduus *cirsium* Monspeliacum, folio longo Matthioli J. B. Carduo - *Cirsium* foliis non glabro hirsutis floribus compactis P. Al. Melancholy Distel. Juxta Monspelim variis in locis. Junio floret. Ufu. Radix. Vires. Loco laboranti adalligatum, dolores varicum sedare scripsit Andreas.

V. De *Carduo*.

Carduus foliis spinosis seu aculeis rigidioribus armatis, floribus purpureis, seminibus papposis à reliquis capitatis distinguitur.

E 4

Pag.

Pag. eadem lin. 27. adde:

Acerrimæ facultatis est, succus cutem adurit, est tamen ad ulcera maligna depurganda utilis. *Bellon. Epist. ad Clus.*

3. Acanus *Offic. Theophrasti Park.* Carduus latifolius achinos obsoletæ purpuræ ferens C. B. *Theophrastus, Distel.* In Insula Creta reperitur, ubi antequam in caulem abeat comeditur. *Vires.* De viribus hujus Cardui nihil invenio inter authores.

Hanc stirpem Acanon veteribus dictam fuisse judicat *Bellus* conjecturis non despiciendis fretus, quas apud ipsum vide R. H. p. 314. Consule etiam *Parkinsonum* in *Theatro suo Botanico* p. 974.

4. Acarna *Offic. Theophrasti Ger.* major caule non folioso C. B. *Park.* Acarnæ similis Carduus polyacanthus *Leon di Cardi Moschio. Casabonæ Chab.* Polyacanthus Casabonæ Acarnæ similis J. B. Carduus polyacanthus folioso caule, Acarna dictus *Herm. Cat.* polyacanthus caule non folioso Acarna major dictus P. Al. cœruleus procerior, spinis ternis per intervalla foliorum marginibus donatus H. Ox. seu Polyacantha vulgaris *El. Bot. Fisch, Distel.* In Italia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Julio floret.

A. 5. Acanthium *Offic. vulgare Park.* album *Ger.* Spina alba latifolia tomentosa sylvestris C. B. alba sylvestris *Fuchsio J. B. Chab.* Carduus tomentosus Acanthium dictus vulgaris *E. Symp.* tomentosus latifolius sylvestris; Spina

nā alba vel Acanthium dictus Herm. Cat. alatus tomentosus latifolius vulgaris. T. Inst. Acanthum dictus Volck. Wollichte, Distel, Weg Distel. Ad vias & in incultis Julio & Augusto floret. Usu. Folia & Radices. Vires. Ad remedia opisthotoni bibuntur. Diosc.

V I. De Calcitrapa.

Capitalorum squamis in aculeos rectos, oblongos & rigidos exeuntibus: foliis non spinosis à reliquis differt.

A. Carduus stellatus Offic. Ger. stellatus foliis Papaveris erratici C. B. stellatus sive Calcitrapa J. B. Chab. Stellatus sive Calcitrapa vulgaris Park. Jacea ramosissima, capite longis aculeis stellatim nascentibus armato H. Ox. Stern. Distel. Juxta vias publicas inque incultis & sterilibus. Æstate floret. Usu. Flos, Semen. Vires. Aqua florum, vel pulvis seminum Calculum expellit.

Pag. 157. lin. 6. adde:

Frigidæ est & temperatæ, atque adeo repellentis facultatis; In Erysipelate, morbo regio, palpitatione cordis & uterina suffocatione prodesse dicitur. H. Ox.

Pag. ead. lin. 15. subjunge:

V III. De Jacea.

A. Cyano differt figura flosculorum ex quibus totalis flos componitur, profundius, sc. in longas & angustas lacinias divisas R. Synop. p. 89.

A. 1. Jacea Offic. nigra Ger. Chab. nigra vulgaris

E s

garis

garis *Park.* nigra pratensis latifolia *C. B.* nigra vulgaris capitata & squamosa *J. B.* *Glocken-Blum.* In pascuis nimis frequens. *Julio & Augusto* floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra Tonsillarum tumores valet.

2. *Stœbe Offic.* argentea major *Ger.* major foliis Cichoraceis, mollibus, lanuginosis *C. B.* *Salmantica prima Clusii Park.* *Salmanticensis prior Clusii* five *Jacea Intybacea J. B.* *Chab.* *Jacea Intybacea Volck.* major foliis Cichoraceis mollibus, flore stamineo *H. Ox.* foliis Cichoraceis, villosis altissima flore albo *T. Inst.* foliis Cichoraceis villosis altissima *El. Bot.* *Bersilberte Glocken-Blume.* In hortis apud nos colitur. *Julio* floret. *Ufu.* Herba, Semina. *Vires.* Folia & semen astringunt, quapropter decoctum Dysentericis infunditur, auribus quoque purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis profunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent. *Diosc.*

Tam brevis est & imperfecta *Stœbes* descriptio apud *Dioscoridem*, ut Botanicos in varias distraxerit sententias, & ut diversis plantis id nominis attribuerent, induxerit. Cujus hic loci Synonyma exhibeo, æquo aut forte potiori jure hoc nomen sibi vindicare possit, cum in calidioribus regionibus frequens nascatur, quam *Jacea magna* cujus iconem *Matthiolus* exhibet, eâve quam *Dodoneus* è *Bibliotheca Cesarea* hausit. Quomodo
vires

vires hujus cum ea *Dioscoridis* conveniunt experimentis factis tempus prodest.!

Pag. 158. lin. 6. post verbum *reperitur* adde:

Radix crassa, oblonga, densa, foris fusca, intus ad croceum tendens, per transversum secta, spiras ostendens, saporis amaricantis subacris & subastringentis, odoris non ingrati.

Ibid. lin. 8. verbo *venditur* adde:

Quænam sit genuinum *Dioscoridis* *Rhaponticum* superius in Capite de *Lapathis* ostendi.

X. De *Serratula*.

Foliis non spinosis à *Carduo*, iisdem serratis à *Jacea* differt, omnium partium parvitate à *Centaurio* majore distinguitur.

A. *Serratula* Offic. C. B. J. B. *Tabernamontani* Chab. purpurea Ger. vulgaris flore purpureo Park. vulgaris foliis laciniatis H. Ox. *Jacea* nemorensis quæ *Serratula* vulgo *El. Bot.* *Purpur Scharthen-Kraut*. In sylvis & in pratis. Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Vulneraria est, Ulcera mundat & carne replet, hæmorrhoidum dolores mulcet, enterocelas sanat, R. Synop. p. 88.

XI. De *Bardana*.

Pag. 158. lin. ult. subjunge:

2. **A.** *Arctium* Offic. *Lappa* major montana capitulis tomentosis seu *Arctium* C. B. *Bardana* major altera Ger. *emac.* major lanuginosa

noſis capitulis *Park.* Perſonata ſive Lappa altera cum capitulis villoſis *Chab.* altera cum capitulis villoſis *J. B.* vulgaris capitulis minus tomentofis *R. Symp.* Groſſe Klette/ Groſſe Doſten Kraut In locis ruderatis & ad vias. Julio floret. *Uſu.* Radix, ſemen. *Vires.* Cum priore viribus pollet. Decocta cum ſemine radix in vino dentium dolores mulcet, ſi contineatur in ore doctum: ambuſta pernionesque ſoventur eodem: bibitur adverſus coxendicum dolores & ſtranguriam è vino. *Dioſcorid.*

SECTIO SEPTIMA.

De Herbis Corymbiferis.

Pag. 160. lin. 33. ſubjunge:

I. De Flore Solis.

A Reliquis cujuſcunque generis plantis diſtinguitur flore omnium maximo barbulis umbonem medium coronantibus flavis & cuſpidatis. *R. H.*

1. Flos Solis *Offic.* Solis major *Ger.* Chryſanthemum Peruvianum ſive Flos Solis *Park. paſad.* Indicum, flore & ſemine maximis annuum *Herm. Cat.* Indicum maximum annuum non ramoſum *H. Ox.* Helenium Indicum maximum *C. B.* Herba maxima *J. B. Chab.* Chimalath Peruviana, Flos Solis. *Herm.* Corona Solis Tabernamontani *El. Bot. T. Inſt.* Sonnens Blume. In hortis colitur. Auguſto floret. *Uſu.* Germina floris, Semina oblonga, ruminuſcu-

diuscula & nonnihil compressa, nigra. *Vires.* Germina cocta Venerem stimulant. *Semina* pectus leniunt & ardorem extinguunt, liberalius autem devorata capitis dolorem excitant. Traumatica est planta.

2. Battata Canadensis *Offic.* Battatas de Canada *Park.* & *Parad.* Flos Solis pyramidalis, parvo flore, tuberosa radice, Heliotropium Indicum quorundam *Ger. emac.* Solis tuberosus, Indicus, sive Adenes Canadensis *Griff. virid. Lusitan.* Corona Solis parvo flore, tuberosa radice *El. Bot.* Helianthemum Indicum tuberosum *C. B.* Helenium Indicum tuberosum *H. R. P.* Chrysanthemum Indicum radice tuberosa *Herm. Cat.* perenne majus foliis integris Americanum tuberosum *H. Ox.* Canadense strumosum *Florent. Sch.* Adenes sive Flos Solis glandulosus *J. B.* Indianische Zucker, Wurzel. Erdschocke von Jerusalem. In hortis apud nos colitur, *Usu.* Radix in Culinis.

III. De Crysanthemo.

Pag. 161. lin. 16. verbo occurrit adde:

Folia seu Herba ferventi stomacho, oculorum inflammationibus, prociduae sedi, ac inguinum tumores auxiliantur. Aqua florum si bibatur, anginae & pueris comitiale malum opitulatur. *Diosc.*

2. Bupthalmum *Offic. Chab.* Corulae folio *C. B.* alterum *Matth.* peregrinum *Alp. Exot.* alterum Corulae folio *Park. Ger. emac.* tenuifoli-

folium folio Millefolii fere J. B. Chrysanthemum Cotulæ folio Her. Cat. alterum Cotulæ latiori folio P. Al. orientale Cotulæ folio ampliore H. Ox. Cotula flore luteo radiato El. Bot. T. Inst. Ochsen Auge / Gold Blume. In locis orientalibus sponte oritur, apud nos in hortis curiosorum nutritur. Junio floret. U. su. Herba. Flos. Vires. Herba vulneraria est. Flores cum cerato triti tumorum duritias discutunt. Diosc.

Buphthalmi nomine variæ donantur plantæ, Imperatus hoc legitimum esse statuit, cui & nos subscribimus, Buphthalmum enim Fœniculi folia habere affirmat ipse Diosc.

3. Chrysanthemum Offic. foliis Matricariæ C. B. veterum seu majus folio valde laciniato Chab. majus folio valde laciniato flore croceo J. B. Gold Blume mit Metterkraut: Blättern. In hortis colitur, sed rarius. Æstate floret. U. su. Flores. Vires. Cum cerato triti steatomata discutere produntur. Diosc.

VI. De Othonna.

Hujus Notæ sunt floris calyx integer oblongus, petala lata, semina longa compressa: folia laciniata Tanaceti æmula R. H. p. 342.

Othonna Offic. Tagetes Indicus, Flos Africanus Chab. Tagetes Indicus minor simplici flore, sive Caryophyllus Indicus, sive Flos Africanus J. B. Flos Africanus minor simplici flore Ger. minor simplex Park. Tanacetum Africanum sive flos Africanus minor C. B. Chrysanthemum.

Chrysanthemum Africanum Tanacetum folio procumbens, sive minus flore simplici *H. Ox.* Caryophyllus Mexicanus quintus Tlapalcotli Coaxochitl *Herm.* Indianische Neglein/ Sammet oder Studenten-Blume. In hortis feritur. Æstate floret. *Ufu.* Succus inspissatus. *Vires.* Oculorum medicamentis adjicitur, ubi expurgare est opus : abstergit enim omnem caliginem. *Diosc.*

Pag. 162. lin. 17. subjunge:

V. De Millefolio.

A Chillea *Offic.* sive Millefolium nobile *Ger.* Achillea siderites sive nobilis odorata *Park.* Achillea Millefolia odorata *J. B. Chab.* Millefolium majus album odore Camphoræ *Herm. Cat.* nobile Trago *T. Inst. El. Bot.* nobile & Stratiotes vera Tragi *H. Ox.* Tanacetum minus album odore Camphoræ *C. B.* Edel Garbe/Weisser Reinfaren. In Germania, Italia & Gallia provenit. Julio floret *Ufu.* Herba. *Vires.* Sanguinis fluxus seu profluvia ubicunque sistit. Extrinsicus Vulneraria est insignis.

Pag. 165. lin. 11. subjunge:

X. De Bidente.

NOTÆ sunt semen cornutum seu bidens, folia in caule bijuga, flores interdum radiati, aliàs audi. *R. Meth. Auct. p. 37.*

Acmella *Offic.* Chrysanthemum bidens Zeylanicum Acmella dictum seu Bidens Zeylani-

80 PHARMACOLOGIA,
lanicum, flore luteo, Lamii folio Breyn. Dis-
sert. Bot. Cannabina aut Bidens Urticæfolia
Indicalithontriptica D. Hottot, Act. Philos. Lond.
N. 257. p. 365. Senecio Indiæ Orientalis Ocy-
mi majori folio profundè crenato P. Al. Tab.
315. n. 2. Acnella, Achmella. In Insula Zey-
lanica sat copiose reperitur, unde in Euro-
pam transportatur. Usu. Folia, semen. Vires.
Diaphoretica est & anodyna, humores visci-
dos tenaces attenuat, obstructions referat,
materiam tartaream in renibus vel vesicâ
concretam resolvit, calculosque aliquomodo
frangit. Semen in Colica, Febribus & Pleu-
ritide optimum est remedium. Breyn. Dis-
sert. p. 14

Pag. 166. lin. 12. adde :

Prodest etiam in Cachexia, ad uterinos fri-
gidos affectus utiliter adhiberi solet, men-
sesque provocat. Semen lumbricos expel-
lit. H. Ox.

XV. De Absinthio.

Pag. 167. lin. 23.

CUM Gerardo, C. Baubino aliisque hanc spe-
ciem Absinthium Ponticum Dioscoridis ef-
se existimo : Vulgare enim Romanum est, sic
olim dictum, quod fuerit Plebi Romanæ sa-
crum, & quod in agro Romano antiquis-
ve rudibus passim inveniatur : Ponticum ve-
ro à Ponto in quo Plurimum nasci traditur :
Unde falluntur qui vulgare aliud à Romano &
Pontico existimant.

Pag.

Pag. 167. lin. ult. post verbum *convenit* adde:

Sed mitiori, palato etiam magis grato. Ex longo usu comorum hujus, quæ Saccharo adfervatæ fuerant, Hydropicos quosdam quasi deploratos sanitati restitutos se novisse scribit *Matth.*

Pag. 168. lin. 7. subjunge:

4. Absinthium Santonicum *Offic.* Santonicum Gallicum *C. B. Magnol. append. Fransch. Burm. Saamen.* In Gallia Narbonensi reperitur cum Seriphio Gallico permixtum. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum Seriphio viribus convenit. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 19. subjunge:

Non levis est controversia inter Botanicos de Lumbricorum seminibus *Officinarum*: aliis Zedoariæ semina esse affirmantibus, aliis Absinthii: Zedoariæ semina non esse audacter affirmare ausim, quia hæc rotunda sunt & fusca, & vasculo tricapsulari contenta; quæ notæ Lumbricorum semini *Offic.* nostratibus superius descripto nullatenus conveniunt. Alii idcirco, ut dixi, Absinthii cujusdam semina esse opinantur, cujus *C. Bauhinus* in *Pinace* pag. 139. non pauciores quatuor species producit, quarum primam & secundam, non tantum unam & eandem plantam esse credo, verum illam ipsam quæ nostra Lumbricorum semina profert. *Rauwolfius* eam in *Palestina* ubique provenire scribit. Utrum ad caput de Absinthio propriè pertineat,

F

neat,

neat, an ad illud de Abrotano potius referenda, impræsentiarum determinare non libet.

6. Santonicum viride *Offic.* Chouan *Pomet.* Grüner *Burm.* Saamen. Semini Lumbricorum superius descripto simile est, majus duntaxat, & coloris luteo-viridis. *Vires.* Cum priori viribus convenit.

Huic simile si non idem me vidisse aliquando memini apud Pharmacopolas Londinenses. *Pometus* ad Parisios è Turcîa primò allatum esse affirmat.

7. Helichrysum *Offic.* Chab. Heliochryson *Park. parad.* quorundam, foliis Abrotani *J. B.* Elichryson foliis Abrotani *C. B.* Coma aurea sive Helichryson *Ger.* Absinthium tenuifolium corymbis æqualibus seu compactis *H. Ox.* corymbiferum annuum *El. Bot. T. Inst.* Stachas *Blumen / gelbe Rein-Blumen.* In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, urinæ stillicidia ruptaque commendatur, ciet menses, & sanguinem concretum dissolvit, destillationes sistit. *Diosc.*

XVI. De Abrotano.

Pag. 169. lin. 3. subjunge:

2. **A.** Artemisia tenuifolia *Offic.* tenuifolia seu leptophyllos, aliis Abrotanum *J. B. Chab.* Abrotanum campestre *Ger. C. B. Park.* inodorum *Schwenck.* Wilde Aber-Raute / wilde Stabwurz. In locis arenosis reperitur. Junio flo-

floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Dolorem ventriculi & nervorum mitigat.

Pag. 169. lin. ult. subjunge:

XVIII. De Dracone Herba.

Flosculis in spicis dispositis, foliis integris longis & angustis à reliquis distinguitur.

Dracunculus *Offic.* hortensis C. B. hortensis sive Tarchon J. B. *Chab.* Draco herba Ger. herba sive Tarchon & Dracunculus hortensis *Park.* Abrotanum Lini folio acriori & odorato T. *Inst.* mas Lini folio acriori & odorato *El. Bot.* Tragum / Kaysers Salat. In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Excalfacit, incidit, digerit, aperit, menses provocat, flatus dissipat, appetentiam excitat, pituitam educit & cerebrum humidum purgat.

De Herbis Corymbiferis affinibus.

II. De Dipsaco.

Pag. 171. lin. 14. subjunge:

3. A. Virga Pastoris *Offic.* *Park.* Pastoris vulgaris J. B. *Chab.* Dipsacus minor sive Virga Pastoris Ger. *emac.* sylvestris capitulo minore, vel Virga Pastoris minor C. B. *Kleine wilde Garten-Distel.* Ad sepes in humidis & aquosis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Aquam foliorum in appetitu depravato mul-

lierum laudat *Æginet.* Pulvis commendatur
in Hæmoptyli ad *3i Prax. Mayern.*

III. De Echinopo.

Insigni capitis in Sphæricam figuram conglobati
notâ ab aliis plantis facile dignoscitur. R. H. p.
383.

1. Crocodilion Offic. Echinopus Chap. ma-
jor J. B. Scabiosa Cardui folio, Sphærocephala elatior *Herm. Cat.* Carduus globosus *Ger.* Sphærocephalus latifolius vulgaris C. B. Sphærocephalus sive globosus major *Park.* Grosse Ebermurtz/Spher-Distel/Bollen-Distel. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix pota sanguinem copiosum per nares pellit: datur lienosis, eos evidenter adjuvans. Semen Urinam ciet. *Diosc.*

Crocodilion à Dioscoride ita describitur: *Chamaeleontis nigri figuram habet: nascitur in sylvis, radice longa, levi, aliquantulum lata, odore ut Nasturtii acri.* Sed quænam planta sit, quamvis variæ eo nomine à Botanicis scriptoribus appellentur, non ità facilè est determinare. Nonnulli *Carlinam* esse volunt, alii *Eryngium maritimum.* Utraque opinio à *Matthiolo* solide refutatur, cujus rationes apud Authorem requirendas omitto. *Andreas Lucana, Adversariorum Auctores* & *Lobelius* in *Observationibus*, plantam quam hic exhibeo *Crocodilii* nomine donant, quorum authoritati impræsentiarum sententiam meam submitto, ut quæ descriptio-

ptioni superius datæ præcipue convenire videatur.

2. Spina alba *Offic.* alba quibusdam capite echinato *J. B.* leucas sive Spina alba *Chab.* Carduus globosus acutus *Ger.* Sphærocephalus acutus minor *Park.* Sphærocephalus capitulo longis spinis armato *C. B.* Echinopus Creticus capite magno aculeato *T. Coroll.* Scabiosa acanthoides conglobato capite, longis spinis munito *P. Al.* *Epithige Spher. Distel.* In hortis curiosorum apud nos colitur. Æstate florens. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix cœliacis efficax est, urinam ciet, decocta dentium dolori prodest. Semen convulsis Infantibus, & à Serpente demorsis auxiliatur. *Diosc.*

Spina alba *Dioscoridis* quam his verbis describit: *Folia fert albi Chameleontis, angustiora, aliquantum hispida, & aculeata: caulem supra bina cubita altum, pollicari aut ampliore crassitudine, albicantem, intus cavum: in cacumine capitulum inest spinosum, echini marini æmulum, sed minus & oblongum: flores purpurei, in quibus semen, ceu cnicum, sed rotundius.* Est etiam planta controversa, quæque eruditorum nonnullorum ingenia vexavit eosque in partes distraxit. *Anguillarius* aliique eam esse quam hic damus affirmant, quorum opinio maxime verisimilis videtur, Autorisque descriptioni præ aliis convenire, ideoque eam ita appellavi.

3. Spina Arabica *Offic.* Carduus spinosissimus Sphærocephalus rigidis aculeis armata

F 3

C. B.

C. B. spinosissimus Sphærocephalus, Cardui Arabici nomine missus *Park.* Arabische Distel. In hortis facile assuescit. Æstate floret. *Ufu.* Radix, folia. *Vires.* Folia ad Sanguinis rejectiones, mensum abundantiam, cæterasque fluxiones radix etiamnum valet. *Diosc.*

Spina Arabica *Dioscoridis* est etiam alia planta ambigua; nec mirum, cum nihil aliud de eo dicat, quàm quòd naturâ Spinæ albæ similem esse constet. Quod adeò obscurum est, ut nondum hunc *Gordianum* solvere ferè impossibile fuerit. *C. Baubinus* eumque secutus *Parkinsonus* Plantam de qua hic agimus eo nomine missum affirmantes, ut huc referrem mihi autores fuerunt, quamvis *Casalpinus* & *Anguillara* ad aliam plantam, nimirum ad Carduum tomentosum *Adversariorum* Spinam Arabicam *Dioscoridis* retulerunt.

4. Ritro *Offic.* Echinopus minor *J. B. Chab.* Carduus globosus minor *Ger.* Sphærocephalus cœruleus minor *C. B.* Sphærocephalus minor *Park.* Scabiosa Cardui folio Sphærocephala humilior *Herm. Cat.* Kleine Spher-Distel. In hortis etiam colitur. Julio florens. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

Ritro, *Tetralicis* & *Chalceios* plantarum meminit *Theophrastus*, posteriorum duarum etiam *Plinius*, nullis descriptionibus additis; unde quænam plantæ sint Botanicorum nemo certò determinare potest. *Lobelius* in iconibus Echinopum *Chab.* pro Ritro, *Tetralice* & *Chalceio* Ejusdem Authoris accipit. *Anguillara* & *Lobe-*

Lobelius Ritro nomine hanc plantam appellantes ut eam hîc collocarem me induxerunt. Huc etiam transcribam quicquid de iis C. *Baubinus* in *Pinace* pag. 381. habet.

ῥύθρον. Theophrastus 6. Hist. 3. hæc solum habet: *Alia superne cacumine tantum ramos spargunt quemadmodum Ruthrum. Sunt tamen qui velint mendosè pro ῥουγγίς, apud Theophrastum legi, quod ex Pliniana lib. 21. cap. 16. loci illius Theophrasti interpretatione colligitur cum ibi non Ruthrum sed Eryngium legatur.*

Hæc libuit aspergere, cum huic & sequentibus, hæc nomina à quibusdam tribuantur: ut verborum brevitatis obstat quo minus certi quid statui possit.

Τετράλιξ (quam cum reliquis aculeatis plantis enumerat Theophrastus 6. Hist. 3.) inquit, à quibusdam vocata, æstate floret: Et Plinius lib. 21. cap. 16. quædam æstate florent, ut Tetralix. Sed non est confundenda cum Erica, quam Athenienses Tetralicen vocant, eodem lib. 11. cap. 16. authore.

Χάλκειον (Ærariam Gaza vertit) apud Theophrastum & Plinium esse voluit, cum tamen ejus historia apud neutrum extet: Sic Theophrastus 6. Hist. 3. inter natura spinosas Chalceios, quæ tamen non aculeatis foliis constat: Et Plinius lib. 21. cap. 16. Item Acarna, Leucacanthos Chalceos, &c. in foliis non habent aculeos.

IV. De Eryngio.

Pag. 171. lin. ult. pro 2da & 3tia specie
adde:

2. **A** Eryngium campestre *Offic.* Eryngium
Chab. vulgare C. B. J. B. mediterraneum
Ger. mediterraneum seu campestre
Park. Braken-Distel / Manns-Treu. In Anglia
rarius est, in transmarinis autem frequens.
Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore
viribus convenit.

3. Eryngium trifolium *Offic.* *Park.* R. H. trifolium
Alpini *H. Ox.* Dreyblätterigte Manns-Treu.
In hortis curiosorum nonnunquam colitur.
Ufu. Radix. *Vires.* Cum primo etiam
viribus convenit.

SECTIO OCTAVA.

De Herbis Monospermis.

1. De Valeriana.

Pag. 173. inter lin. 7. & 8.

2. **A** Valeriana sylvestris *Offic.* Valeriana
Rivin. sylvestris major. *Ger.*
Park. C. B. sylvestris magna aquatica
J. B. *Chab.* sive Phu majus sylvestre
P. B. major sylvestris foliis latioribus
Mor. Umb. Phu & Valeriana Officinarum
Germanorum Volck. Großer wilder Baldrian. In
sylvis & dumetis præsertim humidis & ad
aquas. Majo, Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix.

dix. *Vires.* Pulvis ad coch. semiss. in Vino aut quovis liquore exhibitus, certum est remedium contra Epilepsiam. Pueris tamen minore dosi exhibetur in lacte. *Column.* Ruptis, convulsis & ex alto præcipitatis utilis. Ad oris & gingivarum inflammationes, exulcerationes & aphthas prodest. *H. Ox.* Contra febres tertianas valet. *Schwab.*

Pag. 173. lin. 22. viribus *Nardi Celticæ*
adde:

Calfacit & siccat, viriumque earundem est cum *Spica Indica*, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo roborando, flatibus discutiendis. Extrinsecus additur Malagmatis unguentisque calfacientibus. *Schrod.*

4. *Nardus montana* *Offic. Ger. Chab.* montana tuberosa *Park.* montana radice olivari *C. B.* *Valeriana* *Nardus* dicta radice olivari *H. Ox.* *Berg.* *Spicanarde.* In montibus Neapolitanis. Æstate floret. *Ufu.* Radix cum foliis. *Vires.* Ad eadem ad quæ *Celticum* effi-
cax. *Diosc.*

II. De *Valerianella*.

Seminibus pappo destitutis à *Valeriana* differt, caulibus dichotomis ab aliis fere omnibus plantis. *R.*
Meth. A. p. 44.

A. *Lactuca agnina* *Offic. Ger. Park.* agnina latifolia *P. B.* agnina vulgò *Herm. Cat.* *Valeriana campestris inodora major C. B.* *Valeria-*
F 5 nel-

nella arvensis præcox humilior, semine depresso *Mor. Umb.* Pseudovaleriana annua arvensis præcox, humilis, semine compresso rotundo *H. Ox.* Locusta Herba prior *J. B.* Herba, Pes Locustæ *Chab. Lämmer-Lattich/ Feld-Rapunkelchen.* Inter segetes, & in hortis. Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Refrigerat & humectat, facultateque & temperamento haud dissimilis Lactuæ, cujus loco hybernis & primis veris mensibus inter olea obtinet locum.

III. De Dentellaria.

*H*ujus notæ sunt fructus oblongi, hirti, villis armati; flores è tubo oblongo in quinque segmenta expansi, & in spicas congesti, folia alterna. *R.* Meth. *A.*

Plumbago *Offic.* Plinii *Ger.* quorundam Clusii *El. Bot.* Dentellaria Rondeletii *J. B. Chab.* Lepidium Dentellaria dictum *C. B.* Monspe-liacum Dentellaria dictum *Park. Bley-Wurk/ Flöh-Kraut.* In Gallia & Italia nascitur. Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Caustica est planta. Dolores dentium mitigat carpis applicata, aliis vero manu tantum retenta.

VI. De Pimpinella.

Pag. 175. lin. 25. pro 2da specie subjunge:

2. **C**uminum sylvestre *Offic. Ger. Park. Chab.* sylvestre capitulis globosis *C. B.* sylvestre primum, valde odoratum, globulosum *J. B.*

J. B. Cuminoides vulgare *El. Bot. T. Inst.* Pastinaca tenuifolia Cretica capitulis globosis *Mor. Umb.* Daucus odoratus Creticus Sanguisorbæ capitulis villosis *P. Al.* Umbelliferis affinis capitulis globosis & villosis *H. Ox.* Wilder Kummel. In Insula Creta, &c. locis glareosis. *Ufu.* Semen. *Vires.* Adversus tormina inflationesque commendatur; singultus sedat, sugillata tollit, testium inflammationes repellit.

Pag. 176. lin. 10. pro cap. 8. adde:

VIII. De Thaliætro.

Characteristicae sunt folia umbellatarum in modum divisa, flores staminosi, semina ut in umbelliferis striata. *R. Synop. p. 101.*

A. Thaliætrum *Offic.* seu Thaliætrum majus *Ger.* majus vulgare *Park.* majus filiquâ angulosâ aut striatâ *C. B.* nigrius caule & semine striato *J. B. Chab.* Grosse Wiesen-Kaute. In pratis & locis humidis. Junio floret. *Ufu.* Herba, Radix. *Vires.* Ulcera antiqua ad cicatricem perducit. *Diosc.* Aperit, incidit, alvum movet, urinam ciet, icterum sanat, pesti resistit. Radix optimum Rhabarbari substitutum esse creditur.

SE-

SECTIO NONA.

De

Herbis Umbelliferis.

Pag. 182. inter lin. 10. & 11. adde:

VI. De Oreoselino.

NOTÆ sunt folia Petroselini aut Cicutæ similia, flores rosæ formæ. R. Meth. A.

1. Petroselinum montanum *Offic.*
Schrod. Oreoselinum majus *Clusii H.*
Ox. sive Apium montanum & Apium montanum Dalechampii *Chab. Ger. Mor. Umb.* Apii folio minus *El. Bot. T. Inst.* Apium montanum vulgatus *Park.* montanum, folio ampliore *C. B.* montanum Dalechampii *J. B.* Libanotis montana Apii hortensis foliis nigrioribus *P. Al. Berg. Petersilge.* In locis montanis reperitur. *Usu.* Radix, Semen. *Vires.* Calfacit & siccatur, alexipharmacum est, sudorificum, diureticum, discutiens. *Uusus præcip.* in calculo renum ac vesicæ, in Peste, in flatibus, in stranguria. *Schrod.*

2. Daucus montanus *Offic.* montanus Apii folio major *C. B.* selinoides major *Park.* Libanotis Theophrasti nigra *Ger.* altera quorundam, aliis dicta Cervaria nigra *J. B. Chab.* nigra seu Saxifragia Venetorum *Mor. Umb.* Laserpitium minus Paludapii folio, semine cristato *P. Al.* Oreoselinum Apii folio majus *El.*

El. Bot. T. Inst. Schwarze Hirschwurzel/Mohr-
Rümmel. In montosis Italiae. Julio floret. *Usu.*
Semen. *Vires.* Calfacit, aperit, incidit, uri-
nam & menses ciet, partum expellit, tumo-
res discutit.

X. De Ferula.

Pag. 183. lin. 32. Et omnia synonyma deleantur, in quorum loco substitue sequentia.

1. **F**erula Galbanifera *Offic.* fruticosa semper
virens, foliis Anisi, Galbanifera, ex qua
Galbanum Officinarum *P. B. P.* Africana Gal-
banifera, Ligustici foliis & facie *Par. Bat.* A-
nismum Africanum frutescens folio & caule
rore cœruleo tinctis *P. P. Tab. 12. f. 2.* frutico-
sum Africanum Galbaniferum *H. Ox.* Oreose-
linum Africanum Galbaniferum frutescens,
Anisi folio *T. Inst.* Anisoides arborescens, Li-
gustici foliis & facie, flore luteo, Capitis Bo-
næ Spei Breyn. p. 2. An ferula Galbanifera
Lob?

Pag. 184. lin. 9. subjunge:

2. **F**erula *Offic.* Ger. tenuiore folio *Park.* ma-
jor seu foemina *Mor. Umb.* foemina *Plinii*
C. B. folio foeniculi, semine latiore & rotun-
diore *J. B. Chab.* Riesen-Fenchel. In hortis Bo-
tanorum aliquando colitur. Julio floret.
Usu. Medulla caulium, Semen, Succus seu
Gummi Sagapenum dictus. *Vires.* Viridis
medulla pota sanguinem spuentibus & cœ-
liacis prodest, sanguinis eruptiones sistit, ca-
pitis

pitis dolores lenit. Semen potum torminibus auxiliatur. *Diosc.*

3. Panax Asclepium *Offic.* Asclepias Ferulæ facie *Ger. emac.* Libanotis Ferulæ folio & semine *C. B.* quibusdam, flore luteo, semine Ferulæ *J. B. Chab.* Ferulæ folio & semine, sive Panax Asclepium Ferulæ facie *Lobellii Park.* Ferula Libanotidis odorem & succum fundens, seu Panax Asclepium *Mor. Umb.* minor *El. Bot.* minor ad singulos nodos umbellifera *T. Inst.* Panax-Kraut/*Ullheilwurß* des *Æsculapius.* In *Istria* provenit. *Æstate* floret. *Ufu.* Flores, Semen. *Vires.* Auxiliarem vim habent flores & semina contra ulcera phagedenas & tubercula, si trita & cum melle imponantur: adversus Serpentes si vino bibuntur. *Diosc.*

4. Libanotis altera *Offic.* Fœniculi folio, semine foliaceo *C. B.* Panax Asclepium Anguillaræ & Camerarii *Park.* Ferula folio glauco, semine lato oblongo, quibusdam Thapsia ferulacea *J. B. Chab.* Thapsier/*Candische Heilwurß.* In *Insula Candia* reperitur. *Æstate* floret. *Ufu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Trita omnium herba communiter Hæmorrhoidum profluvia sistit: Sedis inflammationes & condylomata mitigat. Siccæ radices ulcera purgant, menses & urinas cient. Potum Semen ad eadem pollet, *Diosc.*

Pag. 185. post lin. ult. adde:

XI. De Libanotide.

NOTÆ hujus generis characteristicæ sunt folia tenui-

niter dissecta, semina tumida, nucis Myristicæ parva figura, fungosâ substantiâ nucleum ambiente. R. H. p. 424.

Libanotis Offic. Chab. Ferulæ folio, semine anguloso C. B. Cachryophorus quibusdam floribus luteis J. B. Galeni Cachrys verior Ger. Ferulæ folio, sive Cachryfera, sive Cachrys vera Park. Cachrys semine fungoso lævi H. Ox. sive Libanotis Cachryophoros semine fungoso levi Mor. Umb. semine fungoso lævi foliis Ferulaceis Ejusd. El. Bot. Ben-
rauchs, Burk, Fenchel, Kraut. In montibus Italiæ & Sicilia, &c. Majo floret. Usu. Radix & Semen. Vires. Vim habet excalfaciendi & vehementer exiccandi; quare abstergentibus medicamentis inseritur. Diosc.

XII. De Laserpitio.

Notæ sunt Quatuor alæ foliaceæ per longitudinem decurrentes in singulis seminibus. Alæ hæ membranaceæ in binis feminibus dum adhuc viridia & conjuncta sunt, sex tantum videntur, binis illis ad basin singulorum seminum arctè sibi invicem commissis. R. Meth. A. p. 48.

Laserpitium Offic. Ger. Gallicum C. B. Park. è regione Massiliæ allatum J. B. lobis angustioribus lucidis saturatè virentibus plurifariam divisis P. Al. angustifolium foliis conjugatim positis quinquifidis H. Ox. foliis angustioribus dilutè virentibus Mor. Umb. Silphium sive Laserpitium Chab. Laser, Kraut. In
hor-

hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Excalfacit, fugillatis, strumis ac tuberculis medetur, Ischiadicis, excrescentiisque circa sedem tollendis convenit, Veneri resistit; os commendat. *Diosc.*

XIII. De Scandice.

Seminibus in rostrum productis, Geranii moschati rostra referentibus, ab aliis umbelliferis abundè distinguitur. R. Synop. p. 103.

A. Scandix *Offic. Mor. Umb.* Semine rostrato vulgaris C. B. vulgaris, seu Pecten Veneris *Park.* Pecten Veneris J. B. *Chab.* Veneris seu Scandix *Ger. Nadel-Rörffel/Venus-Strahl/Venus-Ramm.* Inter segetes frequens. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho & Ventriculo utile est. Decoctum, vesicæ, renibus & jecinori confert. *Diosc.*

XV^{III}. De Angelica.

Pag. 188. pro Secunda specie Angelicæ adde:

2. **A.** Herba Gerardi *Offic. Ger.* Podagraria vulgaris *Park.* Angelica sylvestris minor sive erratica C. B. Sylvestris repens J. B. *Chab.* Podagraria dicta *Mor. Umb.* Weiß-Fuß/Weiß-Graß. Ad sepes, præcipue hortorum. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Eisdem cum Sativa viribus pollere creditur, quamvis languidior sit. Podagram juvat.

Pag.

Pag. 189. lin. 16. subjunge:

XXI. De Bulbocastano.

R Adice esculenta, foliis tenuius incis, semine longiusculo glabro, ab aliis Umbellatarum generibus facile distinguitur. R. Synop. p. 105.

A. Bulbocastanum Offic. J. B. Chab. Mor. Umb. Majus & minus Ger. Majus folio Apii C. B. Nucula terrestris major & minor Park. Erd. Nuß Erd. Castanien Sau. Castanien. In pascuis solo arenoso aut glareoso frequens. Vere floret. Ufu. Radix. Vires. Venerem stimulat, multum nutrit. Cruenta minguentibus & etiam spuentibus auxiliatur. Trall.

XXIV. De Sisaro & Amomo.

Pag. 191. lin. 16. pro 3a, 4ta & 5ta Specie adde:

3. **S** Ecacul Offic. Sisarum Syriacum C. B. alterum Syriacum Park. pastinaca Syriaca & Sacacul Arabum quibusdam J. B. Apium Syriacum radice ampla eduli H. Ox. Syrische Zucker Rüblein. Zucker Wurzel. Circa Halipum reperitur. Ufu. Radix longa, crassa, intus candida, laevis, externe verrucosa. Vires.

A. 4. Selinum segetale Offic. Park. Sii foliis Ger. Sium terrestre umbellis rarioribus H. Ox. Silon alterum vel Amomo congener Sii foliis nostras P. Al. Honig Wurzel. Zucker Möhrlein: Inter segetes solo humido & lutoso Æstate floret, Ufu. Herba. Vires. Contra tumores valet,

G

A. 5.

A. 5. Sium *Offic.* majus latifolium *Ger.* latifolium *C. B.* maximum latifolium *J. B. Chab.* Dioscoridis sive Pastinaca aquatica major *Park.* Sion aquaticum latifolium *Mor. Umb.* Wasser, Paster naef. Wasser Eppich. In fluviis & locis paludosis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cruda coctaque esca calculos rumpunt, atque excernunt, urinas cient, menses & partus extrahunt. Dysentericis in cibo auxiliantur *Diosc.*

XXVII. De Apio.

Pag. 193. pro 3a specie Apii adde:

3. **B**unium *Offic.* Dalechampii *J. B. Chab.* Daucus Petroselinii vel Coriandri folio *C. B.* Petroselinii vel Coriandri folio seu Bunium Dalechampii *Park.* Saxifraga montana minor Petroselinii vel Coriandri folio *H. Ox.* Apium octavum *R. H.* p. 449. Wilde Petersilge. In locis saxosis & asperis. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam ciet, excalfacit, secundas evocat: lieni, vesicæ, renibus utile est. *Diosc.*

XXIX. De Cicutâ.

Pag. 194. pro 2da Specie Cicutæ lin. 13. subjunge:

2. **S**eseli Peloponense *Offic.* Peloponnesiacum recentiorum *Park.* Peloponense Matthioli sive Cicutaria quorundam *J. B.* Cicutaria latifolia foetida *C. B.* maxima foetida *Chab.* Cicutâ latifolia foetidissima *Ger. emac. Mor.*

Mor. Umb. Grosser breit Blätterigter Schierling. In montibus Rhætiae invenitur. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Eisdem viribus cum Sefeli Massiliensi præditum est. *Dioscorides.*

XXX. De Phellandryo.

Notæ sunt, caulis crassissimus, folia amplissima, & multifariam in minutas particulas ad modum Cicutæ divisa, florum petala equalia, bifida. R. Meth. A. p. 52.

A. Phellandrium Offic. *El. Bot. T. Inst.* vel Cicutæ aquatica quorundam J. B. Plinii quibusdam aliis Cicutaria aquatica *Chab.* Cicutaria palustris *Ger.* Palustris tenuifolia *Park. C. B.* *Mor. Umb.* Cicutæ palustris *Cordi Volck.* Wasser Schierling. In aquis cænosis & rivis pigrioribus. Æstate floret. *Ufu.*

Pag. 195. post lin. 23. adde :

XXXIII. De Gingidio.

Umbella à flore delapso, clausa, ejusque radiis prælongis, rigidis, duris ab aliis omnibus Umbelliferis distinguitur. R. H. p. 456.

Gingidium Offic. umbellâ longâ C. B. Hispanicum *Ger.* Vijnaga J. B. *Chab.* seu Gingidium *Mor. Umb.* Gingidium appellatum *Park.* Fœniculum annuum, umbellâ contractâ oblongâ. *T. Inst.* Spanisch Zahnteicher : Kraut. Spanisch Körffel. In hortis apud nos colitur. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Oculi hoc crudum, coctum conditumve estur magna stomachi utilitate : Urinam ciet. Decoctum

Etum ex vino potum vesicæ prodest. *Diosc.*
Radii umbellarum pro dentiscalpiis multis in
usum veniunt. *R, H.*

XXXV. De Fœniculo.

Pag. 196. post. lin. ult pro 3a specie
Fœniculi adde:

3. **M**Yriophyllum *Offic.* Millefolium aqua-
ticum *Ger.* Aquaticum vulgatius *Park.*
Aquaticum umbellatum capillaceo brevique
folio *C. B.* Aquaticum Fœniculo simile Um-
belliferum *J. B.* Fœniculo simile Millefolium
aquaticum umbelliferum *Chab.* Wasser: Sen-
chel. In paludosis oritur. Aprili floret, *Usu.*
Herba. *Vires.* Vulneraria esse planta credi-
tur.

XXXVI. De Pyrethro.

Radice fervida. semine nigricanti à reliquis differt.
PYrethrum verum *Offic.* Sylvestre *Ger.* Um-
belliferum *C. B.* Umbelliferum primum
Park. Umbelliferum Matthioli *J. B.* Umbelli-
ferum latiore folio *H. Ox.* Echt Spanisch/
Mauer-Kraut *Bertram.* In hortis Botanico-
rum colitur. Æstate floret, *Usu.* Radix pol-
licis crassitudine, colore exterius ex fusco
flavescente, interius nigro, sapore acri ad-
modum & fervido. *Vires.* Ad dentium dolo-
res tollendos cum sua causa non infelicitè in
ore continetur. In Lethargicis affectibus, Para-
lysi, &c. Usurpatur.

Pag.

Pag. 197. post. lin. 22. infere:

XXXVIII. *De Dauco Cretico.*

NOte sunt, folia minutissimè dissecta, semen longum, incanum, villosum, acre. R. Meth. A. p. 52.

Pag. 198. post lin. 2. adde:

XXXIX. *De Petroselino.*

Folia Apio hortensi similia, semen parvum oblongum hirsutum, quibus à reliquis differt. R. Meth. A. p. 52.

Pag. eadem, lin. 13. subjunge:

2. Selinum montanum Offic. Apium peregrinum foliis subrotundis C. B. semine villosulo, seu incano, peregrinum primum Clusii Mor. Umb. Selinum sive Apium peregrinum Clusii Park. Visnaga minor quorundam, Selinum peregrinum Clusio, semine hirsuto J. B. Berg Petersilge. Berg Peterlein. In hortis Botanicorum nonnunquam colitur. Ufu. Semen. Vires. Cum præcedenti viribus convenit.

XL. *De Caucalide.*

Semine aculeato echinato aut hispido ab aliis umbelliferis abunde distinguitur. R. Synop. p. 114.

A. I. Caucalis Offic. Lato Apii folio C. B. Apii foliis, flore rubro Ger. Arvensis latifolia purpurea Park. Lappula canaria latifolia sive Caucalis J. B. Chab. Kletten Körffel Feld Kletten. In arvis reperitur, Junio & Julio flo.

floret. *Ufu.* Herba *Vires.* Crudum coctum-
ve olerum modo estur, Urinam movet *Diosc.*

A. 2. Pseudo, Selinum *Offic.* Caucalis minor
flosculis rubentibus *Ger. emac.* Minor flore ru-
bente *Park.* Semine aspero, flosculis ruben-
tibus C. B. Anthriscus quorundam semine aspe-
ro hispido J. B. *Chab. Hecken Petersilgen. Acker-
Kletten.* In dumetis & ad sepes. Julio & Augu-
sto floret. *Ufu.*

Pag. 199. lin. 10. subjunge:

XLIV, De Bupleuro.

Foliis integris oblongis à reliquis distinguitur.

Bupleurum *Offic.* Folio subrotundo sive
vulgatissimum C. B. Perenne angustifo-
lium *Mor. Umb.* Perenne longis & angustis
foliis incurvis *H. Ox.* Auricula leporis um-
bella lutea J. B. *Chab. Hasen: Dohrlein.* In
collibus provenit, Julio & Augusto floret. *U-
fu.* Herba. *Vires.* Inter herbas transmarinas re-
censetur.

XLV. De Sefeli Æthiopico.

Planta est fruticosa Umbellam in fastigio gestans
foliis integris glabris.

Sefeli Æthiopicum *Offic.* Æthiopicum fru-
tex *Ger. Park. Mor. Umb. H. Ox.* Æthiopicum
Salicis folio C. B. Æthiopicum fruticosum,
Periclymeni folio J. B. Bupleurum arbore-
scens Salicis folio *El. Bot. T. Inst. Strauchichte
Hirsch: Wurzel Weisser Engian.* In hortis cu-
riosorum nonnunquam reperitur. Augusto
floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Semen Massiliensi Sefeli
mul-

multò acrius est & odoratius, unde eximiarum virium esse creditur.

SECTIO DECIMA.

De Herbis Stellatis.

II. De Rubia.

Pag. 200. lin. 25. pro 2da Specie subjunge:

2. **A.** Rubia Sylvestris & Rubeola Offic. Sylvestris Ger. Park. Sylvestris aspera, quæ sylvestris Dioscoridis C. B. Sylvestris monspesulana major J. B. Wilder Meyer. Groß Stern Meyer Kraut. In sepibus reperitur. Æstate florens. Ufu. Radix. Vires. Cum sativo viribus convenit.

III. De Mollugine.

Flores huic albi, folia latiora. R. Meth. A. p. 541.

- A.** Mollugo Offic. Vulgator Park. Montana angustifolia vel Gallium album latifolium C. B. Rubia sylvestris lævis ejusd. P. B. Angulosa aspera J. B. Gallium album vulgare El. Bot. Alyssum Plin. lib. 24. cap. 11. Unechter Meyer / Weisser Meyer / weiß Wallstroh. In sepibus & dumetis. Junio floret. Ufu. Radex. Vires. Rubiæ sativæ viribus pollet, sed mitior est.

Alyssum foliis tantum & ramis minoribus, ab Erythrodano distare scribit Plinius.

G 4

Pag.

VII. De Synanchica.

NOtæ sunt, folia ad singula genicula quaterna, flores velut in umbella. R. Meth. A. p. 55.

A. Rubia Synanchica Offic. Cynanchica. C. B. J. B. Chab. Rubeola vulgaris quadrifolia, lævis floribus purpurascens El. Bot. T. Inst. Synanchica Lugdunensis Ger. Emac. Asperula repens Gesneri, seu Saxifraga altera Casalpini Park. Brein Wurz kleine Köthe In sterilibus & cretaceis, Æstate floret. Usu. Herba. Vires. Ad Anginam tum sumpta, tum ad-mota, utilissima esse creditur.

SECTIONIS DECIMÆ.
APPENDIX.

De Herbis quibus terna singulis
floribus succedunt semina.

De Nasturtio Indico.

NOtæ sunt; folia peltata, pediculo in medio inserto; flores irregulares, pentapet- aloi- des cum calcaribus retrorsum productis, semina nuda, ad singulum florem terna, rugosa, majora. R. Meth. A.

Nasturtium Indicum Offic. Ger. Park. Indicum majus C. B. Indicum folio peltato scandens J. B. Chab. Viola Indica scandens Nasturtii sapore & odore, flore flavo Herm. Cat. Acris

Acris Americana sive **Acriviola** folio peltato minor & vulgaris *P. Al.* Violæ affinis umbilicato seu peltato folio scandens, sapore Nasturtii, Americana minor *Breyn. P. 2.* *Acriviola Volck.* Cardamindum minus & vulgare *El. Bot. T. Inst.* Pelon Mexixquilitl seu Pelon Chili *Herm. Indianische Kresse.* Peruviae Indigena est, apud nos autem in hortis frequens colitur. Per totam æstatem floret. *U-
su.* Herba, flores. *Vires.* Ventriculo ex frigida causa imbecilli aut ex flatu dolenti subvenit flos. Acetariis & in oleribus adhibetur. Adversus contumacem ac malignam scabiem, itemque vulnera recentia commendatur.

SECTIO UNDECIMA

De Herbis Asperifoliis.

Pag. 203. lin. ult. adde:

POPULUS medicorum uno ore vim soporiferam attribuit Cynoglossio, nullam tamen ejusmodi ejus virtutem adhuc observare potuit *D. Fuller.*

V. De Anchusa.

Pag. 205. lin. 18. subjunge:

RAdix adstringit, vulneraria, Alexipharmaca, ac Uterina est, partum extrahit, renum vitiis, lieni, & bile suffusis datur, ad ambusta, ulcera vetera, & ignem sacrum

G 5

com-

commendatur; demorsis à serpentibus opitulatur.

2. *Anchusa lutea* *Offic. Ger. J. B.* *Lutea major Park.* *Lutea rarior & elegantior Chab.* Major floribus luteis *C. B.* *Symphytum Echii* folio ampliore, radice rubra *El. Bot.* *Echii* folio ampliore, radice rubra, flore luteo *T. Inst.* *Gelbe Ochsen-Zunge.* In Germania, & Gallia reperitur. Julio floret. *Usu.* Radix; sed in Officinis Anglicanis nunquam reperitur. *Vires.* Cum Hyssopo & Nasturtio pota, latas ventris tineas excutit. *Diosc.*

Tres species *Anchusæ* à *Dioscoride* describuntur, quænam autem plantæ sunt inter Auctores non convenit, aliis eas aliò referentibus. *Cæsalpinus* & *Thalius* *Echium* vulgare eo nomine insigniunt. *Turnerus*, *Dodoneus* & *Cordus* duas species Buglossi constituunt, quo argumento nescio, cum nota illa characteristica nimirum quòd *radix manus inficiat sanguineo colore*, nulli eorum conveniat. Recentiores Botanici plures hujus plantæ species proponunt, à quibus binæ illæ quas hic exhibeo 2da & 3a *Dioscoridis* cum *C. Baubino* recte censerì posse existimo, prima major duntaxat secundæ species esse videtur.

VI. De Echio.

Pag. eadem, lin. ult. adde :

L Umborum dolores sedat, *Diosc.*
2. *Lycophis* *Offic. Chab. Ægyptiaca C. B.*
Park. *Dioscoridis* quibusdam *J. B.* *Echium*
Ori-

Oriente longioribus floribus *H. Ox.* *Wall. Ochsen-Zunge.* Circa Alepum reperitur. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum oleo illita vulneribus medetur, & cum farina hordeacea ignibus sacris: Sudores peruncta movet. *Diosc.*

De Lycopsi magna inter Botanicos lis est: aliis nomen illud uni, aliis alteri plantæ attribuentibus. *Matthiolus*, *Lacuna*, *Dalechampi* & *Castor* *Durantes* Cynoglossum esse volunt, quorum primus *Ruellium* & *Fuchium* ejusdem opinionis esse ait. Verum *Ruellius* Linguam Canis esse non posse, ut multi sui temporis Herbarii voluerunt, descriptionibus utriusque collatis affirmat. *Cordus* Echium vulgare, *Dodonæus* (in editione Gallica) Buglossum majus, *Lonicerus* Buglossum sylvestre, veram *Dioscoridis* Lycopsin esse autumant, quorum nullius opinioni consentire possum; & plantam à *Raunvolfo* inventam genuinam potius *Dioscoridis* Lycopsin esse existimo, quam præcedentium quamlibet, aut eam quæ à *C. Baubino* sub eo nomine exhibetur.

A. 3. Onosma Offic. *J. B. Chab.* Lycopsis C. *B.* Anglica *Ger. Park.* Echium alterum *P. B.* alterum seu Lycopsis Anglica *Mer. Pin.* Latissimo folio Lycopsis dictum flore diluto purpurascens *Herm. Cat.* Ramosius annuum flore suave-rubente *H. Ox.* *Stein Ochsen-Zunge.* In Insula Jerseia observavit eruditissimus *D. Sherardus* L.L. D. *Ufu.* Folia. *Vires.* In vino pota partus extrahit, *Diosc.*

Onos-

Onosma insuper planta est, quæ Botanicos Auctores in varias sententias distraxit, & quo referenda sit incertos reddidit. *Dioscorides* enim folia *Anchusæ* similia habere scribens, caule autem, flore & semine destitui, magnum altercandi occasionem præbuit. Error hic *Dioscoridis* inde oriri videtur, quod primo post exortum anno eam invenerit, cum folia tantum promit, quemadmodum *Cynoglossum*, *Buglossum*, *Echium*, aliæque id genus plantæ. ad quas & hanc refero, ni *Dioscorides* ipse diversis in Capitibus de iis egisset. Est autem error vulgaris in quem & alii inciderunt; quomodo enim planta quævis produci potest, si fructu & semine carent? Ab icone quam exhibet *J. Baubinus* & foliorum cum *Anchusa* similitudine, ad hanc plantam potius retuli.

VII. De Heliotropio.

Seminibus levibus non splendentibus, floribus in spicis longis recurvis, foliis lanuginosis à reliquis differt. *R. Meth.* p. 95.

1. *Heliotropium majus* *Offic. Ger. Park.* *Majus Dioscoridis C. B.* *Majus flore albo J. B.* *Herba Cancris Chab.* *Sonnen- Wende Krebs- Blume.* In hortis colitur Æstate floret. *Usu.* *Herba, Semina triangula brevia cinerea. Vi-*
res. Decoctum pituitam bilemque per alvum extrahit, ictis à Scorpionibus prodest. Semen carnis excrescentias reprimit, verrucas penfiles tollit; menses & fetus ducit. *H. Ox.*

2. *Heliotropium minus* *Offic. Ger. Park.* *Min-*
us

nus supinum & Supinum alterum C. B. Minus quorundam J. B. Chab. Humi fusum flore minimo semine magno T. Corol. Klein niedrige Sonnen Wende Krebs Blume. In hortis etiam colitur. *Ufu. Herba. Vires.* Cum priore viribus convenit.

Pag. 206. pro Cap. X. adde:

X. De Cerinthe.

Semina in hoc genere unicuique flori bina succedunt levia, per maturitatem nigra, quo à reliquis omnibus hujus generis differt. R. H. p. 506.

Cerinthe *Offic.* Major Ger. Major flore luteo & rubro Park. quorundam major versicolore flore J. B. Seu Cynoglossum montanum majus C. B. Cerynthe veteribus, Cerinthe quorundam Chab. Honig Wurzel. große Berg Hunds Zunge. In hortis curiosorum reperitur. Vere floret. *Ufu. Herba. Vires.* De viribus nil certe traditur.

SECTIO DUODECIMA.

De Herbis Verticillatis.

III. De Stœchade.

Pag. 211. post lin. 19. pro 2da. Specie adde:

2. **T**Ragium alterum *Offic.* Alterum Dioscoridis quibusdam foliis Trichomanis J. B. Alterum Dioscoridis, Secudas Arabum & Halepensium Chab. Stœchadi serratae affinis C. B. Unecht Bockskraut. Circa Halepum inve.

invenit *Rainvolfsius*. *usu*. Herba, Radix. *Vires*. Tam crudam quam coctam Dysentericis prodesse dicit *Diosc.*

Tragium alterum à *Dioscoride* in hunc modum describitur. *Folia Scolopendrii habet, & radicem sylvestris Raphani tenuem candidam. Folia autem Autumno hirci virus olent; exinde sibi Tragii nomen adoptavit. Provenit in montibus & præcipitiis, unde non immerito à Rainvolfsio pro vero supponitur.*

VI. De Satureia.

Pag. 212. pro 2da, 3tia & 4ta specie Satureiæ adde:

2. **T**Hymbra *Offic.* Satureia hortensis *Ger.* *Vulgaris Park.* Montana C. B. Perennis hortensis vulgaris *H. Ox.* Durior J. B. Durior sive Thymbra *Chab.* Hortensis sive Thymbra legitima *Dioscoridis Griseb. V. Lusit.* Calamintha frutescens, Satureiæ folio, facie & odore *T. Inst.* Winter Saturey. Winter Slop. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Thymbra vera *Offic.* Græca J. B. sive Satureia Cretica legitima *Park.* Satureia Cretica C. B. *Ger. emac.* Cretica latiore folio *H. Ox.* Frutescens Arabica folio fimbriato hirsuto *Breyn. P. 2.* Saturey. Sadaney. Pfefferkraut. In Insula Creta reperitur. *Usu.* Herba, sed in *Officinis nostris advena est. Vires.*
Uri.

Urinam & menses provocat, tussientibus cum melle valet.

4. *Satureia Spicata* *Offic.* C. B. *Sti. Juliani* *Ger.* *Spicata Sti. Juliani Park.* Foliis tenuibus five tenuifolia *Sti. Juliani* quorundam J. B. tenuifolia *Sti. Juliani* quorundam : *Thymbra vera* five genuina aliis *Chab.* *Thymbra Sti. Juliani,* five *Satureia vera* *Lobelio El. Bot.* *Felsen Saturey.* *Spizichte Saturey.* In collibus & muris. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit.

Saxifragam primam *Matthioli* pro hac planta *C. Bauhinus* habet, *Parkinsonus* autem diversam facit, quem consule.

VII. De Thymo.

Differt à *Satureia*, cui alias similis est, odoris fragrantia, & floribus in oblonga capitula congestis. R. H. p. 519.

Thymum verum *Offic.* *Creticum Ger.* *Creticum* five *Antiquorum* J. B. *Legitimum capitatum Park.* *Thymus capitatus* qui *Dioscoridis* C. B. *Hyssopus capitata minor,* *Thymiodore H. Ox.* *Thymian.* *Thymien-Kraut.* In *Creta* sponte oritur, in hortis apud nos reperitur. Æstate floret. *Usu.* Herba, *Vires.* Attenuat, incidit, aperit, usus præcipue in vitiis *Pulmonum* *anhelosis* & *orthopnoicis*; *Mensis* & *urinas* ciet, *partus* & *secundinas* expellit. *Vermes* necat, *pituitam* per alvum trahit, *tumores* discutit, *concretum Sanguinem* dissolvit, *Ischiadicis* subvenit.

IX.

IX. *De Serpyllo.*

Pag. 213, lin. 21. pro 2. 3. & 4ta Specie
Serpylli adde:

2. **T**hymus sylvestris *Offic.* Narbonensis *Zygis* dictus *H. Ox.* Serpyllum Creticum *Ger.* Folio Thymi *C. B.* Narbonense *Park.* Sylvestre, *Zygis* *Clusio.* Thymo vulgari rigidiori simile *J. B.* Thymbra Hispanica *Coridis* folio *El. Bot. T. Inst.* Wilder Thymian / wilder Demuth / Immen-Kraut. In hortis curiosorum colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum Thymo viribus convenit.

A. 3. Serpyllum verum *Offic.* Vulgare flore amplo *R. Synop.* Sativum *C. B.* Majus *Park.* Foliis Amaraci *Ger.* Serpylli vulgaris secundum genus *J. B.* Thymians Großmutter / Großser Garten-Quendel. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Menses & Urinam ciet; torminibus, ruptis, vulsis & jecorinis inflammationibus auxiliatur, capitis dolores mulcet, maximè vero Phreneticis & Lethargicis convenit, cruentos vomitus sedat, adversus Serpentes prodest. *Diosc.*

4. Thymus citrinus *Offic.* Serpillum citratum *Ger. Park.* Foliis citri odore *C. B.* Citri odore *J. B. Chab.* Citronen Quendel. In montosis Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit.

Pag. eadem, post lin. 26. pro sexta
specie adde:

6. Saxifraga vera *Matth.* Vera Dioscoridis

dis Matthioli *Park.* *Rechter Steinbrech* des *Dioscoridis* nach dem *Matthiolo*. In petris & asperis. *Ufu.* Herba. *Vires.* Coctus in vino febricitantibus opitulatur. Stranguriæ prodest, singultum sedat, calculos vesicæ frangit & urinam ciet. *Diosc.*

Hæ sunt vires *Saxifragæ* suæ à *Dioscoride* attributæ, verum huic plantæ non rectè ex sententia nostra adscribuntur, in eo *Matthiolum* tantum secutus. Quanam sit vera Antiquorum *Saxifraga* in capite de *Lychnide* ostendere conatus sum, & plantæ illi vires hæc convenire existimo: Quanam planta hæc sit aliis multis præter illum Botanicis non apparet, adeoque à nonnullis suspecta est.

X. De *Tragorigano*.

Verticillis densis à Thymo & Serpyllo differt.

1. *Tragoriganum* *Offic.* *Chab.* *Creticum* *C.* *B.* *Park.* *Cretense* *Ger.* Quibusdam nigrius, folio duro, flore purpureo *J. B.* Foliis *Thymbræ* majoribus duris nigricantibus punctatis flore purpureo minore *P. Al.* *Tragoder* *Boeckl.* *Dosten.* In *Creta* *Insula* invenitur. Martio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Calfacit, Urinam ciet, Menses provocat, Stomachum imbecillum corroborat.

2. *Tragoriganum* alterum *Offic.* *Clusii* *Ger.* *Hispanicum* *Park.* *Angustifolium* *C. B.* *Tenuioribus* foliis, flore candido *J. B.* *Chab.* *Creticum* minus & tenuius *Alp. Ex.* *Spanisch*
H Schmalles

Schmall-blätterich Bock's-Dosten. In regno Valentino reperitur. Martio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

XI. De Potio.

Pag. 214. post lin. 14. pro tertia Specie Polii adde:

3. **P**olium alterum *Offic.* Montanum, Lavendulæ folio C. B. *Park.* Lavendulæ folio flore albo *Ger.* Berg-Polium mit Lavendul-Blättern. In hortis Botanicorum. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

XII. De Teucrio.

Staturâ suâ & magnitudine, foliis latioribus à Chamædry differt, quacum floribus galeâ, carentibus convenit. R. H. p. 526.

Teucrium *Offic.* C. B. Multis J. B. Latifolium *Ger.* Majus vulgare *Park.* sive Teucris *Chab.* Chamædrys fruticosior sive Teucrium vulgare flore ochroleuco *H. Ox.* Frutescens Teucrium vulgò *El. Bot. Inst.* Staudicht Gasmänderlein. In Italia & Sicilia provenit. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Calfacit & siccant. Epatica ac splenica est, confert in Serpentinum ictibus. Ut in externa facie Chamædryn refert, ita iisdem viribus pollet.

De

De
Plantis Verticillatis herbaceis.

XIV. De Mentha.

Pag. 215. pro 4ta, 5ta & 6ta Specie
Menthæ adde:

4. **A.** *Mentha Saxifraga Offic.* *Saxifraga angustiore folio spicata sapore acri fervido P. Mant.* Spicis brevibus & habitioribus, foliis *Menthæ fuscae*, sapore fervido *Piperis R. Synop. p. 124. Pfeffer-Münz.* In aquosis & ad fossas nonnunquam reperitur. Augusto floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* In calculo renum & vesicæ remedium specificum æstimatur.

Hæc planta ab illiterato quodam medico *Londinensi* pro magno adversus calculum arcano habebatur: quæ ne detegi posset, adeò cautus erat, ut quoties ea uti occasionem habuit, se in conclave quoddam seu cameram inclusit, usquedum eam in particulas adeò minutas discidisset, ut quænam planta esset invenire ferè impossibile foret: Tandem minuto ejus frustulo ad D. D. *Watson* allato, in horto suo illud deposuit, quo germinante secretum revelatum est.

A. 5. *Auricularia Offic.* Indorum ad surditatem efficax *Malab.* *Mentastrium minus Geremac.* *Hirsutum Park.* *Mentha palustris folio oblongo C. B.* *Mentastri aquatici genus hirsutum spica latiore J. B. Chab. Ceylonische Pflanze*

se/Basser-Münze. In aquosis & ad ripas fluviorum non infrequens. Augusto & Septembri floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Efficacissimam in surditate est remedium.

D. *Marlow* in observationibus suis cujusdam plantæ meminit *Plantæ Zeylanicæ* nomine absque ulla descriptione aut notâ, qua possit dignosci, & beneficia ejus ad posteros derivari; unde inter eruditos Botánicos dubium exortum est, quænam species plantæ esset quam hac appellatione intelligit. Omnes quidem consentiunt, *Menthæ* quandam speciem fuisse, quænam vero, adhuc dubium manet. Ingeniosus vir D. *Plukenet* *Menthæ* cujusdam verticillatæ in *Marilandia* nascentis, cujus nomen in *Mantissa* pag. 129. exhibet, esse opinatur. Dignissimus Vir D. *Sloane* *Menthæ* aquaticæ speciem quandam esse existimat, neque rejicienda est ejus conjectura, quoniam in minutis quibusdam ejus fragmentis, à D. *Finchio* Pharmacopœo Londinensi, viro ingenioso D. *Marlow* prædicti successore, apud quem omnium ejus Arcanorum specimina, variorum etiam præparationes inveniuntur, *Menthæ* aquaticæ odorem exquisitum observavi. Idemque candidus vir D. *Finchius* hanc herbam, non obstante exotico nomine ei à D. *Marlow* imposito, Anglicanæ originis esse mihi affirmavit, quin & fragmenta à prædicto D. *Finchio* mihi donata cum planta ipsa cujus Synonyma è C. B. pin. aliisque dedi,

dedi, conveniunt, sententia confirmor, nimirum eas rectè à me collatas esse.

6. *Mentha crispa* *Offic.* Rotundifolia crispa spicata C. B. Spicata rotundifolia crispa J. B. *Chab.* Cruciata *Park.* Cruciata sive crispa *Ger.* *Krause-Münse.* In hortis reperitur. Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* In imbecillitate ventriculi pulvis quotidie sumptus commendatur. *Stackerus.* In vomitu laudat *Etmullerus.*

Pag. 216. lin. 19. subjunge:

Quænam planta sit *Polycnemon Dioscoridis* inter Botánicos etiamnum controvertitur, aliis ad aliam eam referentibus. Nos cum *Lobelio* ad hanc potius quam ad *Bugulam* vel *Prunellam* reducendam censuimus, quod *Dioscorides* boni odoris & acris esse scribat, quod de earum neutra dici potest.

XVI. De *Lycopside.*

Foliiis rugosis ad basin laciniatis & odore carentibus à Mentha differt. R. *Synop.* p. 125.

A. *Lycopus* *Offic.* Palustris, glaber *El. Bot.* T. *Inst.* Marrubium aquaticum *Ger.* Aquaticum vulgare *Park.* Aquaticum quorundam J. B. *Chab.* Palustre glabrum C. B. Pseudomarrubium aquaticum vulgare *H. Ox.* Palustre *Rivin.* Wasser-Andorn / Gled-Kraut. In aquosis & ad rivulos. Julio floret. *Usu.* Herba.

XIX. De Majorano.

Pag. 217. pro 2da, 3tia & 4ta Specie
Majoranæ adde:

2. **M**Arum Syriacum *Offic.* Ger. Syriacum
vel Creticum *Park. Herm. Cat.* Creti-
cum *Alp. ex.* Majorana Syriaca vel Cretica
C. B. Enrisch Mastich-Kraut/ Amber-Kraut. In
hortis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præ-
cedenti viribus convenit.

3. Origanum Heracleoticum *Offic.* Ger.
Heracleoticum verius *Park.* Heracleoticum
Matthioli, aliis fortè Creticum *J. B. Chab.*
Heracleoticum, Cunila gallinacea Plinii *C. B.*
Unechter Majoran/ Wild-Dosten. Reperitur in
hortis. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Ex-
calfacit, demorsis à Serpente convenit, ruptis,
convulsis & hydropicis datur. *Diosc.*

4. Majorana oleracea *Offic.* Major Anglica
Ger. Latifolia sive Major Anglica *Park.* Hor-
tensis viridis tenuior *H. Ox.* Sylvestris peren-
nis *C. B.* Origanum onites *eiusd.* Heracleoti-
cum Ruellii sive Majorana major *J. B. Win-
ter-Majoran/Englisch Majoran.* In hortis inter
olera feritur. Æstate floret. *Ufu.* Herba in
culinis pro olere. *Vires.* Iisdem cum Origa-
no vulgari viribus pollet.

XXI. De Hormino.

Pag. 219. post lin. 3. pro prima Specie
Hormini adde:

1. **H**Orminum *Chab.* Sativum *Offic.* *C. B. Sa-
tivum*

tivum genuinum Dioscoridis *Park.* Sylvestre foliis purpureis *Ger.* Comâ purpuro-violaceâ *J. B.* Wald-Scharley/wilder Salbey. In hortis curiosorum apud nos seritur. Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Ad Venerem stimulantam cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argemas, albuginesque: extrahuntur etiam aculei ex corpore. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 9. adde:

In pulverem redacta, & naribus indita sternutamenta provocat, catarrhum tollit, & cerebrum purgat. Decocta in vino menses movet, secundinas ejicit, Venerem stimulat.

3. *Æthiopis Offic.* *Ger. Chab.* multis *J. B.* Foliis sinuosis *C. B.* *Sclarea Æthiopica*, sive *Æthiopis laciniatis & non laciniatis foliis Park.* Vulgaris lanuginoso amplissimo folio *El. Bot. T. Inst.* *Horminum Æthiopicum incanum foliis sinuosis Æthiopis dictum Herm. Cat. Volk.* *Æthiopicum foliis sinuosis. H. Ox.* *Æthiopische Scharley.* In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ischiadicis, Pleuriticis, Arteriæ scabritiei auxiliatur. *Diosc.*

4. *Horminum sylvestre Offic.* Sylvestre latifolium *Ger.* Sylvestre latifolium, verticillatum *C. B.* *Germanicum humile Park.* *Gallitricho affinis planta, Horminum sylvestre latifolium Clusio J. B. Chab. breit-blätterichte wilde Scharley.* In Germania frequens occurrit. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Viribus magis pollet quàm Sativum.

H 4

A. 5.

A. 5. Oculus Christi *Offic.* Horminum sylvestre *Ger.* &c.

Lin. 14. dele Folia sed rarius, & lege Semen.

Vires. Oculis inditum utile est ad excutiendam eorum caliginem & educendum corpuscula quæ in illos inciderunt.

XXII. De Galeopsi.

NOTÆ sunt, folia urticae, odor foetidus, semina parva, per maturitatem nigra: floris labium superius in cochlearis formam excavatum, inferius tripartitum, medio segmento obtuso, longo lato utrinque reflexo, lateralibus parvis brevibus. *R.* Meth. A. p. 62.

A. 1. Galeopsis *Offic.* Vera *Ger.* Legitima Dioscoridis *Park.* Procerior foetida spicata *El. Bot. T. Inst.* sive urtica iners magna foetidissima *J. B.* Lamium maximum sylvaticum foetidum *C. B.* Stachys sylvatica *Rivin.* Foetida Sepium flagellis reptatricibus *H. Ox.* Grosse tauhe oder todte Nessel / Hecken-Nessel. Ad sepes. Julio & Augusto floret. *Usu.* Folia, Semen, duritias & carcinomata dissipant: Strumas, panos & parotides discutiunt: ad putrescentia, gangrenas, & nomas commendatur. *Diosc.*

A. 2. Panax coloni *Offic.* Coloni, seu Marubium aquaticum acutum *Ger.* Galeopsis angustifolia foetida *J. B.* Palustris, Betonicae folio, flore variegato *T. Inst.* Stachys palustris foetida *C. B.* Aquatica *Rivin.* Sideritis Anglica *stru.*

strumosa radice *Park. Brauner Wasser-Andorn.*
In aquosis & ad fluvios. Julio floret. *Usu,*
Herba. *Vires.* Vulneraria herba est insignis,

Pag. 220, lin. 19. pro Cap. 26. & 27. adde:

XXVI. De Acino.

NOta sunt, folia Serpylli aut Ocymi minoris, florum caulicali oblongi, striati, collo angusto ventre turgidiore. Flores secundum caules ex alis foliorum exeuntes non in capitula congesti in summis caulibus, quo à Serpyllo differt. *R. Meth. A. p. 64.*

A. Acinos *Offic. multis J. B. Chab. sive Ocymum sylvestre H. Ox. Ocymum sylvestre Ger. Clinopodium arvense Ocymi facie C. B. minus seu vulgare Park. Stein-Poley / wilde Basilien.* In montosis cretaceis. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Menses & alvum sistit. Illitapanos ignemque sacrum sanat. *Diosc.*

N. B. *Mulierculis Botanopolis Londinensibus pro Polio montano hæc planta venditur.*

XXVII. De Stachy.

Verticillis densis, foliorum canitie & lanugine à reliquis differt. Adde, floris labium superius elatum, bifidum & cochlearis modo concavum, inferius tripartitum, lateralibus segmentis adeò parvis ut crenæ potiùs videantur. *R. Meth. A. p. 63.*

Stachys *Offic. Ger. Dioscoridis Park. minor Italica C. B. Folio candicante densiore non ferrato minor H. Ox. Niedriger Andorn / fleiner Italianischer Andorn.* In hortis colitur. Junio

H 5

flo.

floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vim habet ex-
calfactoriam, & acrem, menses & secundas pel-
lit. *Diagc.*

XXVIII. De Marrubio.

Pag. 220. lin. ult. sub finem pro 2da
Specie jungit:

2. **P**seudo-dictamnus *Offic.* Ger. Park. Verti-
cillatus inodorus C. B. Dictamnus adul-
terinum quibusdam verticillatum, vel potius
Gnaphalium veterum J. B. Dictamnus spu-
rius inodorus acetabulis Moluccæ minoribus
Herm. Cat. Marrubium Pseudo-dictamnus di-
ctum R. H. p. 557. Marrubio congener sive
Pseudo-dictamnus major inodorus P. Al. Gna-
phalium veterum, Centunculus. Dictamnus
ad ulterinum quibusdam *Chab.* falscher Diptam,
unechte Eschwurz. In hortis colitur. Julio flo-
ret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio ut
in externâ facie ita & viribus convenit.

XXIX. De Clinopodio.

Folia fert *Majorana sylvestris*, flores in verticil-
lis densis circa caulium nodos, quorum tubi quàm
in Marrubio longiores; labia superiora rotundata,
elata & plerumque bifida, inferiora tripartita, se-
gmento medio latissimo. R. Meth. A. p. 64.

A. Clinopodium *Offic.* Majus Park. quorum-
dam Origani facie J. B. Origano simile C. B.
Acinos Ger. Grosse wilde Policy/ grosse wilde Bas-
ilien. Ad sepes passim. Junio & Julio floret.
Ufu.

Ufu. Herba. *Vires.* Bibitur ad convulsa, rupta, strangurias, Serpentium ictus: *Menses* & partus pellit. *Alvum* sistit. *Diosc.*

XXX. De Lamio.

Pag. 221. lin. 20. pro tertia Specie Lamii adde:

A. 3. Leucas montana *Offic.* Lamium luteum. *Ger. Park.* Folio oblongo luteum C. B. Spurium flore luteo *Volck.* Pseudo-lamium flore luteo *Rivin.* Galeopsis *Chab.* sive Urtica iners flore luteo J. B. Gelbe Archangel / gelbe todte Nessel. In sylvis & dumetis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra animalium venena, præcipuè marinorum opitulatur. *Diosc.*

XXXI. De Sideritide.

O Dore gravi & foetido cum Lamio convenit, sed foliorum figura differt. R. Meth. A.

Sideritis *Offic.* Hirsuta procumbens C. B. Clusio Hispanica, hirsuta J. B. Prima herba Judaica *Park.* Herba Judaica *Ger.* Eiser-Wurzel. *Glied-Kraut.* In petrosis Italiae, Hispaniae, &c. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Illita folia suapte vi vulnera sine inflammationis periculo jungunt. *Diosc.*

De Sideritide agentes multum inter se dissentiunt Botanici, & plures plantæ sunt quibus id nominis ab eis attribuitur. *Dioscorides* tres Sideritidis Species describit; quarum primam stirpem à me hoc in loco exhibitam esse

esse existimo, ut quæ judicio nostro melius conveniat cum brevi *Dioscoridis* descriptione, lib. 4. cap. 29. quam quævis alia. *Sideritin* (inquit loco citato) aliqui *Heracleam* vocant: folia habet *Marrubii*, sed longiora, satis ad frondem *Quercus*, aut *Salviæ* accedentia, minora tamen & aspera: Caules edit quadratos, dodrantem altos, aut etiam majores, non injucundi gustus, aliquantumque subastringentis: in quibus per interstitia orbiculatæ, vertebrae, ut in *Marrubio* spectantur: & semen in iis nigrum: nascitur in petrosis. Secundam *Sideritidem* *Pimpinellam sanguisorbam* Offic. P. 190. *Pharmacolog. nost.* esse, cum nuperis *Botanicis* consentio. Tertium, *Geranium Robertianum* seu *Gratiam Dei* Offic. p. 342. ejusd. *Pharmacolog.*

XXXIII. De Calamintha.

NOTÆ sunt flores plures simul pediculis oblongis ramosis è foliorum sinubus egressis insidentes, rari & sparsi, è tubo oblongo in duo labia hiantes, quorum superius bifidum rotundatum, alatum, inferius tripartitum. R. Meth. A. p. 65.

Pag. 222. pro 2da Specie Calamintæ adde:

2. **A.** Calamintha sylvestris Offic. Odore *Pulegii* Ger. Flore minore odore *Pulegii* J. B. Chab. Altera odore *Pulegii* foliis maculosis Park. *Pulegii* odore seu *Nepata* C. B. *Feld-Münze* / *Acker-Münze* / *Balsamuth*. In aggeribus sepium & agrorum marginibus. Junio

nio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum precedente viribus convenit, cui succedaneum est, & pro ea *Mulierculis Botanopolis Londinensibus* non infrequens venditur.

Pag. 223. ad vires Ballot adde:

Vis ejus efficax adversus canis morsus, foliis ex sale illitis. Ferventi cinere flaccescunt folia, & condylomata reprimunt, purgant & sordida ulcera cum melle. *Diosc.*

XXXVI. De Cardiaca.

Nota sunt, folia circumscriptione subrotunda & profundè laciniata: floris labium superius in canalem inflexum, & inferiore multò longius, inferius tripartitum; calix valdè brevis, & seminibus ad summitatem usque repletus. R. Meth. A. p. 64.

Cardiaca *Offic.* J. B. Park. Ger. seu Lycopus Ruellii Chap. Marrubium Cardiaca dictum H. Ox. Cardiaca dictum, fortè primum Theophrasti C. B. Herk. Gespann / Herk. Gessper / Mutter. Wurk. In hortis & in fimetis. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam & menses ciet, pectus à pituita detergit, lumbricos necat, palpitationem cordis, & cardialgiam in infantibus juvat, in lienis morbis, & affectibus hystericis utilis æstimatur.

XXXVII. De Chamæpity.

Pag. 223. ad vires Chamæpityos adde:

Vulnera glutinat, nomas cohibet, menses movet, fœtum pellit, abortum provocat.

In

In urinæ difficultate, & in mictura sanguinis multum commendatur *H. Ox.* Ictero medetur si septem diebus in vino potetur. *Diosc.*

2. Chamæpitys altera *Offic.* Moschata foliis serratis *C. B.* sive Iva Moschata Monspelienfium flore purpurafcente *Chab.* Iva Moschata Monspeliaca *Ger.* Anthyllis altera herbariorum *Park.* Fransche Erdpin/Feld-Eypresse. In Gallia frequens reperitur. Junio floret. *Ufu.* Herba.

3. Chamæpitys tertia seu mas *Offic.* Odorator *Park.* Incana. exiguo folio *C. B.* Folio non laciniato *J. B.* Folio non laciniato seu tertia Dioscoridis Matthiolo *Chab.* Tertia Dodonæi *Ger.* Italiânische Erdpin/Erdfifer. In Italia non infrequens. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Hæ duæ vim superioris obtinent, sed non usque adeò efficacem. *Diosc.*

Pag. 224. lin. 4. viribus Bugulæ
subjunge:

Tam intrinsecus quàm extrinsecus adhibita: confert & ictero, hepatis obstructioni, urinæ retentioni, herniis, &c. *Schrod.*

Pag. 224. lin. ult. adde:

Gesnero in remediis Scordio præfertur. In ulceribus gangrænosus claudendis celebravit *Hildanus.*

SE-

SECTIO XIII.

De Herbis Semine nudo
Polyspermis.

III. De Ranunculo.

Pag. 250. pro 2da, tertia, quarta & quinta
Speciebus Ranunculi adde:

2. **A** Ranunculus palustris *Offic.* Palustris rotundifolius *Ger.* Palustris Apii folio lævis *C. B.* Palustris flore minimo *J. B. Chab.* Palustris Sardoniæ lævis *Park.* Rund-blätterichter Wasser-Krähen Fuß/ Wasser-Hahnen Fuß. In aquosis gaudet. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Folia, flores, & cauliculi recentes illitu exulcerant, & crustas non sine dolore gignunt: quare ungues scabros extricant, scabiem eximunt, stigmata delent: formicantes verrucas, & pensiles, alopeciasque paulisper illitu tollunt. *Diosc.*

A. 3. Ranunculus flammeus *Offic.* Flammeus major *Ger.* Palustris flammeus major *Park.* Longifolius palustris major *C. B.* Folio longo maximus Lingua Plinii *J. B. Chab.* Großer lang blätterichter Wasser Hahnen-Fuß. Groß Spehr-Kraut. In fossis palustribus. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 4. Flammula *Offic.* Ranunculus flammeus minor

minor *Ger.* Palustris flammeus minor sive angustifolius *Park.* Longifolius palustris minor *C. B.* Longifolius aliis Flammula *J. B.* Longifolius Flammula dictus *Chab.* Grosse Spehrz *Burg.* In partis aquasis, locisque uliginosis frequens. Junio floret. *Usu.* Herba. *Vi-res.* Cum reliquis vi caustica convenit. Foliis ludit nunc æqualibus nunc ferratis, unde Ranunculus flammeus ferratus *Ger.* *Park.* Palustris ferratus *C. B.*

5. Ranunculus montanus *Offic.* Montanus maximus albus *Park.* Montanus Aconiti folio albus flore majore *C. B.* Aconiti folio *Ger.* Flore albo Alpinus major *J. B.* *Chab.* Berg Hahnen-Fuß mit weissen Blumen. In montium sylvosis locis. Majo & Junio floret. *Usu.* Herba. *Vi-res.* Cum reliquis Ranunculis viribus convenit.

A. 6. Ranunculus acris *Offic.* Surrectis cauliculis *Ger.* Pratenfis erectus acris *C. B.* Pratenfis erectus acris vulgaris *Park.* Rectus non repens, flore simplici luteo *J. B.* *Chab.* Brennender Biesen Hahnen-Fuß. In partis & pascuis. Maio & Junio floret. *Usu.* Folia. *Vi-res.* Vesicat, exulcerat. apud rusticanos nostros in usu est.

7. Thora *Offic.* *Chab.* Valdensis *Ger.* Folio Cyclamini *J. B.* Aconitum Pardalianches alterum, seu Thora minor *C. B.* Pardalianches, seu Thora minor *Park.* Ranunculus Asphodeli radice dictus Phthora minor *H. Ox.* Item Thora montis Baldi sive Sabaudica *Ger.* Aco-

Aconitum Pardalianches primum seu Thora major C. B. Pardalianches seu Thora major Park. Ranunculus Asphodeli radice dictus Phthora major H. Ox. Rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Phthora major dictus P. Al. Alpinus Cyclaminis folio; Ranunculus rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Thora major dictus Volck. Leopardt-Giff. Wolffs-Buch. In montibus Helveticis reperitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Vi caustica prædita est.

IV. De Eranthemo.

Foliis tenuissimè dissectis, radice annua, floribus Polypetalis à reliquis differt.

A. Flos Adonis *Offic. Park. Chab.* Adonis flore rubro Ger. Adonis vulgò aliis Eranthemum J. B. Adonis hortensis flore minore atro-rubente C. B. Æstivalis flore minore ruberrimo H. Ox. Ranunculus arvensis foliis Chamæmeli flore phoeniceo T. *Inst.* Adonien mit tuncel rothen Blumen Adonis-Röslein. In arvis nascitur sed rarius. Junio & Julio floret. *Ufu.* Flos. *Vires.* Ad dolores colicos & nephreticos leniendos utilem esse scribit Parkinsonus.

V. De Myosuro.

Flosculi herbacei pentapetali, semina in spicam oblongam cauda muris æmulam excurrunt. R. *Synop.* p. 282.

A. Myosuros *Offic. J. B. Chab.* Cauda muris

muris *Ger.* Holosteum Loniceri Cauda muris vocatum *Park.* Holosleo affinis Cauda muris *C. B.* Adonia pulilla segetalis gramineis foliis spissis, flore obsoleto, spicâ caudam murinam æmulante *P. de. Müuse. Schwänkelein.* In arvis & ad vias. Maio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Viribus Plantaginis & Coronopi à quibusdam convenire creditur.

Pag. 228. Ad vires Alceæ adde:

Ex emplasticorum & emollientium medicamentorum numero est. Celebratur ab Empiricis ad caliginem oculorum. Aquâ decocta torminibus intestinorum remedio est *R. H.* Totius corporis calidis doloribus apprimè conducit *J. B.* Cum vino aut aqua pota, dysentericis ruptisque medetur. *Diosc.*

Pag. 231. Ad vires Plantaginis aquaticæ adde:

Procidentiam ani curare, rubentem podagram, capitis dolorem è causâ calidâ mulcere, cruento sputo urinæque mederi tradit *Schvuenckfeld.* Succus lac in mammillis consumit. *Rosli.*

XV. De Sagitta.

Foliis est alata sagittæ formam referentibus floribus tripetalis, semina flori unicuique succedunt in capitulum congesta denseque stipata. *R. Meth. A. p. 67.*

A. Sagitta Offic. Major Ger. J. B. Aquatica major C. B. Major latifolia Park. Chab. Ranunculus palustris folio Sagittato El. Bot. Palustris folio Sagittato maximo T. Inst. Pfeil Haupt.

Haupt. Groß Pfeil-Kraut. in rivulis & aquis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Herba, Semen. *Vires.* Temperamento est frigidus humidusque & iisdem cum Plantagine aquatica viribus pollet. *Matth.*

XVI. De Clematide.

Notæ sunt semina plumulis longis adnascentibus cincinnata, flos quadrifolius seu cruciatus, sapor in plerisque speciebus fervidus. R. Meth. A. p. 69.

1. Clematis altera *Offic.* Cœrulea vel purpurea repens C. B. Peregrina cœrulea sive rubra Ger. Peregrina flore rubro vel purpureo simplex Park. sive Flammula flore purpureo & cœruleo simplex J. B. Chab. *Wald-Rebe*: Eienen Jungfern Anker. In sepibus Italiae & Hispaniae reperitur, Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Semen tritum pituitam bilēque detrahit. Folia illita Lepras purgant. *Dioscorid.*

A. 2. Atragene *Offic.* Viorna Ger. Clematis sylvestris latifolia C. B. Sylvestris latifolia sive Viorna Park. Latifolia seu Atragene quibusdam J. B. Athragene Theophrasti quibusdam Chab. *Reisiger Freude.* Breit blätterichte *Wald-Rebe.* In sepibus. Julio floret. *Ufu.* Tota planta, *Vires.* Flore, cortice, semine & radice vim urendi habet.

3. Flammula Jovis *Offic.* Jovis surrecta Ger. Park. Recta C. B. Clematis sive Flammula

surrecta alba J.B. Chab. Auffrechte Wald-Rebe. In hortis colitur Æstate floret. *Ufu.* Herba cum floribus. *Vires.* Vim urendi cum reliquis habet.

Pag. 231. lin. ult. subjunge :

XIX. De Anemone.

Notæ sunt semina in capitulum oblongum congesta pappo seu lanugine copiosâ cincta. R. Meth. A. p. 69.

1. Anemone hortensis *Offic.* Geranii Ruperiani folio cœruleo : an Dioscoridis ? C. B. Geranifolia Ger. J. B. Chab. Tenuifolia sive Geranifolia cœrulea Park. Garten Anemone. Anemonen Rößlein. In hortis colitur. *Ufu.* Herba. Radix. *Vires.* Acrem vim habet. Commanducata Radix pituitam trahit. *Dioscorides.*

2. Anemone sylvestris *Offic.* Matthioli Ger. Sylvestris alba major C. B. Sylvestris latifolia alba sive tertia Matthioli Park. Magna alba plurimâ parte anniflorens J. B. Grosse weiße wilde Anemonen Rößlein. In hortis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XX. De Pulsatilla.

Notæ sunt semina cincinnata, plumulis longis adherentibus flores hexapetali. R. Meth. A. p. 69.

Pulsatilla *Offic.* Chab. Vulgaris Ger. Danica Park. parad. Folio crassiore & majore flore C. B.

B. Purpurea coeruleave J. B. Ruchenschellen.
Schlott. Blumen. In hortis colitur. Apri-
li floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Anemone
viribus convenit.

SECTIO XIV.

De Herbis Pomiferis.

I. De Granadilla seu Contrayerva.

Pag. 233. lin. 4. subjunge:

IN priore meo Libro *Muntingium* secutus
Contrayervam Offic. pro radice cujusdam
Granadilla Speciei exhibui. Verum plan-
tam à P. Camello eo nomine descriptam
cum non sit ramosa (si modò vera *Contrayer-
va* ei cognita fuerit) ad hanc Tribum mini-
mè pertinere constat. Nihilominus Descri-
ptio ejus adeò imperfecta est, ut ad quamnam
referenda sit indè expiscari nequeam.

Pag. 236. pro Cap. IX. adde:

IX. De Momordica.

NOta sunt, fructus verrucosis tuberculis exaspe-
ratus minimus, carne pauca, unica intus ca-
vitate, quæ sponte aperitur, & semina continet ca-
liptra seu pileolo quodam involuta, plerumque cre-
nata; flores ad centrum usque in quinque lacinias fin-
duntur. R. Meth. A. p. 71.

Momordica & Balsamina Offic. Momordica
Schrod. Herm. Cat. Officinarum Volck. Vulga-

ris *El. Bot. T. Inst.* Momordica, Balsamina, Cucumeraria, Pomum mirabile *Chab.* Balsamina mas *Ger. Park.* Rotundifolia repens seu mas C. B. Cucumerina Indica, folio integro, fructu variegato *Commel. in not.* Cucumeraria, Momordica, Charantia, Balsamina mas *Munt.* Cucumeraria J. B. Cucumis puniceus *Cordi H. Ox.* Balia-Mucca Piri *H. M. T. 8.* Balsam-Kraut Mänlein Balsam Aepffel. In hortis colitur. Augusto floret *Usu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat parùmque siccatur, vulneraria est, dolores ac præsertim hæmorrhoidum mitigat. Extrinsicis sauciatis confert nervis, Herniæ, ambustis, &c. *Schrod.* Balsamum ex fructu hujus plantæ oleo insolatæ per longum tempus factum : valet optimè in vulneribus, ulceribus, maximè hæmorrhoidibus, matricis ulceribus, rupturis, &c. *Pharm. Bat.*

Antequam C. *Bauhinus* pinacem suam ediderat duos tantum novi Botanices scriptores qui *Momordica* nomen meminerunt : Post eum *Schroderus*, *Chabræus*, D. *Hermannus*, D. *Volckamerus* & D. *Tournefortius* ejus mentionem fecerunt, nemo tamen eorum eo nomine *Balsaminam marem* intelligit, sed omnes hanc plantam ; neque quisquam Botanices Autor, aut auditus mihi aut cognitus eam unquam ita appellat, neque vires ab ipso D. *Bates* Balsamo *Momordicæ* attributæ hujus virtutibus disconveniunt.

SE-

SECTIO XV.

De Herbis Bacciferis.

I. De Chamæmoro.

NOta hujus, flos pentapetalos, fructus è pluribus acinis arcte stipatis, mora rubi æmulantibus, compositus. R. Meth. A. p. 72.

A. 1. Chamæmorus Offic. Ger. Vaccinia nubis ejusd. Anglica Park. Cambro Britannica sive Lancastrense Vaccinium nubis ejusd. Chamærubus folio Ribes Anglica C. B. Rubo Idæo minori affinis Chamemorus J. B. Chab. Rubus Alpinus humilis Anglicus, Vaccinia nubis (i. e.) Wolcken: Beeren. Kreg: Beeren. vulgò dictus P. Al. An Chamæmorus Norwagicus Park. Norwagicus Clusii J. B. Chamærubus folio Ribes C. B. Norwegische Brom: Beer. In summis Angliæ Alpibus reperitur. Julio & Augusto fructum maturum edit. Usu. Fructus. Vires. In scorbuto multum laudat Hoierus.

A. 2. Chamærubus Offic. Saxatilis C. B. Rubus saxatilis Ger. Alpinus saxatilis Park. Tricoccus ejusd. Alpinus humilis J. B. Chab. Alpinus humilis Gesneri El. Bot. Stein: Beeren. Brom: Beer. Montium altiorum incolæ est. Junio floret. Usu. Baccæ. Vires. Cum Rubo Idæo viribus convenit.

II. De *Smilace aspera*.

Pag. 240. pro 2da Specie adde:

2. **S**milax aspera Offic. Ger. J. B. Chab. Aspera fructu rubro Park. Aspera fructu rubente C. B. Scharffe oder stechende Winde. In hortis colitur. Æstate floret. Ufu. Folia, viticuli, bacca. Vires. Noxios humores per sudorem & transpirationem evacuat, cutis vitia expurgat, venena arcet, articulorum dolores sedat. Succedaneum est Sarsaparillæ.

Pag. 242. lin. ult. adde:

IX. De *Monophyllo*.

Cujus notæ flosculi tetrapetali stellati, spicatum digesti, foli è terra exorta (duo enim, vel tria in caule sunt) singularia, bacca rubra, ut in Lilio convallium. R. Meth. A. p. 73.

Monophyllum Offic. Ger. sive Unifolium Park. Unifolium, sive Ophrys unifolia J. B. Chab. Liliun convallium minus C. B. Smilax unifolia humillima El. Bot. Einbladt. In sylvis & dumetis. Maio & Junio floret. Ufu. Flos. Vires. Cum Lilio convallium viribus convenit.

Pag. 243. lin. ult. subjunge:

XII. De *Ipecacuanha*.

Flores & bacca sunt racemose, unde ab Herba Paris differt.

Ipecacuanha Offic. Pomet. Pis. Act. Philos. Lond.

Lond. N. 238. Ipecacuanha Marl. ob. Hipocacuanha Bagl. Prax. Ipecacoanna Brasiliensibus Marg. Igpecaya five Pygaya Laet. Purch. Pilg. Vol. 4. Herba Paris Brasiliana polycoccus R. H. p. 669. Periclymeno parvum Brasilianum Alexipharmacum P. Al. Periclymeno accedens planta Brasiliana, flosculis congestis albis H. Ox. Brasilianische Einbeer. Ipecacuanha. Ex Brasilia exportatur. Usu. Radix parva tenuis, nodosa, foris fusca, intus fere buxei coloris, sapore amaricante. Vires. In fluore albo multum valet. Specificum est, ac ferme infallibile remedium in fluxibus Dysentericis, aliis Hemorrhagiis sanguineis, colliquationibus humorum, &c. Baglio. Infusa vel in pulvere sumpta per vomitum & secessum purgat, & non solum in Dysenteria sed etiam in affectibus ventriculi datur cum successu.

XIII. De Solano.

Pag. 244. pro 3a & 4ta Speciebus Solani subjunge:

3. **A** Momum Plinii *Offic. Ger. Plinii vulgò Herm. Cat. Solanum fruticosum bacciferum C. B. Fruticosum Americanum, dictum Amomum Plinii Park. Strychnodendros. J. B. Appollinaris Solani species ex Appennino; Strychnodendros: Solanum arboreseens Chab. Baumichter Staudichter Nachtschatten. In insula Madera sponte oritur. Julio & Augusto floret.*

I s

4. Bat-

4. Battata Virginiana Offic. Ger. Park. Paspas Americanum J. B. Americanum, Pycnocomum Opanank Insulæ Virginiae radix: Chunno Chab. Solanum tuberosum esculentum C. B. Virginiansche Potatoes. Erd-Aepffel. In Virginia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Junio & Julio floret. Usu. Radix. In Culinis, in Officinis nunquam. Vires. Cum Battata Hispanica viribus convenire creditur.

XIV. De Lycopersico.

A Solano fructu in plures cellulas diviso differt. Floris figurâ convenit. R. Meth. A. P. 74.

Pag. 244. lin. 27. subjunge:

XV. De Melongena.

A Solano differt quod fructus ejus solidus sit carnosus & sine cavitate, cum Solano mollis sit, cavus, succulentus. R. Meth. A.

Malâ infana Offic. Ger. Infana Syriaca Park. Malum insanum folio non spinoso Munt. Solanum pomiferum fructu oblongo C. B. Pomiferum [fructu rotundo J. B. Melongena fructu oblongo El. Bot. Arabum, Melanzana: Solanum pomiferum Chab. Belingela Pis. Lusitanis Melongela Latinis: Tongu Angolensibus, Macumba Congensibus Mareg. Melanzan Aepffel. Doll-Aepffel. In hortis apud nos colitur, Æstate floret. Usu, Fructus.

Pag.

Pag. 245. lin. II. subjunge:

XVII. *De Bella Donna.*

Flores habet campaniformes, concavos & tubulosos, margine in quinque segmenta acuta diviso; fructus major, in duas cellas divisus, malignus & venenatus. R. Meth. A. 74.

A. Solanum lethale Offic. Ger. Park. Melanocerasus C. B. Manicum Chab. Manicum multis seu Bella donna J. B. Furiosum, luridè purpureo flore calathoides, melanocerasus. P. Al. Cosineticum Hofman. Solano congener flore campanulato vulgatius, latioribus foliis H. Ox. Bella donna Clusii El. Bot. Donna, majoribus foliis & floribus T. Inst. Wald Nachtschatten. Tödtliche Nachtschatten Döll. Burz. In locis ruderatis & ad semitas. Junio & Julio floret, Usu. Folia. Vires. Recentia mammis imposita, earum duritias & tumores emolliunt, discutunt & sanant etiam cancrasas R. H. Intus sumpta maligna est & lethalis planta.

XVIII. *De Halicacabo.*

Pag. 245. lin. 23. subjunge:

Morbo articulari efficacius esse creditur.
2. Solanum somniferum Offic. Ger. Park. Somniferum verticillatum C. B. Chab. Somniferum antiquorum Alp. ex. Verticillatum J. B. Verticillatum angustiore folio flore ochroleuco Ban. Cat. Vesicarium verticillatum fructu erecto minore H. Ox. Alkekengi Mexicanum Herm. Fructu parvo verticillato El. Bot.

Bot. Peevetti H. M. Schlafmachender Nachtschatten. Nachtbeer. In hortis Botanicorum. Julio floret. *Ufu.* Radix, Fructus. *Vires.* Radix vim habet somniferam, Opio tamen mitiorem. Fructus, urinam vehementer ciet, unde Hydropicis exhibetur. Decoctus dentium doloribus auxiliatur. Radicis succus cum melle oculorum hebetudines tollit. *Diosc.*

XIX. De Asparago.

Pag. 246. lin. 5. subjunge:

Asparagus sylvestris *Diosc.* Sylvestris molli & tenuissimo folio *D. Jons.* Pratenfis *J. B.* Sylvestris tenuissimo folio *C. B.* Wilder Spargen. Circa Monspelim observatur. Sola transplantatione à sativo differt.

2. Asparagus petræa, & Corruda *Offic.* Petræa sive Corruda *Ger.* Foliis acutis *C. B.* Acuto folio petræus *Jons.* D. Sylvestris foliis acutis *Park.* Corruda *J. B.* Sive Asparagus sylvestris *Chab.* Stein Spargen. Dorn Spargen. Ad sepes & in dumetis Italiæ, &c. frequens. Augusto floret. *Ufu.* Turiones, Radix. *Vires.* Cum Sativo viribus convenit, cujus vice eo utuntur Monspelienses Pharmacopæi.

XX. De Oxycocco.

Note hujus folia Serpylli, viticulae tenues supinae, flosculi tetrapetaloides, bacca sublongæ, locus palustris. *R. Meth. A. p. 75.*

1. Oxycoccos *Offic.* sive Vaccinia palustris *J. B. Chab.* Oxycoccum Cordi *Volck.* Vaccinia

ia palustris Ger. Park. Vitis Idæa palustris
 B. Moos Beeren. Viehsesige. In palu-
 ris locisque putridis. Jnnio floret. *Ufu.* Fru-
 ctus. *Vires.* Fluxus alvi vomitumque sistit,
 tim sedat, ventriculum corroborat, æstum
 ebrialem compescit, pesti resistit.

2. Uva Gruina *Offic.* Vitis Idæa palustris
 Virginiana fructu major R. H. p. 685. Idæa
 palustris Americana, oblongis splendentibus
 foliis fructu grandiore, rubro, pluribus in-
 us acinis referto P. P. Tab. 320. f. 6. Cranichs
 Beeren. Ex Nova Anglia transportatur. *Ufu.*
 Vaccæ. *Vires.* Ad Scorbutum præstare cre-
 ditur, In culinis nostris etiam reperitur.

SECTIO XVI.

De Herbis Multifiliis seu Corniculatis.

II. De Telephio.

Pag. 248. pro 2da Specie Telphii adde:

A Rhodia radix *Offic.* Ger. Park. C. B.
 J. B. Chab. Telephium radice
 Rosam spirante, majus *Herm. Cat.*
 Luteum minus, radice Rosam re-
 dolente H. Ox. Anacampseros, radice Rosam
 spirante El. Bot. Radice Rosam spiran-
 te major T. Inst. Rosen-Butz. Rhodieser
 Butz. In montosis reperitur. Vere floret.
Ufu. Radix tuberosa fragilis. foris fusca, in-
 us albida, odore & sapore roseo. *Vires.* Cal-
 facit

facit & siccatur, Cephalica est, *Ufus*. præcipue in dolore capitis.

III. De Cepæa.

Notæ sunt Folia succulenta Portulacæ similia. Flores stellati in Caulibus à medio summum tenus.

Cepæa *Offic.* Ger. C. B. J. B. Chab. Matthioli Park. Sedum Cepæa dictum *Herm. Cat.* annum album, oblongo Portulacæ minoris folio *H. Ox.* Cepeen Kraut. Acker Burzel. In hortis feritur. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Folia in vino pota Urinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus opitulatur. *Dioscoridis.*

Pag. 248. Ad vires Illecebræ adde:

Acris est planta ac vehementer excalefaciens. Intrinsecus succus aliquo liquore extractus vomitum movet, crassos, pituitososque ac biliosos humores potenter educit, unde in febribus quartanis mirè confert. Inter antiscorbutica recensetur. Extrinsecus rubificat, vesicas excitat, ac tandem exulcerat. *Diosc.*

Pag. ead. Ad vires Umbil. Veneris adde:

Leviter astringere, refrigerare, reperi-tere & abstergere asserit *Gal.* Succus inflammationibus, ignibus sacris, strumis & per- nionibus illitu auxiliatur; stomachi ardorem mitigat, &c. Folia cum radice comosa calcu-losis prosunt & Urinam cient. *Dioscorid.*

VI. De

VI. De *Peonia*.

Pag. 249. pro 4ta *Peoniae* Specie adde:

4. **P**Æonia flore albicante *Offic.* flore pleno albicante *Park. Parad.* flore ex albido pleno major & minor C. B. fœmina polyanthos flore albo *Ger.* fœmina polyanthos *Chab.* albo flore pleno, five polyanthos alba fœmina J. B. *Pœonien Weiblein mit weissen Blumen.* In hortis reperitur. Maio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

VII. De *Helleboro nigro*.

Pag. 250. lin. 14. subjunge:

IN passione Hysterica, & affectione Hypochondriaca remedium specificum & efficacissimum æstimatur. *Parcel.*

A. 2. *Helleborastrum* *Offic.* *Ger.* *Helleboraster* minor flore viridante *Park.* *Helleborus niger hortensis* flore viridi C. B. *niger sylvestris ramosus*, latiore folio deciduo *H. Ox.* *Elleborus niger vulgaris* flore viridi vel herbaceo, radice diuturna J. B. *Chab.* *Wätersfuß.* *Schwarze Niesewurz.* *Christwurz.* In locis montosis. Martio & Aprili floret. *Ufu.* Radix, folia. *Vires.* Folia adversus variolas aliosque morbos contagiosos (in cerevisia pota) mirè commendat D. *Johnson.* Radix easdem facultates cum genuino habet. Purgat inferiorem ventrem, pituitam & flavam bilem ducens J. B. *Hippitriaci & Pecuarii in lue jumentorum*

torum huic plurimum confidunt ; scilicet bo-
um palearia, equorum cutem infra cervi-
cem, pecudum aures stylo pertundunt, dein
fibras radicum hujus per vulnus transadigunt,
unde *Pslockwurzels* dicuntur.

A. 3. Consiligo *Offic.* Helleborastrum *Pharm.*
Bat. Helleboraster maximus *Ger.* maximus si-
ve Consiligo *Park.* Helleborus niger foetidus
C. B. niger ramosus angustifolius semper vi-
rens elatior *H. Ox.* Elleborus niger sylve-
stris adulterinus etiam hyeme virens *J. B.*
Chab. Schmalblätterigte : Niesewurzel. In
sylvosis sed rarius. Februario & Martio flo-
ret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Pulvis foliorum exsic-
catorum pauca quantitate verminantibus
pueris exhibetur, optimumque & certissi-
mum remedium vulgò aestimatur. Adno-
tat autem bene *Tragus* internis corporis par-
tibus adhiberi non debere, sed ab illo ca-
vendum tanquam a pestilentissima herba.

VIII. De Fraxinella.

Pag. 250. lin. ult. subjunge:

Duas Tragii species *Dioscorides* memorat,
verum adeò obscure de iis scripsit ; ut
non leves controversiæ inter Botanicos de
earum prima indè exortæ sint, varias plan-
tas eo nomine appellantes. *Gesnerus* Polygo-
num bacciferum pro eo habet, *Dodonæus* in
Historia Gallica, Atriplicem olidam quam Tra-
gium Germanicum vocat ; *Pona* & *Bellus* An-
drosemum foetidum, Tragium Creticum
Bel-

Bellonio dictum, *Lobelius* Tragium *Dioscoridis* Fraxinellam nostram esse arbitratur, in cujus opinionem & ipse propendeo, quod nulla alia ex prædictis planta, *Lentisco semine folio & ramis similis, singulis tamen minoribus*, dici potest.

Alterum *Dioscoridis* Tragium *Rauwolfius* Stœchadis speciem fuisse credidit, ut suo loco ostendi.

2. Anisum Indicum *Offic.* Indicum stellatum *Ger. emac.* peregrinum *C. B.* exoticum *Philippinarum Insularum Park.* Zingi fructus stellatus sive Anisum Indicum *J. B. Chab.* Fœniculum Sinense *Fr. Redi Exper. Nat.* Cardamomum Siberiense *Patavinorum Hort. Bosian.* Euonymo adfinis *Philippinarum Insularum*, Anisum spirans, nuculas in capsulis stelliformiter congestis, proferens *P. Al. Indianischer Anieß/* à similitudine seminum Anisi quoad odorem, & *Etern-Anieß/* à figura capsulæ seminum stellam referente. Ex India Orientali ad nos transportatur. *Usu.* Theculæ, quæ fusci coloris sunt, singulæ singula semina coloris fusci splendentis, Lenticulæ circiter magnitudine continent.

IX. De Abutilo.

Foliis mollibus *Althææ*, floribus è foliorum alis exeuntibus *Alceæ thecis bivalvibus cum solitariis in singulis seminibus ab aliis hujus generis differt.* *R. Meth. A. p. 77.*

Abutilon *Offic.* *Dodonæi El. Bot.* *Althæa lutea Ger.* *Theophrasti flore luteo C. B.* *Theophrasti flore luteo quibusdam Abutilon J. B. Chab.*

K

Chab.

Chab. lutea siye Abutilon Avicennæ putatum
Park. Alcea Indica, Abutilon dicta major, pericarpio membranaceo, orbiculari, compresso, vertice corniculis extus coronato, intus in decem aut duodecim loculamenta diviso *P. Al.* Zbisch mit gelben Blumen/Althe. In hortis feritur. Julio floret. *Usu.* Folia, Semen. *Vires.* Folia externè ulcera mundant. Semen urinam provocat, calculum expellit.

X. De Caltha Palustri.

Nota sunt flos Ranunculi, sed nudus absque perianthio, filiquæ radiatim dispositæ, folia integra subrotunda. *R. Meth. A.* p. 78.

A. Chamæleuce Offic. Caltha palustris *J. B.*
Chab. palustris major *Ger.* palustris vulgaris simplex *Park.* palustris flore simplici *C. B.* Pseudo-Helleborus ranunculoides pratensis rotundifolius simplex *H. Ox.* Populago *El. Bot.* Rüh-Blume/Gold-Biesen-Blume. In aquosis. Majo floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Lumborum doloribus propitia est. *Diosc.*

XIV. De Aconito.

Pag. 252. post lin. 9. pro 1. & 2. Speciebus Aconiti, adde:

1. *Napellus Offic.* verus cœruleus *Ger.* verus flore cœruleo *Park.* Aconitum cœruleum seu Napellus primus *C. B.* magnum Napellus *Chab.* magnum purpureo flore, vulgò Napellus *J. B.* Münchs-Kappen / Narreus Kap.

Rappen / blau Eisen-Hüttlein. In hortis reperitur. Julio floret. *Vires.* Facultate est hominibus aliisque animalibus exitiali & pernicioſa R. H.

2. **Aconitum Ponticum** *Offic.* luteum Ponticum *Ger.* lycoctonum *Chab.* lycoctonum luteum C. B. luteum Ponticum ſerotinum flore albedo *Park.* folio Platani, flore luteo pallescente J. B. *Wolffsburch* mit weißlichten Blumen. In hortis colitur. Julio floret. *Vires.* Maligna eſt planta.

Hoc eſt Aconitum alterum *Dioscoridis*, Lycoctonum & Cynoctonum dictum: cujus cum tres faciat ſpecies, hoc ad tertium refertur quam Ponticum vocari ait: *Foliaque habere Platani, ſed longiora, nigriora, & crebriore diviſura: caulem filicis pediculo ſimilem, nudum, cubitali altitudine: Semen verò in ſiliquis oblongis recondere, ac radicibus tandem eſſe in Squilla marinæ modum nigreſcentibus.* Chab.

SECTIO XVII.

De Herbis flore Monopetalo vaſculiferis.

II. De Nicotiana.

Pag. 251. pro 2da Specie Nicotianæ adde:

2. **H**Yoscyamus luteus *Offic.* Ger. Petum Anglicanum *Pharmacol. Bat.* Tobacco Anglicum *Park.* Nicotiana minor
K 2 C.B.

C.B. Priapeia, quibusdam Nicotiana minor
 J. B. Chab. Englisch Taback. In hortis feritur.
 Julio & Augusto floret. Ufu. Folia. Vires.
 Cum Hyoscyamo viribus convenit.

Hæc planta pro Mandragora & Nicotiana
 Mulierculis Botanopolis Londinensibus non
 raro venditur.

III. De Gentiana.

Pag. 255. pro 2da, 3tia & quarta specie
 Gentianæ adde:

2. **G**entianella verna *Offic.* verna major *Ger.*
emac. Alpina verna major *Park.* Alpina
 angustifolia magno flore C.B. Alpina magno
 flore P. Al. Gentiana Alpina magno flore J. B.
 Alpina flore magno cœruleo, Violæ Marianæ
 Chab. Quinta sive Gentianella verna major
 Clusii H. Ox. Alpina pumila angustifolia ma-
 gno flore Fl. Bot. Berg. Gentianel mit Glocken-
 Blumen. Summis Alpium jugis sponte repe-
 ritur, in hortis autem frequens nutritur. A-
 prili & Majo floret. Ufu. Herba. Vires. Ama-
 rissimus est totius plantæ Sapor, ideoque je-
 cinoris vitiis, nempe regio morbo & obstru-
 ctionibus, auxiliatur. J. B.

A. 3. Pneumonanthæ *Offic.* Ger. Gentianella
 autumnalis Pneumonanthæ dicta *Park.* Gen-
 tiana palustris angustifolia autumnalis major
ejusd. Gentiana species, Calatina quibusdam
 radice perpetua sive palustris J. B. Species pa-
 lustris Calathiana viola quibusdam Chab. Lun-
 genæ

gen. Blumen. In ericetis humidioribus reperitur. Autumno floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Efficax à recentioribus adversus pestilentes morbos habetur, & ad virulentorum animalium morsus & ictus. Alii præclaras ei vires in sanandis pulmonum affectionibus ac hepatis adscribunt *J. B.* Gentianæ viribus convenit multò tamen imbecillior est.

A. 4. Gentianella autumnalis *Offic.* fugax minor *Ger.* autumnalis Centaureæ minoris foliis *Park.* fugax quarta Clusii flore dilute purpurascens & cœruleo elegantissimo *J. B.* fugax Clusii *Chab.* Gentiana brevi folio *C. B.* *Kleiner Himmelstengel.* In montosis cretaceis & pascuis siccioribus. Septembri floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Iisdem facultatibus cum majore Gentiana pollere creditur.

Hæc planta præstantissimum est stomachicum, & è gratissimis herbis amaris, Centaurium minus longè superans, cujus loco in frequenti nunc dierum usu esse incipit apud ingeniosos Medicos & Pharmacopœos *Londonenses.*

IV. De Convolvulo.

Pag. ead. pro prima & 2da Speciebus Convolvuli adde:

1. **A.** Smilax lævis *Offic.* lævis, Convolvulus major *Chab.* lævis sive lenis major albus *C. B.* *Park.* vulgaris major albus seu flore majore albo *H. Ox.* major flore albo *P. B.* *Grosse weisse Winde/zaun/Glocken.* Ad sepes &

in hortis. Æstare floret. *Ufu.* Radix. *Vires.*
Expurgat humores biliosos acres & serosos.

A. 2. Helxine cissampelos *Offic.* cissampelos multis sive Convolvulus minor. *J. B.* Convolvulus minor arvensis. *C. B.* minor albus vulgaris *Park.* minor purpureus *ejusd.* vulgaris flore minore purpureo *H. Ox.* minor. Salsione veterum, Helxine cissampelos *Chab.* Smilax lævis minor *Ger.* Kleine Winde / Korn Winde. In arvis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Foliorum succus potu deiecit alvum. *Diosc.*

Ingeniosus & eruditus vir D. *Tournefortius* *El. Bot. p. 109.* Jalapam Convolvuli radicem non esse ait, sed cujusdam Mirabilis Peruvianæ speciei quam *Jalapam Officinarum fructu rugoso* vocat, cujus notitiam à *P. Plumier* habuit.

Pag. 257. pro 6ta Specie Convolvuli adde:

8. **B**atatas *Offic.* *C. B. J. B.* planta peregrina Indica Camotes, Amotes & Aies etiam dicta Clusii *Chab.* Battatas Occidentalis Indiæ & Inhame Orientalis Lusitanorum *Park.* Convolvulus Indicus Batatas dictus *R. H.* Indicus radice tuberosa eduli, cortice rubro Batatas dictus *P. B. P.* Indicus Orientalis Inhamæ seu Batanas, Sifarum Peruvianorum seu Battata Hispanorum *H. Ox.* radice tuberosa esculenta, Spinachiae folio, flore albo, fundo purpureo, semine post singulos flores singulo *Cat. Jamaic.*

Jamaic. Sifatum Peruvianum five Battatas Hispanorum *Ger. emac.* Jetica vulgò Batata *Pis. Brasiliensibus Marg.* Kappa kelengu *H. M.* Spanische Potatoës. Peruvianische Zucker-Rüben. Utriusque Indiae multis in locis sponte oritur. *Usu.* Radix. *Vires.* Temperata est, & cocta vel assa ventrem emollit, estur aut cruda, aut cocta in deliciis ob saporis gratiam aestimatur.

V. De Cneoro.

Caule non scandente à Convolvulo differt.

A. Cneoron album & Dorycnium *Offic.* album folio Oleæ argenteo molli *C. B. Jons. D.* album foliis argenteis *Ger. emac.* album Dalechampii aliis Dorycnium *Chab.* Dorycnium Imperati *J. B.* Creticum Alpinum *Park.* Convolvulus major rectus Creticus argenteus *H. Ox.* argenteus umbellatus erectus *El. Bot. T. Inst. Stein-Höflem.* In Candia reperitur. Julio floret. De viribus & usu nil invenio apud Authores.

VI. De Campanula.

Notæ sunt, flos campanulatus in quinque plurimum laciniis ad margines sectus summo fructui insidens, vasculum seminale in terna loculamenta divisum, succo lacteo scatere. *R. Meth. A. p. 82.*

A. 1. Campanula *Offic.* radice esculenta flore cœruleo *Herm. Cat.* Rapunculus *Chab.* esculentus *G. B.* esculentus vulgaris *Park.* vulgaris

K 4

ris

ris campanulatus J. B. Rapuntium parvum Ger. Kleine Rapunzel. In aggeribus fossarum Julio floret. *Ussu*. Radix in culinis, Semina in Officinis. *Vires*. Semen oculorum fluxiones cohibet. Succus aurium dolores sedat. *Diosc.*

A. 2. Trachelium *Offic.* majus Ger. majus flore purpureo Park. majus sive Cervicaria P. B. Campanula, Cervicaria Chab. vulgatiores foliis Urticæ major & asperior C. B. major & asperior folio Urticæ J. B. Halskraut / Halswurz. In sylvis & ad sepes. Julio floret. *Ussu*. Folia. *Vires*. Ad anginas commendatur, etiamque in tumoribus & inflammationibus oris. &c.

3. Medium *Offic.* Dioscoridis Rauwolfio J. B. Chab. Viola mariana peregrina Park. mariana laciniatis foliis peregrina C. B. Campanula foliis profunde incis, fructu duro T. Corol. Syrische Milch: Blöcklein mit zerkerbten Blättern. In Syria & Græcia reperitur. *Ussu*. Radix, Semen. *Vires*. Radix menses sistit, Semen menstrua pellit. *Diosc.*

Hanc cum Rauwolfio Dioscoridis potius Medium habendum esse existimo, quam Violam Marianam quam Matthiolus pro eo exhibet, quod melius convenit cum brevi illius descriptione à Dioscoride tradita, lib. 4. cap. 18. in his verbis: *Medion in saxis, & opacis nascitur; folia habet Iridis: caulem tricubitalem, & in eo florem grandem, purpureum, rotundum: semine Cnici minuto: radicem dodrantalem, crassitudine baculi, gustu acerbo.*

VII. De

VII. De Viola Mariana.

A Campanula differt fructu in quinque cellas diviso & floris marginibus minns profunde scissis. R. Meth. A.

Viola Mariana Offic. Ger. Mariana flore purpureo Park. Mariana Dodonæi quibusdam Medium J. B. Chab. Campanula hortensis folio & flore oblongo C. B. Coventry-Glöcklein / Purpurrothe Milch-Glöcklein. In sylvis & montosis, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. Usu. Radix in Officinis raro, in culinis autem inter olera. Vires. Refrigerat, siccatur, parum astringit.

Pag. 258. post lin. 29. adde:

IX. De Pinguicula.

NOte sunt cauliculi nudi, unicum in summitate florem violam referentem calcari donatum gestantis, vasculum seminale bivalva subrotundum, folia humi strata, pallida, humore pingui madentia. R. Meth. A. p. 90.

A. Pinguicula Offic. Gesneri J. B. Gesneri-Cuculata Historiæ Lugdunensis Chab. seu, Sanicula Eboracensis Ger. Park. Sanicula montana flore calcari donato C. B. Viola palustris Pinguicula vel ἰώνυχον, dodecatheon Plinii H. Ox. Butter-Wurz. Schmer-Wurz. Berge-Sanikel. In montosis humidis. Majo floret.

K 5

usu.

Ufu. Herba. *Vires.* Vulneraria est planta, & ad ramices puerorum eximia. Syrupum ex ea factum purgat pituitam satis strenuè.

Pag. 259. lin. 14. subjunge:

Oculorum fluxionibus & inflammationibus auxiliatur, foliis cum polenta tritis & impositis. Eadem cocta sorbitionis usu dysenteriam sistit. *Diosc.*

XI. De Antirrhino.

*N*ota sunt flos rectum exprimens, clausus nonnullis dictus, labio superiore bifido, inferiore tripartito, calcari carens. Vasculum seminale in bina loculamenta divisum vituli caput & nares referens, è tribus foraminibus semina fundens. R. Meth. A. pag. 90.

A. Antirrhinum *Offic.* minus *Ger.* sylvestre Medium *Park.* arvense majus C. B. arvense minus *H. Ox.* angustifolium sylvestre *J. B.* angustifolium flore rubro *Herm. Cat.* angustifolium quibusdam minus aliis *Chab. Kalsb. Maul. Klein Orant.* In arvis arenosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* In suffusionibus oculorum, & in passione Hysterica à quibusdam commendatur.

XII. De Aristolochia.

Pag. 260. lin. 12. subjunge:

4. *P*istolochia *Offic.* *Ger.* vulgatio *Park.* Aristolochia Pistolochia dicta C. B. polyrrhizos

zos J. B. Chab. Osterlucen mit viel dünnen langen Wurzel. In Italia, Gallia & Hispania sponte oritur. Æstate floret. Ufu. Radix. Vires. Cum reliquis viribus convenit.

Pag. 262. lin. 10. subjunge:

XVI. De Alectorolopho.

Nota flores galeati & labiati, labello tripartito: florum calices ampli, & vesicularum instar inflati, vascula seminalia occultantes bicapsularia compressa aut subrotunda, tum in summo, tum in lateribus in duo foliola se aperientia, semimbus fœta oblongis vel compressis. R. Meth. A. p. 91.

A. 1. Alectorolophus, Crista galli Ger. Chab. galli fœmina J. B. Pedicularis sive Crista galli lutea Park. pratensis lutea vel Crista galli C. B. Gelb Läuse-Kraut/Rödel-Kraut. In pascuis. Junio floret. Ufu. Herba. Vires. In tussi & caligine oculorum commendatur. Park.

A. 2. Pedicularis Offic. Ger. pratensis purpurea C. B. purpurea palustris seu pratensis vulgaris humilior H. Ox. pratensis rubra vulgaris Park. quibusdam Crista galli flore rubro J. B. Chab. Rödel / Braun-Rödel / Läuse-Kraut. In pratis & pascuis humidioribus. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Frigida & sicca est, undè ad fistulas & sinuosa ulcera utilis. Sanguinis profluvium & menses sistit. Virosam facultatem habet, unde internos ejus usas condemnat J. B.

Pag.

XVIII. De Melampyro.

NOte floris labium superius arcuatum seu formica-
tum & incisum, inferius integrum, sibi mutuo
conjuncta: folium breve laciniatum & canalicula-
tum, pericarpium sinu suo excipiens bivalve, quod à
cuspide ad basin in duas carinas aperitur, &c. Se-
mina triticeis similia. R. Meth. A. p. 91.

1. Triticum vaccinum *Offic.* Melampyrum
sive Triticum vaccinum *Chab.* multis sive Tri-
ticum vaccinum *J. B.* purpureum *Ger.* purpu-
rascente coma *C. B.* Crataegonum purpu-
reum *Park.* Rüh-Weizen. Inter segetes pas-
sim. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* In me-
dicina nondum quod sciamus usum obtinuit
cum *J. Baubino* consentimus, gratus autem
pastus est bobus & vaccis saginandis.

A. 2. Crataegonum *Offic.* album *Ger.* vul-
gare *Park.* Melampyrum luteum latifolium
C. B. album. Triticum Vaccinum quorundam
P. B. sylvaticum flore luteo, sive Satureia lu-
tea sylvestris *J. B.* Gelber Rühweizen / wilder
Rühweizen / Wald-Hirse. In sylvis & in du-
metis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen.
Vires. Venerem stimulat. *Lob.*

XIX. De Polygala.

NOte sunt flos ima parte clausus, summa expan-
sus & in duo labia divisus, superiore bifido, in-
ferio-

feriore plerumque fimbriato; vascula seminalia Tbla-
speos, compressa, didyma. Fructus floris calice ob-
tegatur, è quinque foliis composito, quorum tria par-
va, duo grandia, velut ala fructum amplectentia,
R. Meth. A.

A. Polygala Offic. Ger. vulgaris C. B. vul-
garis Officinarum Volck. minor Park. tetrape-
tala, siliculosa bicapsularis, longo & angusto
folio, minor H. Ox. Polygalon multis J. B.
Chab. Flos Ambarvalis vulgo Herm. Cat. Milchs
Wurz / Kleine Creutz Blümlein. In pascuis sic-
cioribus frequentissima. Julio floret. Ufu.
Herba. Vires. Ex amarore calidam & siccam
esse probant; folia in vino cocta bilem per
alvum dejiciunt. Gesn.

Hæc est Polygala Officinarum Angliæ & Bo-
taniconum plerorumque modernorum; ve-
rùm plantam illam esse quam hoc nomine
trahit Dioscorides neque descriptio, neque vi-
res ut credamus permittunt, cùm nec folia
Lentis habeat, nec facultatem augendi lac,
quorum utrumque Polygalæ attribuitur.

SE-

SECTIO XVIII.

De

Herbis floribus tetrapetalis.

*De Plantis flore uniformi tetrapetalo
siliquosis.*

Pag. 265. pro Cap. I. adde post lin. 12.

I. De Leucoio.

*C*ujus nota, siliqua oblonga, compressa, bivalves, membranâ intergerinâ in duo loculamenta, duas seminum compressorum, aliâ foliaceâ cinctorum series continentia, divisa, flores majusculi odorati. R. Meth. A. p. 94.

Leucoium album Offic. Ger. simplex sativum Park. incanum majus C. B. hyemale & diu durans album J. B. Chab. Weiße Walde-Nägelein/ Schnee-Tröpflein. In hortis colitur. Æstate floret. Usu. Flores. Vires. Ulcera oris & rimas sedis sanant, contra vulvæ inflammationes valent. Diosc.

Pag. 304. lin. 30. adde:

IV. De Viola Lunaria.

*S*iliquâ latâ brevi à Leucoio distinguitur cum quo seminis figura compressâ convenit. R. Meth. A. P. 95.

1. Bul-

1. Bulbonach *Offic.* Bulbonac vulgatissime *P. B.* Viola lunaria sive Bulbonach *Ger. Park.* lunaris vulgaris *ejusd. Parad.* lunaria major siliqua rotunda *C. B.* Lunaria major siliqua rotundiore *J. B.* Leucoium lunatum seu lunarium latifolium majus annum, siliquâ rotundâ, flore violaceo seu subcœruleo *H. Ox.* lunatum &c. flore purpureo *Herm. Cat. Grehnd Mond-Kraut / Mondveiel.* In montanis sylvis crescit, apud nos autem in hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Radix, Folia, Semina. *Vires.* Radix abstergit, mediocriter calfacit & urinam cit, ut Rapunculus, folia calido, acrique & amaro gustu sunt: Pulvis seminis amarissimi cum aqua appropriata exhibetur in Epilepsia. *Cam. Schwenckfeld.*

2. Viola lunaria *Offic.* Lunaris longioribus siliquis *Ger.* lunaris altera sive peregrina *Park. Parad.* lunaria major siliquâ oblongâ *C. B.* Lunaria major *Chab.* major siliquâ longiore *J. B.* Leucoium majus perenne siliquâ lunatâ longâ coronatâ *H. Ox.* Mondveiel mit länglichten Schoten. In montibus Saleva, &c. provenit. Majo floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Quidam in Helvetia chirurgus ex contusis foliis & Santicula parabat unguentum vulnerarium non contemnendum. *Cam.*

V. De Hesperide.

A Leucoio differt tum siliquis, quæ non ut in Leucois compressæ sunt, sed tumidæ & subrotundæ;

de; tum seminibus, quæ teretiuscula & oblonga. R. Meth. A. p. 95.

Hesperis *Offic.* hortensis C. B. flore purpureo albo & vario *Chab.* sive Viola matronalis *Park. Thead. & Parad.* Hesperides flore purpureo albo & vario J. B. Viola matronalis purpurea *Ger.* matronalis vulgò *Herm. Cat.* Matronen-Violen/ Violen mit Purpur-Blumen. In hortis colitur. Aprili, Majo & Junio floret. *Usu.* Herba, Semina. *Vires.* Tussi convulsis & difficulter spirantibus mederi tradit *Clus.* Urinas insuper & sudores propellere, incidere, abstergere & digere J. B. Erucae ut sapore ita facultate proxima videtur, *Dod.*

VI. De Alliaria.

*S*eminibus oblongis teritiusculis cum Hesperide convenit, floribus parvis, foliis subrotundis, odore Allii ab eadem differt. R. Meth. A. p. 95.

A. Alliaria *Offic.* *Ger.* C. B. J. B. *Park.* Hesperis Allium redolens *H. Ox. El. Bot. Herm. Cat.* Knoblauchs-Kraut. In sepibus. Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Aperit, incidit, tenuium est partium. Interne urinam ciet, venenum expellit; tussim veterem sanat, dolores colicos sedat. Externe putredini resistit, unde gangrænam ulceraque putrida atque maligna sanat.

VII. De

VII. De Brassica.

Pag. 266. pro 2da, 3tia, 4ta & 5ta Speciebus
Brassicæ, adde:

2. **B**rassica capitata rubra *Offic. Ger. Park. parad. C. B. J. B. Kother Kopff-Kohl.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Decoctum hujus saccharo tantillo temperatum, potum horis medicinalibus egregium est ad promovendum materiæ purulentæ in Empyema per urinas effluxum. *Etmullerus.*
3. Caulis rubra *Offic. Brassica rubra Ger. C. B. rubra vulgaris J. B. Chab. sativa rubra, aperta levis H. Ox. Kother oder brauner Kohl.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Decoctum cum Saccharo sumptum in Asthma celebratur à *Riverio.*
4. Brassica Sabauda *Offic. Ger. Park. alba capite oblongo non penitus clausa C. B. Italica tenerissima glomerosa, flore albo J. B. Chab. Savoyen-Kohl.* In hortis nostris colitur in culinarum usu.
5. Brassica florida *Offic. Ger. Park. cauliflora C. B. multiflora J. B. Chab. Caulis florida Park. parad. Bluhmen-Kohl / Käse-Kohl.* In hortis etiam colitur. *Æstate floret, Usu.* In culinis nostris non raro invenitur.

L

VIII.

VIII. De Turritidi.

Foliis imis hispidis, quæ caules vestiunt glabris, glaucis; siliquis teretibus, erectis, cauli approximantibus & ferè parallelis ab aliis hujus generis distinguitur. R. Meth. A. p. 95.

A. Turritis Offic. Ger. vulgatio J. B. Chab. Park. Lobelio El. Bot. Brassica sylvestris hispida, non ramosa C. B. sylvestris sive Brassicæ affinis Turritis dicta P. Al. sylvestris foliis integris per terram stratis, & in caulibus hispidis H. Ox. Leucoium flore albo, siliquis uno versu dispositis & reflexis ejusd. Thurm. Genff. wilder Kohl mit scharffen Blättern. In aggeribus arenosis. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Succus in ulcera oris à quibusdam commendatur, Lumbricos necat.

IX. De Rapo.

Pag. 266, lin. 28. pro 2da Specie Rapæ, adde:

2. **A.** Rapa sylvestris Offic. C. B. Rapum sylvestre Ger. Herm. Cat. Chab. sylvestre non bulbosum Park. sylvestre Matthioli J. B. Wilde Rüben. In arvis Æstate floret. Usu. Radix. Vires. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoque corpore utimur. Diosc.

X. De Napo.

Pag. 267. post lin. 7. subjunge:

2. **A.** Napus sylvestris Offic. C. B. J. B. Chab. Napus Bunias Fuchsio P. B. Bunias syl.

sylvestris Lobelio *Ger. emac.* sive Napus sylvestris *Park.* Rüben/*Steck-Rüben.* Inter segetes & in aggeribus fossarum. Æstate floret, *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit, quibus acrior est.

Ex hujus semine tuso & presso Oleum Rüben/*Dehl* nostratibus dictum cum eruditissimo amico & vicino nostro elici censemus.

3. Pseudo-bunium *Offic.* Napus sylvestris Cretica *C.B. Park.* Candische wilde Rüben. In Insula Creta reperitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Tormina atque stranguriam laterumque dolores sanat: strumas discutit cum sale & vino illita. *Diosc.*

Utrum Napi dulcis an sylvestris semina in compositione Theriacæ Venetianæ usurpari debeant, inter eruditos magna est controversia. In Officinis nostris prioris semina præscribuntur, Græcis scil. secutis, nam *Dioscorides* sylvestris alicujus speciei non meminit: Et *Andromachus* senior qui dulcis semen Napi præscribit: *Matthiolus* etiam *Epist. lib.* quinto ad *Balthaserum* domestici Napi semen præstantius contra venena quam sylvestrem affirmat. *Andromachus* filius enumerans simplicia medicamentum hoc ingredientia, sylvestrem speciem commendat, quod semina ejus acriora sint, proinde & efficaciora esse creduntur. Verum *Galenus lib. 1. de Antidotis* ab utroque dissentit, & Pseudo-bunii semina in Pharmaci illius compositione utenda præscribit.

XI. De Synapi.

Pag. 267. post lin. 26. adde:

2. **A.** Rapiſtrum Offic. *Chab.* arborum *Ger.* *Park.* flore luteo *C.B.* *J. B.* Sinapi arvenſe præcox, ſemine nigro *H. Ox.* *Wilder Kohl/Erſſer/Hedderich.* Inter ſegetes frequens reperitur. *Æſtate* floret. *Uſu.* Semen. *Vires.* Reſiccantem autem ac extergentem, nonnihilque digerentem facultatem obtinet, urinam provocat. *J. B.*

XII. De Raphano.

Pag. 268. pro 2da Specie Raphani,
adde:

2. **A.** Armoracia Offic. *Schrod.* Raphanus ſylveſtris *Ger.* Rapiſtrum album articulatum *Park.* flore albo ſiliquâ articulatâ *C. B.* flore albo *Mer. Pin.* flore albo *Erucæ* foliis *P. B.* flore albo ſtriato, Sinapi album agreſte *Trago J. B.* flore albo ſtriato *Chab.* Raphaniſtrum flore albo ſtriato ſiliquâ articulatâ ſtriatâ minore *H. Ox.* *Wilder Merrettich/Heidenreich.* Inter ſegetes. *Junio* floret. *Uſu.* Radix. *Vires.* Calfacit & ſiccit, mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſolvit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt. *Schrod.*

XIII.

XIII. De Eruca.

Pag. 268. lin. 28. pro 2da Specie Erucae
subjunge:

2. **A.** Eruca sylvestris *Offic. Ger. sylvestris*
vulgatior *Park. sylvestris major lutea*,
caule aspero *C. B. sylvestris major vulgatio*
foetens *H. Ox. tenuifolia perennis flore luteo*.
J. B. Chab. Wilde Rauche. In muris. Junio flo-
ret. Ufu. Semen. Vires. Urinam vehemen-
tius pellit & multo sativa acrior est. Diosc.

XIV. De Sinapistro.

Pag. 269. pro 2da Specie Sinapistri,
adde:

2. **A.** Barbarea *Offic. Ger. J. B. Chab. flore sim-*
plici *Park. Eruca lutea latifolia, five*
Barbarea C. B. latifolia lutea seu Barbarea ma-
ior & minor H. Ox. Nasturtium hybernum
quorundam P. B. Sisymbrium Erucae folio,
flore luteo El. Bot. Winterfresse / St. Barbens
Kraut. In muris, aggeribus, & juxta rivulos.
Majo & Junio floret. Ufu. Herba, Semen.
Vires. Calida & acris est, urinam ciet, & cum
Nasturtio viribus convenit; commendatur
in Scorbuto, Succus in unguentis sordida &
impura ulcera siccat. Semen acre est, diu-
reticum & lithontripticum.

XV. De Eryfimo.

Pag. eadem pro prima Specie Eryfimi,
adde:

1. **A.** Camelina *Offic. Ger.* five Myagrum alterum amarum *Park.* Myagrum filiquâ longâ *C. B.* Myagro affinis planta filiquis longis *J. B.* affinis planta filiquis longis & floribus parvis luteis *Chab.* Erysimum Galeno & Theophrasto *R. H. p. 811.* Eruca sylvestris latifolia, folio integro, flore luteo minore *H. Ox.* Turritis Leucoii folio *El. Bot.* Theriacs *Burm.* Saamen/ grosse wilde Kresse. In locis putridis nonnunquam reperitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Lumbricos necat & arcet, ventriculum roborat, venenum expellit, Paralyticos & Epilepticos juvat, ulcera oris sanat.

XVI. De Raphanistro.

Pag. 270. post lin. ult. pro 2da Specie
Raphanistri, adde:

2. **A.** Raphanus aquaticus *Offic. Ger. Park.* aquaticus foliis in profundas lacinias divisus *C. B.* aquaticus Tabernamontani *J. B.* aquaticus Tabernamontani flore luteo *Chab.* Armoracia foliis laciniatis *Volck.* Sisymbrium aquaticum foliis in profundas lacinias divisus, filiquâ breviori *El. Bot.* Wasser-Nettich. In fossis palustribus. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore à quibusdam viribus convenire creditur.

De

De Tetrapetalis filiculosis seu capsulatis.

XVIII. De Myagro.

NOTÆ sunt capsulæ tumidiore, flores lutei, semina subrotunda. R. Meth. A. p. 97.

A. Myagrum Offic. Ger. Chab. fativum C. B. Park. dictum Camelina J. B. majus fativum H. Ox. Sesamum Tragi & Officinarum Volck. Alysson segetum foliis auriculatis acutis El. Bot. T. Inst. Rein oder Flachs-Dotter. Inter segetes Lini invenitur frequens. *Ufu.* Semen. *Vi- res.* Contusum igne torrent, perunctisque virgis ad lucernarum lumina utuntur. Hoc pingui, scabritias corporis lævigari, atque expoliri constat. *Diosc.* Emplastica vim obtinet. *Galen.*

XIX. De Draba.

NOTÆ genericae sunt capsulæ tumida & subrotunda, flores albi. R. H. p. 821.

Draba Offic. Dioscoridis Ger. vulgaris Park. umbellata, vel Draba major capitulis donata C. B. five Arabis Chab. multis flore albo J. B. filiculosa repens major, foliis magis incanis spanospermis vulgaris H. Ox. Lepidium humile incanum arvense El. Bot. T. Inst. Arabischer Senff / oder Türckische Kresse. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Herba, Semen. *Vi- res.* Cum Ptisana coquitur herba in Cap-

L 4

pado-

padocia maximè. Semen aridum pro Pipere obsoniis admiscetur. *Diosc.*

XXIV. De Thlaspi.

Pag. 273. prima & tertia Speciebus Thlaspi adde :

1. **A**lyssum *Offic.* incanum Serpylli folio minus *El. Bot. T. Inst.* Thlaspi Alysson dictum campestre minus *C. B.* Græcum *Ger.* arvense minus luteum *Park.* minus quibusdam, aliis Alysson minus *J. B. Klein Schilbesem Kraut.* In glareosis. Aprili & Majo floret. *Uss.* Semen. *Vires.* Decoctum singultus sine Febri potu discutit, cum melle trita vitia cutis in facie & lentigines emendat. Contusa in edulio rabiei canis mederi putatur *Diosc.*

Alyssi nomine plurimæ donantur plantæ tum à veteribus tum à recentioribus. Descriptione *Dioscoridis* plantam hic propositam Alyssum esse existimo, ut ex descriptione subnexa persuasus sum, non speciem illam Leucoii cui *Dodoneus* & *Lobelius* id nomen attribuant.

Alysson *exiguus frutex est, unicaulis, subasper, rotundis foliis : fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen latum. In montibus & asperis locis emicat.*

Alyssum *Galen*i in capite de Marrubio cujus species est, superius exhibui. Alysson *Plinii* ab utroque differt, ut quod ad stellatarum tribum pertinet, & Mollugo appellamus, quantum ea descriptione ejus colligere licet.

A. 3.

A. 3. *Thlaspi Chab.* minus *Offic.* vulgatissimum *Ger.* vulgatus *J. B.* *Vaccariae folio Park.* arvense, *Vaccariae incano folio majus C. B.* *Grauer Bauren-Senff / Bauren-Kresse.* In arvis inter segetes. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

XXV. De Bursa pastoris.

Cujus notæ, capsulae Bursa seu trianguli isoscelis (ut loquitur D. Tournefortius) figurâ, sapor fatuus. *R. Meth. A. p. 99.*

Pag. 273, post lin. ult. adde:

XXVI. De Brassica marina.

Foliis carnosissimis cæsiis cum Brassica convenit, floribus albis, capsulis subrotundis monospermis in acumen exeuntibus ab eadem differt. *R. Meth. A. p. 99.*

A. Brassica sylvestris *Offic.* maritima *C. B.* marina Anglica *Ger.* marina monospermos *Park.* monospermos Anglica *J. B.* *Chab.* maritima major repens, multiflora alba monospermos *H. Ox.* Crambe maritima, Brassica: folio *El. Bot. T. Inst.* Englisch-Kohl / See-Kohl. In arenosis maris littoribus. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vulnera illitu conglutinat, & inflammationes tumoresque discutit. *Diosc.*

Tres Brassicarum species à Dioscoride memorantur, sativa, sylvestris & marina. Quarum duæ à nobis jamjam editæ sunt, nimirum Brassica sativa p. 297. & marina in capite

L 5

de

de Convolvulo p. 286. Brassica sylvestris quid sit restat ut inquiramus. Descriptio ejus apud *Dioscoridem* adeò brevis est & succincta, ut dissensionem aliquam inter Botanicos pepererit, varias plantas pro ea sumentes, inter quas quam hîc exhibeo, *Dioscoridiana*, hirsutie excepta quam *Dioscorides* plantæ à se traditæ attribuit, in nostra autem desideratur, notis omnibus convenit.

Pag. 274. lin. 10. subjunge:

XXVIII. De *Ambrosia campestri*.

Foliis & odore Nasturtii cum ea convenit, quamvis siliquis hispidis seu verrucosis ab eodem differat. Siliquæ compressæ in duas cellulas dividuntur, quarum singulæ singula semina continent. R. Meth. A. p. 98.

A. *Ambrosia campestris* *Offic.* campestris repens C. B. *Coronopus Ruellii* *Ger.* recta vel repens *Ruellii* *Park.* *Ruellii* seu *Nasturtium verrucosum* J. B. *Nasturtium verrucosum* *Chab.* verrucosum capsulâ bivalvi asperâ seu hirsutâ *H. Ox.* sylvestre capsulis cristatis *El. Bot. T. Inst.* supinum capsulis verrucosis *R. Meth. A.* *Nasturtio* affinis monospermos capsulâ verrucosâ *P. Al.* *Schweine Kresse / wilde Kresse.* In uliginosis. Junio floret. *Ufu.* *Herba.* *Vires.* Cum *Nasturtio* viribus ut facie convenire creditur.

De

De Herbis flore tetrapetalo anomalis.

II. De Papavere.

Pag. 277. pro 4. 5. & 7ma speciebus Papaveris adde:

4. **A.** Argemone *Offic.* capitulo longiore glabro *H. Ox. Mor. Prælod. R. H. p. 856.* Papaver laciniato folio, capitulo longiore glabro *R. F. & Synop.* erraticum, capite longissimo glabro *El. Bot. T. Inst.* Argemone dictum capitulo longiore glabro *Herm. Catal.* Langköpfichter Mohn/ Wilder Mohn. In aggeribus fossarum. Junio floret. *Ufu.* Folia, Succus. *Vires.* Folia illitu inflammationes compescunt. Succus Argemæ & nubeculas expurgat. *Diosc.*

Planta quam hîc pro Argemone exhibeo, proximè accedit, si non prorsus eadem sit cum *Dioscoridea*, cujus descriptionem subjungo. *Argemone in totum sylvestri Papaveri similis est. Folia habet Anemones, divisa: Florem puniceam, caput in cauliculo papaveris rhœadis, oblongius, & summis partibus latum: radicem rotundam: succum croci colore, acrem dimittit.*

A. 5. Papaver corniculatum *Offic. Chab.* corniculatum luteum C. B. corniculatum luteum maritimum J. B. Park. cornutum flore luteo *Ger.* Glaucium flore luteo *El. Bot. T. Inst.* Gehörnter Mohn mit gelben Blumen. In arenosis maritimis. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

7, Glau.

7. Glaucium *Offic.* Argemone *Mexicana* *El.* Bot. *T. Inst.* Papaver spinosum *Ger. emac.* C. B. J. B. spinosum campestre *Chab.* spinosum Americanum *Park.* spinosum luteum, foliis venis albis notatis *H. Ox.* Chicallotl *Hern.* Stachlichter Mohn/ purgierende Distel. In hortis Botanicorum colitur. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Succus Glaucium dictus. *Vires.* Ad oculorum medicamenta, utpote cum inter initia refrigeret. *Diosc.*

Quin etiam Glaucium succus est à *Dioscoride* memoratus, verum è quamam planta emanat vel exprimitur, inter Botanicos controversitur. Ego ad hanc plantam præ aliis cum *C. Baubino* referendum puto, *Dioscoridis* descriptione, quam hinc subjungo, ut ita opinor inductus. Glaucium succus est herbae, quæ ad Hierapolim Syriæ nascitur, foliis ferè corniculati Papaveris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari: tota croceo succo madet. Folia in olla fictili, semisfrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, usque dum flaccescant: deinde contusis succum exprimunt.

III. De Onagra.

Notæ sunt siliquæ flores antevergentes, quæ per maturitatem quadrifariam partite & debiscentes quatuor seminum series ostendant. Flores summis siliquis insident, & integri unâ cum calicibus decidunt; siliquæ lanigeræ sunt. *R. Synop.* 181.

A. Onagra *Offic.* Chamænerion *Ger.* latifolium vulgare *El.* Bot. *T. Inst.* flore Delphinii *Park.*

Park. Lyfimachia Chamænerion dicta latifolia C. B. speciosa, quibusdam Onagra dicta *Chab.* speciosa, quibusdam Onagra dicta filiquosa J. B. *Grosse Weiderich-Röflein / Milch-Kraut.* In montibus. Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Feros mitigat, & cicures facit; illitu quoque maligna ulcera mulcet. *Diosc.*

Onagra frutex est, ait Dioscorides, arboris specie, admodum magnus; folia habens Amygdalæ similia, sed latiora & Lili foliis magis accedentia: flores Rosarum specie, magnos: radicem albam, longam, quæ siccata odorem vini reddit.

IV. De Tithymalo.

Pag. 277. lin. ult. ad vires Esulæ majoris, adde:

ERadicibus, herbis & lacteo succo, unguentum efficacissimum adversus scabiem capitis contagiosam confici potest; estque hoc singulare quoddam unguentum. *H. Ox.*

Pag. 278. ad vires Cataputiæ minoris, adde:

Grana 12. vel 14. tusa vinoque pota totum corpus commovent; alvum purgant; pituitam & bilem ducunt; vomitiones potenter provocant; phlegma, choleram & melancholiam adducunt. *Trag.*

Pag. 279. lin. 8. subjunge:

6. Tithymalus characias *Offic.* characias Monspeliensium *Ger. Park.* characias rubens peregrinus C. B. amygdaloides seu characias J. B. *Chab.* Esula characias rubens *Rivin.*

Wolffs

Wolffs-Milch mit schmalen Mandel-Blättern. In Saxosis Gallia & Italia nascitur. Martio floret. *Usu.* Radix, folia, semina, & succus. *Vires.* Radices, folia & semina acrem & urentem facultatem obtinent. Succus alvum purgat vehementius. *Diosc.*

7. Tithymalus myrtites *Offic.* myrsinites sive myrtites *Chab.* myrsinites *J. B. Park.* myrsinites latifolius *C. B. Ger.* Esula foliis myrti *Rivin.* Myrten Wolffs-Milch. in Calabria & Sicilia provenit. Æstate floret. *Usu.* Radix, folia, semen, succus. *Vires.* Confinilem antedicto sortiuntur facultatem. *Diosc.*

A. 8. Tithymalus paralius *Offic.* *J. B. Ger.* *Chab.* paralius sive maritimus *Park.* maritimus *C. B.* Esula marina Linariae folio *Rivin.* Meer-Wolffs-Milch. In arenosis maritimis. Junio floret. *Usu.* Tota planta. *Vires.* Similes ad usus reconditur.

9. Tithymalus cyparissias *Offic.* *C. B. Ger.* *J. B.* cyparissias vulgaris *Park.* Esula Officina-
rum *Volck.* Cypressen Wolffs-Milch. in hortis curiosorum nonnunquam reperitur. Æstate floret. *Usu.* Succus. *Vires.* Eadem cum superioribus.

10. Tithymalus dendroides *Offic.* *J. B.* arbo-
reus *Park.* myrtifolius arboreus *C. B.* myrsinites arboreus *Ger.* Esula caule crasso *Rivin.* Baum Wolffs-Milch. In montosis Neapolitanis, &c. *Usu.* Folia, semina, succus. *Vires.* Ejusdem effectus cum superioribus habent. *Diosc.*

II. Ti-

11. *Tithymalus platyphyllos* *Offic. Ger. latifolius Hispanicus C. B. Park. Breit-blätterichte Wolffs-Milch.* In Hispania reperitur. Æstate floret. *Usu.* Radix, succus, folia. *Vires.* Reliqua genera, quæ superscribuntur, idem efficiunt. Pisces necat, tulus & aquæ inspersus. *Diosc.*

12. *Pityusa* *Offic. Tithymalus foliis brevibus aculeatis C. B. cyparissias vulgaris Park. quoad icon. Wolffs-Milch mit scharffgespißten Blättern.* In Italia provenit. *Usu.* Radix. *Vires.* Purgat per sedem.

A. 13. *Peplus* *Offic. sive Esula rotunda C. B. Ger. J. B. Chab. Esula rotunda sive Peplus Park. folio rotundo Rivin. Tithymalus parvus annuus foliis subrotundis non crenatis Peplus dictus R. Synop. rotundis foliis non crenatis Herm. Cat. annuus erectus foliis non crenatis H. Ox. Wolffs-Milch mit runden Blättern.* In hortis. Junio floret. *Usu.* Herba, fructus. *Vires.* Bilis, ac pituita detrahatur in hydromelite potu. Obsoniis inspersa conturbat alvum. *Diosc.*

A. 14. *Peplis* *Offic. Ger. Park. J. B. maritima folio obtuso C. B. Tithymalus maritimus supinus annuus Peplis dictus R. Synop. maritimus purpuro-colore, procumbens, Peplis dictus P. Al. maritimus folio aurito obtuso El. Bot. maritimus, folio obtuso, aurito, rubro perinde ac caule T. Inst. sive Peplis maritima folio obtuso H. Ox. Purpur-rothe See-Wolffs-Milch.* In littoribus maris arenosis. Æstate floret. *Usu.* Herba, *Vires.* Eisdem cum reliquis habet.

15. Cha-

15. Chamæsyce *Offic. Ger. Park. C. B. J. B.* Dioscoridis & Plinii *Chab.* Tithymalus exiguus procumbens Chamæsyce dictus *Herm. Cat.* minimus ruber rotundifolius procumbens *H. Ox.* exiguus glaber, Nummulariæ folio *El. Bot. T. Inst.* Esula minima Chamæsyce dicta *Volck. Kleineste Wolffs-Milch.* In agris & vineis Italiæ, &c. reperitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Alvum resolvit, Succus simili effectu prodest. Illitus contra Scorpionis ictus auxiliatur. *Diosc.*

16. Apios *Offic. J. B.* vera *Ger.* sive Ischas *Chab.* sive Tithymalus tuberosus *Park.* Tithymalus tuberosus pyriformi radice *C. B.* Wolffs-Milch mit rund-knollichter Wurzel. In Creta Insula. *Usu.* Radix. *Vires.* Purgationes movet. *Diosc.* NB. Tollunt humores & verrucas omnis generis.

17. Hippophaes & Hippophæstum *Offic. Park.* Anguillaræ & Dodonæi sive Spina purgatrix *J. B. Chab.* quibusdam ἀκανθα καὶ ἀγριανθή i. e. Spina purgatrix *C. B.* Rhamnus Catharticus Oleæ folio *eiusd.* Tithymalus maritimus spinosus *eiusd.* spinosus *Wheler. itin. p. 307.* maritimus Creticus spinosus *Park.* Stech-Dorn. stachlichte Wolffs-Milch. In Morea oritur. *Usu.* Succus. *Vires.* Purgat per deorsum pituitosos humores.

Ἰπποφάες à Dioscoride sic describitur, *Frutex est densus, surculosus, foliis longis oleaginis proximis, angustioribus, mollioribus, inter quæ spinæ candicantes, siccæ, angulosæ, floribus hederæ corymbos referentibus,*
race-

racematim coherentibus, sed minoribus mollibusque
 Ex albedo partim rubentibus: radice crassa, molli,
 lactei succi plena, amara. Ἰππόφαστον autem ab
 eodem autore his verbis: Id quod Hippophæstum
 appellant, nascitur eisdem locis quibus Hippophaes,
 estque Spina fallonia genus, humilis herba, sine cau-
 liculo, sine flore, &c. unde clarè apparet unam
 & eandem specie plantam esse, posteriorem
 duntaxat juvenem antequam excaulescat.
 Quanam autem planta sit non levis est con-
 troversia, nec facilè dirimenda. Columna
 Carduum stellatum eo nomine appellat, du-
 bitat etiam annon Rhamnus Salicis folio, &c. C.
 B. ità denominari debeat. C. Baubinus Hippo-
 phaes Anguillarii ab Hippophae Dioscoridis se-
 parat, priorem ad Rhamnum referendam
 censens, quàm rectè nollem determinare,
 nec tamen earum quamlibet genuinam esse
 existimo, quia nullius radices lacteum suc-
 cum præbent. Scribit Matthiolus Hieronymum
 Amatheum Opitergensensem Medicum plantam
 ad se attulisse, Venetiis ad eum à Joanne Ba-
 ptista Zopisso Papiensi Medico missam, quæ
 non modo notis omnibus Dioscoridis Hippo-
 phæstum referebat: sed etiam viribus, ut se
 experimento comperisse testatus est. Quod
 Matthiolum de ea invenienda non prorsus de-
 sperare fecit. Parkinsonus Tithymali speciem
 esse opinatur, à quo cur dissentiam rationem
 non video, atque idcirco non tantum in eo
 capite collocavi, sed & synonyma collegi &
 contuli.

Pap. 280. lin. 2. subjunge:

In Præludiis Botanicis viri ingeniosi D. Caspari Commelini pag. 17. me reprehensum invenio, quod in C. de Euphorbio tres specie distinctas plantas pro unius & ejusdem Synonymis posuerim, nimirum Schadida Calli H. M. Euphorbium Dod. & Tithymalum Africanum spinosum, &c. P. P. Tab. 231. Fig. 1. Ut ergo me vindicem, & reprehensioni huic minime obnoxium ostendam, Primò observandum est, Euphorbium Dodonæi inter reliqua synonyma à me non recenseri: nec enim in ea tum opinione fui, uti nec adhuc sum, eam veram Euphorbii plantam esse; aliter enim non omissem reliqua *Dodonæana* plantæ synonyma, quæ apud utrumque *Baubinum*, *Gerardum*, *Parkinsonum*, aliosque habentur. Veruntamen minimè dubitans, quin nuperus eruditus vir & insignis Botanicus *Paulus Hermannus*, qui diu in *India orientali* vixerat, & in multis simplicibus pharmacis invenendis felix admodum fuerat, Euphorbii veri plantam probe perspectam haberet, non admodum scrupulosus fui, synonymum reliquis annumerare quod ille fidenter Euphorbio Officinarum attribuit, nulla interposita differentia inter Euphorbium Dodonæi *Lob.* & suum. Cur autem D. *Commelinus Hermannus* synonyma omitteret, quæ ego adhibui, Dodonæi afferet quod ego non dedi, capere nequeo, nisi ut communis Patriæ causâ *Hermannum* non aperte sed per latera mea feriret.

Quod

Quod ad D. Plukenetii nomen attinet dubitanter illud proposui, undè quivis primo aspectu facile posset discernere, mihi de eo non satisfactum esse, *Plukenetium* duntaxat secutus sum, qui annon Planta à se delineata cum *Hermanniano* Euphorbio eadem esset quæsit.

VI. De Ruta.

Pag. 280. pro 2da Specie Rutæ, adde:

RUTA montana *Offic. Ger. sylvestris* major C. B. *Park. J. B. sylvestris* seu Ruta sylvestris major *Chab. Wilde Haute*. In montosis. Julio florēt. *Ufu. Herba. Vires.* Cum priori viribus convenire creditur, quæ acrior est.

VII. De Plantagine.

Pag. 281. ad vires Plantaginis angustifoliæ, adde:

Pulvis foliorum ad 3i data in Conservo Rosarum rubratum ad tertianas valdè commendatur. *Boyleus.*

Pag. ead. lin. 26. subjunge:

Hanc plantam pro Stella terræ *Aff. Philo- soph. Londinen.* n. 187. p. 298. memorata ad Hydrophobiam canum curandam utile habeo; ob hæc rationes: 1. Quod Herba ipsa stellam magis refert quàm Sesamoides Salamanticum, quòd ibidem pro eâ accipitur. 2. Locis nonnullis, necnon à scriptoribus quibusdam ità appellatur. 3. Plantagines in genere
M 2 omnes

omnes & in specie hæc herba à medicis contra morsum canis rabidi commendatur.

4. *Holostium Offic.* vel *Holestium Chap.* *Salmanticum Ger. Park.* hirsutum albicans majus C. B. *Plantagini simile J. B.* *Plantago mollis* five *Holostium hirsutum albicans majus H. Ox.* *montana Holostium dicta tomentosa P. Al.* *angustifolia albida Dodonæi El. Bot.* *Spanische Wegerich/ Wegebreit.* In arenosis, Aprili & Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Vulneraria est planta. *Ufus* ejus præcipue ad rupta.

IX. De Coride.

Cujus notæ, flos monopetalos, personatus, posterius tubulatus, antèrius velut flabelliformis, fructus fere globosus, in multas partes debiscens, seminibus sætus subrotundis, & in ipso calice reconditis. R. Meth. A. p. 90.

Symphytum petræum Offic. petræum foliis *Thymi C. B.* *Coris cœrulea maritima ejusd.* cœrulea *Monspeliaca Ger.* *Monspeliensium Park.* *Monspessulana purpurea J. B. Chab.* *Stein-Günfel. Stein- Wallwurz.* In maritimis. Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Siccat, astringit, conglutinat. Vulneraria est planta.

Symphyti petræi nomine permultæ donantur plantæ, viz. *Prunella, Sanicula, Virga aurea, Coris Monspessulana, Hyssopum vulgare, Polium vulgare montanum, Trachelii & Consolidæ species aliquæ, &c.* A *Dioscoride*

scoride autem sic describitur. Ramulos habet Origano similes, capitulis & foliis veluti Thymus: totum verò lignosum odoratum & gustu dulce est, salivamque ciens. Radice nititur longâ, subfulvâ; digitali, crassitudine.

Prædicta descriptione diligenter perpensa, Autores illos rectè sentire mihi met persuadere non possum, qui stirpem illam vel cum *Thalio* Caryophyllum saxatilem esse volunt, vel cum *Lobelio* Prunellæ speciem, vel cum *Tabernamontano* Virgæ aureæ.

SECTIO XIX.

De Herbis flore papilionaceo seu Leguminosis.

De Leguminosis scandentibus.

I. De Phaseolo.

Pag. 285. pro 2da Specie Phaseoli adde:

2. **P**haseolus *Offic.* vulgaris *Italicus* humilis, seu minor albus cum orbita nigricante *J. B.* erectus *Park.* peregrinus fructu minore albo *Ger. emac.* minor, fructu albo, umbilico maculâ nigrâ notato, vel fructu renali parvo albo, umbilico circa hilum maculâ nigrâ insignito *H. Ox.* minor siliquâ sursum rigente, *El. Bot.* minor siliquâ sursum rigente, fructu albo *T.*

M 3

Inst.

Inst. Smilax siliquâ sursum rigente, vel Phaseolus parvus Italicus C.B. Kleine Italiânische Bohne. Türkische oder Fransche Bohnen. In hortis seritur. Julio floret. *Usu.* Siliqua. *Vires.* Virides cibo alvum emolliunt, ad vomitiones idonei. *Diosc.*

Hanc *Dioscoridis* Phaseolum esse cum *Matthiolo* concludo.

3. Soia *Offic.* Phaseolus Japonicus ex quo Japonensium Soia, qui intinctus species est, conficitur *Herm.* Species Phaseoli parvi albi, è Japonia allata, è qua conficiunt condimentum *Ketchup* dictum, duum generum, liquidum nimirum & solidum.

Hujus notitiam debemus Botanico erudito D. Paulo Hermannno nuper defuncto, qui eam doctissimo amico nostro D. Guilielmo Sherrard, L.L.D. communicavit, sub titulo superscripto, unde nos habuimus.

II. De Abro.

Foliis, alatis à Phaseolo differt.

1. **A** Brus *Offic.* Alp. *Ægypt.* Aracus Indicus sive Africanus *Park.* Phaseolus glycyrrhizites folio alato, Piso coccineo, atrâ maculâ notato *Cat. Jamaic.* alatus major, fructu coccineo maculâ nigrâ notato *Comel. in not.* Indicus ruber *Bontio R. H.* secundus ruber, qui Abrus Prospero Alpino dicitur *Bont.* ruber Abrus vocatus *Alp.* Indicus minor semine coccineo nigrâ maculâ notato *H. Ox.* arborescens alatus & volubilis major Orientalis

lis fructu coccineo hilo nigro notato P.P.T.
 214. f. 5. Pisum Indicum minus coccineum
 C.B. Americanum coccineum allis Abrus J.
 B. Americanum coccineum vel nigrum A-
 brus quibusdam Chab. Glycyrrhiza Indica
 vulgò Herm. Cat. Indica siliquis & seminibus
 Pisi coccineis, hilo nigro notatis P. B. P.
 Konni H. M. T. 8. Indianische rothe Erbs-
 sen. Ex utraque India ad nos ad-
 fertur. Ufu. Semina. In Officinis nostris
 duæ ejus Species habentur, una magnitudi-
 ne Pisi majoris ex cinereo nigricantis; alte-
 ra Vicia vulgari paulò major; ambæ coloris
 sunt coccinei, hilo nigro. Vires. Hæ valde
 commendantur adversus ophthalmiam seu
 inflammationem oculorum, ad fluxus humo-
 rum à capite exsiccandos, ad nervos opti-
 cos roborandos, spiritus animales recrean-
 dos, cerebri caliginosos vapores discutiendos,
 & visum acuendum. Minores in frequenti
 nunc dierum usu sunt ad peritrachelia pro
 pueris.

Pag. 285, lin. ult. subjunge:

IV. De Lathyro.

NOta, Caules membranulis secundum longitudi-
 nem extantibus aucti, compressi & angulosi;
 folia ex unica tantum pinnarum mediæ costæ nexa-
 rum conjugatione composita; siliquis brevioribus, la-
 tioribus, duabus aversa parte membranulis, secun-
 dum longitudinem excurrentibus alatis, seminibus an-
 gulosis. R. Meth. A. p. 103.

M 4

A. La

A. *Lathyrus Offic. latifolius* C. B. *Narbonensis Rivin.* major *latifolius Ger. emac.* major *perennis Park.* major *latifolia flore majore purpureo speciosior J. B.* major *latifolia, flore majore purpureo speciosior Narbonensis Chab.* Clymenum Dioscoridis quibusdam. *Nothe Wickea.* In sylvis & dumetis. Æstate floret. *Ufu.* Succus ex toto cum radice exprimitur. *Vires* Ad Sanguinis rejectiones, in potu efficax est: cœliacos, rubraque tœminarum profluvia, refrigerando infrænât; Sanguinem naribus erumpentem suppressit. Folia & siliquæ recentibus trita vulneribus imposita ea ad cicatricem perducunt. *Dioscorides.*

V. De *Aphaca.*

Foliis integris triangularis, ex adverso binis, & capreolis è foliorum alis exeuntibus à Piso & *Lathyro* plurimum differt. R. Meth. A. p. 103.

A. *Aphaca Offic. Ger. Park. El. Bot.* *Lathyrus luteus annuus foliis Convolvuli minoris H. Ox.* *Vicia lutea foliis Convolvuli minoris C. B.* quæ *Pitine Anguillaræ*, latâ siliquâ flore luteo *J. B. Chab. Gelbe Wicken.* Inter segetes. Junio florent. *Ufu.* Semina. *Vires.* Astringendi vim habent: quare torrefacta stomachi alvique fluxiones sistunt. *Diosc.*

VI.

VI. De Vicia.

Pag. 286. lin. 8. subjunge :

MEdiocria, nigricantia, parum compressa.
Vires. Excalfaciunt & siccant, mundant, abstergunt & astringunt. Cum Aphaca viribus non differt herba. *Matth.*

A. 2. Aracus, & Vicia sylvestris *Offic.* five Cracca major *Park.* Vicia sylvestris *Offic.* five Cracca major *Ger.* semine rotundo nigro C. B. sepium folio rotundiore acuto *ejusd. item,* vulgaris acutiore folio, semine parvo nigro *ejusd.* vulgaris sylvestris semine parvo & nigro frugum J. B. vulgaris sylvestris frugum: semine parvo & nigro, Cracca quibusdam *Chab.* sylvestris semine nigro & variegato, folio acutiore *H. Ox.* Wilde Wicken. In sepiibus & aggeribus, itemque inter segetes, Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenire creditur.

Pag. eadem. lin. 15. subjunge :

Compressa, flavicantia. *Vires.* Oculorum aciem obtundit, ægre concoquitur, stomacho incommoda est eumque & intestina inflat, alvum sistit, ad nervosa & pulmonem, & caput incommoda est. *Diosc.*

M 5

De

De Herbis flore papilionaceo non
scandentibus siliquis simplici-
bus erectis.

VIII. De Lupino.

Pag. 287. pro 2da Specie Lupini adde:

Lupinus sylvestris *Offic.* sylvestris flore
cœruleo *C. B.* flore cœruleo *Ger.* cœ-
ruleus minor *Park.* sylvestris, purpureo flo-
re, semine rotundo vario *J. B. Chab.* sylve-
stris angustifolius *H. Ox.* Wilde Bohnen.
Feig Bohnen. In hortis apud nos seritur.
Julio floret. *Usu.* Semina, compressa, varie-
gata, rotunda, plana. *Vires.* Cum priore
viribus convenit.

Pag. 288. post. lin. 21. insere:

XII. De Onobrychide.

Notæ sunt, flores spicati spicis densis longissimis
pediculis è foliorum sinibus egressis, insidenti-
bus; siliquæ chinatæ sive aculeatæ, monosperma *R.*
Meth A. p. 150.

A. Onobrychis *Offic.* vulgaris *Park.* foliis Vi-
ciæ fructu echinato major *C. B.* major sili-
culis echinatis cristatis in spicâ digestis *H.*
Ox. sive Caput Gallinaceum *Ger.* Polygalon
Gesneri *J. B. Gesneri*, Onobrychis quibus-
dam *Chab.* Hahnen-Kopff. Hahnen-Kämp-
fen. In cretaceis & in pratis. Junio & Ju-
lio

lio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Suapte vi, si trita illinatur, tubercula dissipat: cum vino pota strangurias sanat: illita ex oleo sudores movet. *Diosc.*

Quamvis planta quam hic pro *Dioscoridis* *Onobrychide* cum *Clusio*, *Thalio*, &c. exhibeo, *Gesnero* *Glaux* dicatur, *Lobelio* *Caput Gallinae*, *Cesalpino* *Lupinus*, *Dodonæo* *Vicia*, *Lugdunensi* *Polygala*, descriptio tamen ejus à *Dioscoride* tradita his verbis: *Folia habet Lentis fere longiora, caulem dodrantalem, florem puniceum, radicem parvam: & à Plinio, Folia lentis paulo longiora; florem rubentem; radicem exiguum & gracilem:* quamvis utraque brevis sit, melius tamen convenit huic plantæ, quam *Campanulæ arvensi* ad quam eam refert *C. Bauhinus* in *Pinace* p. 215. Verum non satis constat quæ herba sit: quidam enim *Rutæ sylvestri*, alius *Galegæ*, alius *Hedysaro*, alii aliis plantis *Onobrychidis* tribuunt nomen. Et præterea *Onobrychidem* & *Onopordon* unam herbam esse putat *Cornarius*.

De Herbis flore papilionaceo, non scandentibus filiquis propendentibus.

Pag. 289. lin. 4. subjunge:

XV. De Orobo.

Cujus notæ, folia è pluribus pinnarum medietate confectæ in caudam quandam procurrenti adnexam,
tum,

rum, conjugationibus composita; siliqua tenues & teretiusculæ; semina ferè ovata. R. Meth. A. p. 140.

A. Astragalus sylvaticus Offic. Ger. sylvaticus foliis oblongis glabris C. B. Astragaloides sive Astragalus sylvaticus Chab. sive Astragalo magno Fuchsii vel Chamæbalano leguminosæ affinis planta J. B. Orobus sylvaticus nostras, siliquis propendentibus, tuberosa radice H. Ox. sylvaticus foliis oblongis glabris El. Bot. Lathyrus sylvestris lignosior Park. Wilde Züser Erbsen. Heide Erbsen. In sylvis & dumetis. Aprili floret. Uss. Radix. Vires. Hujus tuberibus utuntur Scoti montani ad eosdem affectus quibus Glycyrrhiza convenit; ad quam sapore accedunt. R. Synop.

XVI. De Securidaca.

Cujus notæ, Flores velut umbellatim dispositi in summo pediculo; siliqua longa, angusta recta, compressa, orâ utrinque etatâ & internodiis quadratis composita, quorum unumquodque semen etiam quadratum includit. R. Meth. A. p. 105.

Securidaca Offic. Chab. Rivin. lutea major C. B. flore luteo siliquâ latâ oblongâ J. B. vera plurimis flosculis luteis corymbi modo dispositis, siliquis latis compressis inter granum & granum junctis, seminibus quadratis H. Ox. Hedyсарum majus Ger. majus sive Securidaca major vera. Vogel Wicken. Inter segetes calidarum regionum reperitur, apud

apud nos in hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho utile in potu. Ad-
ditur in antidota. Ante coitum subditum,
concupiendi spem adimit. *Diosc.*

Securidaca à *Dioscoride* sic describitur: *Fru-*
tex est foliis ciceris: semen ruffum in siliquis fert,
corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim
emulatur: amarum gustu. Nascitur in segetibus &
hordeis. Nullius plantæ semen scribit *Clusius*
aptius veterum *Securim* refert quam hujus,
cujus opinioni subscribo.

XVII. De Anthyllide Leguminosa.

Nota, silicule calicibus in vesiculas membrana-
ceas intumescentibus occultata. R. Meth.
A. p. 105.

A. 1. Anthyllis leguminosa *Offic.* Ger. le-
guminosa vulgaris *Park.* leguminosa, Loto
affinis, *Vulneraria pratensis H. Ox.* Loto af-
finis. *Vulneraria pratensis C. B.* *Vulneraria*
rustica J. B. rustica *Anthyllis magna,* An-
thyllis leguminosa *Chab.* Gelber Hasen-Alee.
Wund-Kraut. In pascuis cretaceis. Junio
floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Herba est Trau-
matica.

2. Anthyllis prior *Offic.* leguminosa ma-
rina, Batica vel Cretica sive Auricula mu-
ris *Camerarii Park.* falcata Cretica *ejusd.* Lo-
to affinis siliquis hirsutis circinatis C. B. affi-
nis siliquis hirsutis circinatis C. *Baubint.* H. Ox.
affinis *Anthyllis falcata Cretica Parkinsono-*
ejusd. *Tritolium falcatum Alp. exot.* Auricula
muris

muris Camerarii J. B. Chab. Medicago Cretica Vulnerariæ facie El. Bot. Vulnerariæ facie Hispanica ejusd. Gefrümter Klee. Meer-Anthyllis. In Creta, Sicilia, &c. ad maris littus. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Urinæ difficultatî renibusque plurimum prodest, vulvæ pituitas emollit, cum rosaceo & lacte imposita vulneribus medetur. Diosc.

De Herbis flore papilionaceo non scandentibus, quarum siliquæ per maturitatem articulatim rumpuntur.

XVIII. De Indico sive Indigo.

Pag. 290. lin. ult. adde :

Astragalus parvus est à terra frutex, foliis Graminis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nasctur in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. Polygala vera Offic. major Massiliotica C. B. Valentina marina Park. Colutea caule Genistæ fungoso J. B. Chab. Astragalus Matthioli Ger. emac. Coronilla caule Genistæ fungosa El. Bot. Milch-Kraut. In hortis colitur. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Pota lactis abundantiam facit. Diosc.

Polygala Græcis tam vulgariserat planta & probè cognita, ut Dioscorides brevem ad-

mo-

modum ejus descriptionem dederit, unde inter Botanicos multæ de eo exortæ sunt controversiæ, quorum sententias hîc non recensabo. Quam hic exhibeo verum & genuinum *Dioscoridis* Polygala esse videtur, quoniam ut *Matthiolus* rectè observat, cum descriptione istius plantæ convenit, *Cacolearius*, à quo eam accepit, lac nutricibus augere se sæpius expertum esse illum certiore fecit, quæ hujus plantæ propria facultas est.

XIX. De Ornithopodio.

Siliquis articulatis recurvis, duabus tribusve simul nascentibus, & aviculæ pedes referentibus ab aliis differt. R. Meth. A. p. 106.

A. 1. Ornithopodium Offic. radice nodosa *Park.* majus & minus *ejusd.* majus & minus *Ger.* tuberculis nodosa *C. B.* majus & minus *ejusd.* tuberosum *Dalechampi* *J. B.* flore flavescente *ejusd.* tuberosum *Dalechampi* flore ex albo rubescente *Chab.* Avis pes *ejusd.* Vogel: Psote. Vogel: Fuß. In arenosis & glareosis. Æstate. *Ufu.* Herba. *Vires* floret Calculos renum, ac vesicæ frangit & expellit. Herniæ auxiliatur.

2. Scorpioides Offic. *Rivin.* *Matthioli Ger.* *Matthioli* sive *Portulacæ folio* *Park.* *Portulacæ folio*, corniculis longioribus tenuioribus ac articulatis *H. Ox.* pinguifolium triphyllum corniculis articulatis intortis *P. Al.* *Portulacæ folio* *C. B.* *Telephium Dioscoridis* seu *Scorpioides* ob aliquarum similitudinem *ejusd.*

justd. Telephium Scorpioides J. B. Chab. Ornithopodium Portulacæ folio El. Bot. T. Inst. Scorpion oder Raupen-Kraut. In hortis nostris colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Excalfacit & siccatur *Galen.* Illita Scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio. *Diosc.*

Herbæ flore Papilionaceo, siliquis geminatis, duplicem seminum seriem continentibus.

XX. De Tragacantha.

Pag. 201. lin. 20. subjunge:

2. **P**oterium Offic. Spina hirci minor *Ger.* Tragacantha altera seu minor, Poterion fortè Dioscoridis *Park.* altera Poterium fortè Clusio J. B. Chab. Granatensis foliis incanis deciduis flore albo *H. Ox.* Tragacanthæ affinis lanuginosa sive Poterium. C. B. Schmall Bocks-Dorn. Granatensi regno nascitur. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Tusæ præcis nervis & vulneribus glutinandis illinuntur. Decoctum quoque ejus nervorum affectibus prodest. *Diosc.*

XXI. De Astragalo.

Astragala, qua cum siliquâ duplici intus alveolo secundum longitudinem divisâ convenit, costâ mediâ cui foliola annectuntur in folium desinente differt. Adde semina Sesamacea dicta, quod ossicula sesamoidea referant. R. Meth. A. p. 106. I. A-

1. *Astragalus* *Offic.* Dioscoridis quibusdam *J.B. Chab.* Dioscoridis vulgò Christianæ radix *Rauwolf.* An *Astragalus Syriacus* *Ger. Park. J. B. Chab.* *Syriacus hirsutus* *C. B. argenteus Wheel.* *Itin.* Dioscoridis *Milchwicke / Erdmoren.* In Syria crescit. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Alvum sistit in vino pota, urinam movet: vetustis ulceribus sicca efficaciter inspergitur: Sanguinem supprimit. *Diosc.*

Adeò brevis est & imperfecta quam tradit *Dioscoridis* *Astragali* descriptio, ut quam plantam intelligat ad hunc usque diem dubium maneat; nonnullis uni, aliis alteri generi id nomen attribuentibus. Quicquid alii opinentur, ego ad plantam hanc *Rauwolfianam* potius quam ad aliam quamlibet referendam censeo, & ut Lector judicet, *Dioscoridis* descriptionem subjungo:

Astragalus parvus est à terra frutex, foliis Graminis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nascitur in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. Radix dulcis *Offic.* *Glycyrrhiza echinata* *Park.* echinata Dioscoridis *Ger.* capite echinato *C. B. echinata Dioscoridis non repens J. B. spuria echinata Volck.* *Scythica, Glycyrrhiza, Liquiritia Chab.* *Pseudo-glycyrrhiza Rivin.* *Onobrychis* flore cœruleo, siliculis hirsutis seu asperis, ad imum Platani pilulæ modo junctis *H. Ox.* *Stachlichte Leckriße / falsch Süßholz.*

N

Holz.

Solſ. In hortis colitur. Æſtate floret. *Uſu.* Radix. *Vires.* Cum Glycyrrhiza viribus convenit. Pulvis pterygiis commodiſſimè inſpergitur. *Dioſc.*

Hæc eſt *Dioſcoridis* Glycyrrhiza, cujus loco ſiliquoſæ ſpecies in *Officinis* noſtris uſurpatur.

A. 3. Glaux *Offic.* *Dioſcoridis* Ger. *Hiſpanica* J. B. *Chab. Rivin.* *Hiſpanica* Cluſii Park. montana purpurea noſtras R. H. & *Synop.* Aſtragalus montanus purpureus Anglicus T. *Inſt.* ſupinus ſiliquis villoſis glomeratis *El. Bot.* *Hiſpanicus* ſiliquâ epiglottidi ſimili flore purpureo major *Tornefortii* Herm. Cat. *Ciceri ſylveſtri* minori affinis ſi non idem C. B. *Dioſcoridis* *Milch. Burſ.* Fœnum græcum, *Mutter-Kraut.* In montolis & campeſtribus creta-ceis. Junio floret. *Uſu.* Herba. *Vires.* Coquitur cum hordeacea ad renovandum ex-tincti lactis ubertatem. *Dioſc.*

Glaux *Dioſcoridis* quænam planta ſit à Bota-nicis etiam controvertitur; *Anguillarius*, *Par-kinſonus* & *Alpinus* Lotum eſſe volunt. *Gefne-rus* (ut antea dixi) *Onobrychidem*, *Turnerus* plantam ſequentem; *Dodonæus*, *Cordus* & C. *Bauhinus* Plantæ marinæ cujuſdam parvæ ſpe-ciem; *Lobelius*, *Gerardus* & *Cluſius* ſtirpem quam hic exhibeo. A *Dioſcoride* ſic describi-tur: Glaux Cytifo, aut lenticulæ foliis ſimilis, quæ ſupernè virent averſaq; candidiora ſpectantur: ra-muli à terra exiliunt quini ſenive tenues ab radice: dodrantem alti: flores violæ albae, purpurei exeunt, minores tamen.

A. 4.

A. 4. Glaux vulgaris *Offic.* vulgaris leguminosa seu Glycyrrhiza sylvestris *Park.* Glycyrrhiza sylvestris floribus luteo-pallescentibus C. B. sylvestris quorundam, Fœnum Græcum sylvestre aliis *Chab.* Astragalus luteus perennis procumbens vulgaris seu sylvestris *H. Ox. El. Bot.* Astragalus Glaux leguminosa dictus *Volck.* Fœnum Græcum sylvestre, seu Glycyrrhiza sylvestris quibusdam *J. B.* Hedyсарum Glycyrrhizatum *Ger. Læcfrigen Wicke/wild* Fœnum græcum. In dumetis & agrorum marginibus. Julio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

5. Cicer sylvestre *Offic. Ger.* sylvestre majus *Park.* sylvestre foliis oblongis hispidis majus C. B. sylvestre multiflorum *J. B.* sylvestre multiflorum, radice crassa, & folliculis brevibus ventricosus hirsutis *Chab.* Astragalus luteus perennis siliquâ gemellâ rotundâ, vesicam referente *H. Ox. El. Bot.* Glaux altera perennis, folliculis turgidis *R. H. p. 935. Wilde Richern / wilde Ziser-Erbfen.* In agris & incultis Italiæ, &c. sponte nascitur. Æstate floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Calfacit & siccatur, abstergit, aperit, cum Cicere viribus convenit.

Herbæ flore Papilionaceo non scandentes trifoliæ.

XXII. De Trifolio.

Pap. 291. post lin. ult. pro prima Specie
Trifolii, adde:

1. **T**rifolium bituminosum *Offic. Ger. Ri-*
N 2 *vin.*

vin. bitumen redolens C. B. bituminosum seu Trifolium cœruleum, aut violaceum bitumen redolens *H. Ox.* Asphaltites sive bituminosum *Park.* Asphaltites sive bituminosum odoratum & non odoratum *J. B.* Asphaltites sive bituminosum, Oxitryphyllum & Menianthes dictum *Chab.* Stinckender Klee. In hortis colitur. Augusto floret. *Usu.* Radix, Folia, Semen. *Vires.* Semen & folia in aqua pota Pleuriticis, urinæ difficultati, Comitialibus, Hydropibus, fœmininisque affectibus auxiliantur, menses cient. Serpentium ictus sanant. Radix Alexipharmaca est. *Diosc.*

A. 2. Trifolium purpureum *Offic.* Phæum fuscum luxurians quaternis, quinis & senis foliis *H. Ox.* Trifoliis affine Quadrifolium. phæum *Lobelii J. B. Chab.* Lotus quadrifolia *Ger.* Quadrifolium hortense album C. B. fuscum *Park.* Purpur-Burz/ Purpur-Gras/ vierblätterichter Klee. In pratis reperitur, undè in hortis summo studio colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Succus humores pituitosos ex intestinis expellit. Oris & gutturi ulcera sanat, morbillos & variolas arcet: pro præsentaneo remedio purpureæ puerorum febris æstimatur.

XXIII. De Meliloto.

Pag. 293. pro 3tia Specie Meliloti adde:

3. **M**elilotus verus *Offic.* Italica *Park.* Italica sive Patavina *Ger.* Italica folliculis rotund-

tundis C. B. magno semine rotundo, rugoso
 J. B. magno semine rotundo, rugoso, folli-
 culis melini Meliloti vulgaris Chab. lutea, se-
 minis pericarpio magno rugoso, rotundo, al-
 bo H. Ox. Italianische Melilote, Stein-Klee.
 In Italia nascitur, apud nos tantum in hortis
 feritur. Julio floret. Usu. Herba, flores. Vi-
 res. Cum Meliloto vulgari viribus convenit.

Pag. 293. lin. ult. subjunge:

XXVI. De Medica.

Siliquâ in cochleæ formam contorta ab aliis Trifo-
 liis distinguitur. R. Meth. A. p. 108.

Medica Offic. Chab. sativa, siliquâ contortâ
 magis tortili H. Ox. major erectior, floribus
 purpurascens J. B. Falcata sativa floribus
 purpurascens Volck. Trifolium Burgundi-
 cum Ger. siliqua cornutâ sive Medica C. B. Fœ-
 num Burgundiacum vulgò Herm. Cat. Burgun-
 diacum sive Medica legitima Park. Medicke
 Heu/ Burgundisch Heu/ gehörnter Klee. Seritur
 in agris. Æstate floret. Usu. Herba. Vires.
 Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu
 suffragatur. Diosc.

XXVII. De Loto.

A Reliquis leguminibus trifoliatis distinguitur, quod
 præter folia terna in extremo pediculo, bina ha-
 beat ad ejus exortum cauli adnata, ut quodammo-
 do pentaphyllos dici possit. R. Meth.

Trifolium Hæmorrhoidale Offic. rectum al-
 bum

N 3

bum hirsutum valdè J. B. Chab. Lotus hæmorrhoidalis major sive Trifolium hæmorrhoidale majus Park. pentaphyllos siliquosus villosus C. B. incana sive Oxytriphylum Scribonii Largi Ger. Πολυκέρας & frutescens incana alba, siliquis curtis crassioribus & brevioribus erectis H. Ox. Gilden-Alder-Klee / Tackens-Klee. In Sicilia, Gallia, &c. sponte reperitur. Æstate floret. *Ufu*. Semen. *Vires*. In hæmorrhoidibus commendat Riverius.

SECTIO XX.

De Herbis Pentapetalis vasculiferis.

Herbæ pentapetale foliis in caule ex adverso binis.

I. De Caryophyllo.

Pag. 298. lin. 13. subjunge:

2. **C**aryophyllus flore simplici *Offic.* hortensis simplex flore majore C. B. simplex major Ger. Betonica coronaria sive Caryophyllus flore simplici sativus J. B. Einfache Garten-Nägelein / Garten-Nelken. In hortis à satione seminis oritur. Julio floret. *Ufu*. Flos. *Vires*. Cum priore viribus convenit sed minor æstimatur.

3. Caryophyllus sylvestris *Offic.* sylvestris vulgaris latifolius C. B. Betonica coronaria sive Caryophyllus sylvestris vulgatissimus J. B.

J. B. coronaria vulgatissima *Chab.* Armeria alba *Ger.* an Armerius latifolius flore rubro saturo holoserico *Park. parad.* Wilde Nägelein. In pascuis & incultis. Julio floret. *Ufu.* Succus. *Vires.* Cum aqua Ononidis & florum Lilii convallium calculum atterit & comitialibus prodest J. B.

4. Caryophyllus barbatus *Offic.* hortensis barbatus latifolius C. B. barbatus hortensis simplex latifolius H. Ox. Betonica coronaria latifolia petræa flore punctulis albis notato J. B. Armeria rubra latifolia *Ger.* Armerius latifolius simplex, flore rubro *Park. parad.* Güsse Wilhelms-Feld-Nägelein / bärtigte Donner-Nägelein. In hortis colitur. Julio floret. *Ufu.* Hujus usum introduximus Montbelgardi ad panni sc. lanei maculas tollendas, si (cujuscunque generis is fuerit) hujus herba fricetur, deinde limpida aqua abluatur J. B.

II. De Lychnide.

Pag. 299. lin. 18. subjunge:

3. **L**Ychnis Coronaria *Offic. Chab.* coronaria vulgo J. B. coronaria Dioscoridis sativa C. B. coronaria vulgaris *Park.* coronaria rubra *Ger.* coronaria sativa flore rubro H. Ox. Rosen-Lychnis / Spiel-Spelten. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Bilem per alvum trahit, ictis à Scorpione subvenit. *Diosc.*

A. 4. Lychnis sylvestris *Offic.* sylvestris rubello flore *Ger.* sylvestris flore rubro *Park.* syl-

vestris sive aquatica purpurea simplex C. B. sylvestris minus hirsuta, flore rubello simplici H. Ox. Ocymoides purpureum multis J. B. Rothe wilde Lychniß / rothe wilde Mergen-Rößlein. Ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 5. Ocymoides *Offic. Chab.* album multis J. B. sylvestris flore albo Ger. Park. P. B. sylvestris alba simplex C. B. sylvestris hirsuta perennis alba simplex H. Ox. Ocymastrum vulgò Herm. Cat. Weiße wilde Lychniß / weisser Wiederstoß. Inter segetes & ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Siccatur, tenuiumque est partium Galen. Viperarum cæterorumque serpentium moribus medetur. Ischiadicos juvat. *Diosc.*

A. 6. Nigellastrum *Offic.* Lychnis segetum major C. B. hirsuta segetum major H. Ox. Lychnoides segetum sive Nigellastrum Park. Nigella Brunfelsii & Officinarum Volck. Pseudo-melanthium Ger. J. B. Chab. Raden / Korn-Nägelein. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum & siccum est, in pello cum melle subditum menses evocat. *Hippocrat.*

7. Vaccaria *Offic. Ger. J. B. Chab.* Lychnis segetum rubra foliis Perfoliatæ C. B. segetum, Vaccaria rubra dicta Park. segetum Vaccaria dicta H. Ox. Ruh-Basilien / Ruh-Kraut / Lydwisch. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum est & siccum: urinam provocat.

8. Mu-

8. Muscipula *Offic.* viscaria sive Lychnidis species J. B. *Chab.* Lychnis viscaria sive Muscipula *Ger.* viscosa rubra altera sylvestris C. B. sylvestris rubra minor *Park.* viscosa rubra multis foliis angustis parvis cingentibus genicula superiora H. Ox. *Kleb-Lychniß / rothe wilde Mergen-Rößlein.* Inter segetes sponte nascitur. Junio & Julio floret. *Ussu.* Semen. *Vires.* Cum prioribus viribus convenire creditur.

9. Saxifraga antiquorum *Offic.* antiquorum quibusdam J. B. antiquorum quibusdam, Gypsophyton, & Symphytum petraeum *Chab.* magna Matthioli *Ger.* major Italorum Matthioli *Park.* Caryophyllus Saxifragus C. B. Lychnis minor Saxifraga *P. Al.* Grosser Steinsbrech des Matthioli. In summitate montis Lupi. Junio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Mirificè tota planta calculos comminuit & expellit. *Matth.*

Dioscorides de Saxifraga sua tradit, *Quod frutex surculosus sit, in petraeis & asperis locis nascens, Epithymo similis.* Quæ descriptio adeò brevis est, ut multas inter Autores excitaverit controversias, multæque stirpium diversæ omninò species vel pro ea habeantur, vel eo nomine appellentur. In Officinis nostris *Anglicanis* duo plantarum genera Saxifragæ nomine insigniuntur proque ea usurpantur, quarum utrumque priore volumine tradidi *pag. 211. & 339.* Verùm earum neutrum cum *Dioscoridis* descriptione convenit, quamvis

eādem vires illis ab Autoribus tribuantur. Hoc in loco inquirendum restat quānam planta Saxifraga Antiquorum fuerit. *Matthiolus* & *Lugdunensis* Autor Satureiæ speciem esse volunt; quæ à *C. Bauhino* eandem esse censetur cum Thymbra S. Juliani *Lobeliana*. *Parkinsonus* Saxifragam veram *Matthioli* & Thymbram S. Juliani *Lobelii* unam & eandem plantam nullatenus probat, ideoque *C. Bauhinum* reprehendit quod utrumque Satureiæ suæ spicatae Synonymam facit, & affirmat plantam illam quam ipse vidit & gustavit, minimè vel odore vel gustu cum Satureia vel Thymo convenire; sed Thymo suo inodoro Prod. p. 108. eandem esse imaginatur. *Dodonæus* & *Gerardus* Serpyllum vulgare *Dioscoridis* Saxifragam esse judicant. At nec huic opinioni consentire potest *Parkinsonus*, nec fanè immeritò iudicio nostro prædictas opiniones rejecisset, ni ipse interim plantæ *Matthiolanæ* nimis pertinaciter adhæsisset, cum potiori ratione aliam ejusdem Autoris ad *Dioscorideam* potiùs accedit, quam nos idcirco pro ea habemus; de cujus admirandis viribus in calculo comminuendo & expellendo non tantum experientiā propriā comprobatis, sed etiam *Calceolarij* Pharmacopœi *Veronensis* (qui eam sibi primo communicavit) testimonio confirmatis, ad *Matthiolum* ipsum Lectorem remitto.

III. De

III. De Cisto.

Pag. 300. lin. 10. subjunge:

2. **C**istus mas *Offic.* Cistus *Chab.* mas folio rotundo hirsutissimo *C. B. Jons. D.* mas major folio rotundiore *J. B.* mas folio subrotundo *Park.* Cistus *Männlein/ Cistus-Köflein.* In Italia & Hispania sponte oritur, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Folia, Flos. *Vires.* Vim habet adstringentem, prosunt Dysentericis & Diarrhœis, Ulceribus oris, veteribus ambustisque fanant. Flores magis sunt efficaces. *Galen.*

3. Cistus Hypocistidem ferens *Offic.* mas vulgaris *Park.* mas cum Hypocistide *Ger.* mas folio oblongo incano *C. B. Jons. D.* mas IV. folio oblongo albido *J. B.* mas IV. *Monspeliacus* folio oblongo albido *Chab.* Cistus mit Hypocist. In saxosis collibus & sylvis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Hypocistis. Vide *Pharmacologiam nost. pag. 370.*

4. Cistus fœmina *Offic. Ger.* fœmina vulgaris *Park.* fœmina folio *Salviæ C. B. Jons. D.* fœmina *Monspeliانا* flore albo *J. B. Chab.* Cistus-Weiblein mit Salbeyen Blättern. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Folio, Flos. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Cistus à *Dioscoride* sic describitur: *Frutex est in petrosis locis nascens, multis ramis præditus, foliosus, non altus. Folia rotunda, acerba, hirsuta. Flores velut Mali Punicæ sed in fœmina albi.*

IV. De

IV. De Helianthemo.

*H*ujus notæ, Calices ad modum floris expansi, triphylli capsulæ trigonæ, in tres carinas dehiscen-
tes. R. Meth. A. p. 109.

A. Panax Chironium & Helianthemum
Offic. Chironium Matthioli Jons. D. Chamæci-
stus vulgaris flore luteo ejusd. & C. B. P. B.
Helianthemum vulgare Park. Anglicum lu-
teum Ger. luteum Germanicum ejusd. vulga-
re flore luteo J. B. Chab. Cistus humilis sive
Chamæcistus vulgaris flore luteo Herm. Cat.
humilis vulgaris flore luteo P. Al. Valck. Hen-
denz-Jsoy / Sonnen- oder Gûlden-Gûnzel. In
montosis siccioribus & cretaceis. Junio & Ju-
lio floret. Ufu. Radix, Herba. Vires. Pota-
radix Serpentum venenis resistit. Illita coma
eadem præstat. Diosc.

V. De Hyperico.

[Pag. 300. pro 2. 3 & 4. Speciebus Hyperici
adde :

2. A. Ascyrum Offic. Ger. vulgare Park. Hy-
pericum Ascyron dictum Chab. Ascy-
ron dictum caule quadrangulo J. B. seu An-
drosæmum Ascyrum dictum, caule quadrangu-
lo H. Ox. Androsæmum hirsutum C. B. Hartz-
Hau/Hart-Hell. In locis aquosis oritur. Julio
& Augusto floret. Ufu. Herba, Flos, Semen.
Vires. Herba & Flores ejusdem cum Hype-
rico usus sunt Lobel. Semen ad Ischiadicos
efficax est, biliosa per alvum purgat, Diosc.

3. Co-

3. *Coris Offic. lutea* C. B. Matthioli *Park.*
Ger. legitima Cretica Belli ejusd. Hypericoides
Coris quorundam & Coris legitima Cretica
J. B. Chab. Hypericum seu *Coris legitima* Eri-
 cæ similis *H. Ox.* saxatile tenuissimo & glau-
 co folio *El. Bot.* Uneyht *Johannis-Kraut / Erd-*
Kieffer. Insulæ Cretæ indigena est. Majo
 floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Urinas mensesque
 ciet: est & auxilio ex vino potum à Phalan-
 gio demorsis, Ischiadicis & Ophisthotonicis.
Diosc.

A. 4. *Androsæmum Offic. vulgare* *Park.*
 maximum frutescens C. B. Hypericum maxi-
 mum *Androsæmum vulgare dictum R. Synop.*
 seu *Androsæmum maximum* (quasi frute-
 scens) bacciferum *H. Ox.* Siciliana aliis Cici-
 liana vel *Androsæmum J. B.* aliis Ciciliana,
 vel *Androsæmum,* tota bona quibusdam *Chab.*
Clymenum Italarum Ger. Groß Beeren tragend
Johannis-Kraut. In dumetis & sepibus. Ju-
 lio & Augusto floret. *Ufu.* Folia, Flos, Se-
 men. *Vires.* Cum Hyperico viribus convenit.

VIII. De Alsine.

Pag. 302. pro 2. 3. & 4. Speciebus Alsines,
 adde:

2. **A.** Gramen *Leucanthemon Offic. Ger.*
Park. Fuchsi sive *leucanthemon J. B.*
Chab. Caryophyllus arvensis glaber flore ma-
 jore C. B. *Lychnis arvensis glabra,* flore ma-
 jore *H. Ox.* *Alsine pratensis* gramineo folio
 ampliore *El. Bot. T. Inst.* *holostea glabra* folio
 gra-

gramineo flore majori *Volck. Blumen-Gras.*
In sylvis, dumetis & sepibus passim. Vere
flore. *Ufu.* Herba. *Vires.* Refrigerandi &
siccandi vi pollet. In inflammationibus ocu-
lorum prodest.

3. *Paronychia* *Offic.* *Alfne-folia incana* *J. B.*
Chab. *Anthyllis maritima* *Alfines folio* *C. B.*
maritima incana *Park.* *marina incana* *alfne-*
folia *Ger.* *Polygonum maritimum folio* *Alfi-*
nes *H. Ox.* *Alfne maritima* *Centumgrana*
Cæalpino dicta *P. Al.* *See-Wege-Gras.* In
maritimis & vineis. Æstate floret. *Ufu.* Her-
ba. *Vires.* Illita *Paronychiis* atque *favis* re-
medio est. *Diosc.*

**Herbæ flore Pentapetalo, foliis
in caule, alterno aut nullo
ordine positis.**

IX. De *Portulaca.*

Pag. 302. lin. 26. subjunge:

2. **P***ORTULACA* *sylvestris* *Offic.* *Ger.* *Park.* *angu-*
sti-folia sive *sylvestris* *C. B.* *sylvestris mi-*
nor sive *spontanea* *J. B.* *Chab.* *Wilde Portulac.*
In *vervactis* & ad *vias* frequens. *Ufu.* Herba.
Vires. Cum *priore* *viribus* convenit.

X. De *Sedo.*

Pag. 303. pro 2da Specie *Sedi*, adde:

2. **A.** *Paronychia rutaceo folio* *Offic.* *Ger.*
foliis incis *Park.* *Tridactylus* *Chab.*
Tri-

Tridactylites tectorum flore albo J. B. Sedum tridactylites tectorum C. B. spurium tridactylites tectorum Volck. Alfine tridactylites Herm. Cat. Saxifraga verna annua humilior El. Bot. Rothstein / Vogel-Kraut. In muris & tectis. Majo floret. Ufu. Herba. Vires. Ad Scrophulas valdè commendatur.

XI. De Cotyledone.

Pag. ead. lin. 2r. adde:

2. **U**Mbilicus Veneris alter Offic. Veneris minor Ger. emac. Cotyledon altera Matthioli Park. parad. altera versicoloribus floribus ejusd. Theat. media foliis oblongis serratis C. B. Sanicula aizoides foliis oblongis serratis Herm. Cat. Sedum ferratum J. B. Chab. Saxifraga Sedi folio angustiore serrato El. Bot. Klein Nabel-Kraut / Frauen-Nabel. In montibus Germaniæ. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Sempervivo viribus convenit.

Pag. 304. lin. 7. adde:

XIII. De Gramine Parnassi.

Notæ sunt, Pericarpium conoides è tribus carinis compositum; flos in uno cauliculo unicus, speciosus, albus, duum generum staminibus; folia parva hederacea. R. Meth. A. p. III.

A. Gramen Parnassi Offic. Ger. Parnassi vulgare Park. Parnassi, flore albo simplici C. B. Parnassi Dodonæo, quibusdam Hepaticus flos J. B. Chab. Cistus humilis Herm. Cat. humilis palu-

palustris, Hædere folio, Perfoliata nostras P.
Al. Pyrola rotundifolia palustris nostras, flore unico ampliore *H. Ox.* Parnassia palustris & vulgaris *El. Bot.* Parnasser-Gras/Leber-Blumen. In palustribus putridis gaudet. Augusto floret. *Ufu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Succus foliorum & decoctum radice probatissimum sunt oculorum medicamentum. Semen vehementius urinam impellit: alvum vomitionesque sistit. *Diosc.*

Hepar roborat & obstructionibus liberat
Chab.

Pag. 304. post lin. 29. adde:

XV. De Reseda.

Note sunt, flos hexapetalos, è foliis valdè irregularibus compositus; siliqua oblonga triangula perpetuò hians, sex seminum ordines continens. R. Meth. A. p. 112.

A. 1. Reseda *Offic.* Plinii Ger. vulgaris C. B. lutea J. B. Plinii quibusdam *Chab.* minor seu vulgaris *Park.* Reseda/ Raucken/ Streichkraut. In arvis cretaceis reperitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Sedat dolores, inflammationes discutit.

2. Phyteuma *Offic.* J. B. Monspeliensium *Chab.* Reseda Phyteuma dicta *Herm. Cat.* minor vulgaris *El. Bot. T. Inst.* Resedæ affinis Phyteuma dicta C. B. affinis Phyteuma Monspeliensium dicta *Park.* Valeriana septima Ger. Kleine Reseda/ Klein Streich-Kraut. Circa Monspelum provenit. Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.*

Vires, Quam ad amatoria convenire, nonnulli scriptum reliquerunt. *Diosc.*

Quamvis *Dioscorides*, ut adnotavi, plantæ sequentis nullam descriptionem dederit, ideoque inter Botanicos non leves dissensiones de ea causavit: in descriptione tamen hujus plantæ folia Struthio similia ei attribuit, unde etiam non leviolem in diversas sententias abundi Autoribus occasionem dedit. *Matthiolus* Campanulam hanc esse vult, *Casalpini* Ranunculum; *Columna* vel Scabiosam vel *Valerianam*; *Honorius Belius* Antirrhini speciem, Alii Luteolam, nos vero cum *J. Bauhino* ad hanc plantam potius referendam censemus.

XVI. De Luteola.

A Reseda differt capsulâ brevi, in tres carinas antequam semen mature scat debiscente, quarum unaqueque duos seminum ordines continet, ut in *Viola*. Hæ carinæ initio conjunguntur, & vasculum efficiunt clausum. R. Meth. A.

A. Struthium Offic. Luteola Ger. herba Salicis folio C. B. Cretica ejusd. vulgaris Park. vulgus Cretica ejusd. Lutea Plinii quibusdam *J. B. Chab.* Reseda tinctorum Salicis folio Luteola dicta *Herm. Cat. Färber. Graß.* In muris & locis ruderatis, Æstate floret. *usu.* Herba. Ad usum Tinctorum seritur, colore luteo tingit. *Vires.* Nonnulli contusum vulneribus imponunt R. H. quidam ad Morbum Regium commendant. Pro Glasto à Mulierculis

O

culis

culis Botanopolis Londinensibus frequens venditur.

Quamvis Struthium veteribus Græcis adeò probè cognitum fuerit, ut *Dioscorides* descriptione non indigere putaverit, Posteris tamen temporibus eruditorum ingenia non parum torfit. *Cordus* pro imperatoria eam habuit. Nonnulli, ut observavit *C. Bauhinus*, pro *Valeriana rubra*; *Fuchsius*, *Lonicerus* & *Thalius* pro *Saponaria*. Quorum omnium opiniones rejicit idem *C. Bauhinus*, ut & quandam *Lychnidis* speciem pro ea ad se misit. *Lacuna* & *Gesnerus* *Lutheolam* vulgarem *Struthium* esse existimant: quibus adversatur *Matthiolus* *Pseudo-struthium* eam herbam appellans. *Honorius Bellus* in 2da sua ad *Clusium* Epistola *Luteolam* *Struthium* esse statuit, cum quo & ego consentio, atque existimo à vulgari *Luteola* separandum non esse, ideòque utrumque conjunxi.

XVIII. De Geranio.

Pap. 305. pro 4. 5 & 6. Speciebus Geranii, adde:

4. **G**eranium tuberosum *Offic. Ger. J. B. Chab.* tuberosum majus *C. B. tuberosum* vel bulbosum *Park. Storch Schnabel mit runder knolliger Wurzel.* In curiosorum hortis colitur. Junio & Julio floret. *Usu. Radix. Vires.* In vino pota vulvæ inflammationes discutit. *Diosc.*

A. 5. Geranium sanguineum *Offic. Ger. sanguine.*

guineum magno flore C. B. sanguineum sive
Hæmatodes, crassa radice, J. B. sanguineum
sive Hæmatodes, crassa radice flore purpureo
Chab. Hæmatodes Park. Blut-Wurzel. In
ericetis & dumetis præsertim montosis. Ju-
lio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Quocunque
modo fere exhibita, sanguinem undecunque
manantem mirum in modum compescit, *Trag.*

A. 6 Geranium batrachoides *Offic.* Ger. ba-
trachoides flore cœruleo Park. batrachoides
album, & ex albo cum cœruleo colore va-
rium J. B. Chab. batrachoides, Gratia Dei
Germanorum Lobelio C. B. Blauer und
Weisser Storch-Schnabel. In pratis & pas-
cuis humidioribus Junio & Julio floret. *Ufu.*
Herba. *Vires.* Pulvis siccat vulnere imposi-
tus, non modò Sanguinis fluxum statim si-
stet, sed mirè & subito consolidat, *Stockerus.*

XX. De Nigella.

Pag. 307. pro 2da Specie Nigellæ, adde:

2. **M**Elanthium *Offic.* sylvestre Ger. sylve-
stre sive arvense J. B. Chab. Nigella
arvensis Park. arvensis cornuta C. B. Fenchels
Blumen. Wilder schwarzer Kûmmel. In-
ter segetes reperitur. Junio floret. *Ufu.* Se-
mina, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XXI. De Lino.

Pag. 308. pro 2da Specie Lini, adde:

2. **A**. Linum catharticum *Offic.* sylvestre ca-
tharticum Ger. *emac.* pratense floscu-
lis

lis exiguis C. B. minimum flosculis albis, Alfine verna glabra quorundam *Chab.* Chamælinum Clusii flore albo, sive Linum sylvestre catharticum *Park.* Alfine verna glabra flosculis albis, vel potius Linum minimum *J. B.* Purgierend: *Flachs.* Klein Lein: Kraut. In pascuis ficcioribus, montosis & cretaceis. Junio & Julio floret. *Uss.* Herba. *Vires.* Cathartica vi prædita est. Tertianas curat.

Pag. 308. lin. 20. post verbum *censetur*, adde: Nullibi nisi in *China* sponte provenire *Garcias*, *Acosta* & *Linschotianus* rectè consentiunt; unde vel in navibus ad nos adfertur, vel per *Tartariam* camelis ad *Alepum*, vel aliâ viâ ad *Moscoviam*.

Pag. 308. lin. ult. junge:

Radix hæc *Dioscoridi* & *Galeno* ignota fuit, unde malè quidam *Rhaphonticum* eorum cum nostro *Rhabarbaro* confundunt: Nam *Rhæum Dioscoridis* non habet vim purgatricem, & notis veri *Rhabarbari* caret. *Rhabarbarum* enim substantiâ compactum est, ponderosum & aridum, sapore amarum, odore acri, colore exterius rufescente, intus ex ruffo flavescente [cum venis aliquot intensioribus] ac maceratum vel manducatum tingens croceo colore. *Rhaphonticum* non est compactum sed rarum, non ponderosum sed leve, non odoratum similiter *Rhabarbaro*. *J. le Brun.*

Ab *Abrahamo Muntingio* accuratè describitur, ergo non bene affirmat *Ammanus* *Rhabar-*

barbarum verum nemini descriptum unquam esse.

Herbæ Pentapetaloides vasculiferae.

XXIII. De Paralyfi.

Pag. 309. post lin. ult. adde:

3. **A.** Herba Petri *Offic.* Primula pratensis inodora lutea *Ger.* veris caulifera pallido flore inodoro aut vix odoro *J. B.* veris caulifera, flore simplici pallido vel luteo inodoro *Chab.* veris sive Verbasculum pratense vel sylvaticum inodorum *Herm. Cat. Volck.* Paralyfis altera odorata flore pallido polianthos *Park. parad.* Verbasculum pratense aut sylvaticum inodorum *C. B. Grosse Schlüssel. Blumen. Himmel. Schlüssel. St. Peter Schlüssel.* In sylvis & dumetis. Vere floret. *Usu.* Folia. *Vires.* In Anasarca in Vino albo per noctem infusum commendat *Stockerus.*

XXIV. De Auricula Ursi.

A Primula differt foliis levioribus & densioribus, floris calice brevior ut florum tubi ferè nudi appareant, foliorum quorundam rudimentis in caulis vertice, è quibus florum pediculi exeunt. *R. Meth.* A. p. 83.

Auricula Ursi *Offic.* flore purpureo *Ger.* *El. Bot.* flore carneo *Park.* flore rubente *Chab.* sive Primula veris Alpina flore rubente *J. B.*

O 3

Sa-

Sanicula Alpina purpurea C. B. Rothe Bär.
Dehrlein. Bär. Sanickel. Berg. Schlüssel. Blu-
men. In Alpibus & montosis oritur. Vere
florete. *Ufu.* Herba. *Vires.* Herba Trauma-
tica æstimatur. Cum Sanicula viribus conve-
nire creditur.

XXV. De Androsace.

Note sunt vascula rotunda; calices magnos, quin-
quifidos, expansos, flosculis in umbellam sparsos,
parvos pentapetaloides; folia parva, nervosa, Planta-
ginea, crenata. R. Meth. A. p. 84.

Androsaces Offic. Chab. annua spuria Ger.
Androsace Matthioli altera J. B. altera major
Matthioli Park. vulgaris latifolia annua El.
Bot. T. Inst. Auriculæ ursi affinis, Androsace
dicta major Herm. Cat. Saniculæ affinis plan-
ta, Androsace dicta major H. Ox. Alfine af-
finis, Androsace dicta major C. B. Sommer-
Nabel-Kraut. Manns-Harnisch. In arenosis
nascitur. Aprili florete. *Ufu.* Herba *Vires.*
Copiosam hydropicis urinam ciet, in vino po-
ta; podagricis utiliter illinitur. Diosc.

XXVI. De Apocyno.

Cujus note siliquæ ad singulos flores geminæ uni-
capsulares, univalves, ab interiori latere per
longitudinem debiscentes, Sin his semina cum pro-
pendente lanugine imbricum modo stylo nutritivo in-
cumbentia; Succum lacteum fundere; folia in cauli-
bus bina adversa. R. Meth. A. p. 78.

Apo-

Apocynon *Offic.* folio subrotundo C.B. latifolium non repens *Park.* folio rotundiore flore ex albo pallescente J. B. *Chab.* erectum fruticosum folio subrotundo glauco *Parad. Bat.* Periploca latifolia *Ger.* Hunds-Röl. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur, Autumno floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum adipe in panis cocta; canes, lupos, vulpes, &c, enecat in cibo data. *Diosc.*

XXX. De Verbasco.

Pap. 3 11. pro. 2. & 3. Speciebus Verbasci, adde:

2. **A.** Verbascum nigrum *Offic.* *Ger.* nigrum vulgare *Park.* nigrum flore ex luteo purpurascens C. B. nigrum flore parvo apicibus purpureis J. B. *Chab.* Schwarzhlich Wollkraut. Königs-Kerze. In aggeribus fossarum. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Radix, Folia, Flores. *Vires.* Radix astringit, in alvi profluvio prodest, [Folia & Flores] cum priore viribus convenit. *Diosc.*

A. 3. Verbascum album *Offic.* mas foliis longioribus *Park.* flore albo parvo J. B. *Chab.* lychnitis Matthioli *Ger.* lychnitis flore albo parvo C. B. Wollkraut mit weissen Blumen. Secus vias variis in locis reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit,

XXXI. *De Blattaria.*

FLorum situs in spicis rarior; & foliorum color viridior, capsula figurâ Sphærica à Verbasco differt. R. Meth. A. p. 85.

Blattaria Offic. lutea J. B. vulgaris lutea Chab. flore luteo Ger. lutea folio oblongo laciniato C. B. lutea minor seu vulgaris Park. annua ramosa, floribus luteis staminibus purpureis H. Ox. Schaben: oder Motten-Kraut. In lutosus aggeribus. Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Verbasco viribus convenire creditur.

Pag. 313. lin. ult. adde:

XXXVI. *De Valeriana Græca.*

Foliis longis pinnatis Viciæ ferè in modum, floribus amplis, deorsum nutantibus, vasculis seminalibus turbinatis, intra loculamenta divisus per maturitatem in summitate dehiscantibus, semina parva, oblonga, nigricantia continentibus, ab aliis hujus generis differt. R. Meth. A. p. 86.

A. Polemonium Offic. vulgare cœruleum El. Bot. T. Inst. Valeriana Græca Ger. Park. Græca violacea Mor. Umb. Græca quorundam Chab. Græca quorundam flore cœruleo & albo J. B. cœrulea C. B. Spuria Violaceo flore Volck. Vulneraria alata Blattariæ flore cœruleo H. Ox. Griechischer Baldrian. Jacobs-Feiter. In sylvis. Æstate floret. Ufu. Radix, Herba. Vires. Radix ex vino bibitur contra
ve.

venenatas bestias ac dysenteriam : ac ex aqua adversus urinæ difficultatem & ischiadem : ex aceto drachmæ pondere lienosis. Dentium quoque dolores mitigat comman-
ducata *Dioscorid.* Herba Vulneraria est insignis.

Hæc etiam planta ab antiquis ita imperfectè describitur, ut quænam sit adhuc in tenebris lateat ; nonnulli enim Valerianæ, alii Lychnidis speciem eam facient. Ego peritissimum illum Botanicum D. Josephum Pitton-Tournefort, M. D. præ aliis sequi prætulerim, qui huic plantæ hoc nomen attribuit, & *Dioscoridis* descriptionem subnectere :

Polemonia ramis exilibus, utrinque pinnatis : foliis paulò quàm Rutæ majoribus, ac longioribus, Calaminthæ aut Sanguinariae proximis quibus in summis velut corymbi dependent nigro semine, &c.

XXXVII. De Nymphæa.

Pag. 314. lin. 17. adde :

3. **A.** Morsus Ranæ *Offic. Ger.* Nymphæa alba minima C. B. alba minima sive Morsus Ranæ *J. B. Frosch-Biß.* In aquis pigrioribus & cœnosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Nymphæa alba viribus pollet.

XXXVIII. De Faba Ægyptiaca.

Hujus notæ, Folia & flores Nymphææ, fructus fungosus & rugosus globum dimidium cui summa pars præcisâ est referens, pluribus ad viginti quatuor

O s

tuor

tuor usque loculis distinctus, quorum unusquisque fructum glandi similem continet. R. Meth. A. p. 128.

Faba Ægyptia Offic. Bod. à Stapel. Ægyptia Dioscoridis & Theophrasti cujus radix Colocassia dicebatur. Park. Ægyptia legitima Dioscoridis Camel. Syllab. sive Cyanus Ægyptia J. B. Fructus valdè elegans, Faba fortè Ægyptia Dioscoridis ejusd. & Chab. Faba Ægyptia Colocassia ejusd. Fabæ Ægyptiæ affinis Ger. Ægyptiacæ Dioscoridis affinis C. B. Colocassia sive Eaba Ægyptia veterum ejusd. Nymphaea Indica flore purpureo Bont. Indica maxima P. B. P. Indica Faba Ægyptia dicta flore incarnato Nelumbo Zeilonensium Parad. Bat. glandifera Indiæ paludibus gaudens, foliis umbilicatis amplis, pediculis spinosis, flore roseo purpureo & flore albo P. Al. Madaraspata Nasturtii Indici scutato folio solidiori venis atris, pediculo spinulis asperato P. P. Tab. 207. fig. 5. Tab. 122. fig. 1. flore suave purpurascente Japonica Breyn. P. 2. Nymphaea affinis glandifera Ægyptiaca flore pleno pulchro purpureo H. Ox. affinis Malabarica, flore amplo rosaceo, albicante colore Commel. in not. affinis Malabarica, folio & flore amplo, colore candido ejusd. Tamara H. M. Bem-Tamara ejusd. Nelumbo T. Inst. Lien Sinarum Ogilo Chin. Egyptische Bohnen. Colocasia. In Ægypto crescit. Ufu. Radix. Vires. Adstringendi facultatem obtinet, & Stomacho utilem: Dysentericis coeliacisque prodest. Dioscorides.

SE-

SECTIO XXI.

De Herbis Radicibus bulbofis.

I. De Lilio.

Pag. 316. pro 2da Specie Lili addē:

2. **H**emerocallis *Offic.* Liliū aureum
Ger. Park. purpuro-croceum ma-
 jus C. B. rubens croceum majus
 J. B. rubens vel croceum majus,
 Hemerocallis *Chab.* Rothe Gold-oder Feuer-
 Lilien. In hortis colitur. Junio & Julio flo-
 ret. *Ufu.* Radix, Folia. *Vires.* Radix pota aut
 cum melle & lana in peffo appofita, aquam
 educit & fanguinem. Folia trita mamma-
 rum inflammationes à partu contractas, ocu-
 lorūque collectiones mitigant. Radix &
 Folia igne ambuftis utiliffime illinuntur, *Dio-*
scorides.

Pag. 316. post lin. 18. adde :

III. De Cepastro.

Foliis fistulosis graveolentibus cum Cēpa convenit,
 radicibus proliſeris & caulibus non ventricofis
 ab ea differt.

A. 1. Allium ſylveſtre *Offic.* *Ger. emac. Park.*
 ſylveſtre tenuifolium Dodonæi *Volck.* cam-
 peſtre juncifolium capitatum purpurafceus
 majus C. B. Sphærocephalum purpureum ſyl-
 ve.

vestre J. B. Chab. Cēpa juncifolia minor pur-
purascens T. Inst. Feld-Lauch. Hunds- & Knob-
lauch. In arvis. Ufu. Radix. Vires. Cum Allio
fativo viribus convenit.

2. Cēpa ascalonica Offic. ascalonica Mat-
thioli El. Bot. T. Inst. H. Ox. ascalonica sive fis-
tilis J. B. Chab. sterilis C. B. ascalonica sive
ascalonitides Park. ascalonitides Ger. emac.
Eschlauch. Winter-Zwiebeln. In hortis cūli-
narum usui colitur. Ufu. Radix. Vires. Ex-
calfacit & siccāt, incidit, aperit, provocat,
dejicit, cibi appetentiam facit, vermes intesti-
norum necat. Matth.

3. Schœnoprasum Offic. Ger. Park. Por-
rum sectivum juncifolium C. B. sectivum &
Schœnoprasum quorundam J. B. Chab. Cē-
pa sectilis juncifolia perennis H. Ox. El. Bot.
Schnittlauch. Bingenlauch. Holllauch. In hor-
tis etiam reperitur. Ufu. Folia. Vires. Cum
Cēpis viribus convenit. In culinis pro olere
crudo usurpantur.

IV. De Allio.

Pag. 317. lin. 11. subjunge:

2. **O**phioscorodon Offic. Ger. Scorodopras-
sum alterum bulboso & convoluto ca-
pite Park. Allii genus Ophioscorodon Chab.
genus Ophioscorodon dictum quibusdam J.
B. Allium sativum alterum sive allioprasum
caulis summo circumvoluto C. B. Schlan-
gen Knoblauch. Siegwurk/ Allermanns Har-
nisch Männlein. Rockumbol. In hortis coli-
tur.

tur. Julio floret. *Ufu.* Radix, Nuclei. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit, mitior tamen est.

V. De Moly.

2. **M**oly *Offic.* Dioscorideum *Ger.* Park. Dioscoridis parvum quibusdam J. B. Dioscoridis parvum quibusdam flore candido *Chab.* angustifolium umbellatum C. B. *Schmalblättrig* Moly. In hortis colitur. Aprilis floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ad vulvæ apertiones, si trita cum Irino unguento in pello subjiciatur. *Diosc.*

3. Moly Theophrasti *Offic.* Theophrasti sive Homeri *Park.* Theophrasti magnum J. B. Theophrasti magnum, floribus albis stellatis *Chab.* Homericum *Ger.* latifolium liliflorum C. B. Ornithogalum Indicum latifolium floriferum Sphæricum colore colossino aut albo *H. Ox.* Moly mit Lilien-Blumen. In hortis curioforum non in frequens nascitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum præcedente viribus convenire creditur.

VI. De Porro.

Pag. 137. pro 2. & 3. Speciebus Porri adde:

2. **A**mpeloprassum *Offic.* Porrum vitigineum *Ger.* *El. Bot.* sylvestre vinearum C. B. Allium sylvestre amphicarpon, foliis porraceis, floribus & nucleis purpureis *R. Synop. Edit.* 2. p. 230. Weinberg-Knoblauch. In montibus *Westmorlandicis* observavit D. Lawson. Junio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Stomacho magis quam Porrum adversatur; plus autem exaltat

excalfacit, urinam & menses vehementius ciet. Idem contra serpentium morsus convenit. *Diosc.*

Ampelopraffi nomine quam plantam intelligent Rei Botanicæ Autores, ab optimis & nuperrimis scriptoribus plurimum dubitatur, aliis alio illud referentibus, in quam incertitudinem inducti sunt ex eo quod *Dioscorides* illud non descripserit. Quatuor apud *C. Bauhinum* Herbarum Species invenio, quibus hoc nomen ab aliis & aliis Botanicis tribuitur, è quibus hanc quæ plura habet suffragia elegi.

A. 3. Scorodoprassum *Offic. Chab. Park.* primum *Clusii Ger. emac.* dictum *J. B. Allium Sphæriceo* capite folio latiore sive Scorodoprassum alterum *C. B. maximum* multis Porraceis foliis latioribus sphæriceo capite ex floribus albis conflato *H. Ox. montanum* majus Anglicum *Newtonii R. H. p. 1125.* Holmense sphæriceo capite *R. Synop. Edit. 2. p. 229.* Ueber oder Ueber Knoblauch. Wilderlauch. In *Insula Holms* dicta copiose provenit. Junio floret. *Ufu. Folia Vires. Ailii & Porri* qualitatum particeps : Unde promiscuas sibi vires ex utroque vendicavit.

VII. De Narcisso.

Cujus nota, Flos è vaginâ membranaceâ oritur summo fructui insidens, in sex lacinias totidem petala imitantes divisus, calice medium occupante ; nunc longiore, nunc brevior. *R. Meth. A. p. 116.*

A. 1.

A. 1. Narcissus *Offic.* medio - luteus *Ger.* medio-luteus vulgaris *Park.* pallidus circulo luteo *C. B.* medio-luteus cum aliquot floribus *J. B. Chab.* Gelbe Narcissen. Jonquillen. Mergens-Blumen. In pascuis & aggeribus. Aprilis floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cocta sive estur sive bibitur vomitoria est: ambustis igni prodest, præcisos nervos glutinat: luxatis malleolis, diuturnisque articulorum doloribus subvenit. Vitia cutis in facie, vitiliginisque emaculat. Ulcerum sordes expurgat: abscessus rumpit: infixæ corpori extrahit. *Dioscorid.*

A. 2. Pseudonarcissus *Offic.* Anglicus *Ger.* Anglicus vulgaris *Park.* Narcissus sylvestris pallidus calice luteo *C. B.* Bulbocodium *Chab.* vulgare *J. B.* Wilde bleiche gelbe Hornungs-Blumen. Circa margines agrorum. Martio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

VIII. De Tulipa.

Cujus nota, Radix bulbosa tunicata; flores amplius hexapetali, nudi, in singulis caulibus naturæ singuli, erecti; caules foliis aliquot cincti. Stylus in fructum abit oblongum triangulum, in tria loculamenta binis singula seminum Liliaceorum sibi invicem superincumbentium ordinibus repleta; quo cum Lilio convenit. *R. Meth. A. p. 119.*

Tulipa *Offic.* præcox lutea *C. B.* tota lutea *Ger.* præcox flava *J. B. Chab.* Gelbe Tulipe. In hortis reperitur. Vere floret, *Ufu.* Radix.

dix. *Vires.* Eisdem viribus cum Battatis & Pastinacis latifoliis à quibuldam prædita affirmatur.

IX. De Ornithogalo.

NOte, staminula florum lata spicata, quorum tria acuminata, tria bifida seu sinuata sunt. Stamina hæc capitulum seu stylum includunt arctè coeuntia, etiam explicatis foliis exterioribus. Florum petala aversâ parte lineis virentibus plerumque notata. R. Meth. A. p. 119.

A. Ornithogalon Offic. Chab. vulgare Ger. Park. vulgare & verius J. B. umbellatum medium angustifolium C. L. umbellatum minus candidum vulgare H. Ox. Stern aus Bethlehem. Vogel-Milch. Weisse Feld-Zwiebel.

In hortis colitur. Majo floret. *Ufu.* Radix. Semen. *Vires.* Radix cruda & cocta manditur. [Semen] coquitur cum pane ut Melanthium. Diosc.

X. De Hyacintho.

Pag. 317. pro secunda specie Hyacinthi adde:

Bulbus Vomitorius Offic. Muscari Clusii Ger. obsoletiore flore Clusio T. *Inst.* majus obsoleto flore El. Bot. Hyacinthus racemosus moschatus C. B. racemosus seu botryoides major, seu Muscari majus obsoleto albo flore H. Ox. botryoides major moschatus sive Muscari flore cinericeo Park. *parad.* odoratissimus dictus Tibcadi & Muscari J. B. odoratissimus, Dipeadi & Muscari dictus Chab. Muscus Hyacinth. Wohlriechender Traus

Trauben-Hyacinth. In vicinis Constantinopoli
hortis. Aprili floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ea
mansa vel decoctum potum Vesicæ malis me-
detur. Vomitiones movet. *Diosc.*

Pag. 318. post lin. 12. adde :

XII. De Sisyrrhinchio.

NOS à flore distinximus, cujus folia illa quæ
sursum reflectuntur in Iride [bulbosa] bi-
fida sunt, in Sisyrrhinchio integra. R. Meth. A.
p. 117.

Sisyrrhinchium *Offic.* Theophrasti Colum-
næ R. H. p. 1167. minus angustifolium C. B. H.
Ox. Crocus Italicus parvo flore radice ro-
strata *El. Bot.* Bulbocodium Crocifolium flo-
re parvo violaceo T. *Coroll.* Spanisch Mus-
lein Sisyrrhinchium. In Cirinola succrevit.
Ufu. Radix.

XIII. De Gladiolo.

Folia Gladii laminam referunt. Floris structura
peculiaris est; inferius enim tubulosus, su-
perne in duo velut labia expanditur, quorum
superius simplex est & in alveum inflexum, infe-
rius in quinque partes divisum. Radix duplici
tubere constat, altero alteri superincumbente R.
Meth. A.

Gladiolus *Offic.* Narbonensis Park. Italicus
Ger. floribus ex uno versu dispositis major
C. B. H. Ox. sive Xiphion J. B. Chab. Röm
Flag. Schwertel. In hortis nostris colitur. Ju-
nio

nio floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Attrahendi, discutiendi, & nimirum siccandi vim habet. *Galen*.

XIV. De Colchico.

Foliis latis, vasculis seminalibus majoribus à Croco differt; Flores nudi, à radice statim orti, absque pediculis herbaceis, Liliaceis similes. R. Meth. A. p. 116.

A. 1. Colchicum Offic. Chab. J. B. commune C. B. purpureum & Anglicum album Ger. Park. Wiesen-Saffran / Wiesen-Zeitlosen / Nactete Huren. In pratis solo pingui occurrit. Autumno floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Comesta fungorum more, strangulando enecat. *Diosc*.

2. Ephemerum Offic. Tödliche Wiesen-Zeitlosen. In sylvis & opacis, & à Dioscoride sic breviter describitur: Folia habet Lili, sed tenuiora: caulem parvum: florem candidum, amarum, semen molle: radicem unam, digitali crassitudine, longam adstringentem, odoratam. *Vires*. Hujus radix dentibus præcipua, si decocto ejus colluantur. Folia in vino cocta discutiunt tumores & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt. *Diosc*.

Per Ephemerum plantam deleteriam tantum intellexisse videtur Theophrastus, ut rectè observat Chabreus. Dioscorides autem nullum Ephemero vim lethalem assignat. Plinius non tantum non exitiosam sed salutiferam esse affirmat, unde ab eruditis valde ambigitur de hac planta, nec adhuc quo referenda sit inter
eos

eos convenit. C. Baubinus sub hoc nomine duas proponit plantas; & *Columna Digitalis* quandam speciem pro ea habet: Mauritani & eos secuti superioris ætatis Medicii *Ephemerum* cum *Hermodactylis* confuderunt.

Pag. 318. lin. ult. subjunge:

XVI. De Dente Canino.

Nota, flos in uno caule unicis, hexapetalos, deorsum natans, petalis reflexis; fructus in terna loculamenta divisus, quorum singula seminibus oblongis repleta. Adde radicem carnosam dentis canini quodammodo figurâ. R. Meth. A. p. 119.

Dens caninus *Offic.* Ger. caninus flore purpurascente & flore rubro *Park. parad.* Dens Canis latiore rotundioreque folio C. B. flore purpurascente *H. Ox.* *Satyrion*, quorundam *Erythronium bifolium*, flore unico radiato purpureo *J. B.* *Satyrion Erythronium* quorundam, Dentalis species aliis *Chab. Breitblätteriger Hundszahn mit Purpur-Blumen. Roth Stendel-Wurz/ Schoß-Wurz.* Ad quorundam montium radices reperitur. Aprili floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Dolores colicos mitigat, epilepticos pueros juvat, ventris tineas juvat, Venerem stimulat, Corpus nutrit.

A nonnullis *Satyrion erythronium Dioscoridis* creditur, sed erroneè *Parkinsoni* iudicio, qui *Tulipam* pro ea habet,

P 2

SE-

SECTIO XXII.

De
Herbis bulbosis affinis.

I. De Iride.

Pag. 322. pro 5. Specie Iridis, adde:

5. **C**Hamæiris Offic. tenuifolia Ger. Tabernamontani H. Ox. angustifolia major & minor Park. parad. Iris humilis, seu Chamæiris angustifolia graminea Herm. Cat. angustifolia prunum redolens major & minor C. B. graminea, cui quotannis pereunt folia J. B. graminea cui quotannis pereunt folia, flore variegato Chab. Grasßblätteriger Schwertel/ kleine wilde Iris. In hortis colitur. Majo floret. Ufu. Herba. Vi-
res. Cum primo viribus convenire dicitur.

Pag. eadem post lin. 21. adde:

III. De Liliastro.

Cujus nota, Flos exactè Liliaceus; fructus oblongus, ab apice in tres partes debiscens, & in tria loculamenta, seminibus angulosis repleta divisus; radices parvis Napis similes, fibris aliquot adnatis. R. Meth. A. p. 118.

Phalangium Offic. Antiquorum Ger. emac. magno flore C. B. flore Lilii J. B. Allobrogicum Park. Allobrogicum magno flore Lilii H. Ox. Asphodelus Allobrogicus magno flore
Lilii

Lilii *Herm. Cat.* Liliastrum Alpinum minus *El. Bot. T. Inst.* Spinnen-Kraut/Erde-Spinnenkraut/Gras-Lilien. In hortis apud nos colitur. Junio floret. *Usu.* Folia, Flos, Semen. *Vires.* Cum vino pota auxiliantur contra Scorpionum Phalangiorumque ictus: Tormina quoque discutunt. *Diosc.*

IV. De Aloë.

Pag. 322. lin. 25. dele Aloe vulgaris & quæ sequuntur ad verbum *Vires* in lin. 24. cuius in loco adde:

1. **A**loë *Offic.* J. B. *Chah.* vulgaris C. B. H. *Ox.* vera vulgaris *Munt.* vulgaris sive Sempervivum marinum *Ger. Park.* Caraginata Brasiliensibus *Marg.* tertia *Pison.* Kadanaku vel Catevala *H. M.* Gemeine Aloë. Utriusque Indiæ incola est. *Usu.* Folia. Succus inspissatus Aloe Barbadosis *Offic.* vocatur, aliquando niger lucidus, aliquando hepatis fere colore, odore gravi, sapore amaricantissimo. Ex Insula Barbados in Cucurbitis magnis adfertur. *Vires.* Folia ad ambusta commendantur. Succus inspissatus cum Aloë Succotrina viribus convenit.

2. Aloë Guineensis Caballina vulgari similis, sed tota maculata *Commel. Prælod. Bot.* Ros-Aloe. *Usu.* Succus inspissatus quibus pars impurior arenosa, sordibus conspurcata, & idcirco nigricans Aloë Caballina dicitur. Pars purior colorem hepatis referens Aloë Hepatica vocatur.

P ;

Ca-

Caballinam hanc vocat prædictus Autor, quia fractis foliis Succus Aloë Caballinam redolet.

3. Aloë Succotrina *Offic.* Succotrina angustifolia spinosa, flore purpureo *Breyn. P. 2.* Indiæ Orientalis ferrata, sive Succotrina vera, floribus phœniceis *Hort. Beaum.* Americana ferrata, floribus coccineis *P. B. P.* An Aloë Americana Anonæ foliis, floribus suaverubentibus, ex codice Bentingiano *P. P. Tab. 240. fig. 4?* Succotrin-Aloë, Aloë aus der Insel Zuccotra. In Insula Succotora in India Orientali reperitur. *Usu.* Succus inspissatus ex nigro splendentis colore, sed quando teritur croceus; odoris non ingrati: cujus colligendi modum hodiernum *D. Raio* communicavit *D. Josua Palmer M. D.* è dictatis *D. P. Hermann* his verbis:

Ex foliis à radice avulsis manu vel instrumento leviter compressis succus destillat in vas recipiens. Subsistere debent partes crassæ per noctem, aliæ vero supernatant. Postero die in aliud vas infundunt & insolant, ut concresecat & exsiccet, in quo tempore fulvum acquirit colorem.

Ex Insula Succotora in coriis bestiarum ad nos transportatur: & à Caballina puritate sola differre à quibusdam creditur.

Pag. 323. lin. 19. subjunge:

De variis Aloes speciebus & plantis è quibus omnes effluunt aut eliciuntur, liceat mihi hoc in loco dubia mea aperire. Cum
Phar-

Pharmacologiam meam conscriberem, quanta esset differentia, odoris respectu, inter *Succotrinam*, *Caballinam* & *Barbadensem Aloën*, observans, suspensionem mihi iniecit, non ex puritate tantum inter se differre, ut vulgò opinantur; quamvis quòd ab eodem loco adveherentur, priores duas præcipuè puritate tantum differre, ut dixi, quemvis faciliè persuadere posset; ingens tamen differentia, quam, odoris respectu, inter *Barbadensem* & *Succotrinam* intercedere animadverti, suspensionem mihi movit, *Barbadensem* ab eadem cum *Succotrina* planta non elici, ideoque de ea in specie quæsi, an ab eadem planta esset necne? Unde ab eruditissimo & ingeniosissimo Viro D. *Hans Sloane* M. D. ex propria observatione cum in Insula illa esset, certior factus sum, *Barbadensem Aloën* Aloes vulgaris *C. B.* succum esse, non Aloës Americanæ *Dod.* ut antea suspicabar. Ab aliis etiam admonitus *Succotrinam Aloën* ejusdem originis esse, ut videre possis in *Historia Plantar. D. Rai*, (ex dictatis D. *Hermanni*) p. 1196. unde eas hoc modo disposui in *Pharmacologia*.

At neque solus sum in hac suspitione, cum ingeniosissimus Botanicus D. *Commelinus* in *Preludiis suis Botanicis*, p. 46. conciliare non potest differentiam odoris inter *Aloën Caballinam* & *Succotrinam*, quæ tanta est ut frequentibus lotionibus aliisque modis *Caballina* à vehementi ingrato suo odore liberari nequeat, cum identitate speciei. Unde rectè affirmat, ex

diversis Aloës speciebus succo amaro præditis, elici posse succum vulgari similem, & earundem virium: cujus verba hic transcribo: *Etiam si variae Aloes species existunt, quæ succum fundunt amarum, harum tamen unica est, quæ Aloes vulgaris à C. Bauhino, Dioscoridis à Fabio Colonna, Arabica Socotrina Officinarum à Morisone vocatur, & ab omnibus Botanicis veram Aloem fundens planta existimatur, cujus succus concretus in Officinis Pharmaceuticis Græco Latinoque Aloes nomine innotescit. Hic succus triplex est, vel Aloe Succotrina (quæ & Lucida dicitur) Hepatica vel Caballina vocatur, quæ sola duntaxat puritate impuritativè, ut plurimorum est opinio, differunt; omnium purissima est Succotrina, quod nec ego inficio, sed aliquam tamen dubitandi ansam geminae aliæ Aloes species statim indigitatæ exhibent, ut Aloe Succotrina angustifolia spinosa flore purpureo Breynii, & Aloe Guineensis Caballinae vulgari similis, sed tota maculata; dum prioris succus recens saporis odorique Aloes Succotrinæ, alterius autem Aloes Caballinae respondet; adde denique Aloem Caballinam Officinarum à fœtore illo ingrato, quem spirat, nullo artificio aut lotionè liberari posse, quod factum, meo iudicio, non esset difficile, si sola impuritate à Succotrina differret: nullus tamen etiam dubito, quin ex variis Aloes speciebus, succum amarum continentibus, succus Aloes vulgaris succo similis, & quoad vires respondens, colligi possit.*

Cumque verisimile sit, Succotrinam Aloem à D. Breynii planta profluere; Caballinam & Hepaticam

paticam à Commeliniana, & Barbadosensem à Vulgari Aloe, ut antea dixi; omnes de novo inferui.

V. De Yucca.

AB aliis differt, foliis quodammodo gramineis, acutis & pungentibus, floribus deorsum nutantibus plurimis in eodem caule; pediculis longis. R. Meth. A. p. 193.

Yucca Offic. sive Yucca Peruviana Ger. foliis Aloes C. B. H. Ox. sive Jucca Park. parad. Indianisch Brod / Jucca. In America sponte oritur, apud nos autem in hortis. Ufu. Radix. Vires. De usu ejus in Medicina nil invenio.

VI. De Cannacoro.

CUI flores oblongi, in spicam congesti, è sex vel septem petalis linguæformibus, & trifoliato quasi calice constructi, insidentes pericarpio trigono echinato, in tres cellulas semina rotunda continentes distincto; folia lata, radix tuberosa, nodosa, R. Meth. A. p. 117.

Sagittaria alexipharmaca Offic. Canna Indica radice alba alexipharmaca Cat. Jamaica. Indica angustifolia, pediculis longis ad imum folium, nodo singulari geniculatis P. Al. Arundo Indica angustifolia, flore rutilo, pediculis donata H. Ox. Agutiguepo obi Brasiliensibus Marg. Acutiguepo-obi Pison, Radix quædam in Malaca, quæ adversus vulnera Sagittis toxico illitis facta, præsentaneum remedium est Garcies, C. B. Malaca quædam

P 5

toxi-

toxicis Sagittis resistens J. B. Pfeil-Kraut/
 Epieß-Kraut. In hortis Jamaicæ feritur. *Ufu.*
 Radix superius rotunda, subruffa, inferius fi-
 brata. *Vires.* Alexipharmaca est insignis; ad-
 versus vulnera toxicis Sagittis facta lauda-
 tur.

VIII. De Galanga.

Pag. 331. post lin 10. adde:

13. **C**Assumuniar *Offic.* aliàs Rysagon *Peach.*
Obs. Casmunar *Marl.* Risagon *Mus. Reg.*
Soc. An Zerumbeth, seu Zingiber rubrum,
 sylvestre, Ternatense *Camel. Syllab.?* Casumu-
 nar / Runder Zittwer / Block-Zittwer. Ex India
 Orientali ad nos transportatur. *Ufu.* Radix,
 quæ tuberosa est, ad pollicem aut amplius
 crassa, in taleolas transversas secta, superfi-
 cie circulis (ut in Galanga) quasi geniculis
 notata, fusca, intus flavescens, saporis ama-
 ricantis aromatici, odoris fragrantis. *Vires.*
 Moderatè calfacit & astringit: Partium est
 tenuium: Nervos roborat: Spiritus anima-
 les & vitales reficit, ventriculum confortat,
 flatus expellit. In Apoplexia, motibus con-
 vulsivis, Paralyfi, Tremore, Hysterica passio-
 ne, Hypochondriacis affectibus, Vertigine,
 & intestinorum Torminibus curandis Medi-
 camentum est præstantissimum. D. *Peachy*
 M.D. pro Corticis Peruviani correctorio eam
 commendat. Qui de viribus ejus plura sci-
 re desiderant, D. *Peachy* & D. *Marlow* Obser-
 vationes consulant.

IX. De

IX. De Aro.

Pag. 332. post lin. 10. adde :

2. **D**Racunculus major *Offic.* bistorto folio
C. B. major *Matthioli Ger.* Arum caulescens
Rumicis agrestis foliis sibi invicem implicatis Virginianum P. P. Tab. 271. fig. 1. major
 caulescens *Lapathi foliis H. Ox.* Drachens-
 oder Natter-Wurk / Schlangen-Kraut. In Vir-
 ginia sponte oritur. *Usu.* Radix. *Vires.* Cal-
 facit & siccatur, prodest contra Orthopnoeas,
 rupta, convulsa, tussim & destillationes.
Diosc.

X. De Arisaro.

AB Aro differt floris formâ, qui tubus est ima par-
 te clausus, summa apertus, & in caputii modum
 incurvatus. *R. Meth. A. p. 75.*

Arisarum *Offic.* angustifolium *Dioscoridis*
 fortè *C. B.* angustifolium *Ger. J. B. Chab.* lon-
 gifolium *Park.* Arum humile angustifolium
 pistillo longissimo, tenui, inflexo, mucrona-
 to *Herm. Cat. Scorzonerae folio El. Bot. Münchs-
 Rappe / Klein Aron mit schmalen Blättern.* In
 Italia ac Dalmatia reperitur. *Usu.* Radix. *Vi-
 res.* Illitu nomas sistit, *Diosc.* Calfacit, siccatur,
 incidit, aperit, abstergit, digerit. *Galen.*

XI. De Satyrio.

Pag. 333. lin. 2. subjunge:

DUÆ Satyrii species à *Dioscoride* memoran-
 tur, quarum priorem his verbis describit.
 Saty-

Satyrion aliqui *Trifolium* vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem nudum: florem Lili effigie, candidum: radicem bulbosam, mali magnitudine, fulvam, intus ut ovum candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratham. Alteram in hunc modum. Est & alterum *Satyrion* *Erythronium*, sive *Erythraicon*, i. e. rubrum, semine lini, majore, duro, levi, splendente: quod fertur non secus atque *scincus* libidinem excitare. Cortice radicis gracili, rufo, intus autem albo, includitur, sapore dulci, non ingrato ori. Ab ejus temporibus non levis controversia de hac stirpe, inter eruditos Medicos & Botanicos, exorta est; alii uni, aliis alteri plantæ id nomen accommodantibus; verum plerique ex *Orchidum* familia eas esse volunt, cui opinioni *Officina* nostræ consentiunt; atque idcirco in priore meo libro radices hæc, quæ nunc pro *Satyrio* usurpantur, eodem nomine insignivi; quamvis eodem tempore non eram nescius nonnullos Authores id nominis *Orchidi* palmatæ, alios *Cynosorchidi* attribueret. Nunc ergo mutatâ sententiâ, quænam *Dioscoridis* *Satyria* sint, mihi optimè demonstratum videtur à *Parkinsono*, aliisque; qui pro *Tulipis* ea habuere, ut quæ superius recitatis descriptionibus omnium optimè convenit.

3. *Cynosorchis* *Offic.* major *Ger.* prior J. B. latifolia hiantе cuculo major C. B. prior *Dodonæi* flore copioso, dilutè purpureo *Chab.*
Orchis

Orchis major latifolia *Park.* latifolia hiantes
 cuculo major *El. Bot. T. Inst. Hunds-Hoden.*
 Stendelmurk-Männlein. In locis herbidis cir-
 ca Basiliam. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum præce-
 dentibus viribus convenit.

4. Serapias *Offic.* sive Salep *Marl. Obs. Sa-*
lep / Berghändlens-Wurk. In Turcia reperi-
 tur. *Ufu.* Radix oblonga, alba pellucida, pau-
 lum compressa, & nonnihil corrugata. Sa-
 pore gummi Tragacanthæ referens, odoris
 nullius ex Turcia ad nos importatur. *Vires.*
 Analepticum insigne habetur, Sterilitati opi-
 tulatur, Venerem stimulat, abortivum
 impedit, partum faciliat, Chocolatæ modo
 præparata est.

Quamvis formam externam, si spectes, ex
 Orchidum tribu meritò censerì posset, cujus-
 nam tamen plantæ radix sit inter eruditos
 adhuc ambigitur.

A. 5. Tragorchis *Offic.* maximus *Ger. ma-*
xima Park. Orchis sive Tragorchis maxima
Mer. Pin. Saurodes sive Tragorchis maximus
P. B. barbata, odore hirci, brevior longio-
 reque folio *C. B.* barbata, foetida *J. B.* Orchis,
 Cynosorchis, Satyrium *Chab. Bock-Höddlein /*
Bock-Rüllesfen / Geilwurk. Solo pinguissimo
 nascitur. Majo & Junio floret. *Ufu.* Radix.
Vires. Cum Satyrio viribus convenit.

A. 6. Triorchis *Offic. Ger.* alba odorata ma-
 jor & minor *Park.* vel Tetrorchis alba, odo-
 rata major *C. B.* alba odorata minor *Ejmsd.* Or-
 chis spiralis alba odorata minor *J. B. Chab.*
 seu

feu Testiculus odoratus *Mer. P.* spiralis autumnalis *P. B.* flore albo odorato *Ejusd.* Groß wolriechend Knaben-Kraut. In pascuis siccioribus. Autumno floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

A. 7. Orchis palmata *Offic.* palmata pratensis latifolia longis calcaribus *C. B.* palmata major mas sive Palma Christi mas *Park.* palmata pratensis major, sive Palma Christi mas *Gerardi P. B.* sive Palma Christi mas *Mer. Pin.* Palma Christi mas *Ger.* Palmata non maculata *J. B.* Satyrium Regium palmata *Chab.* Königlich Stendelwurk-Männlein / Wasserhänd-leins-Wurk. In pratis humidis & palustribus. Majo floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum reliquis viribus convenire videtur.

XII. De Orobanche.

Cujus flores figurâ ad Orchin accedunt, ut *E* dispositione in spicam, verum ab Orchidis floribus in eo differunt, quod unico petalo constant. Fructus etiam, semina minutissima continens, bivalvis est. Folia è radice nulla exeunt, quæque in caule sunt rudimenta tantum foliorum esse videntur. *R. Meth. A. p. 92.*

A. Orobanche *Offic. Chab.* flore majore *J. B.* major garyophyllum olens *C. B.* sive Rapum Genistæ *Ger. Park.* Sonnen-Wurk / Sommer-Wurk / Löwen-Schwanz. In glareosis & aridis locis. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Herba siccata & in pulverem trita præsens est ad Coli dolores remedium. Condi-

ta

ta aut ejus Syrupus ad Splenicos & Hypochondriacos affectus usus est eximii. Extrinsecus ad tumores duros & schirrosos molliendos exhibetur. D. Bowle.

XIII. De Squamata.

Cujus notæ, Radices squamosæ, flores in perianthio quadrifido maximam partem latitantes, galea rubrâ, barbâ tripartitâ lacteâ: semen rotundum, satius magnum, & per maturitatem nigrum, R. Meth. A. p. 92.

A. Squamaria & Squamata Offic. Volck. Orobanche radice dentata major C. B. radice dentata, sive Dentaria major Matthioli Park. Dentaria major Matthioli Ger. Anablatum Cordi sive Aphyllon J. B. Cordi sive Aphyllum ad Orobanchen accedens Chab. Zahn-Kraut/ Schuppen-Creutz oder Streubel-Wurz/ Ohnblat. In umbrosis sepium aggeribus. Aprili floret. Usu. Herba. Vires. Consolidat, glutinat, in Herniis & vulneribus, variisque affectibus à fluxionibus ortis prodest.

Pag. 333. post lin. 14, adde:

XV. De Bifolio.

Cujus notæ, Radices fibrosæ, folia nervosa & fere Plantaginea, bina in caule opposita, flores Orchidis, calcari carentes, R. Meth. A. p. 121.

A. Bifolium Offic. sylvestre vulgare Park. majus vulgare H. Ox. majus seu Ophrys major quibusdam J. B. Ophrys Chab. bifolia C. B. Ger.

Ger. Orchis bifolia herbaceo flore major *Herm.*
Cat. Zwenblatt/wilder Durchwachs. In sylvis &
 dumetis. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba.
Vires. Adstringit & glutinat, præcipue ad
 hernias & vulnera conglutinanda commen-
 datur.

XVI. De Helleborine.

Cujus nota, Folia nervosa, radices fibrosæ, flores
hexapetali Orchidis similes, calcari carentes, R.
Meth. A. p. 121.

A. Helleborine *Offic.* Ger. latifolia montana
 C. B. Elleborine Dodonæi J. B. *Chab.* flore vi-
 ridante *Park.* Breit-blätterig wild Nies-Kraut/
 Nies-Burg. In sylvis cæduis, lucis & opacis.
 Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Helle-
 boro albo à quibusdam viribus convenire cre-
 ditur, sed in Officinis nostris raro aut nun-
 quam reperitur.

SECTIO XXIII.

De

Herbis graminifoliis, non culmi-
 feris, flore stamineo.

1. De Cypero.

Pag. 335. pro 3. & 4ta Specie Cyperi, adde:

3. **T** Rasi *Offic.* J. B. Malinathalle Theo-
 phraستي *Chab.* Cyperus esculentus
R. H. p. 1301. rotundus esculentus
 angu-

angustifolius C. B. esculentus sive Trasi Italorum *Ger. emac.* dulcis rotundus esculentus Trasi dulce vocatus *Park.* Süßer wilder Galsgan. In Italia & alibi nascitur. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

4. Papyrus *Offic.* Nilotica J. B. *Ger.* Nilotica Alpina, *Berd* Ægyptiis dicta: *Biblos* Syriaca quorundam *Chab.* Nilotica sive Ægyptiaca C. B. Antiquorum Nilotica *Park.* Cyperus Niloticus vel Syriacus maximus papyraceus *H. Ox.* Egyptisch Pappier: *Niedt.* In Ægypto & Syria nascitur. *Ufu.* Caules. *Vires.* Ad laxandas fistulas utilis est. Aqua ex scapis recentibus destillata ad oculorum suffusiones, caliginines atque obscuritates proficua est.

Ex Papyro olim chartæ fiebant ad scribendi usum, conficiendi modum vide apud *Pliniam*, l. 13. cap. 11, 12. Chartæ ex Papyro in consuetudinem obierunt; novo chartarum artificio, Anno 1470, invento, conficiendi cuius modum videtis apud clarissimum *Raium*, p. 1302. Ante chartarum usum in Palmarum foliis primo scriptitatum, ut rectè observat *Plinius*, deinde in quorundam arborum libris. Et adhuc hodie ex Palma *Lantor* dicta Indos suam chartam parare ad scriptionem scribit *Linschotanus*. *Lerius* in Provincia Mangi arborem esse scribit *Cal* nomine, folio grandi quod chartæ usum præbeat in tota India. *Petrus Martyr* Chaldaeos, literarum primos re-pertores; in arboris *Copeia* dictæ foliis primò scriptitasse refert. *M. Fumée* præter arbo-
Q
rem

rem *Copei*, esse aliam *Guajabara* dictam, in cuius foliis stylo vel aciculâ scriptitant Indi. Præter supradictas, varias arbores meminit *C. Bauhinus* in *Pinace*, p. 19. quæ pro papyro usurpantur. *Attalus* (uti creditur) *Pergamenus*, animalium coria arefacta huic usui adaptanda invenit.

II. De Junco.

Pag. 336. lin. 17. subjunge:

A. 2. *Oxyſchœnos* *Offic.* *Juncus acutus capitulis Sorgi* *C. B.* *pungens* sive *Juncus acutus capitulis Sorgi* *J. B.* *Chab.* *maritimus capitulis Sorgi* *Park.* *Stechend groſſe See-Weiden.* *In maritimis.* *Uſu.* *Integra Herba.* *Semen.*

A. 3. *Holoſchœnos* *Offic.* *Juncus aquaticus maximus* *Ger.* *lævis maximus* *Park.* *maximus* sive *Scirpus* *C. B.* *maximus holoſchœnos* *J. B.* *Chab.* *Scirpus altissimus* *El. Bot.* *Groſſe Weiden.* *Bull. Weiden.* *In fluminibus & piscinis majoribus.* *Uſu.* *Integra planta.* *Vires.* *Semen utriusque tostum ſiſtit alvum, rubra ſcemenarumque profluvia: Urinam ciet: Somnum conciliat.* *Planta tenera, convenienter illinitur adverſus Phalangiorum morſus* *Dioſc.*

Pag. 337. post lin. 3. adde:

IV. De Sparganio.

Pilulis ſuis echinatis ſphæricis *Platani pilulas emulantibus*, à reliquis ſui generis abundè diſtinguitur. *R. Synop.* p. 277.

A.

A. Sparganium *Offic. Chab. ramosum Ger.*
C. B. Park. quibusdam *J. B. Butomos dissecta*
 paniculâ vulgò *Platanaria*, quia pilulas ha-
 bet *Platani pilulis similes Bod. in Theoph. Niede*
Grass. Schwertel Nied. Igels Knospen. Ad
 fluviorum ripas, inque palustribus frequens.
Junio floret. Ufu. Radix. Vires. Contra Ser-
pentis venena cum vino datur. Diosc.

V. De Typha.

Nota est florum effigies turbinata & in clavem
 composita. *R. Synop. p. 278.*

A. Typha *Offic. Ger. palustris major C. B. J.*
B. palustris seu major Chab. palustris maxi-
mus Park. Narren. Kolben. Wasser Kolben/
Kagen Schwank. In stagnis & ad rivulorum
 ripas. *Ufu. Flos. Vires.* Hujus herbæ flos
 suillo adipe eloto exceptus ambustis mede-
 tur.

VI. De Acoro.

Pag. 338, lin. 3, subjunge:

2. **A**corus Asiaticus *Offic. verus sive Cala-*
mus aromaticus, Asiaticus, radice te-
nuiore Herm. Cat. Asiaticus radice tenuiore
Hermanni H. Ox. Brasiliensis aromaticus mi-
nor, Capitatinga, aliis Jacarecatinga Pisonis
ejusd. verus Asiaticus radice tenuiore, vel
Calamus aromaticus Garziæ P. Al. Calamus
aromaticus Harz. aromaticus orientalis folio
& radice tenuiore Act. Philos. Lond. n. 274. p.
943. Capicatinga, aliis Jacarecatinga Acori

Q 2

spe.

species *Pis. Va-embu H. M.* *Wahrer Cal-*
mus. Ucker-Wurz. Utriusque Indiae incola
 est. *Ussu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus con-
 venit.

SECTIO XXIV.

De Herbis Culmiferis.

III. De Zea.

Pag. 339. post lin. 20. adde:

AD præparationes hujus grani referen-
 di videntur *Vermicelli* Genovæ facti,
 ita dicti à similitudine cum parvis
Vermicellis filamentosis: Duum sunt
 generum, albi & lutei, inque Nobilium &
 Generosorum culinis in jusculis & brodiis u-
 surpantur, & analeptici habentur.

Pag. ead. post lin. 31. adde:

Tritici species est, glumis adèd arctè granis adhæ-
rentibus, ut eas trititando non deponat. R. Meth. A.
 p. 125.

Pag. 340. lin. 5. verbo [rarius]junge:

Vires. Plus quam *Hordeum* alit, ori grata.
 Panis recens suavis est, & concoctu facilis.
Halica, ex *Zea* præparata, in aceto cocta le-
 pras tollit; unguum scabrities extricat; in-
 cipientibus *Ægilopiis* medetur. Decoctum
Dysentericis prodest. *Diosc.*

2. *Briza* Offic. monococco Ger, *Zea* *Briza*
 dicta,

dicta, seu Monococcus Germanica C. B. monococcus, sive simplex sive Briza Park. monococcus Briza quibusdam J. B. simplex & monococcus Briza Chab. St. Peters Korn. Spelt. Einform. In Germania seritur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Ex Zeæ & Brizæ farina fit puls quem Crimnon Græci vocitant. Abundè alit, sed ægrè conficitur; alvum vehementius adstringit. *Dioscorides.*

3. Olyra Offic. Park. Triticum Amylæum Ger. Zea Amylea sive Olyra C. B. Theat. verna J. B. Deutscher Reiß. Hammel Korn. In Germania seritur. Tarde metitur. *Ufu.* Semen in culinis Germanicis. *Vires.* Cum Zea viribus pollet, sed minus aliquanto nutrit.

Fit quoque ex Olyra Crimnon.

IV. De Hordeo.

Pag. 340 pro 2da Specie Hordei, adde:

2. Zeopyrum Offic. seu Tritico-speltum C. B. Theat. sive Trittico-speltum Lobeliū Park. Hordeum nudum Ger. nudum sive Gymnocrithon J. B. nudum sive Gymnocrithon Zeæ species & Zeopyrum quorundam Chab.. Triticum æstivum spicâ Hordei polystichii H. Ox. Nackte Gersten. Weizen Spelt. In Germania seritur. *Ufu.* Semen, *Vires.* Refrigerat, ut Hordeum, sitim sedat.

Spica habitiore & è squamis compactili ab alijs dignoscitur. R. Meth. A. p. 126.

Phalaris Offic. Ger. J. B. Chab. vulgaris Park. major semine albo C. B. Canarien Graf. Canarien Saamen. In Hispania & Gallia Narbonensi sponte oritur. Ufu. Herba, Semen. Vires. Semen & Herbæ succum pota ad vesicæ dolores & cruciatus commendant veteres. R. H. p. 1248.

Pag. 342. post lin. 10. adde:

X. De Sorgo.

Culmi altitudine & crassitie grani figurâ ad Milium accedentis, magnitudine, jubâ erectâ à Milio aliisque frumentis paniculatis differt. R. Meth. A.

Sorghum Offic. Ger. Sorghi J. B. Milium Indicum Chab. Milium Arundinaceum sive Indicum semine subrotundo C. B. Theat. Arundinaceum subrotundo semine, Sorgho nominatum ejusd. Pin. Melica sive Sorghum Park. Sorg Saamen. Indianischer Hirse. In Italia seritur. Ufu. Culmorum medulla, flos. Vires. Medulla contra Strumas, Flores ad Dysenteriam & Fluorem muliebre commendat Matth.

XI. De Lacryma Jobi.

Paniculâ è glumis acerosis, nullum post se granum relinquentibus, compositâ, seminibus perforatis,
ma-

maximis, politi levoris, & invictæ duritiæ, à glumis separatis seu remotis, culmis arundinaceis. ab aliis culmiferis facile distinguitur. R. Meth, A. p. 126.

Lacryma Jobi Offic. Ger. Park. Job Clusii El. Bot. Jobi vel Mariæ Chab. Jobi multis, five Milium Arundinaceum J. B. Milium arundinaceum, semine Lithospermi facie, maximo, durissimo Herm. Cat. Lithospermum arundinaceum fortè Dioscoridis & Plinii C. B. *Sisymbrium* Ehrhnen. In hortis colitur. *Ufu*. Semen. *Vires*. Ad Calculum renum & vesicæ commendat Lob.

XII. De Avena.

Pag. 342. post lin. 20. subjunge:

A Mylum ex hujus semine paratum apud Wallos in cibis æstimatur, & *Llummery* dicitur.

A. 2. *Ægilops* Offic. bromoides Ger. bromoides Belgarum Park. quibusdam aristis recurvis five Avena pilosa J. B. Festuca utriculis lanugine flavescens C. B. Avena pilosa: *Ægilops* aristis recurvis quorundam Chab sylvestris pilosa aristis recurvis H. Ox. Haber & Walch. Wilder oder tauber Haber. Inter segetes frequens. *Ufu*. Semen. *Vires*. Cum priore convenit viribus.

XIII. De Festuca.

G Ramen est paniculatum locustis squamosis & aristatis.

Q 4

A. 1.

A. I. Bromus Offic. sterilis Ger. herba sive Avena sterilis Park. Ægilops Chab. Matthiolo fortè J. B. Festuca avenacea sterilis elatior. C. B. Gauch: Haber. Taub: Haber. Ad sepes & in agrorum marginibus. Majo mense. U-
su. Herba. Vires. Exiccatoriam vim habet, gra-
vem oris halitum emendat. Dioscorid.

2. Festuca Offic. Italica Ger. altera capitulis duris C. B. sive Ægilops Narbonensis Park. sive Ægilops altera capitulis duris C. B. Theat. Gramen sive Festuca altera capitulis duris Bot. Monf. Gersten: Swalch. Italianisch: Swalch. In Italia, Gallia Narbonensi, &c. vulgarissima. U-
su. Semen. Vires. Exsiccat adstringendo ci-
tra calefactionem multam.

XIV. De Lilio.

Pag. ead. lin. ult. subjunge:

A. 2. Phœnix Offic. Lolium simile J. B. Lolium rubrum Ger. rubrum sive Phœnix Park. Gramen loliaceum angustiore folio & spica C. B. Mäuse Gerste. Mäuse Korn. Ad vias & in pascuis. U-
su. Herba. Vires. Siccatur & ad-
stringit, alvum mensesque sistit, urinam in-
frænât. Locis nonnullis pro jumentorum pa-
bulo feritur.

XV. De Alopecuro.

A Spica molli sericeâ, caudam vulpinam referente,
dicta sunt hæc gramina. R. Meth. Gram. p.

173.

Alopecuros Offic. Ger. genuina Park. Gra-
men

men Alopecuros spica brevis J. B. Chab. Alopecuroides spica rotundiore C. B. Alopecurus spica rotundiore ejusd. Theat. Boissier. Suchs-Schwanz. In Gallia & Italia reperitur. Ufu. Herba.

Pag. 343. post lin. II. adde :

XVII. De Gramine Dactyloide.

Aspicis velut in digitos explicatis, non tantum nomen accipit, sed à reliquis distinguitur.

1. Gramen Mannæ Offic. mannæ esculentum Ger. dactylon esculentum C. B. Ischæmon sativum sive Gramen Mannæ esculentum Park. Graminis genus, dens caninus tertius, Gramen mannæ Chab. genus Dens caninus tertius, sive Gramen primum vel Galli crus J. B. Manna Grass. Schwaden Grass. Himmelshau. In Germania, Polonia, &c. seritur. Ufu. Semina, quæ parva sunt, oblonga, pellicula coloris albi, saporis exigui, decorticata esse videntur instar Oryzæ. Vires. Oryzæ qualitates habet, mediocriter ventrem adstringit, mammarum durities solvit; in cibis mediocriter alit. Matth. Admirandarum virium esse dicuntur ad Rachitidem puero- rum persanandam. Vide D. Marlow observationes de seminibus Russicis.

Cujusnam autem plantæ semina sint inter eruditos hujus sæculi non convenit, nonnullis Palmæ cujusdam Sago cognatæ picem granulata esse existimantibus, aliis Graminis Mannæ semina; cum quibus & ego con-

Qs

sen.

sentio, atque idcirco ea sic collocavi & denominavi : qua in sententia valdè confirmatus non ita pridem fui ab ingeniosissimo viro D. Joanne Philippo Breynio M.D. cui in peregrinatione sua *Anglicana* cum *Brantria* me benevole inviseret, ea ostendi.

A. 2. Gramen dactylon *Offic.* dactylon folio arundinaceo majus ; aculeatum forte Plinio C. B. dactylon folio arundinaceo majus *Ejusd. Theat.* dactylon radice repente sive *Officinarum T. Inst.* dactyloides radice repente *Ger.* repens cum paniculis graminis Mannæ *J. B.* repens cum paniculis graminis Mannæ ; Gramen dactyloides multis *Chab.* canarium *Ischæmi* paniculis *Park.* *Hahnen-Fuß* *Groß.* In arvis & vinetis, locisque arenosis. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Gramine Canipo viribus pollet.

XVIII. De Arundine.

Pag. eadem pro 2. 3. 4. & ista speciebus
Arundinis adde :

2. **A** Rundo scriptoria *Offic.* *Ger.* J. B. scriptoria atro rubens C. B. Harundo minor sive Elegia *Park.* *Schreib-Rohr.* In locis humidis Græciæ, Italiæ, &c. *Ufu.* Calamus.

3. Arundo donax *Offic.* *Park.* Cypria *Ger.* fativa C. B. maxima & hortensis J. B. *Chab.* *Groß Rohr.* *Cyperisch Rohr.* In Italia, Hispania, &c. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Arundine vallatoria viribus convenit. *Diosc.*

4. A-

4. *Arundo Tabaxifera* *Offic.* Mambu *Pison.* Indica maxima arborea cortice spinoso *Hermannii Syen. in not.* arborescens *Tabaxifera C. B. Theat.* arbor in qua humor lacteus gignitur, qui *Tabaxir Avicennæ & Arabibus* dicitur *Ejusd. Pin.* arborea Mambu vel Bambu dicta *P. At.* Canna ingens Mambu vel Bambu dicta *Park.* *Tabaxir Garciae & Acoftæ Chab.* Bambu & Bamboes *Nienhov. Leg. Illy H. M.* *Bambus Rohr.* In Malabar crescit. *Ufu.* *Tabaxir. Vires.* Propter vim insignem medicamentosam magni fit, & ab Arabibus, &c. avidè coëmitur.

A. 5. *Gramen Arundinaceum* *Offic.* arundinaceum paniculâ spadiceâ molli majus *C. B.* tomentosum arundinaceum *Ger.* spicâ candidâ & serici modo lucens *J. B.* plumosum *Lobellii,* spicâ candidâ & serici modo lucens *Chab.* *Calamogrostis* sive *Gramen tomentosum Park.* *Arundo sylvatica* elatior paniculâ molli & serici modo lucenti *H. Ox. Niedz Grass.* In sylvis humidis. *Ufu.* *Radix. Vires.* Cum Arundine convenit.

XIX. De Calamo Saccharifera.

Pag. 344. lin. 12. adde:

2. **A** Rundo farcta atro rubens *Offic.* farcta maxima atro rubens *C. B.* nastos sive farcta crassa & major *J. B.* nastos sive farcta, crassa & major: calamus Toxicus *Theophrasti Chab.* farcta decima *Park. icon. Niet. Spanisch Rohr.* Ex India & Syria adfertur.

3. A-

3. Arundo farcta flava *Offic. C. B.* farcta *Ger.* farcta nona *Park. icon.* nastos sive farcta, seu toxica, & gracilis plicatilis *J. B.* nastos, seu farcta, sive toxica gracilis & plicatilis *Indica Chab. Pfeil-Rohr.* Ex Syria adfertur.

4. Arundo farcta Indica *Offic.* farcta Indiae Orientalis Sanguinem Draconis manans *H. Ox. Drachen-Blut Rohr.* In India Orientali crescit. *Ufu.* Succus è fructu *Drachen-Blut* in granis dicta.

Modus rubram materiam colligendi est, fructum in aqua calida macerare, donec materia illa rubra in fundo vasis subsideat: unde aqua aut evaporata aut effusa concretis ex fundo vasis colligitur. Hæc rubra materia ea est ex qua fit *Vernix* qua Cistæ & Pyxides *Ebineses* obduci solent *H. Ox.*

5. Calamus odoratus *Offic.* aromaticus *Chab.* aromaticus Syriacus *C. B.* aromaticus verus quibusdam *J. B.* aromaticus Matthioli *Park.* Arundo Syriaca aromatica foliis ex adverso fitis *H. Ox.* Calamus odoratus *Camel. Syllab. Aromatisch Rohr/Calmus.* In India oritur. In Officinis nostris Anglicanis nunquam occurrit.

SE-

SECTIO XXV.

De Herbis Anomalis seu incertæ
Sedis.

I. De Tribulo aquatiko.

Pag. 344. lin. ult. verbo. *Nuces adde :*
H Erba. *Vires.* Nuces dum recentes cal-
 culis juvant. Herba refrigerat & in-
 spissat, inflammationes sedat, ulcera
 oris & gingivas sanat.

II. De Stratiote.

N ilo innatat Aizoi arborecentis foliis, pro ra-
 dice tenuissima fibrarum filamenta in aquas de-
 mittens; Flores nulli vel nondum observati. R. Meth.
 A. p. 129.

Stratiotes Offic. Ægyptia J. B. Ægyptia
 Dioscoridis Velling. Ægyptia, Stratiotes An-
 tiquorum Chab. aquatica vera Dioscoridis &
 Ægyptiaca Park. Lenticula palustris Ægy-
 ptia, sive Stratiotes aquatica foliis Sedo
 majore latioribus C. B. Wasser Seegrün/Ægypt-
 ptische Wasser Linse. In Nilo oritur. Usu. Folia
Vires. Refrigerat Sanguinem sistit, inflamma-
 tiones sedat.

III. De Acantho.

A Canthus sylvestris Offic. Park. sylvestris
 aculeatus Ger. aculeatus C. B. sylvestris
 sive Branca Urina spinosa Chab. Carduus a-
 can-

canthus sive Branca Ursina spinosa J. B. Wils.
de Bären Klau. In hortis Botanicis colitur.
Julio floret. *Ufu*. Herba. *Vires*. Cum priore vi-
ribus convenit.

IV. De Leontopetalo.

HUic radix tuberosa ; flores Ranunculi , stellati,
Leontopetali R. Meth. A. p. 129.

1. Leontopetalon Offic. Ger. C. B. Chab. quo-
rundam J. B. foliis costæ ramosæ innascenti-
bus T. Coroll. Löwentap. Schwarze Niebe.
In Apulia nascitur, Serius floret. *Ufu*. Radix.
Vires. Serpentium ictibus auxiliatur Diosc. Di-
gerendi facultatem & exiccandi, excalfacien-
dique possidet. Galen.

2. Cryfogonum Offic. Ger. Park. Dioscoridis
quibusdam J. B. Chab. Leontopetalo affinis fo-
liis Quernis C. B. Leontopetalo folliis costæ
simplici innascentibus T. Coroll. Roth, Niebe.
In Syria oritur. *Ufu*. Radix. *Vires*. Cum priore
convenit.

Pag. 345. lin. ult. subjunge :

VI. De Persicaria filiquosa.

CAulis flavicans pellucidus , folia Mercurialis ;
Flores flavi penduli calcari donati. Siliquæ bre-
ves per maturitatem dissilientes & semina projici-
entes.

A. Persicaria filiquosa Offic. Ger. Balsamina
lutea sive Noli me tangere C. B. Herba im-
patiens seu Noli me tangere , flores petalo
luteo H. Ox. Noli me tangere J. B. Chab. Mer-
curialis sylvestris, Noli me tangere dicta, si-
ve

ve Perficaria filiquosa Park. Wild Balsam
Kraut. Spring Saamen-Kraut. In hortis
reperitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Vi diuretica in-
signi pollet, ut Diabetem inducat. Faculta-
te fertur perniciosa & deleteria. *Dod.*

VII. De Hypecoo.

Cujus nota folia tenuiter dissecta: Siliquæ longæ
plane articulatae, in singulis internodiis singula
semina longiuscula continentes. R. Meth. A. p. 129.

1. Hypecoon Offic. C. B. Chab. filiquosum
J. B. filiquis erectis articulatis incurvis H. Ox.
legitimum Clusii Park. Cyminum cornicula-
tum sive Hypecoon Clusii Ger. Horn: Rüm-
mel. In Gallia Narbonensi sponte oritur.
Majo floret. *Ufu.* Herba. Succus. *Vires.* Natura
eadem quæ Papaveris succo Diosc. Ejus succus
instar Opii somnum inducit. D. Herm.

2. Cuminum filiquosum Offic. Ger. Hypecoi
altera species C. B. Hypecoum alterum Park.
Hypecoon filiquis propendentibus non arti-
culatis bivalvibus incurvis H. Ox. Scho-
tichter wilder Rummel. In Hispania reperitur.
Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore vi-
ribus convenit.

VIII. De Epimedio.

Cujus nota sunt, Cauliculi in ternos ramulos, ramu-
li in ternos pediculos folia sustinentes, Hedera-
ceorum ferè figurâ, divisi; flores tetrapetali gemi-
nati aut potius octopetali; siliquæ bivalves, tenues;
semina compressa rotunda. R. Meth. A. p. 129.

Epimedium Offic. Ger. C. B. Park. Dodonæi
El.

El. Bot. quorundam J. B. quorundam floribus purpureis cum apicibus luteis Chab. Bischoffs Mut. In Hortis apud nos reperitur. Ufu. Radix, Folia, Vires. Utraque conceptum adimit.

XI. De Tribulo terrestri

Folia huic Lenticulae aut Ciceris; flores pentapetali; fructus muricati, è quinque velut triangularibus partibus compositi, quarum cuspides in centro concurrunt, reliqui anguli in longam & acutam spinam exeunt. R. Meth. A. p. 130.

Tribulus terrestris Offic. Ger. Park. J. B. Chab. terrestris Ciceris folio, seminum integumento aculeato C. B. Burkel Dern. In Italia reperitur. Julio floret. Ufu. Herba, semen. Vires. Refrigerat, inspissat, inflammationes iuvat, ulcera oris putredinesque gingivarum sanat. Semen contra venena commendatur; ictos à Serpentibus recreat.

CLAS=

CLASSIS TERTIA.
SEU
DENDROLOGIA.
SECTIO PRIMA.

De

Arboribus caudice simplici
non ramoso.

I. De Palma.

Pag. 346. post. lineam 26. adde :

PALMA oleosa *Offic.* coccifera ex Guinea C. B. Guinea J. B. foliorum pediculis, fructu pruniformi luteo oleoso *Cat. Jamaic.* Nucifera Guineensibus incolis Palma Adyl *Jons. D.* Arbor Manicongo, Sambaancie Palma *Chab.* Nucula Indica altera *Park.* An Nucula *Ger. emac.* Palm oder *Dehl's Baum.* In Guinea spontanea crescit. *Usu.* Oleum seu potius Unguentum crassum Aurantii coloris, odore suavi, ex hoc fructu confectum ad hunc modum: Nempe carni è nucleis avulsæ, adjiciunt aquæ ferventis bonam partem; deinde jubent ut pulpa in lebetè diu agitetur commisceaturque exactè super ignem, deinde remotum ab igne lebe-

R

com

tem tamdiu stare sinunt, donec amurca omnis in fundum subsiderit; tandem oleum aquæ supernatans cochleari excipiunt: quo exhausto aqua fervente iterum effusâ operationem repetunt. Eligenda est recens non rancidum, coloris Aurantii, odoris suavis, consistentiæ Butyri. *Vires.* Extrinsicus Anodynum est, Nervos confortat, dolores Podagricos mitigat, lassitudines juvat, contractiones relaxat.

3. *Coccus Offic. Nieremberg.* Palma Indica Nucifera Coccus dicta R. H. 1356. nucifera Indica major *Jons. D.* ducifera Americana major prima Cocoeire seu Coqueire *Ejusd.* Indica coccifera angulosa C. B. nucifera arbor J. B. coccifera, seu Nux Indica, Indis Libi *Camel. Syllab.* Indica nucifera *Chab.* major coccifera *H. Beaum.* sive Nux Indica vulgaris ferens coccos *Park.* Nux Indica & Cocti vocata arbor *Hern.* Indica *Chab.* Indica arbor *Ger.* Indica vulgaris *Pis. Mant.* Indica Coquo Lusitanis dicta *Bont. in Garc.* Inaja Guacuiba vulgò Cocco *Pis.* Inaja-gacuiba cujus fructus Inaja-guaca *Marg.* Tenga *H. M.* Coco oder *Cofus, Nußbaum.* Utriusque Indiæ alumna est. *Usu.* Fructus medulla, liquor arboris Suri dictus, liquor nucleo contentus. *Vires.* Liqueorem seu Vinum Suri Phthificis mirò conferre aiunt, & valdè opportunum esse urinæ, renumque vitiis laborantibus. E nucleis contusis atque expressis lac extorquetur citra ignis operam, lumbricis enecandis utilissimum.

mum. Liqueor nucleo contentus siti febrilique extinguendis calori que contemperando idoneus est. *R. H.*

4. Coccus de Maldiva *Offic. Park.* de Maldiva sive Nux Indica ad venena celebrata *Chab.* Palma coccifera figura Ovali *C. B.* Nux Indica ad venena celebris sive Coccus de Maldiva *C. B.* Tavarcare quibusdam *R. H.* sive Nux Maldivensium *Pis. Mant. Maldivische Coccus-Muß.* In India Orientali reperitur. *Ufu.* Fructus magnus figura ovali, cortice nigro, medulla candida, porosa, sapore excellenti. *Vires.* Laudatur adversus venena, ad Colic dolores, Paralyfin, Epilepsiam, aliosque nervorum affectus. Specificam qualitatem promovendi partum difficilem habet.

5. Ebenus Æthiopica *Offic. Palma Haira Park.* Americana spinosa *C. B.* tota spinosa major, fructu pruniformi *C. Jamaic.* Brasiliensis sexta Airi *Pis.* Portoricensis spinosissima vinfefa *Hort. Beaum.* Palmæ facie Haira *J. B.* Ebenus *Chab.* Haira sive Ayri *Jons. D.* Eben-Holz Eben-Baum. In America frequens reperitur. *Ufu.* Lignum nigrum densissimum. *Vires.* De viribus Ebeni vide pag. 435. Pharmacologiæ nostræ.

In priore meo libro duas Ebeni species memini, quarum hodie usus est inter mechanicos. Verum an utervis earum vera & genuina Antiquorum Ebenus sit, adhuc controvertitur. *Dioscorides* duas describit species. Prima ex Æthiopia defertur nigra, nullos

R. 2

ba.

habens venarum discursus, factitii cornus lavore: cum frangitur densa apparet, mordens gustu, atque astringens, &c. Altera ex India lineis candidis & fulvis intercurrentibus, eademque maculis prædita: ceterum prior bonitate antecedit. Plinius in ejus descriptione inquit: Rara est arbor, quam nullam aliam nisi Palmarum generis decuit. Unde concludo Plantam quam hîc exhibeo Ebenum Æthiopicam esse, & illam Helbigii Indicam.

Ex quo hæc scripsi, veram Ebenum Indicam à D. Camello descriptam inveni: quæ cum Baccifera sit arbor in tribu illa inveniet Lector.

Pag. 349. lin. 15. subjunge:

Fructus hujus arboris insignis etiam usûs est; à D. Marloe Nux Malabarensis dictus. Nuce Moschata cui aliàs valdè similis, major est, etiam compressus cum umbilico in medio, altera extremitate rotunda. Vires. Admirandarum virium est in Scrophulis curandis. Sanguinem corrigit, Humores noxios alterat; Hepar & Lienem emendat, facultatem digestivam restituit: totumque corporis habitum in meliorem mutat.

NB. Fructus immaturus vertiginem inducit, non secus ac si sumpto vino quis ebrietatem contraxerit.

7. Sagou Offic. Palma prunifera Japonica Herm. Cat. Japonica spinosis pediculis Polypodii folio P. B. P. Indica caudice in annulos protuberantes distinctio, fructu Bruniformi
R. H.

R. H. 1360. vinifera Belgarum Breyn. Prod. 1. farinifera Japonica Sateclou Japonensis Ejusd. P. 2. Palmam referens arbor farinifera C. B. Arbor farinifera Park. Todda-panna, seu Montta-panna H. M. Sagou-Baum / Indianisch Brod. In India Orientali multis in locis nascitur. Ufu. Fæces medullæ hujus arboris facîle solubiles Cari confecta quoad magnitudine referentes, sapore aquoso, colore ex fusco albicante, odoris nullius. Hoc autem modo conficitur Sagou. Arbore decisa & in taleas fissa medulla ruspando eximitur, quæ in mortario grandi pistillo ligneo strenuè contunditur; deinde aquâ probè commixtâ, per pannum percolatur, in alveum satis capacem, in quem substantia medullæ defluit. Levioribus duntaxat furfuribus & quisquiliis in panno remanentibus, quæ ut inutiles abjiciuntur: Quod in alveum decidit subsidere permittitur, quod brevi sit: Dein aqua è fæcibus elutriatâ, ex iisdem efformantur placentalæ, è quibus in clibano coctis Panis efficitur satis probus, ab Indigenis in inopia Orizæ esitatus; vel eadem granulata & exsiccata in Europæas regiones transportantur. Vires. A nonnullis valdè nutritiva & analeptica habetur, omnisque generis fluxiones sistere dicitur.

Utrum Sagou sit medulla trunci aut gemmæ alicujus Palmæ seu Gummi arboris non amplius quæstio est, medullam esse omnibus consentientibus; verum cujus generis Palmæ

R 3

mæ

mæ nondum extra controversiam est, inter Botánicos apprimè gnaros, aliis aliam & aliam arborem esse opinantibus. C. *Bauhinus* medullam gemmæ seu capitis Palmæ Regalis dictæ Barbadosis seu Jamaicensis *Kohlbaum*. dictæ referendis facit. Quod *Clusius* & omnes nostri nuperi peregrinatores negant, medullam trunci esse uno ore affirmantes. Neque hîc cessat controversia; siquidem *Robertus Knox* nauclerus, qui per multos annos in *Ceylona* Insula captivus detinebatur, medullam *Codda Panna* H. M. Talipot *Singalensibus* dictæ esse asserit. In cujus sententiam initio inclinabat eruditissimus vir D. *Jobannes Raius*. Verum *Horti Malabarici* autoribus medullam *Todde Pannæ* esse ex qua *Sagou* conficitur affirmantibus; *Pisone* etiam & *Margravio* duas arborum species in *Brasilia* nascentes, & utraq; Palmas describentibus, quarum Medulla ad Panem conficiendum ab indigenis usitata erat; obvium est conjicere plures *Palmarum* species *Sagou* præbere. Sed vera & genuina species è medulla *Todde Pannæ* conficitur ut D. *Raius* à D. *Tancredo Robinson* M. D. certior factus est, qui ejus iconem inter alia rariora ad *Societatem Regiam Londinensem* ex *India Orientali* transmissam in ejusdem *Societatis Muséo*, & nos etiam vidimus.

8 *Chamæhiphes* *Offic.* *Chamærepis* *Theoph.*
Palma minor C. B. humilis seu *Chamæripes*,
 sive *Palma* humilis *Hispanica* spinosa & non
 spinosa J. B. *Chab.* folio plicatili seu flabelli-
 formi

formi humilis *R. H. p. 1369.* humilis sive Chamærrhiphes vel Palmites *Park.* Palmites sive Chamærrhiphes *Ger. Niedriger Palm-Baum/ Kleiner Palm-Baum.* In Hispania, Lusitania, & Italia crescit. *Ufu.* Bacca. *Vires.* Contra omnes fluxiones vi sua adstringenti commendantur. Folia ad Sportulas, Tegetes & Scopas parandas incisa sunt.

9. Palma Sanguis Draconis fundens altera *Offic.* foliis & caudice undique spinis longis acutissimis nigris armata *D. Scherard.* Ein ander Drachen-Blut-Baum. In Amboyna oritur. *Ufu.* Resina è fructu exstillans.

Ex quo librum priorem in lucem emisi, literis aliquot ab ingeniosissimo illo Botanico *D. Guilielmo Scherard. LL. D. nunc Consule Societatis Mercatorum Turcicorum Smyrnenfium* certior factus sum, tres dari species arborum quæ Sanguinem Draconis præbent. 1. Illam *Clusii* à me jam editam *p. 463. libri* supradicti quæ propriè Palma est, & huic Capiti inferi debet. 2. Quam hic exhibeo, cujus fructus, *Fructui squamosa Clusii Exot. lib. 2. cap. 3.* similis est, Nucis Myristicæ circiter magnitudine, squamis tectus, inter quas & corticem continetur nucleus parvus, qui concusso fructu crepitat. 3. Draco arbor, &c. *Hort. Amstel.* quam inter arbores siliquosas disposui. *Pomet.* etiam in *Histoire de Drogues* pag. 259. tres Sanguinis Draconis species enumerat, quarum primam Indicam vocat, estque *Clusiana:* 2dam, Canariensem appellat,

R 4

cujus

cujus duas icones exhibet diversarum arborum, quarum prima filiquosa est foliorum angustiorum, quæ fortè tertia est D. *Scherard.* 2da foliis latioribus depingit, fructu *Alkekengi* referente. 3tiam *Pometus* falsam vocat & ex *Hollandia* allatam ait. *Quin & Camellus* S. J. duas Sanguinis Draconis species memorat, quarum primam *Sanguinis Draconis Officinarum* vocat, qui idem est cum *Clusiano*, cujus gummi *Camellus* sic describit, *Pulverisatus coloris est vilioris Laccæ aut Boli ordinariæ.* Unde eum Sanguinem nostrum Draconis in massis seu glebis esse existimo. Secundum *Sanguinis Draconis Pictorum Cinnabarin Dioscorides* denominat, qui est *Sanguis noster Draconis in guttis* seu *guttatus*; verum cujus arboris succus sit non dicit, dubitat tamen an non producat à quadam Arbore Peruviana à *Monarde* descripta. Fortasse idem fuerit cum gummi quod à ligno Nephritico defluere dicit. Alia fortasse præter has Sanguinis Draconis species est cujus notitiam à D. *Hyde* habuit ingeniosus Botanicus D. *Jacobus Bobart*, à Canna seu Arundine hausti, quam in Capite Arundinum in hoc libro disposui. Verum an differat à *Scherardina* 2da non ausim determinare: Quamvis enim in notis nonnullis descriptiones conveniunt, tamen adeò breves sunt, ut de illis certò judicare aut definire non possimus.

Hujus fructum à D. *Scherardo* ex *Hollandia*, cum in itinere esset versus *Smyrnam* accepi
&

& fragmenta quædam ipsius gummi, admodum puri & cum purissimo Sanguine Draconis in guttis colore convenientis.

II. De Musa.

1. **M**usa *Offic.* Serapionis *Ger.* arbor *J. B.* *Park.* caudice viridi, fructu longiore, falcato, anguloso *Cat. Jamaic.* aut Amhusa Arabibus, & Persis Daracht *Cbab.* Muza ex flore Sinenfi *Jonf. D. icon.* Palma humilis longis latisque foliis *C. B.* Ficus Indica fructu racemoso foliis oblongis *ejusd.* Indica racemosa foliis & fructu amplissimis, Musa Arabibus dicta *P. Alm.* exotica cruciata *Sterb. Cit. cult.* Ficoides sive Ficus Indica longissimo latissimoque folio, Musa Serapionis dicta *H. Beaum.* seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, fructu longissimo, Musa Serapionis dicta *Herm. Cat. Bala H. M.* Bananiera *Pis. Marog.* Plantain-Baum/Musa-Baum. Utriusque Indiæ incola est. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Multum nutrit, Urinam cit, Venerem stimulat.

2. Banana *Offic.* Musa, caudice maculato fructu recto, rotundo brevior odorato *Cat. Jamaic.* Ficoides seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, caule maculato, fructu minore *H. Beaum.* Senoriæ *Jonf. D.* Pacoeira *Pis. Marog.* Bonana-Baum. In America colitur. *Ufu.* Fructus, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

R 5

SE-

SECTIO SECUNDA.

Arbores fructu à flore remoto
Glandiferæ.

Pag. 352. post lin. 13. adde:

III. De Fago.

Nota sunt, nux duplex triquetra eidem tegumento inclusa, asperso, hirsuto, quadripartito, R. Meth. A. p. 140.

A. Fagus Offic. C. B. Ger. Park. Chab. Fagus Latinorum, Oxya Græcorum J. B. Büchel/ Buch-Baum / Büchen-Holz. In meridionalibus Angliæ frequens. Autumno fructum fert. *Usu.* Folia. *Vires.* Tusa & imposita calidis tumoribus prosunt easque discutunt, & torpentia membra corroborant. Esitata labiorum, gingivarumque vitiis mirificè opitulantur. *Matth.*

V. De Quercu.

Pag. 353. post lin. 8. adde:

2. PHagus & Esculus Offic. vel Esculus J. B. Chab. sive Esculus Park. Quercus parva sive Phagus Græcorum & Esculus Plinii C. B. Eßbare oder süsse Eichel. In Græcia & Dalmatia reperitur. *Usu.* Cortex, Folia, Glandes, Caliculæ. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Cerrus & Ægilops Offic. Cerrus, Corris, Ægilops Idæorum, Aspris Macedonum, & Far-

Farnia Italorum *Chab.* Cerrus *Ægilops Aspris* Theophrasti putata *J. B.* Cerris majore glande *Ger.* *Ægylops* sive Cerrus mas majore glande *Park.* Quercus calyce echinato glande majore *C. B.* *Ter-Eichel* / bittre Eiche. In Italia nascitur. *Ufu.* Radix, Folia, Cortex, Glandes. *Vires.* Radix Scorpionibus adversatur, Folia, Cortex & Glandes fluxiones sistunt.

4. Robur *Offic.* tertia Clusii *J. B.* sive Galla major altera *Ger. emac.* sive Quercus cum gallis *Chab.* cum galla majore rugosa *Park.* Quercus gallam exiguae nucis magnitudine ferens *C. B.* *Groß Gall-Äpfel-Baum* / Hag-Eiche. In Istria & Pannonia crescit. *Ufu.* Gallae seu tubercula excrementitia, nidus cujusdam Insecti rotundi.

VI. De Ilice.

Cujus Notæ, Folia dentata aut aculeata, perpetua.
R. Meth. A. p. 140.

Pag. 353. post lin. ult. adde:

2. *Smilax arborea Offic.* Arcadum glandifera major *Park.* glandifera arbor *Chab.* *Dalechampii J. B.* *Ilex arboræa ejusd.* & *Chab.* major glandifera *Ger.* major aculeata & non aculeata *Park.* oblongo serrato folio *C. B.* folio rotundiore molli modiceque sinuato, sive *Smilax Theophrasti ejusd.* *Grosse Scharlach-Eiche* / *Stech-Eiche* / *Stein-Palme.* In Italia & Gallia Narbonensi frequens occurrit. *Ufu.* Cortex, Folia, Glans. *Vires.* Vehementius astringit *Ilex* quam *Quercus.*

3. *Phel.*

3. *Phellodrys* *Offic.* *Chab.* alba latifolia & angustifolia *Park.* candicans latifolia, mollior aculeata & candicans angustifolia serrata *C. B.* Nigra Dalechampii *J. B.* Lorbeer-Eiche / Corck-Eiche. In Dalmatia & Græcia reperitur. *Ufu.* Folia, Cortex, Glans. *Vires.* Cum Quercu viribus convenit.

Arbores fructu à flore remoto Coniferae.

VIII. De Abiete.

Pag. 356. lin. 5. subjunge:

AB ingenioso amico meo D. Davide Krieg, M.D. certior factus sum solam differentiam inter Resinam & Picem Burgundicam esse in coctione Picis Burgundicæ, ex ahenis exemptæ cum primum bullire incipit, atque idcirco mollior est, & coloris magis brunnei. Hoc observavit in Saxonia solo suo natali.

IX. De Pinu.

Pag. 357. post lin. 10. adde:

3. **P**inus maritima *Offic.* sylvestris montana *Ger.* maritima major *ejusd.* & *C. B.* maritima Theophrasti Lobelio *J. B.* *Chab.* sylvestris maritima, conis firmiter ramis adhaerentibus *ejusd.* & *J. B.* Meer-Sichten. In Gallia Narbonensi oritur. *Ufu.* Cortex, Folia, Resina. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

Pag.

Pag. 359. post. lin. 16. adde:

XIV. De Arbore Vitæ.

NOtæ sunt Folia squamatim incumbientia, ramuli compressi, conuli oblongi è squamis compositi. R. Meth. A. p. 138.

Arbor vitæ Offic. Ger. Park. vitæ sive Paradisiaca Chab. vitæ sive Paradisiaca vulgò dicta, odorata ad Sabinam accedens J. B. Thuya Theophrasti C. B. Baum des Lebens. Americæ incola est, apud nos autem in hortis curiosorum reperitur. Usu. Folia. Vires. Digerit & abstergit, partium est tenuium.

XV. De Alno.

ARbor est Iulifera, fructu squamoso conoide, folio Coryli. R. Meth. A. p. 138.

A. Alnus Offic. Ger. Chab. vulgaris J. B. Park. rotundifolia glutinosa viridis C. B. Erlen oder Elsen-Baum/ Eller-Baum. In aquosis gaudet. Usu. Cortex, Folia. Vires. Cortex siccatur & astringit. Folia viridia imposita tumores discutunt & inflammationes restinguunt, Traumatica sunt internè sumpta.

Arbo-

Arbores flore à fructu remoto Bacciferae.

XVII. De Junipero.

Pag. 360. lin. ult. subjunge:

2. **J**uniperus major Offic. major baccâ cœruleâ C. B. maxima Ger. maxima Illyrica Park. J. B. Chab. Wachholder-Baum / Krammet-Baum. In Græcia provenit. Ufu. Lignum, Baccæ. Vires. Cum priore viribus convenit.

XVIII. De Oxicedro.

Notæ sunt Folia Cupressina; terna in unoquoque acino officula dura. R. Meth. A. p. 141.

1. **O**xycedrus Offic. Lycia Ger. Cedrus folio Cupressi major, fructu flavescente C. B. folio Cupressi media majoribus baccis, & folio Cupressi minor ejusd. Lycia retusa Bello-
nio dicta J. B. sive Oxycedrus Lycia Chab. Phœnicea folio Cupressi Park. Juniperus folio Cupressi major fructu flavescente Herm.
Cat. major Dioscoridis Clusio P. Al. folio Cupressi media majoribus baccis teretifolia ejusd. Ceder-Baum aus Phœnicia. Ceder-Baum mit grossen Beeren. In Hortis Botanicorum reperitur. Ufu. Lignum, Bacca. Vires. Cum Junipero ut in externa facie, ita in viribus convenit.

In

In priori meo libro Olibanum exhibui inter minùs cognita, & varias Autorum de Arbore Thurifera opiniones recensui. Post divulgatum illud Opusculum, Autorem quendam vidi qui diserte affirmat, Arborem hanc in *Carolina* gummi præbere adeò simile vero Olibano ut cum casu quodam miscuisset particulas gummi à se ibi collectas, cum Olibano ab *Europa* allato, tantùm fuisse eorum similitudinem observavit, ut particulas earum à se mutuo separare non potuerit, undè concludit hanc Arborem esse quæ Olibanum producit.

2. *Sabina baccifera* *Offic. Ger. Park. J. B.* baccifera major *Park.* folio *Cupressi C. B.* folio *Cupressi altera ejusd.* *Cedrus baccifera* fructu minore cœruleo *R. H.* *Juniperus Alpina*, *Sabinam* referens *P. Al.* *Beeren-tragend Sages Baum / Eewen-Baum.* In hortis curiosorum nonnunquam colitur. *Ufu.* *Folia.* *Vires.* Cum *Sabina* viribus convenire creditur.

XIX. De Taxo.

Nota sunt, Folia molliora, saturo virore prædita, pectinatim circa ramulos disposita; Bacca unicum intus granum continentes. *R. Meth. A. p. 141.*

A. Taxus *Offic. Ger. C. B. J. B. Park. Chab.* *Eiben- oder Eben-Baum / Taxus-Baum.* In montosis sylvis & sepibus. Quæ de facultate venenosa & lethifera hujus arboris apud veteres habentur, an vera sint necne contraria

ria recentiorum experimenta dubium faciunt,
R. Synop. vid. ejusd. Hist. p. 1416.

Arbores flore à fructu remoto Lanigeræ.

XX. De Populo.

Pag. 361. post. lin. 14. adde:

2. **A.** Populus alba *Offic. Ger. Park. Chab.* alba folio majore *Jonsf. D.* alba λεύκη *J. B.* alba (quæ λεύκη ab albedine dicitur) majoribus foliis *C. B.* Weiß Pappel-Baum/weiß Pappel-Weiden. In aquosis gaudet. *Usu.* Cortex. *Vires.* In dolore Ischiadico, intus & extra, in Stranguria, & in ambustis adhibetur. *R. Synop.*

A. 3. Populus tremula *Offic. C. B.* tremula live Libyca *Jonsf. D.* Libyca *Ger. Park.* Libyca *Plinii, κεργις Theophrasti J. B.* Libyca *Cercis Theophrasti Chab.* Lybischer Pappel-Baum/Zitter-Pappeln / Aspen oder Epen. In sylvis & locis uliginosis. *Usu.* Folia. *Vires.* Cum Populo nigro viribus convenire creditur.

XXI. De Salice.

Pag. eadem lin. ult. adde:

A. 2. Salix rubens *Offic.* vulgaris rubens *C. B.* angustifolia purpurea seu nigra *Park.* rubra minimè fragilis folio longo angusto *J. B. Jonsf. D. Chab.* folio utrinque glauco, viminibus rubris *C. C. Cat. Angl.* Róht Weiden-Baum. In aquosis gaudet. *Usu.* Folia, Cortex. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 3.

A. 3. *Salix helice* Offic. *helice* Theophrasti *Park.* *rosea ejusd.* *rosea Anglica* Ger. *humilis* capitulo squamoso C. B. *tenuior*, folio minore utrinque glabro fragilis J. B. *Jons.* D. *Chab.* *humilior* foliis angustis subcœruleis ex adverso binis R. H. R. *Synop.* Gelbe Baum Weiden. Kleine Weiden. Juxta torrentes crescit.

A. 4. *Salix nigra* Offic. folio Amygdalino utrinque virente aurito C. B. *Jons.* D. *Spontanea* Amygdalino folio fragilis auriculata J. B. *Chab.* *viminalis nigra* *Park.* folio splendente auriculato flexilis C. C. *Cat. Angl.* R. H. R. *Synop.* Glänzende Weiden. Glas Weiden. In *Salicetis* reperitur.

Arbores flore à fructu remoto Vasculiferae.

XXII. De Ostry.

Nota cujus sunt, Putamen fructus alatum seu ligula foliaceâ auctum; folia Ulmi aut Fagi. R. Meth. p. 140.

A. *Ostrys* Offic. sive *Ostrya* *Park.* *Ostrya* Ulmo similis, fructu in umbilicis foliaceis C. B. *Jons.* D. *Fagus sepium* *Chab.* *sepium* vulgò, *Ostrys* Theophrasti J. B. *Carpinus* Matthioli *Herm. Cat.* *Betulus* sive *Carpinus* Ger. *Aceri* cognata foliis oblongis rugosis ferratis, ad *Ulmum* accedentibus, vasculis disjunctis, membranis foliaceis, seminibus ipsis appositis pluribus confertis P. Al. Heck. oder Hage. Büchen. Steiu. Büchen. In sylvis & sepibus.

SECTIO III.

De Arboribus flore fructuque ag-
gregato.

I. De Ficu.

Pag. 362. post lin. 28. adde :

2. **C**Aprificus *Offic. Ger. Park. J. B. Ficus*
sylvestris *Dioscoridi C. B. sylve-*
stris, sive Caprificus *Jons. D. Wild-*
der Feigen Baum. In Græcia aliis.

que calidis locis reperitur. *Ufu, Fructus, Vi-*
res. Cum Sativa viribus convenit.

3. Ficus Indica *Offic. J. B. Indica Orientalis*
Jons. D. Indica, Arbor radicum Indiæ Chab. In-
dica arcuata *Park. Indica foliis Mali Coto-*
nei similibus, fructu ficubus simili, ex Goa
C. B. Arbor ex Goa sive Indica Ger. Katou-
Alou H. M. Indianischer Feigen Baum. In
India Orientali oritur. *Ufu, Fructus. Vires.*
Cum Sativa viribus pollet.

4. Sycomorus *Offic. J. B. Ger. Chab. Ægyp-*
tia Jons. D. sive Ficus Ægyptia Park. Ficus fo-
lio Mori Fructum in caudice ferens *C. B. Æ-*
gyptischer Feigenbaum. Maulber Feigen / A-
dams Feigen. In Ægypto & alibi reperitur.
Ufu, Fructus, Lacryma. Vires. Fructus refri-
gerat; & humectat, ventriculum laxat, &
sub-

subvertit ; tumores duros sanat. Lacryma pesti
& venenis adversatur.

5. Ficus Cypria *Offic.* J. B. folio Sycomori,
fructum non in caudice gerens C. B. sylve-
stris Cretica folio non diviso leviter crenato
T. *Coroll.* Sycomorus Cypria *Chab. Jons. D.* al-
tera sive Ficus Cypria *Park.* Cyperischer Fei-
genbaum. In Insula Cypro nascitur. *Ufu.* Fru-
ctus. *Vires.* Cum priore convenit.

Pag. 366, lin. 3. subjunge:

V. De Alypo.

Alypum *Offic.* montis Ceti *Ger.* Monspe-
liensium sive Herba terribilis *Park.* Mon-
speliensium sive frutex terribilis J. B. Fru-
tex terribilis. Empetrum, Alypum mon-
speliensium *Chab.* Thymelæa foliis acutis ca-
pitulo Succisæ C. B. *Jons. D.* Scabiosa frute-
scens Myrtifolia, flore cœruleo villosa *P. Al.*
Globularia fruticosa Myrtifolio tridentato *El.*
Bot. Zungen-blatt. Kellers Hals mit spizigen Blät-
tern. In monte Ceti oritur. *Ufu.* Folia. *Vi-*
res. Vim cathartica vehementem obtinet,
nec minus violenter purgat bilem, pituitam
& aquas quam Tithymalus J. B.

SECTIO IV.

De Arboribus fructu umbilicato.

De Pomiferis umbilicatis.

IV. De Sorbo.

Pag. 369. post lin. 18. adde:

A. 2. Ornus *Offic.* sive Fraxinus sylvestris *Park.* Sorbus aucuparia *J. B.* aucuparia, Ornus aucuparia *Chab.* sylvestris sive Fraxinus bubula *Ger.* sylvestris foliis domesticæ similis *C. B.* sylvestris pinnatis angustioribus foliis, undique glabris fructu parvo miniato *P. Al.* Ebereschen Baum. Vogelbeerbaum. In montosis & uliginosis oritur. Maio floret. Septembri fructum maturat. *Usa.* Fructus. Liqueur est vulnere exstilians. *Vires.* Fructus Hydragogum egregium præbet, in Scorbuto sanando aptum, *D. Needham.* Liqueur assidue potus ad Scorbuticos & spleneticos affectus à nonnullis commendatur. *R. H.*

V. De Mespilo.

Pag. 370. post lin. 6. adde:

A. 2. Aria *Offic.* Theophrasti *Ger.* Sorbus Alpina *J. B. Chab.* sylvestris Aria Theophrasti dicta *Park.* Mespilus Alni lanato folio

lio major *Herm. Cat.* Alni folio subtus incano Aria Theophrasti dicta *R. Synop.* Alni effigie, lanato folio, major *C. B.* Meelbeer-Baum. Wild Sperber-Baum. In montibus sylvosis & petrosis. Aprili floret. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Tusses Jujubarum instar lenit, & sputum promovet.

3. Diolpyrus *Offic. J. B.* Mespilus Alni lanato folio minor *Herm. Cat.* folio rotundiore, fructu nigro subdulci *El. Bot.* Alni effigie lanato folio minor *C. B.* *Jons. D.* Pyrus cervina Italica *R. H. p. 1461.* Vaccinia alba *Ger.* Vitis Idæa tertia *Clusii Park.* Weisse Heidel-Beer. In Alpibus & montosis. Majo floret. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

4. Pyracantha *Offic. Park.* quibusdam *J. B.* seu Oxyacantha quibusdam *Chab.* Oxyacantha Theophrasti *Ger.* Dioscoridis sive Spina acuta Pyrifolio *C. B.* Mespilus Pyrifolia *Jons. D.* Spinosa Pyrifolia *Herm. Cat.* aculeata Pyrifolia *El. Bot.* Weis-Dorn. Hagedorn. In hortis colitur. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Cum Spina alba viribus convenit.

VI. De Cratego.

Foliis laciniatis, floribus eosque sequentibus fructibus umbellatim congestis, ossiculis intus duris à reliquis differt.

A. 1. Sorbus torminalis *Offic. Ger.* torminalis seu vulgaris *Park.* torminalis & Crategus Theophrasti *J. B.* torminalis *Plinii* Crategus

Theophrasti *Chab.* Mespilus Apii folio sylvestris non spinosa, seu Sorbus torminalis C.B. Apii folio sylvestris non spinosa, aliis Sorbus torminalis Cratægus Theophrasti *Jons. D.* Wilder Sperber-Baum. Elgen-Baum. In Sepibus. Majo floret, Septembri fructum maturat. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat & adstringit, fluxus alvi sistit.

2. Aronia *Offic.* Mespilus aronia *Ger.* aronia veterum *J. B. Chab.* aronia sive Neapolitana *Park.* Apii folio laciniato C.B. *Jons. D.* folio laciniato spinosa fructu majore esculento *R. H. p.* 1458. *Uarolen.* Mispilen mit drey Steinen. Welcher Nesselbaum. In hortis curiosorum aquæ nos colitur. Majo floret, *Ufu.* Fructus. *Vires.* Moderatè alvum constringit.

VIII. De Arbore Febrifuga Peruviana.

Pag. 373. lin. 3. subjunge:

Peruviani Corticis usus in Officinis probè cognitus est. Verum cujusnam arboris sit, eruditis nondum satisfactum est. In priori meo libro varias de ea opiniones, quæ mihi tum occurrebant exhibui. Post opusculum illud editum, in *Itinerario Waseri* qui professione Chirurgus erat, invenio sequentem de eo narrationem.

Aricæ (inquit Autor iste) in Peruvia magnam

gnam hujus Corticis quantitatem vidī, & ab Hispano quodam edoctus sum corticem fuisse arboris *Mangles* aquarum dulcium quæ in lacu magno regionis istius nascebatur.

Verum Historia seu Relatio hæc multum superatur ab alia in *Artis Philosophicis Londinensibus* N. 290 tradita à D. *Guilielmo Oliver*, M.D. ab ingenioso Pharmacopœo *Gadibus* in *Hispania* degente, qui in *Peruvia* diu vixerat, eumque corticem sæpius collegerat, accepta: quam quoniam Arboris descriptionem continet, Latinam facere & huc transferre non gravabor.

Cortex Peruvianus ab arbore desumitur Pruni circiter magnitudine, foliis hederaceis, sed paulo minoribus, semper virentibus. Autumno colligitur, & cortex circumcirca delibratur tam trunci quam ramorum, qui quatuor mensium spatio iterum succrescit Suberini in modum. Fructum fert Castaneæ non absimilem (excepta exteriori testa seu tegmine) qui propriè appellatur China-China, & ab indigenis pluris æstimatur quàm Cortex à trunco aut ramis detractus.

IX. De Opuntia.

Notæ sunt, Fructus carnosus, pulpâ humidâ, multa semina includens. Verum ab aliis quibuscunque plantis abundè destinguitur ex modo nascendis folio enim plantatur, & ex meris foliis, aliis ex aliis enascentibus, constat. Flos etiam & fructus è folio emergit. R. Meth, A, p. 144.

§ 4

1. O.

1. *Opuntia* *Offic.* vulgò *Herbariorum* *J. B.* *Ficus Indica* *Ger.* *Indica major* *Park.* *Indica folio spinoso fructu majore* *C. B.* *Indica Tuna dicta*, sive *Opuntia sola hirsutie pungens* *P.* *Al. Tuna Indorum* *Jons. D.* *Stadlychte Indianische Feigen.* In utraque India nascitur. *Ufu.* Fructus, folia, *Vires.* Refrigerant & humectant, Febres ardentes extinguunt, sitim sedant.

2. *Cochinillifera* *Offic.* *Ficus Indica major lævis* sive non spinosa, *Vermiculos* quos *Cochinilla* vocant proferens *P. P. Tab. 281. Fig. 2.* *Arbor Cochenille* *Duret.* *Nocheznotli* seu *Nopalnocheztli* in quo *Coccus Indicus* nascitur *Hern.* *Nepalnocheteli* seu *Nochetzli* *Nopalli* *Jons. D.* An *Opuntia* maxima, folio oblongo rotundo majore, spinulis obtusis mollibus & innocentibus obdito, flore striis rubris variegato *Cat. Jamaic.* *Cochinillen Baum.* In America reperitur. *Ufu.* Vermiculi; de quibus vide *Pharmacologiam nostram*, p. 491. & *Act. Philosoph. Lond. N. 193. & N. 292.*

Bacciferæ Umbilicatæ.

X. De Loto arbore.

A Ceraso differt foliis *Urticæ* quodammodo similibus, fructibus in singulis foliorum alis singulis, cum in Ceraso plures ex eodem nodulo seu gemma erumpant, carne paucâ; ossiculo velut quadripartito. *R. Meth. A. p. 150.*

Lo.

Lotus arbor *Offic. Ger. Park.* Lotus fructu Cerasi C. B. arbor fructu Cerasi J. B. *Chab. domestica Jons. D.* Lotus Baum. Nesselbaum. In Italia & Francia reperitur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Adstringit & alvum sistit, maturus minus. Decoctum Dysentericis Fœminisque profluvio laborantibus confert.

Pag. 374. lin. ult. subjunge:

XV. De Vaccinio.

Frutice parvo, flore urceolum referente, fructu humido parvo, non racematim nascente, innotescit. R. Meth. A. p. 145.

1. Vitis Idæa *Offic.* foliis carnosiss & velut punctatis *Jons. D.* Idæa foliis carnosiss & velut punctatis, sive Idæa radix Dioscoridis C. B. Radix Idæa putata, & Uva Ursi J. B. *Chab.* Vaccinia Ursi sive Uva Ursi apud Clusium *Ger. emac.* Uva Ursi Galeni Clusio *Park.* Spanische Staudel-Beer. Heidel-Beer. In Italia, &c. reperitur. Majo floret. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Alvum mensesque & omnem abundantiam Sanguinis sistit. *Diosc.*

A. 2. Myrtillus *Offic. Volck.* Vitis Idæa foliis oblongis crenatis, fructu nigricante C. B. Idæa fructu nigro J. B. Vaccinia Pannonica sive Vitis Idæa *Ger.* nigra Pannonica *Park.* rubra foliis Myrtinis crispis *Mer. Pin.* rubra foliis Myrtinis crispis D. Merret R. H. *Synop. Cat. Plant. Angl.* Schwarze Heidel-Beer. Bick-Beer. In laxosis, Majo floret. *Ufu.*

S f

Bac-

Baccæ, *Vires*. Frigidæ sunt, & cum manifesta adstrictione resiccant. Ventriculo æstuantem conveniunt, sitim sedant, febrium calores mitigant, alvum reprimunt, vomitum sistunt, adversus choleram morbum profunt. *Dod.*

Pag. 376. post lin. 21. adde:

XVII. De Osyride.

Notæ sunt, *Folia Linaria*, flores *Ribis*, fructus sive baccæ rotunda, cum unico intus officulo. *R. Meth. A. p. 147.*

Osyris Offic. *Plinio R. H. p. 1489.* frutescens baccifera *C. B. Cassia poetica Lobelii Ger. poetica Monspeliensium Park. lignea Monspeliensium J. B. Cassien. Poeten Rosmarin. In Italia & Gallia Narbonensi oritur. Majo floret. Usu.* Totus frutex. *Vires.* Adstringentem facultatem obtinet.

Pag. 379. post lin. 17. adde:

XX. De Lauro Tino.

Notæ sunt, *Flos monopetalos quinquepartitus; fructus Olivæ figurâ, magis acuminatâ, monospermus, cortice parum carnosus; semen pellicula cartilagineâ rectum.* *R. Meth. A.*

Laurus Tinus Offic. Ger. Tinus, Laurus sylvestris Chab. Tinus Lusitanica cœruleâ baccâ Park. Sylvestris Corni fœminæ foliis subhirsutis C. B. Lauri Tini sylvestris primum genus J. B. Tinus prior Clusii El. Bot. Portugallischer wilder Lorbeer-Baum Lusitaniæ incolæ

cola est. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Intro assumptæ purgant deorsum non levi totius corporis perturbatione. *Park.* Mezerionis aut Laureolæ baccæ os & fauces inflammant.

SECTIO VI.

De Arboribus Pruniferis.

Pag. 397. lin. 14. subjunge:

VIII. De Nuce Virginiana.

Foliis Laurinis seu glabris & splendentibus; fructu parvo turbinato, pulpam paucam continente, à reliquis Pruniferis differt.

Nux Virginiana *Offic.* Prunifera vel Nucifera seu Nuciprunifera arbor Americana præcella, angustis Lauri foliis, latè virentibus, Mastichen odoratam fundens *P. P. Tab.* 217. *fig. 5. Cat. Jamaic. R. D. p. 44.* Virginianische Nuß. In Insula Barbados reperitur. *Ufu.* *Offic.* ficulum nuclei Avellanæ magnitudine circiter & figurâ est, glabrum colore fusco cum hilo prope alterum extremum, durum ossiculum continens nucleo intus albo globulari, sapore amariusculo, eoque & odore aromatico, *Vires.* Obstructiones hepatis potenter referat, totâmq; Sanguinis massam depurat, & Scorbuticum malûmq; habitum corporis emendat, volatilibus illis salibus vitalem hunc liquorem imprægnando, quæ eum

um evanidum & languescentem ad puriorem & spirituosiorem statum restituit, adeoque à fixatione eum præservat. Cutem etiam à maculis aliisque impuritatibus liberat. *Marl. ob.*

Paradoxum alicui fortasse videre possit, quòd ego fructum hunc pro *Marlovii* Nuce Virginiana exhiberem, cum rusticus ille medicus, qui primus virium ejus descriptionem ad *D. D. Croon* transmisit, disertè affirmet eum fructum esse *Locus* arboris, quæ *Gummi Animæ* præbet: De quo *Gummi* superius tractavi in Libro meo priore p. 458. Cui respondeo, cum *D. Marlow* primus fuerit, qui observationem hanc publicaverit, concedendum est, verisimillimum esse illum quid nomine illo intelligeret, omnium optimè novisse; ideoque, cum fructum illum hoc titulo propriâ ipsius *D. Marlow* manu subscriptum apud *D. Fusch* invenerim, non veritus eum absque omni scrupulo hic collocare. Præterea addi potest, quòd cum hæc etiam arbor gummi præbeat *Animæ* non abfimilem, occasionem errandi medico prædicto potuerit subministrare.

X. De *Myrobalanis*.

Pag. 400. lin. II. verbo [angulosum] junge:

Faba Bengalensis *Offic. R. D. p. 134.* *Bengalische Bohne* dicta, excrecentia rugosa, rotunda, compressa, cava, umbilici in modum, magna, foris fusca, intus nigricans,

cans, saporis styptici & astringentis, odoris nullius. *Vires.* Astringit fortiter, & ad omnes hæmorrhagias, præsertim ad hæmoptysin sistendam, summè utilis, Sanguinem modicè incrassans, venarum & arteriarum oscula obdurans, & rupturas consolidans, humores acres & erodentes mitigans & contemperans. *Marloe.*

D. *Marloe* prædictus primus erat, quod sciam, qui exoticum hoc medicamentum, ejusque usum Orbi literato publicavit sub ænigmatico nomine *Fabæ Bengalenfis*. Unde nonnulli fructum ex *Bengala*, &c. *Clusii exot. lib. 2. cap. 14.* esse opinati sunt. Alii *Myrobalani* quandam speciem, alii denique florem *Myrobalani Citrini*, quia per sæpe inter fructus illos invenitur. Mihi excresecientia quædam esse videtur ex punctura insecti cujusdam excitata; aut magis propriè fructus *Myrobalani citrini* ipse vulneratus, qui venenati hujusmodi ictûs occasione monstruosam hanc formam assumit. Ipse *Prunos* sæpillimè observavi hujusmodi ictu ab insecto quodam inflicto formam naturalem amisisse, & cavos intus fieri absque ullo officulo.

XI. De Fijuba.

Pag. 401. post lin. 29. adde:

2. **O**Enoplia *Offic.* spinosa & non spinosa *Ger. emac. C. B.* spinosa & non spinosa, sive *Napeca*, sive *Zizyphus alba Park.* sive *Nabca*, *Paliurus Africana Chab.* *Nabca folio Rhamni*

ni vel Jujubæ J. B. Grosse Jujuben. Weiße Brustbeer. In Ægypto, Creta & alibi incolata est. *Usu.* Fructus. *Vires.* Fructus immaturus astringit, stomachi alvique relaxationem firmat. Succus maturarum purgabilem è ventriculo.

XIV. De Olea.

Pag. 404. post lin. ult. adde:

2. **O**leaster Offic. sive Olea sylvestris Park. J. B. Chab. Olea sylvestris Ger. sylvestris sive Oleaster Jons. D. sylvestris folio duro, subtus incano C. B. Wilder Oehlbaum. Oliven Baum. In Italia, Hispania, aliisque locis spontanea oritur. *Usu.* Folia. *Vires.* Cum Oliva sativa viribus convenire creditur.

Pag. ead. lin. 24. subjunge:

XV. De Saponaria Arbore.

Notæ sunt, Flos rosaceus; fructus sphericus nuculâ foetus pariter sphericâ, nucleum condente ejusdem formæ. R. Meth. A. p. 151.

Arbor saponaria Offic. saponaria Americana R. H. p. 1548. prunifera, racemosa, folio alato, costâ mediâ membranulis utrinque extantibus donatâ, fructu saponario Cat. Jamaic. seu Nuciprunifera fructu saponario; orbiculato, monococco, nigro, Americana P. P. Tab. 217. fig. 7. Quity Pison. Brasilien-sibus Marog. saponariæ sphærulæ Chab. sphæ-rulæ

rubra arboris Filicifoliae J. B. Nuculae saponariae non edules C. B. Arbor Mistecae provinciae fructu avellanae simili *Laet. fons. D. Baccæ Bermudenses Marl. Obs. Sciffen-Deeren. In Insula Jamaica & alibi Indiae occidentalis oritur. Octobri fructus maturescit. Ufu. Fructus cum jam siccus sphaericus, coloris est rubentis; Galla minor, hilo amplo, sapore amaro, odore nullo; unicum rotundum nigrum officulum continens. Vires. Multum commendantur adversus chlorosin. Marl. Obs. Baccæ ad chlorosin singulare & specificum medicamentum sunt, post chalybeata incassum usurpata, morbum illum debellantes & sanantes. Spiritus, tinctura, aut extractum exhibenda sunt potius quam baccæ crudæ R. D. p. 134.*

Europæus horum usus in medicina à D. Marloe orbi literato primum communicatus est, per modum Epistolæ à medico quodam rustico ad egregium Virum D. Boyle scriptæ. Verum cum nomen hoc adeo ænigmaticum esset, ut difficulter conjici posset quid essent; & duo ex Amicis meis, quos super hac re consului, de iis diversum sentirent, uno Palmæ cujusdam semina esse opinante; altero hujus arboris fructus, in cujus opinione confirmatus fui à prædicto D. Finch, qui me eorum nonnullis, è cistula propriâ D. Marloe manu Bermudes Deeren inscripta desumptas donavit,

XVI.

XVI. De Pado.

NOtæ sunt, folia ad Salicis latifoliae potius quam ad Cerasi folia accedunt, fructus racemosi Cerasi similes; ossiculum tamen oblongum, scabrum, secus quam in Cerasi. R. Meth. A. p. 150.

A. 1. Padus Offic. Cerasus avium nigra & racemosa Ger. racemosa fructu non eduli C. B. racemosa sylvestris Jons. D. racemosa quibusdam, aliis Padus J. B. Chab. avium racemosa Park. Schwarze Vogel-Kirschen. In montosis & Alpinis nascitur. Usu. Fructus. Vires. Ad Epilepsias puerorum appensus collo commendatur.

2. Mahaleb Offic. Macaleb Gesneri Ger. Machaleb Germanicum Park. Cerasus sylvestris amara, Mahaleb putata J. B. sylvestris amara, Arabum Mahaleb putata Chab. Ceraso affinis C. B. Jons. D. Stein Kirschen. In petrosis montibus oritur. Usu. Nuclei. Vires. Calfaciunt, emolliunt. Matth.

XVII. De Lauro-ceraso.

FRuctu racemoso, ossiculo longiore, tenuiore, à Ceraso foliis amplis, crassis, semper virentibus, ab eadem & aliis differt. R. Meth. A.

Lauro-cerasus Offic. Ger. J. B. Clusii El. Bot. Cerasus folio Laurino C. B. Cerasus Trapezuntina, sive Lauro-cerasus Park. Lauro-cerasus, Laurus Trapezuntina Chab. Laurier-Kirschen. In hortis nostris frequentissima. Majo

Majo floret. *Usu.* Baccæ. *Vires.* Ad Scorbutum à nonnullis commendantur.

XVIII. De Persea.

Fructu pyriformi, racematim cohærente, nucleum cordis effigie continente, foliis Lauri similibus à reliquis differt.

Persea *Offic.* C. B. J. B. *Jons. D.* arbor Ger. arbor Clusii *Park.* Laurus Indica *Aldin.* Prunifera arbor, fructu maximo pyriformi, viridi, pericarpio esculento butyraceo, nucleum unicum maximum, nullo ossiculo tectum cingente *Cat. Jamaic.* Ahvacaquanhiti seu arbor querciformis butyraceo fructu *Hern. Jons. D.* Pyrosimilis fructus in Nova Hispania nucleo magno C. B. Pyritacie Aguacat J. B. Nicaraguæ pomum nucle rotunda *eiusd.* pomum *Chab.* Mala Americana pyri facie C. B. *Persier-Baum/ Spanische Beer.* Insulæ Jamaicæ indigena est. *Usu.* Folia, Fructus. *Vires.* Fructus Stomacho est utilis, Folia arida pulverisata illitu sanguinis eruptiones sistunt. *Diosc.*

XIX. De Manga.

Nota sunt, folia bina, terna, aut quaterna eodem pediculo, flos racematim, fructus magnus reniformis.

Manga *Offic.* Indica fructu magno reniformi *R. H. p. 1550.* Mangas *Park.* sive Amba J. B. Amygdalam referens fructus hirsutus *Eiusd.* Mangas & Amba Linschotani *Chab.* domesti-

T

ca

ea *P. Al.* Persicæ similis putamine villosa *C. B.*
 Mango, Amba, & Ambe *Camel. Syllog.* Arbor
 mangifera *Bont. Jons. D.* Conchifolia Indiæ
 orientalis comantibus floribus & fere corym-
 bosis *P. P. Tab. 142. fig. 1.* Mao sive Mau *H. M.*
 Mango-Baum. In India orientali oritur. *Ufu.*
 Fructus muria conditus: *Officula. Vires.* Fru-
 ctus conditus frigidus & humidus est. *Of-*
siculis affatis alvi profluvia sisti ajunt.

SECTIO VII.

De

Arboribus Bacciferis.

Arbores & Frutices Baccifera, fru-
ctu monopolyreno.

Pag. 410. adde:

I. De Zizypha.

NOTÆ sunt, folia longa, mollia, alternatim po-
 sita, flos monopetalos, tubulatus, in sex partes
 dissectus; fructus oblongus, olivæ-formis.

Zizypha *Offic.* Cappadocica *Ger.* Cappado-
 cica, quibusdam Olea Bohemica *J. B. Chab.*
 Olea sylvestris folio molli incano *C. B.* Olea-
 ster Cappadocicus *Park.* Elæagnus orientalis
 angustifolius, fructu parvo olivæformi, sub-
 dulci *T. Coroll.* Wilde Zujuber / wilde Brust-
 Beerlein. In Bohemia, Hispania, &c. reperi-
 tur.

tur. Æstate floret. *Ufu.* De usu & viribus nil invenio.

II. De Arbuto.

FLore urceolari insignis; fructu carnosio, eduli, in quinque loculamenta partito, seminibus aliquot adnascentibus onusta, à reliquis differt. R. Meth. A. p. 155.

A. 1. Arbutus *Offic. Ger. Park.* Arbutus Comarus Theophrasti J. B. Chab. folio serrato C. B. Jons. D. Unedo Plinii vulgò Herm. Cat. P. Al. Erdbeer-Baum. In sylvis & dumetis calidioribus. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Acerbus est & austerus.

2. Adrachne *Offic. Park.* Theophrasti *Ger. J. B.* Theophrasti Arbuto seu Comaro proximè accedens Chab. Arbutus folio non serrato C. B. Jons. D. Dioscoridis vera Comara dicta *Wheel Itin.* Niedriger Erdbeer-Baum. In Græcia oritur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

D. Georgius Wheeler hanc arborem Dioscoridis Arbutum esse credit, contra opinionem Matthioli qui primam speciem eam esse affirmat.

Pag. 415. post lin. 7. adde:

VIII. De Phillyrea.

FLore quadripartito, fructu & semine spherico, foliis in caule binis oppositis, ab Alaterno distinguitur, quam Botanici & Hortulani nostrates cum eâ

T 2

con-

confundentes, utramque indiscriminatim *Phillyream* denominarunt. R. Meth. A. p. 152.

Phillyrea Offic. folio Ligustri C. B. Jons. D. latiusculo folio J. B. Chab. latiore folio Ger. latifolia foliis ferè non serratis Park. *Phillyree* Stein-Linde. In hortis colitur. Usu. Folia. Vires. Siccant & adstringunt, ad oris ulcera maxime commendantur.

X. De *Thymelæa*.

Pag. 415. post lin. 21. adde:

Nota sunt, flores monopetali quadripartiti; fructus carnosus semen continentes unicum, oblongum rotundumve, tunica cartilaginea tectum. R. Meth. A. p. 152.

Pag. 416. post lin. 7. adde:

3. *Cneoron niger* Offic. Matthioli Ger. *emac.* Matthioli suffrutex J. B. Chab. *Thymelæa* minor sive *Cneoron* Matthioli Park. Alpina Linifolia humilior flore purpureo odoratissimo El. Bot. foliis acutis, floribus odoratis, purpureis, *Cneoron* Matthiolo dicta Herm. Cat. *Thymelæa* affinis facie externâ C. B. Jons. D. Stein-Röflein. In montosis provenit. Aprili floret. Usu. Cortex. Vires. Cum *Chamælæa* viribus convenire creditur.

4. *Empetrum* Offic. *Thymelæa* foliis Kali lanuginosis salis C. B. *Sanamunda* secunda Clusii Ger. *emac.* J. B. Chab. altera Clusii Park. *Sanamunda* Kellers-Hals mit wollichten Kali-Blättern. In maritimis Baticæ sponte oritur. Februa.

Februario floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Drachmæ pondere cum decocto Cicerum sumpta mirificè purgat. *R. H. p. 1589.*

5. Sanamunda *Offic.* prima Clusii *Ger. emac.* Thymelæa foliis candicantibus, Serici instar mollibus C. B. Tartonraire Massiliensium *Park.* Massiliensium, Sanamunda prima Clusii *J. B. Chab.* Sanamunda mit weichen Blättern. In Gallo-provincia sponte provenit. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vi caustica prædita sunt.

XI. De Viburno.

NOtæ, vimina lenta, lanuginosa; folia subrotunda, pronâ facie incana; flores in umbellis, bacca per maturitatem nigra compressa, ovales ferè; semina ejusdem figura, variè compressa, canaliculata & fere ossæ. *R. Meth. A. p. 147.*

A. Viburnum *Offic.* *Park.* vulgò C. B. Matthioli *El. Bot.* Lantana sive Viburnum *Ger.* vulgò aliis Viburnum *J. B. Chab.* Kleiner Mähls Baum / Schling Baum. In sepibus non infrequens. Æstate floret. Septembri matureseunt acini. *Ufu.* Folia, Baccæ. *Vires.* Siccant & adstringunt, unde ad tonsillarum & gutturis inflammationes, columellæ procidentiam, dentes vacillantes, alvi fluxiones commendantur, *Matth.*

XIII. De Rhamno.

*Frutice est spinoso, fructu minore, pulpâ humidâ
unicum intus semen claudente. R. Meth. A.*

p. 152.

1. Rhamnus albus *Offic.* spinis oblongis,
flore candicante C. B. *Jons. D.* primus Clusii
Ger. secundus Monspeliensium sive primus
Clusii *Park.* cortice albo Monspeliensis J. B.
Chab. Stehdorn mit weissen Blumen. Hispani-
niæ, Lusitaniæ, &c. incola est. Majo floret,
Autumno fructus maturat. *Ussu.* Folia. *Vires.*
Igni sacro & serpentibus ulceribus efficaciter
illinuntur. *Diosc.*

2. Rhamnus niger *Offic.* niger Theophrasti
Park. tertius Clusii *Ger. Chab.* J. B. tertius
flore herbaceo baccis nigris C. B. flore herba-
ceo, baccis nigris *Jons. D.* Schwarzer Stehdorn.
In hortis nonnunquam reperitur. Majo
floret. *Ussu.* Fructus. *Vires.* Decoctum
membra relaxata & dissoluta atque podagræ
dolores juvat.

A. 3. Oleaster Germanicus *Offic.* Rhamnus
secundus Clusii *Ger.* primus Dioscoridis Lobelio
sive litoralis *Park.* Salicis folio angusto,
fructu flavescente C. B. *Jons. D.* sive Oleaster
Germanicus J. B. *Chab.* Rhamnoides fructifera
foliis Salicis, baccis leviter flavescentibus
T. Coroll. Teutscher Stehdorn / Weiden-Dorn.
In maritimis arenosis. Junio floret. Septem-
bri

De Arboribus.

bri fructum maturat. *Ufu.* Baccæ. *Vires.*
Rob acidum est, commendaturque ad Dy-
senteriam.

XIV. De Ebena Indico.

EBenus *Offic.* C. B. J. B. *Chab.* Ebenum sive
Lignum Indicum *Camel. Syll.* Eben-Baum/
Eben-Holz. Ex India orientali adfertur. *Ufu.*
Lignum.

Arborem hanc cum *P. Camello* verum Anti-
quorum Ebenum Indicum esse existimo, est-
que arbor baccifera foliis Juglandinis simili-
bus quoad magnitudinem; atque idcirco
quod de ea scripsi pag. 392. libri mei prioris
huc transferendum est.

Huic subjungit *Camellus* sex alias arbores
quas omnes pro variis Ebeni speciebus ha-
bet: quarum primam in Capite Palmarum
jam dedi; ideoque illuc Lectorem meum
ablego.

Pag. 420. post lin. 19. adde:

XVIII. De Fagara.

Fagara *Offic. Ger.* major J. B. *Chab.* seu Cayu-
tana Luzonis *Camel. Syllab.* Fagara Cocculo
Indo similis Fructus *Park.* Cubebis affinis Fa-
gara major C. B. Rubus exoticus *ejusd.* Rubi
facie fenticosa planta *Lobelio J. B. Park. Chab.*
In Philippinis Insulis reperitur. *Ufu.* Baccæ.
harum cortex exterior, tener, subniger, sa-
poris aromatici & acriusculi, hæ maturæ rum-

puntur, & granum nigrum splendidum, sat solidum, saporis & odoris expers exhibent. *Vires*. Calfaciunt & siccant, itomachi ac Hepatis frigiditati utiles, concoctionem juvant, & alvum adstringunt. *Avicen*.

Arbores & Frutices bacciferæ fructu tripyreno.

Pag. 423. post lin. 2. adde:

XXII. De Alaterno.

Nota sunt; Foliis in ramis & surculis alterno ordine sitis, baccis tricoccis, à Phillyrea differt.
R. Meth. A. p. 154.

1. Alaternus Offic. J. B. Chab. Spina Burgi Monspeliensium *Ejisd.* Alaternus major & minor Park Plinii & humilior Ger. sive Philyca elatior & humilior C. Baubini P. Al. Philyca elatior & humilior C. B. Jons. D. Hoher Alatern-Baum. In hortis colitur. *Ufu.* Fructus, *Vires*. Moderatè alvum constipat.

2. Celastrus Offic. Theophrasti C. B. Park. Jons. D. Ger. *emac.* Alaternus latifolia, Celastrus dicta Herm. Cat. Alatern Baum mit breiten Blättern. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. De viribus & usu nil invenio apud Autores.

3. Cassina Offic. C. B. Cassine vera Floridanorum, Arbuscula baccifera Alaterni terrefacie, foliis alternatim sitis, tetrapyrene Pl. Mant. Cassie-Strauch / Cassie-Baumlein. In Caro-

Carolina oritur. *Ufu*. Folia unciam circiter longa sunt, semiunciam lata, figurâ folia Senæ repræsentantia, colore quando exiccata sunt nigricante, cum splendore supernè, subtus viridiora, odore nullo, sapore paulum aromatico. *Vires*. In Variolis optimum medicamentum habetur, fermentationem Sanguinis nimis violentam cohibens, nec tamen facultatem expulsiuam penitus ligans. Expectorationem promouet, & pulmones tutatur. Caput denique & guttur ne invadant variolæ impedit. D. Marloe.

4. Perygua *Offic. Marl. Obs.*

In *Ufu* sunt, Fragmenta foliorum exiccatorum, festucarum & pulvis, unde allata disce-re nequeo. *Vires*. Purgat interdum, aliàs vomitum excitat, nonnunquam insensibilem perspirationem promouet, prout natura inclinât. Specificum præstantissimum habetur in Diabete, cujus effectus in morbo illo curando plura exempla profert D. Marloe.

Cujusnam plantæ Perigua fragmenta sit, quæstio est non facilè determinanda: neque eruditorum in re Botanicâ opiniones facilè possunt conciliari. Sunt qui pro Alaterni Specie eam habent, quorum autoritate permotus eam hoc in loco disposui. Alii quærunt an sit Peragu *H. M. T. 2. p. 41*. Mihi verisimillimum videtur plantam eam esse cujus meminit *Du Bisçay* in Navigatione sua sursum in *Rio de la Plata* sub titulo *Herbæ de Paraguay*, quâ indigenæ adversus vapores minerales &

T 5

noxios

noxios utuntur: quæque iisdem inservit pro medicamento ad vomitum excitandum.

XXIII. De Sambuco.

Pag. 424. post lin. ult. adde:

3. **S**ambucus montana *Offic.* racemosa rubra C. B. *Park. Jons. D.* racemosa *Chab.* racemosa acinis rubris J. B. racemosa vel Cervina *Ger. Wald. oder Berg-Holder/Hirsch-Holzer / Berg-Elhorn.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Frigida & Soporifera est, & cum Bella donna viribus convenit.

Arbores & frutices Bacciferæ
fructu tetrapyreno.

XXV. De Thea.

Pag. 428. lin. 2. subjunge:

IN Anglia tres species *Thea* in usu sunt. Quarum Prima *Bohe* dicitur, est folium parvum ad nigredinem vergens, quod aquam plerumque cui incoquitur brunneo aut rubente colore tingit, & sapore *Sennæ* infusum refert.

Secunda *Thea viridis* est, nonnullis *Singlo* dicta. Hæc duorum generum est. Alterum folio oblongo & angusto, alterum minore; utrumque æque bonum, & colore cœruleo-viridi; commanducatum crispum admodum videtur, & aquam colore pallidè viridi inficit.

Ter-

Tertia *Imperialis Thea* dicitur. Folio est amplo laxo, cum reliquæ duæ folio sunt convolutæ: optima visui viridis est, in ore crispa, & odore jucunda.

Omnes hæ Theæ Species à China adferuntur uniusque & ejusdem arboris folia esse existimantur; differre tantum tempore colligendi, & præparandi, seu ut vocant curandi modo. *Vires.* Omne genus Thearum vires jam tradidi. Bohe duntaxat Sanativa & Balsamica habetur, naturæ languentis restauratrix, & adversus Phthisin & Tabem prophylactica.

Pag. 430. post lin. 6. adde:

XXIX. De Lycio.

FRutex est baccifer spinosus, à Rhamno, ut videtur, distinguendus spinis minoribus & brevioribus, quæ longiores validioresq; in Rhamno. Addi etiam potest Folia esse minora in Lycio. R. Meth. A. p. 195.

Lycium *Offic.* Buxi foliis *Jonf. D. C. B.* facie pruni-sylvestris sive Italicum *ejusd.* Italicum *J. B. Chab. Park.* vulgatius *ejusd.* Italicum *Jonf. D. Bot.* à *Stapel.* Buxi foliis rotundioribus *Syriacum* vel *Perficum Breyn. 2. Prod.* Hispanicum *Ger.* Rhamnus Hispanicus Buxi folio minor *El. Bot.* *Italiânischer Bux-Dorn.* In Hispania aliisque locis calidioribus oritur. *Ufu.* Rob ex foliis & ramis, ejus parandi modus à *Dioscoride* sic describitur. Rami cum radiculis

culis tusi, & antè per multos dies macerati coquuntur, tum abjectis lignis itidem liquor coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id Lycium adjecta decoctioni amurca, aut Absinthii succo aut felle bubulo. Simili modo fit Lycium Semine expresso & insolato. Optimum quod uri potest, restitutumque rubentem spumam ostendit, glebis intrinsecus nigris, intus cum fregeris rufis, odore minimè viroso, cum amaritudine astringens, crocino colore. *Vires.* Adstringit, caliginem oculorum discutit: genarum Scabiem, pruritus, veteresque fluxiones sanat: facit ad purulentas aures, exulceratas gingivas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusque illitum: coeliacis dysentericis potum inditumque convenit: datur sanguinem excreantibus & tussi ex aqua: contra rabiosi canis morsus in catapotio devoratur, aut in aqua bibitur: flavos facit pilos, reduviis, ulceribus quæ serpunt, aut putrescunt, medetur: foëminarum profluvia appositum sistit: rabiosorum ictibus ex melle potum, aut vice catapotii auxiliatur. *Diosc.*

Duæ Lycii species à *Dioscoride* memorantur. Alter à planta in *Græcia* nascente, quam hic exhibeo, Lycium simpliciter dicta: altera à planta Indica de qua in Capite de *Acacia* agam quæ nomine *Cate* innotescit.

Pag.

Pag. 431. lin. ult. subjunge:

Frutices Bacciferæ fructu
polypyreno.

XXXII. De Rubo.

Pag. 432. lin. ult. subjunge:

3. **A.** Chamæbatos *Offic.* Chamærubus sive Humirubus *Park.* spinosus fructu cœruleo *Jonsf. D.* Rubus minor fructu cœruleo *J. B. Chab.* repens fructu cœsio *C. B. Ger. emac. Kras Beer/Chau Beer.* Inter segetes reperitur. Majo floret. Autumno fructum maturat. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

XXXIII. De Uva marina.

Nota sunt Ramuli & surculi Equiseti æmuli, aphylli, Fructus ad nodos Rubi fructibus similes. *R. Meth. A. p. 195.*

Tragos *Offic.* sive Uva marina major *J. B. Chab.* Uva marina major *Ger.* Polygonum bacciferum maritimum majus *C. B.* bacciferum sive Uva marina major *Park.* Ephedra maritima major *El. Bot. Meer-Trauben.* In Sicilia aliisque locis maritimis oritur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Ex vino poti cœliacis & fœminis fluxione laborantibus auxiliantur. *Diosc.*

SE.

SECTIO OCTAVA.

De

Arboribus Pomiferis.

V. De Nuce Vomica.

Pag. 442. post lin. 8. adde:

3. **F**ABA Sti. Ignatii *Offic.* Nux petita seu Faba Sancti Ignatii *At. Philos. Lond. No. 249.* Igasur, seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli *Ejusd. No. 250.* seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli, Faba Sancti Ignatii vulgo *R. H.* Cucurbitifera Malabathri foliis scandens Catolongay & Contara Philippinis Orientalibus dicta, cujus Nuclei Pepitas de Byfayas aut Catbalogan & Fabæ Sancti Ignatii ab Hispanis, Igasur & Mananaog *i. e.* Victoriosi, Insulanis nuncupati *Pl. Mant. St. Ignatius-Bohne.* Ex India Orientali transportatur. *Ufu.* Semina oblonga, avellanæ Nuci cum putamine pares, aut etiam paulò majores, nodosa, durissima, diaphana & quasi cornea substantia, saporis intensius amari, coloris autem inter album & glaucum. *Vires.* Veneno resistit, febres quartanas curat, urinam & menses provocat; vertiginem inducit & vomitionis ciet.

SE-

SECTIO NONA.

De

Arboribus fructu per maturitatem sicco.

I. De Staphylo dendro.

NOTÆ sunt Flores racemosi, pentapetali; fructus vesicula in duos aut tres loculos divisa, nuces continentes calvaria figurâ. R. Meth. p. 157.

A. Staphylodendron Offic. J. B. Chab. sylvestre & vulgare Herm. Cat. Matthioli El. Bot. Nux velicaria Ger. Park. Pistachia sylvestris C. B. Teutsche Vimpernisse. In sepibus nonnunquam reperitur. Majo floret. Autumno nucleos maturat. Ufu. Nuclei. Vires. Cum Pistachia viribus à quibusdam convenire creditur.

Pag. 445. post. lin. ult. adde:

VI. De Cotino.

NOTÆ sunt, Semina compressa rubentia, lenticulis equalia, obiter disposita in cymis tenuissimorum, sed rigidorum filamentorum, latè diffusis, pilis plumatim obsitis quæ ad summos ramulos oriuntur. R. Meth. A. p. 158.

Cotinus Offic. Matthioli C. B. coriaria Plinii Jons. D. coriaria Dodonæi Fl. Bot. Cocci-
gria Cotinus coriaria nonnullis putata Chab.
live

sive Cotinus putata J. B. Coggygia Theophrasti vel Cotinus coriaria Plinii Ger. sive Cotinus coriaria Park. Färber-Baum / Färber-Laub. In Italia reperitur. Majo floret. Augusto fructus maturescit. *Usu.* Fructus. *Vi-res.* Siccat & adstringit, insigniter faucium & genitalium ulcera sanat, fluxus alvi mensesque sistit.

Pag. 447. post lin. 10. adde:

IX. De Spiræa.

NOTÆ sunt, Flos pentapetalos; fructus è pluribus siliquis seu vaginis compositus, quarum unaqueque semina aliquot compressa continet. R. Meth. A. p. 158.

Spiræa Offic. Jons. D. Theophrasti Clusio Ger. emac. Theophrasti fortè Clusio J. B. Park. Chab. Salicis folio El. Bot. Frutex spicatus foliis Salignis ferratis C. B. Spiræa. In hortis colitur. Julio floret. Augusto Semen maturat. *Usu.* Semen. *Vi-res.* Astringentem facultatem habet.

Pag. 448. post lin. 22. adde:

XI. De Acere.

Cujus notæ, Folia laciniata aut angulosa; semina bina juncta, vasculis duris, membranis extantibus alatis inclusa. R. Meth. A. p. 157.

A. 1. Acer majus Offic. Ger. majus, multis falsò Platanus J. B. majus, quibusdam Platanus dictum Chab. majus latifolium, Sycomorus

rus falso dictum *Park.* montanum candidum
C. B. montanum candidum, aliis *Platanus*
Jons. D. Groß Ahorn Baum. Maßholder-
Baum. Lein-Baum. In Cœmeteriis & am-
bulacris. Majo floret. Fructus maturescit
Septembri. *Ufu.* Succus ex vulnerato arbo-
re. *Vires.* Ad Scorbutum utilis esse cre-
ditur.

Ex hujus Succo Saccharum præparant Ca-
nadenſes: vide *Act. Philos. Lond. No. 171. p. 988.*

A. 2. Acer minus *Offic. Ger. emac.* minus
sive vulgare *Park.* campestre & minus C. B.
campestre, aliis *Opulus* campestris veterum
Jons. D. Acer *Chab.* vulgare minori folio J. B.
Klein Ahorn-Baum. In sepibus frequens.
Majo floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Contusa è
vino jecinoris doloribus utilissime imponitur.
Plin.

3. Acer montanum *Offic. Park.* montanum
flavum sive crispum C. B. *Jons. D.* montanum
Orientalis Platani foliis atro-virentibus P. P.
Tab. 252. fig. 1. Berg Ahorn-Baum. In mon-
tosis.

XIII. De Ulmo.

Pag. 451. pro 2da & 3a Speciebus Ulmi
adde:

2. A. Ulmus montana *Offic. C. B.* montana,
aliis latifolia *Jons. D.* latiore folio *Park.*
folio latissimo scabro *Ger. emac.* Berg Ulm-
Baum. Berg-Rüster. In sepibus frequens.
U *Ufu.*

Usu. Cortex, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Macer *Diosc. Theoph. veterum C.B. Græcorum Park. Jons. D. Dioscoridis & Græcorum J. B. Chab.* Ulmo affinis, vasculis membranaceis & semine intus incluso composito *R. H. p. 1779. Griechisch Macerbaum.* Ex Barbaria advehitur *Usu.* Cortex flavescens, crassus, gustu perquam adstringens. *Vires.* Contra cruentas excreationes, Dysenterias & alvi fluxiones bibitur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. ult. adde:

XV. De Platano.

Nota sunt Fructus in pilulas sphaericas conglobati, multa semina continentes. *R. Meth. A. p. 140.*

Platanus Offic. C. B. J. B. Ger. Chab. vulgaris Jons. D. Orientalis vera Park. pilulis majoribus Herm. Cat. Orientalis pilulis amplissimis P. Al. Frembd Ahorn. Orientalischer Ahorn oder Wald-Eschern-Baum. In Creta oritur. *Usu.* Folia, Cortex, Pilulae. *Vires.* Tenerrima folia in vino decocta & illita, oculorum fluxiones sistunt, tumores & inflammationes levant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulae in vino potæ serpentium moribus auxiliantur. *Diosc.*

XVI. De Elæagno.

A. Elæagnus *Offic. Gale Frutex odoratus Septentrionalium, Elæagnus Cordo, Chamæ-*

mælaëagnus Dodonæo J. B. Chab. Myrtus
 Brabantica sive Elæagnus Cordi Ger. Rhus
 Myrtifolia Belgica C.B. sylvestris, sive Myr-
 tus Brabantica vel Anglica Park. Brabantia-
 scher oder Englischer Myrten Baum. Locis
 paludosis gaudet. Ufu. Folia. Vires. Siccatur
 & discutit; Lumbricos necat.

XVII. De Paliuro.

NOte sunt, Spina longæ acutissimæ; fructus petas-
 oides, pulpâ intus fungosâ ossiculum durum con-
 tinens trispermum, hoc est, tribus conceptaculis cum
 singulis in unoquoque seminibus donatum. R. Meth.
 A. p. 158.

Paliurus Offic. Ger. Chab. Dodonæi Herm.
 Cat. El. Bot. sive Rhamnus tertius Dioscori-
 dis Park. Jujubinis foliis fructu petasoide P.
 Al. Rhamnus folio subrotundo, fructu com-
 presso C. B. Jons. D. Christi Dorn. Italiæ,
 &c. incolâ est. Majo & Junio floret; Au-
 tumno fructum maturat. Ufu. Folia, Radix,
 Baccæ. Vires. Radix & folia astringunt, ven-
 trem fluentem cohibent, digerunt & Phy-
 mata curant. Fructus incidendi vim obti-
 net, calculos vesicæ comminuit & pectoris
 pulmonisque excretionibus auxiliantur. R.
 H. p. 1709.

SECTIO X.

De Arboribus & Fruticibus sili-
quosis.Arbores & Frutices flore uni-
formi.

Pag. 445, lin. 8. subjunge,

II. De *Acacia gloriosa*.**N**Ota sunt, Folia pinnata, siliqua lata echinata, fru-
ctus rotundus durus.

Bonduch Offic. Indorum Jons. D. cinerea fo-
liis longioribus Art. Philosoph. Lonnd n. 267. Ar-
bor exotica spinosa foliis Lentisci C. B. spi-
nosa Indica muricatis siliquis Park. Lobus
echinatus Ger. emac. echinatus fructu caesio
foliis longioribus P. B. P. alius exoticus hir-
sutus cum piso duro cinerei coloris Chab.
ἐχινώδης cum piso duro cinerei coloris J. B.
Acacia gloriosa Lentisci foliis spinosa, flore
spicato luteo, siliqua magna muricata P. P.
Tab. 2. fig. 2. Caretti H. M. Tom. 2. Inimboy
Brasilienfibus Marog. Brasilianorum frutex
spinofus spicatus, platylobis echinoidibus,
glycyrrhizæ foliis Breyn. Prod. 1. Inimboia
five fylva de praya Lusitanis Pifon. Molucki-
sche Nüsse oder Bezaar Nüsse. Utriusque In-
diæ alumna est. Ufu, Fabæ rotundæ, cinerei
colo-

coloris, intus albæ saporis impense amari, odoris nullius. *Vires.* Herniosis tumoribus conducunt, flatus dissipant dolorem colicum sedant, stomachum debilem confortant, menses movent, in calculo profunt. *Vid. Morlow. Observat.*

Pag. 457. post lin. 3. adde:

V. De Angsana.

Angsana Offic. Draco arbor Indica filiquosa Populi folio, Angsana vel Angsava Javanica *Commel. Hort. Amst. R. D. p. 113.* In India Orientali oritur. *Ufu.* Lachrymæ. *Vires.* Virtutibus astringentibus pollet, & in affectibus aphthosis præ cæteris remediis conducit.

Gummi hujus arboris ab eruditissimo & ingeniosissimo D. *Commelino* in Pharmacopolarum Officinis nomine Sanguinis Draconis in guttis divenditum esse dicitur: unde non possum non observare (præter ea quæ jam scripsi in Capite de Palmis) quòd Botanices Autores quænam arbor sit, valdè incerti sint, & magna obscuritate ac confusione laborent, aut diversas arbores esse quæ hoc gummi producant.

Pag. 460. post lin. 17. adde:

IX. De Nerio.

Notæ sunt, Flos speciosus, filiqua & semen *Apo-*
cyni, lanugine seu pappæ adherente alatum. *R.*
Meth. A. p. 160. 196.

U 3

Ne-

Nerium Offic. five Rhododendron Chab. si-
ve Oleander Ger. five Rhododendron flore
rubro & albo J. B. floribus rubescentibus &
floribus albis C. B. Jons. D. Oleander five Lau-
rus Rosea Park. vulgò Herm. Cat. Oleander,
Lorbeer Rosen. Unholden Kraut. In hortis
colitur. Julio floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Ex-
trinsecus vim digerendi habent. Intra cor-
pus assumpta perniciofa & venenosa esse scri-
bit Galen,

Arbores & Frutices filiquosæ flo-
ribus difformibus seu Papilio-
naceis.

XII. De Arbore Judæ.

Nota sunt, Folia circinata ferè rotunditatis *Asa-*
ri sed majora, alternatim in ramulis nascentia;
floris structuræ peculiaris, folia etenim lateralìa *Alæ*
dicta, folium superius seu vexillum superant, præter
aliorum hujus generis normam, præterea folium in-
ferius è duobus foliis seu majoris partibus penitus se-
paratis componitur; Siliquæ longæ, compressæ, mem-
branaceæ. R. Meth. A. p. 162.

1. Cercis Offic. prior Theophrasti quibus-
dam, aliis Colytea Theophrasti R. H. Ar-
bor Judæ Ger. Park. Judaica Chab. Judaica ar-
bor J. B. filiqua sylvestris rotundifolia C. B.
sylvestris vulgaris Jons. D. spuria rotundifolia
sylvestris Volck. Siliquastrum El. Bot. *Gus-
das*

das Baum. In hortis colitur. Æstate florens.

2. *Acacalis Offic.* quorundam, sive *Kesmesan* foliis *Ceratix J. B.* *Dioscoridis C. B.* *Siliquæ sylvestri similis ejusd. Jons. D.* *Wilde Schoten.* *Acacalis.* Circa Constantinopolin reperitur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Tam vulgare Constantinopoli ad oculorum morbos est remedium, ut tritum sit proverbium; *Si dolent oculi habes Chesmesen R. H.*

XIII. De Spartio.

Altitudine suâ & viminibus junceis à *Genistellâ* differt. *R. Meth. A. p. 162.*

Spartium Offic. Chab. arborescens seminibus lenti similibus *C. B.* *Jons. D.* *Spartum Hispanicum* frutex vulgare *Park.* *Genista Hispanica Ger. juncea J. B.* *Hispanica,* floribus luteis amplis, seminibus lenti similibus *Herm. Cat. Spanische Psriemen.* In Italia, Hispania, &c. nascitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Vimina, flores, semina. *Vires.* Cum *Genista* vulgare viribus convenit, quâ tamen efficacior est.

XIV. De Scorpio.

Notæ sunt, tota ex aculeis densissimis ferè componitur; folia enim post exortum brevi decidunt. *R. Meth. A. p. 162.*

A. 1. Scorpius Offic. *Genista spinosa vulgaris Ger. emac.* *spinosa major longioribus aculeis C. B.* *Jons. D.* *spinosa major vulgaris seu*

Scorpius Theophrasti quam Gaza Nepam transtulit *Park.* Genistellæ spinosæ affinis, Nepa quibusdam *J. B.* spinosæ affinis Nepa & Scorpius quibusdam *Chab.* Genista-Spartium majus longioribus aculeis *El. Bot.* Gespels Dorn. Scorpions-Kraut. Ericetis & incul-tis nascitur. Vere floret. *Ufu.* Tota planta, *Vi-res.* Cum Genista viribus convenit.

A. 2. Nepa Offic. Genista aculeata minor sive Nepa Theophrasti *Ger.* spinosa minor *Park.* spinosa major brevibus aculeis *C. B.* *Jons. D.* Genista-Spartium majus brevioribus aculeis *El. Bot.* Klein Gespels Dorn. Scorpions-Kraut. Psriemen-Kraut. Cum priore convenit. Autumno floret. *Ufu.* Tota planta, *Vires.* Cum priore viribus etiam con-venit.

Pag. 461. post lin. 14. adde :

XVI. De Anagyride.

NOta sunt, odor foetidus, flores è foliorum sinibus bini, terni aut quaterni simul exeuntes, figurâ, observante *D. Tournefortio*, peculiari, siquidem foliam superius multo brevius est reliquis. *R. Meth.* A. p. 163.

Anagyris Offic. *Chab.* foetida *C. B.* *Ger. Park.* *Jons. D.* vera foetida *J. B.* Stinckendt Boh-nen-Baum. Bohnen-Klee. In Italia provenit. Majo & Junio floret. *Ufu.* Folia, Semen. *Vires.* Tenera Folia trita tumores illitu re-primunt: si partus hæreat & secundæ men-sesque morentur; drachmæ pondere bibun-tur

tur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino: Radicis cortex concoquendis, discutiendisque adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet. *Diosc.*

XVI. De Laburno.

Cujus nota, statura & magnitudo insignis; Flores plures simul velut in racemo dependentes. R. Meth. A. p. 163.

Laburnum *Offic. Chab.* arbor trifolia *Anagyridi* similis *J. B.* *Anagyris* *Ger.* non foetida sive Laburnum majus *Park.* non foetida major vel Alpina *C. B.* foetens major vel Alpina *Jons. D.* *Cytisus* *Alpinus* latifolius flore racemoso pendulo *El. Bot.* *Kleiner Bohnenbaum* ohn Gestanck. In montibus provenit. Junio & Julio floret. *Usu.* Folia. Semen. *Vires.* Purgat per inferiora & superiora vehementius.

XVII. De Cytiso.

Statura eà humilior quam præcedens, & magnitudo minor, siliqua compressa. R. Meth. A. p. 163.

1. *Cytisus* *Offic.* incanus filiquis falcatis *C. B.* *Jons. D.* septimus cornutus *Ger.* filiquâ incurvâ folio candicante *J. B.* filiquâ incurvâ *Chab.* Medica frutescens incana, feu Trifolium frutescens incanum filiquâ falcatâ planâ, folio candicante *P. Al.* *Medicago* trifolia frutescens incana *El. Bot. T. inst.* Falcata incana *Rivin.*

Us

Ger

Gehöreter Geist-Klee. Grau-Staudichter Geist-Klee mit Sichel-Formigen Schoten. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Folia. *Vires.* Refrigerant: tumores discutunt: decoctum potu urinam ciet. *Diosc.* Ex hujus ligno Turcæ ensium manubria conficiunt. *Volck.*

Quamvis Veteres unicam tantum Cytisi speciem descripserunt idque imperfectè; Recentiores tamen plurimas invenerunt plantas quibus id nomen attribuunt. Quocirca stirps quam hic propono æquo jure Cytisi *Dioscoridis* nomen sibi vindicare potest quàm alia quævis, imò potiori, cum *Volckamerus* lignum ejus hodiè in usu esse apud Turcas affirmet (ut supra scripsi) adeoque si illarum regionum nativum non est, tamen ibi probe cognitum sit.

2. Pseudo-cytisus *Offic.* hirsutus. *Ger.* Cytisus hirsutus *J. B.* quartus *Hispanicus Clusii Chab.* *Hispanicus arboreus Park.* foliis sub-ruffa lanugine hirsutis *C. B.* Staudichter Geist-Klee mit rauhen Blättern. In Italia & Sicilia invenitur. *Usu.* Folia.

3. Acacia altera *Offic.* altera trifolia *Ger.* altera *C. B.* secunda seu altera *Dioscoridis Park.* *Asphalatus secunda trifolia*, quæ *Acacia secunda Matthiolo trifolia J. B.* *secunda trifolia*, *Acacia secunda quorundam Chab.* *Cytisus spinosus Herm. Cat.* spinosus *Acacia dictus R. H.* *Cytiso-spartium aculeatum Acacia trifolia dictum P. Al.* Einander Egyptischer Schoten-Dorn. In Sicilia, Italia, &c. reperitur.

ritur. *Ufu.* Succus. *Vires.* Astringit, sed viribus inferior [est quàm vera Acacia] & ocularibus medicamentis utilis. *Diosc.*

Pag. eadem post lin. ult. adde:

XIX. De Colutea.

Siliculis vesicae in modum turgidis & velut inflatis ab aliis distinguitur. R. Meth. A. p. 163.

Colutea *Offic.* Ger. vesicaria C. B. J. B. *Jons.* D. Chab. vesicaria vulgaris Park. Falsche Esenet Blätter. Welsche Linsen. Schaf-Linsen. In hortis colitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia, Semina. *Vires.* Purgant non solum per inferiora, sed & vomitiones movent.

XX. De Acacia.

Pag. 510. pro 2da Specie Acaciae adde:

2. **L**ycium Indicum *Offic.* Indicum putatum Garciae Park. Garciae sive Cate J. B. Chab. foliis Ericae C. B. Ericae foliis, Cate Garciae *Jons.* D. Arbor spinosa in Java, unde Cate ejusd. spinosa, unde Cate sive Lycium exprimitur *Bont.* Indianischer Bux-Dorn. In India Orientali oritur. *Ufu.* Succus inspissatus Cate dictus. *Vires.* Dentes & gingivas corroborat & firmat.

Num Cate Bontii & Terra Japonica sive Catechu una & eadem res sint, dubium est non facile solubile inter eruditos hujus seculi. Ex proximitate nominum Cate & Catechu facile inducor ut credam eandem esse. Verum è contrario *Helbigius*, ut in superiore meo libro

bro

bro p. 387. monui, diserte affirmat Catechu ab arbore illa defumi, cujus fructum Indigenæ cum calce & Betle foliis manducant, quam *Bontius* fidenter affirmat Arecæ seu Fau- fel fructum esse; tanto viro non possum non fidem adhibere; præsertim cum considero illum eo loci diu vixisse. Cúmque tanta ob- servetur varietas in colore & pondere Ter- ræ Japonicæ, quamvis sub eodem nomine o- mnes huc adferantur, non video cur di- versarum plantarum genimina esse non possint.

SECTIO XI.

De Partibus Stirpium minus co- gnitarum.

II. De Corticibus minus cognitis.

Pag. 470. post lin. 4. adde:

PSeudo-cassia Dioscoridis *Jons. D.* Ca- nella crassiore cortice vulgari *eiusd.* Pseudocassia sive Cinnamomum vul- gare, crassiore cortice *J. B. Chab.* Cin- namomum seu Cassia crassior, Pseudo- cassia *C. B. Wilder Cinnnet Baum. Caneel Baum.* Ex India Orientali transportatur.

III.

III. De Lignis minus cognitis.

De Agallocho seu Ligno Aloes.

Pag. 472. post. lin. 12. adde:

Reverendus Pater Camelli in Syllabo suo varia hujus ligni genera adnotavit, quæ ex Appendice eruditissimi viri Joannis Radii Dendrologiæ huc transcribam.

Lignum Aloës *Manilam* Sinæ de Cauchinchina defertur triplex.

1. Sokhio, quod caudicis pars extima esse videtur, leve, coloris cinerei, ex nigro virgatum, amarum tantillum, odoratum modicè, non gummosum. 2. Thimhio, est Officinarum, subnigrum solidum & ponderosum, striis & venis intersectum, gummosum, amarum, valdè odoriferum, aquis innatans. *Hisp. Calamba.* 3. Gilam-hio, ex cinereo est pallescens, molle sed odoratum validè.

Aliud *Kalapà* dilatatum adservo, Thim-hio magis fuscum, & magis ponderosum, & aque fundum petens. Aliud præterea lignum Sinæ afferunt nigerrimum, odoris modici, quod *Vai-hio* vocant. Aliud verò rufescens, odoris præstantissimi, *Chitua* vocant.

His addi potest quod nuper à doctissimo viro D. Jacobo Cunningham ad ingeniosissimum D. Jacobum Petiver transmissum, & ab illo mihi communicatum est in his verbis.

De

De Ligno Calambac & Aloes.

Calambac verum cognoscitur ex ejus odore suavi, gustu amaricante & aromatico, & ex ejus mollietate instar Cere vel Mastiches cum dentibus masticatur, & digitorum unguibus cedit. Bonitatis varii sunt gradus, unde ejus valor (in Regno Cochinchinensi sive Annamico, ubi præcipue si non solummodò provenit) à 10 ad 50 Tael & amplius ascendit pro una libra Anglica. Respectu coloris tria sunt genera, scil. Coloris varii seu nigro-purpurei instar capitis Anatis (sicut comparisonem instituunt Annamici. 2°. Coloris maculati instar Tigris, 3°. Coloris flavi, velut luteum ovi. Quod sua sponte in terram decedit, id plerumque coloris est varii & melioris notæ. Calambac lingua Annamica vocatur Kenam, Mercatores Sinæ Tokienses Kelam pronunciant, vocabulum verò mon vel moe significat Lignum, unde fortè derivatur vox Calambac. Lignum Aloes in ejus decocto vel succo coctum pro Calambac vero à quibusdam venditur, sed diutius siccatum fragrantiam, mollietatem, &c. amittit.

Lignum Aloes seu Agallochum, quo propius ad Calambac accedit, eo melius, plerumque verò durius est, & cum masticatur, quasi pulvis in ore magis siccum est, nec adeò pingue, & omnibus aliis qualitatibus debilioribus dignoscitur. Ejus libra una valet ad 5 mas ad 6 Tael. Lignum Aloes Lusitanicè Pao Agula; Annamicè Keang i. e. odorum nominant. Sinæ lingua Mandarinica hoc Tehin-hiang, i. e. odorum pavidum seu fundum petens,

tens, alterum Suk-hiang i. e. odorum pingue vocant.

Arbores Ligna hæc producentes diversi esse generis quidam asserunt, alii negant; qui asserunt, dicunt arborem bacciferam Do dictam (cujus specimen habetur in herbario tuo sicco) Lignum Aloes producere, quæ fortè est Arbor baccis rubris à Serapione memorata: alii dicunt ex variis arboribus fieri Lignum Aloes: ab omnibus autem conceditur Calambac fieri ex arbore cujus fructus (quem nunc mitto) ferè pyriformis, lanuginosus, magnitudine Myrobalani citrinæ, cortice crasso & lignoso vel fungoso, bifariam dehiscens, totidem semina (septo medio intercepta) turbinata cum appendicibus membranaceis continet calyci insidens quinquifido. Fructus pulverisatus ad ventris tormina insigne remedium.

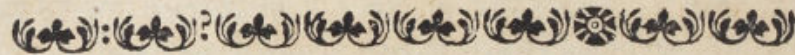
ZOOLO-

ZOOLOGIA.

CLASSIS PRIMA,

De Animalibus Exanguibus.

SECTIO I.

De Animalibus Exanguibus minoribus, seu, de Insectis,

Insecta Apoda:

Pag. 481. post lin. ult. adde:

III. De Limace.

A 1. *Limax ruber* Offic. *Schrod.* quartus subrufus, montanus *List. Hist. Animal. Angl. App.* subrufus *EjUSD. H. Conch.* magna Germanis à colore ruffa *Aldrov. Jons.* Grosse rothe Schnecke. In agris reperitur. *Ufu.* Liqueur Limacum hoc in modo paratus. Rubri Limaces concisi misceantur cum pari pondere salis communis conjicianturque in manicam Hippocratis, ut
in

in cella defluant in liquorem. *Vires.* Dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ scalpello prius abraſæ facilè averruncantur, S. Cloff. Ani procidentiam tollit. *Schrod.*

A. 2. *Limax ater* *Offic. Liſt. Geſn. tertia tota nigra Ald. Jons. Schwarze Schnecke. Vires.* Contuſa & applicata Ulcera mirificè leniunt. *Enzelius.*

Inſecta pedata non alata.

VII. De Araneo.

Pag. 483. poſt lin. 15. adde:

A. 2. *Araneus niger* *Offic. Liſt. H. Animal. Angl. Schwarze Spinne.* In ſylvis, dumetis & pascuis non infrequens. *Vires.* Inter approbata remedia D. *Matthæi Liſter* Equitis aurati, proavi mei plurimum honorandi, illud invenio, quod ſine invidia communicandum putavi; nimirum aquam ſtillatitiam ex Araneis nigris optimè vulnera ſanare; idque fuiſſe ex ſecretis D. *Gualteri Raleigh*, fortiffimi viri. *Liſt. Hiſt. prædiſt.*

Pag. 484. poſt lin. 13. adde:

X. De Julò.

A. *Julus* *Offic. Mouſſ. Charlt. Ex. Aldrov. Jons. Mer. pin. Kleiner Bielfuß / Gallh-Wurm.* Inſecta eſt terreſtris longa, ex annulis multis compaſta, multis pedibus arcuatim repens, ſi tangitur in globum ſe complicans. In hortis reperitur. *Vires.* Ictericæ

X

tix

tiæ & Urinæ difficultati confert ex vino potus. *Charlt.*

XI. De Scolopendra.

A. Scolopendra *Offic. Charlt. Ex. Mouff. Mer. pin. terrestris Aldrov. Jons. Bielfuß/ Ohrwurm.* Vermiculus est longissimus, planus, gracilis, trium digitorum longitudine, coloris sublutei aut rufi, pedibus multis utrinque refertus, & antennis binis longiusculis, caudaque bifida ornatus. *Vires.* In vino cocta pro depilatoria à quibusdam æstimantur.

XII. De Scolopendra marina.

A. Scolopendra marina *Offic. Charlt. marina prima Rondel. Aldrov. Jons. marina rubicundior Mouff. Mer. pin. See Bielfuß.* In profundo maris invenitur *Gesn.* In Ostrearum areis *Mouffet.* *Vires.* In oleo decocta si illinatur, avellit capillos: sed contactu pruritus facit. *Diosc.*

Insecta Anelytra, seu pennis nudis & detectis.

Pag. 487. post lin. 3. adde:

XIV. De Vespa.

A. Vespa *Offic. Mer. pin. Aldrov. Charlt. Ex. Mouff. Jons. Eine Wespe. Usu. Insectæ. Vires.* Obstructiones renum & vesicæ aperiunt, cal-

calculus frangunt, & à quibusdam cum Asel-
lis æstimantur virtutibus convenire.

XV. De Crabrone.

A. Crabro Offic. Aldrov. Mer. pin. Jons. Mouff.
Charlt. Ex. Eine Spörliß oder Spörnsen. Ufu.
Favi. Vires. Adversus Scrofulas equis infun-
ditur. Charlt.

XVI. De Formica.

Pag. 487. post lin. 14. adde:

A. 2. Formica major Offic. Aldrov. Hercu-
lanea ἰσπομύρμηκες Charlt. Ex. alata ἰσπο-
μύρμηκες Aristoteli ejusd. major Aristoteli ἰσπο-
μύρμηκες Jons. Roß. Ameiß. Vires. Venerem ex-
citatur: oleum per infusionem Podagram &
Paralyfin juvat.

In Capite de Gummi Laccæ, *Garcia* opinio-
nem tradidi; nimirum formatum illud esse à
magnis quibusdam formicis alatis: contra-
rias etiam opiniones retuli; ut easdem hic
repetere non sit opus. Verum an Arbores
istæ à Formicis prædictis terebrentur, an ab
Indica quadam Formica tota specie diversa,
non ausim determinare.

XXI. De Eruca.

Pag. 489. post lin. 23. adde:

Pinum Erucae à *Dioscoride* absque descri-
ptione nominantur. Hæ à *Matthiolo* in Pi-
nis Tridentinis frequenter inveniri tradun-
tur:

tur: quæ, quantum ex ejus descriptione colligere licet, gregariæ sunt, Sepiariarum nonnullarum adinstar, quæ telâ amplâ universæ se includunt.

Insecta Coleoptera, seu Vagini-pennia.

XXII. De Scarabæo.

Pag. 490. post lin. 22. adde:

4. **B**uprestis *Offic. Aldrov. Jons. Mouffet. Charlt.*
Ex. Ein Qualster/ grüner stinckender Käfer.
 Ex *Cantharidum* genere esse videtur; sed oblongiore corpore; elytrum exterius ex viridi flavescit, vel potius aurum imitatur. Longiora item crura habet, & crassicula. Oculi globosi, prominentes. Ex fronte juxta oculos, duo cornua oblonga articulata gerit. Caput parvum; Os patulum durum robustum, forcipatum, dentatum, quo crudeliter vulnerat & mordet. Venter non rotundus, sed in longum productus. *Vires.* Eroderere, ulcerare calorem elicere vim habent. *Diosc.*

Buprestis à *Dioscoride* memoratur his verbis: *Simili modo vocantur Buprestes genera quædam Cantharidum.* Quæ Descriptio adeo brevis est, ut magnas controversias excitaverit inter Auctores Zoologicos. Descriptio quam hic exhibeo à *D. Pennio* desumpta est, qui affirmat, quod circa Heydelbergam frequen-

quentes inveniantur; suntque Capricorni species. *Plinius* Buprestes in Italia frequentes esse scribit, quas *Matthiolus* Scarabæi parvum genus esse ait: *Mouffetus* præter prædictam Bupestrin à *Pennio* descriptam, 3. aut 4. Scarabæorum species meminit, quas pro Buprestum generibus habet. Nonnulli Araneum parvum rubicundum pro Bupresti habent, sed præter rationem. Neque Gryllo-talpæ figura in Anglica editione *Dodonæi* absque censura transeunda est.

Pag. 491. lin. 6. post verbum *Offic.* adde:

Cochenille *Durat.* Coccinilla *Laet.* Cochinele, Coccus radicum *Grew. Mus. R. S.* Cochinille, sive Fici Indici grana *Park.* Ficus Indicæ grana *C. B.* Nepalnocheztli, seu Coccus Indicus in Tunis quibusdam nascens *Nieremb.* Scaraboolus hæmisphæricus *Cochineelifer Gaz. Pet. T. 3. fig. 5.* Cochineal *Act. Philos. Lond. n. 176. 193.*

Pag. 493. lin. 6. subjunge:

Quamvis Cochinilla Officinarum Scarabæi *Marien: Würmchen* nostratibus dicti species sit; non est tamen noster communis, ut *D. Salmonus* in *Dispensatorio suo & Seplasiario Londinensi* erroneè affirmavit. Nam quamvis 8. aut 10 species Scarabæi illius in Anglia viderim, nullus tamen ex eis compressus aut contusus delicatum illum Cochinillæ colorem præbuit.

X 3

In

In *Actis Philosoph. Londin. n. 292.* D. *Lewen-*
hoeck microscopicas quasdam observationes
 dedit de *Cocconilla* ad probandum eam ani-
 malem substantiam esse, non fructum aut ex-
 crescentiam alicujus Plantæ, ut *Mercator*
 quidam *Amsteredamensis* existimabat. Quod
 ad argumentum quo utitur ad opinionem
 suam confirmandam, nimirum quod *Insecta*
hæc transmutationem non subeant, quia in
 ovis quæ ex eorum corporibus exemit, Ani-
 malculum sex pedibus præditum semper ob-
 servaverit; cum ad contrarium probandum
 æquè inservire possit hoc argumentum: nam
 cum *Scarabæorum* genus ova ponit, quæ
 omnia in *Hexapoda Animalcula* abeunt, quæ
 in *Scarabæos* tandem mutantur. His adde-
 re liceat, quod ingeniosus ille *Rerum natu-*
ralium exquisitor D. *Jac. Petiver* in *Gazophyla-*
cio suo *Tab. 1. fig. 5.* *Cochiniliæ* in omnibus suis
 formis figuras exhibuit: scil. *Hexapodis, Aure-*
liæ, & Scarabæi.

Pag. 394. lin. 17. subjunge:

XXV. De *Blatta*.

A. *Blatta* *Offic. foetida* *Mouffet. Charlt. Ex. Al-*
drov. Jons. Insect. Mer. pin. Scarabæus im-
pennis tardipes *Gazophylac. Nat. & Art. Tab. 24.*
fig. 7. Schabe / Motte / langsam-friechender
Wurm. In cellis vinariis reperitur. *Vires.*
 Cum oleo decocta aurium dolores instillatu
 mitigant. *Diosc.*

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Exanguibus maioribus.

Exanguia Mollia, sive Mollusca.

Pag. 496. lin. 18. subjunge:

II. De Lepore marino.

Lepus Marinus Offic. Charlt. Ex. marinus primus Aldrov. Jons. See. Hase. Maris incola est, Loligini parvæ similis est describente Dioscoride. *Vires.* Per sese tritus, aut cum Urtica marina illitus capillos evellit. *Diosc.*

APPENDIX.

Zoophyta Exanguia Mollia.

Zoophyta sunt, quæ nec animalium, nec plantarum, sed tertiam ex utroque naturam habent, & ut Aristoteles loquitur, τὰ ἀκίνητα ζῷα καὶ φυτὰ ἢ ζῷα, quæ ambigunt inter plantam & animal, quæ Plantanimalia dici possunt. C. B. Pin.

III. De Pulmone marino.

A. Pulmo marinus Offic. Aldrov. C. B. Jons. See-Lunge. Mari innatat. Colore est crystalli in modum pellucido, cum cœruleo misto, substantia tam fragili, ut vix è mari integer eximi queat. *Vires.* Podagras per-

X 4

mo-

nionesque emendat Pulmo marinus recens tritus & illitus. Diosc.

IV. De Urtica marina.

Urtica dicta, quod admota contrectantis manum pungat. Plin.

A. Urtica marina Offic. Aldrov. Charlt. Ex. Jons. marina 5. & 6. Rondeletii C. B. Urticæ vel Pulmonis marini species Mer. Pin. See-Nessel. Aquis innatat æstuque maris in litore sæpe rejicitur. Corpora sunt pellucida rotunda compressa gelatinæ in modum cum venis rubris intermixtis. Vires. Cum Lepore marino viribus convenit.

Exanguia Testacea.

Turbinata.

VIII. De Buccino.

Pag. 504. lin. 1. post verbum [ostendimus] adde:

Clonia Offic. est media pars circa quam testa volumen claviculatim intorquet. Vires. Cremata simili modo Purpuris Buccinisque facultatem urendi consequuntur. Diosc.

Bivalvia.

X. De Ostreo.

Pag. 505. lin. 29. post verbum [est] adde:

3. **F**Oetus, i. e. Vesicaria marina Offic. J. B. Chab. Cat. Angl. Pila marina velut ex ampullis

pullis constans ad spumæ similitudinem C. B. Ein See-Ball. Hæ æstu maris in litora sæpe rejiciuntur. 4. *Testa petrificata*, i. e. Lapis Ostracites *Offic.* Ostracites *Laet. Boet.* maximus rugosus & asper *List. H. A. A. Plot. H. Ox. Tab. 4. fig. 19.* major crassiusculus, vulgari Ostreo non ablimilis *Lud. Lithog.* Testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis. In fodinis & glareosis reperitur.

Pag. 506. lin. 6. junge:

Ostracite utuntur mulieres pumicis loco ad pilos auferendos. Potus in vino menses fluentes sistit. A purgatione sumptus conceptionem prohibet. Ad nomas, & mammarum inflammationes imponitur utiliter. *Diosc.* Cum floribus Chamæmeli sumptus Lithontripticum insigne æstimatur.

Pag. 508. lin. 9. subjunge:

XV. De Pectunculo.

A. Pectunculus *Offic. Charlt. Ex.* vulgaris, albidus, rotundus, circiter 26. ltriis majusculis, & planioribus donatus *List. H. A. A.* capite minore, rotundiore, & magis æquali margine *List. H. C.* Concha striata prima *Al-drov.* Eine Muschel. Passim in littore arenoso magna copia reperiuntur. *Usu.* Caro in culinis, testa in Officinis. *Vires.* Caro gratissimi saporis est, tam cruda quam cocta. Ex testa usta & in cinerem redacta dentifricia optima conficiuntur.

X 5

XVI.

XVI. De Tellina.

A. Tellina *Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. maris* Italici *Bonan.* intus ex viola purpurascens, in ambitu serrata *List. H. A. A.* subfusca angustior intus purpurascens *ejusd. H. C. Bräun-lichte kleine Schnecke.* In mare capiuntur. *Vires.* Recentes alvo utiles, sed maximè jus earum. Salitæ uruntur, tritique in cinerem & cum cedria insillatæ, avulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur. *Diosc.*

XVII. De Chama.

Chama *Offic. Charlt. Ex.* ab altero tantum latere ferè naturaliter hiantibus *List. H. C.* Chama, alio nomine Glycymerides magna, hoc est, Chama magna dulcis *Bonan.* Chama Glycymeris *Aldrov. Rondel. Jons. Grosse Muschel/ Bastart-Muschel.* In mare Iberico reperitur. *Vires.* Chamarum aliarumque conchularum in exigua aqua decoctarum jus, alvum ciet; id cum vino assumitur. *Diosc.*

XVIII. De Farragine.

A. Farrago *Offic. Aristot. Australis,* Alcyonium secundum Dioscoridis *C. B. Vesicaria marina nigra,* Farrago Aristotelis quorundam *J. B. Chab. Mytilorum aliorumve testaceorum* foetura nobis videtur.

Exan-

Exanguia Crustacea.

Pag. 508, post. lin. ult. adde;

XX. De *Astaco marino*.

A. *Astacus* Offic. *Aldrov.* marinus communis
Jons. marinus *Mer. Pin. Charlt. Ex.* See
Krebs / Humber. in mari capiuntur. *Vires.*
 Caro multum nutrit, undè in Phthisi com-
 mendatur. Crusta seu Testa cremata in vino
 pota Renes expurgat, & Calculos frangit.

XXI. De *Squilla*.

A. *Squilla* Offic. *Jons. Charlt. Ex.* parva *Mer. Pin.*
 parva *Rondeletii Aldrov.* Garnat / Garnel /
 kleine See-Krebs oder Krabbe. In mari capiun-
 tur. *Vires.* Cum *Astaco* viribus convenit.

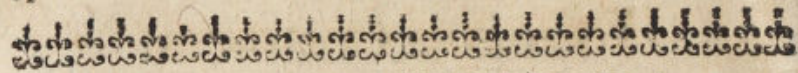
Pag. 509, lin. 2. deleatur verbum *marinus*
 cujus loco lege *Pagurus*.

Pag. 509, lin. ult. junge;

XXIV. De *Echino Marino*.

A. *Echinus marinus* Offic. *Mer. Pin. Aldrov.*
Jons. Ein See-Igel / Hochel. In alto mari
 capiuntur. *Vires.* Stomacho ventrique uti-
 lis est: urinam cit. Hujus testa cruda inassa-
 ta commodè medicamentis admiscetur, quæ
 Pforas abstergunt. Crematæ verò cinis for-
 dida ulcera expurgat, luxuriantem carnem
 reprimit,

CLAS.

CLASSIS SECUNDA.

De

Animalibus Sanguineis.

SECTIO PRIMA.

De Piscibus.

*De Piscibus Anguilliformibus, seu
lævibus, lubricis.*

Pag. 512. post lin 12. adde:

I. De Lampetra.

Lampetra figura oris rotunda seu ovali, foramine in summo rostro, pinnarumque tum ventralium tum branchialium carentia ab aliis omnibus sui generis, hoc est longis & lubricis piscibus, facile distinguitur. R. Ichthy. p. 104.

A. Lampetra Offic. Rondel. Jons. major Aldrov.
R. Ichthy. Salvian. Mustela sive Lampetra Bello-
nii Gesn. Sine Lamprete. In fluminibus majori-
bus, quæ è mari subeunt, frequens reperi-
tur. Usu. Caro. Vires. Caro venerem stimu-
lat, multum nutrit.

II. De

II. De Serpente marino.

Serpens marinus Offic. Aldrov. Gesn. Rondel. Bellon. Salv. Jons. Charlt. Ex. See: Echänge. In mari Mediterraneo reperitur. Ufu. Caro. Vires. Cum radice Lilii Urinæ incontinentiam juvat. Plin.

Pag. eadem post lin. 2. adde:

IV. De Remora.

Remora Offic. Aldrov. Imperat. Charlt. Ex. Jons. Iperuquiba & Piraquiba Brasiliensibus Margg. Saugend Fisch / Schiffhalter / Schiffhemmer. In alto mari reperitur. Vires. Venerem inhibet, Abortus prohibet, fœtumque ad maturitatem continere creditur. Aldrov.

Pag. 513. post lin. 3. adde:

VI. De Siluro.

Silurus Offic. Rondeletii Gesn. Glanis Aldrov. Salv. Wells / Weller / Scheid / Scheiden. In Danubio flumine, &c. reperitur. Ufu. Caro. Vires. Recens in cibo nutrit & facilem præbet alvum, sale verò conditus, minimum suppeditat alimentum: arteriam expurgat & vocem expedit. Illita saliti caro aculeos & infixæ corpori spicula extrahit. Muria ejus incipientibus dysenteriis prodest, si in defidentium fœtus adjiciatur: fluxiones siquidem ad summa cutis elicit: ischiadicis ipsa medetur. Diosc.

Pag.

De Piscibus corpore contractio-
re vel saltem non admodum
lubrico, qui pinnis ventralibus
carent.

VIII. De Hippocampo.

Hippocampus Offic. Rondel. Aldrov. Mouffet.
Jons. Charlt. Ex. See-Ros. In mari Medi-
terraneo capiuntur. *Vires.* Cremati cinis ex-
ceptus cum Liquida pice, Axungia, seu A-
maracino Unguento illitus, Alopecias replet.
Diosc. Remedium adversus Canis rabidi mor-
sum, *Ælian.*

IX. De Acu.

Acus *Aristot.* secunda species Rondel. secun-
da Species Rondeletii *Gesn.* Acus Aristo-
telis *Aldrov. Jons.* Typhle, sive Typhline An-
tiquorum *Bellon. Horn-Fisch / Pfeffer-Fisch.* In
mare Adriatico invenitur. *Vires.* Cinerem
in potu ad stillicidium urinæ commendat,
Galen.

Pisces non aculeati tribus in dor-
so pinnis donati.

Quamvis lapides seu ossicula Dentalio in
Officinis Pharmacopolarum similia in ca-
pitibus Asini Antiquorum dicti observentur,
ut,

ut & Afelli mollis; & ut opinor, in reliquis hujus generis omnibus: verum tamen seu genuinum ex Afello majore desumitur. Quocirca Synonyma omnia Prioris mei libri p. 656. dele, & eorum vice substitue.

X. De Afello.

1. **A.** Afellus *Offic. Jonsf.* major *Charlt. ex.* major vulgaris *R. Jñb.* Merlucius, Cabeliau *Mer. Pin.* major vulgaris, Belgis Cabeliau. Morhua vulgaris (maxima Afellorum species) *Bellon.* Morhua vel Molva altera *Aldrov.* Molva, vel Morhua altera minor *Rondel, Gesn.* Grischer Cabeliau. Stockfisch.

A. 2. Oniscus *Offic.* Afellus mollis major, seu albus *R. Jñby.* mollis *Jonsf. Tab. 2. Mer. Pin.* An merlanus *Rondel.* Wheirings. Kleine Rotscheer. In mari reperitur. *Uñ.* Caro, Jecur. *Vires.* Caro omnes gentes & judicant, & sentiunt esse saluberrimum. *Turn.* Jecur in Phthisi commendatur.

Pag. 514. lin. 19. lege:

Pisces non aculeati quibus unica in dorso pinna marini.

Pisces non aculeati, quibus unica in dorso pinna, fluviatiles & edentuli.

Pag.

XVIII. De Leucisco.

A. Leuciscus Offic. Bellon Jons. Charlt. ex Aldrov. Mer. Pin. secundus Rondel. Leucisci secunda species Rondeletii Gesn. Sicut nig. In fluviis reperitur. Ufu. Caro in Culinis. Pinguedo & Fel in Officinis. Vires. Caro mollis suavisque est. Pinguedo aurium doloribus succurrit, & cum Felle ejusdem permista oculorum caliginem abstergit. Rondel.

XIX. De Rutilo.

A. Rutilus Offic. R. Ictb. sive Rubellus fluviatilis Gesn. fluviatilis Gesneri Jons. sive Rubellus fluviatilis Charlt. ex. sive Rubellus Mer. Pin. Phoxinus alter Rondel. Une Rosse Bellon. Roth-Jedern/Plöke/Doddow. In fluviis frequens est. Ufu. Caro. Vires. Ad venerem excitandam à quibusdam æstimatur.

Pisces non aculeati quibus duæ in dorso pinnæ eriguntur.

XX. De Genere Thunino.

Notæ sunt, præter pinnas insigniores pinnula aliquot exiguae propè caudam summo dorso & in corpore innascentes. R. Ictb. pag. 176.

A. 1. Thunnus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Thynnus, seu Thunnus Bellon. Gesn. Orcynus Rondel. Ein Thunin oder Spansche Macrel.

efrel. In alto mari invenitur. *Vires.* Conditanei Thunni caro sumpta iis auxiliatur, quos vipera, nomine præster momorderit: sed oportet vinum quàm plurimum subinde cogantur haurire, ita ut vomitione reddatur. Contra Acrimonias esitatorum maxime valet; canum moribus utilissimè illinitur. *Diosc.*

A. 2. Scomber *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons. Scombrus R. Ichthy. icon.* Ein Makrel oder Macarel. Maris incola est. *Vires.* In Ictero commendatur. Jecur obstructiones juvat. *Alian.*

Pag. 520. post lin. 16. adde:

XXII. De Gobio.

A. Gobius niger *Offic. Bellon. Rondel. Jons. niger Rondeleti Aldrov. Gesn. marinus Charlt. ex. marinus fluviatili viridior, & maculis magis respersus Mer. Pin. Go vel Gobius marinus R. Ichthy. Icon.* Ein Meer Cob. See Quappe. See Altraup. In rupibus marinis capitur. *Vires.* Assus & sine sale mansus, Dysenterias, Lienterias & nimia egerendi desideria, quæ cum dolore fiunt, sanat. *Sim. Seth.* Illitus contra serpentium canumque morsus auxilio est. *Diosc.*

Y

Pi-

Pisces spinosi quibus pinnarum
dorsalium radii aliqui aculeati
sunt.

§ Pisces aculeati duabus in dorso
pinnis, anteriore autem spinis
radiata.

Pag. 521. post lin. 16. subjunge:

XXV. De Milvo.

Milvus Offic. Bellon. Salvian. Aldrov. Jons.
Charlt. ex. Milvago Flin. Hirundo Ron-
del. Gesn. Pirabebe prima Pison. Venz Oppian.
Ein fliegend Roth-Fisch. In Oceano, & in mari
Mediterraneo plurimi habentur. Usu. Fel.
Vires. Oculorum caliginem abstergit.

XXVI. De Mullo.

Mullus Offic. Bellon. minor Salv. barbatus
Rondel. barbatus Rondeletii Gesn. Aldrov.
barbatus minor Charlt. ex. Jons. Kleine Barbe
oder Barne. Roth-Bart. In mari Medi-
terraneo reperitur. Usu. Caro. Vires. Mul-
lorum assiduo cibo aciem oculorum hebetari
constat. Is marini Draconis, Aranei & Scor-
pionis morsibus medetur, si crudus atque
dissectus admoveatur. Diosc.

XXVII.

XXVII. De Uranoscopo.

URanoscopus Offic. Aldrov. Jons. Salv. seu
Coeli spectator Charlt. ex. Callionymus
vel Uranoscopus Rondel. vel Uranoscopus Ron-
deletii Gesn. ἡμεροσκοίτος Oppian. Ein Himmels
Gucker. Stern-Gucker. In mari Mediterra-
neo frequens capitur. *Usu.* Fel. *Vires.* Præ-
sens ad Oculorum lussiones remedium esse
æstimatur.

XXVIII. De Dracone Marino.

A. Draco marinus Offic. Bellon. Draco Jons.
marinus & Trascina Salv. sive Araneus
Plin. Rondel. Gesn. Araneus Charlt. ex. alter
Aldrov. See-Drache. In Oceano nec non
mari Mediterraneo capitur. *Usu.* Cineres re-
centes è capite. Ossa. *Vires.* Recentis è ca-
pite cinis, contra omnia venena prodesse,
affirmat Rondel. Ossibus scarificatis gingivis
dentium dolores sedari scribit Plin.

XXIX. De Umbra.

UMbra Offic. Salvo Rondel. Gesn. marina Al-
drov. Chromis Bellon. Charlt. ex. Sciæna
sive Umbra Jons. Schatten-Fisch. See-Brachse-
men. Mager-Fisch. In mari Mediterraneo capi-
tur. *Usu.* Ossa in capite reperta, Lapidès Um-
brarum Officinis dicti. *Vires.* Ad dolorem
colicum commendantur. In Gallia aurifices
argento inclusos vulgo divendere solent, ap-
pel-

pellantque *Pierres de Colique*, quasi lapides colicis utiles. Ajunt enim gestatos ac collo appensos, non solum colicos dolores abigere, sed etiam vetare, ne amplius redeat. *Bellon.*

XXX. De Coracino.

COracinus Offic. *Rondel. Aldrov. Charlt. ex. Jons.* Corvinus *Salv.* Corvo *R. Isth. icon. Nappen. Ein Rab.* Cum priore capitur. *Ussu.* Ossa in capite reperta, Lapidēs Coracini Officinis dicta. *Vires.* Ad Nephriticum dolorem vel Colicum à vulgo æstimantur, ab aliis etiam ad morbum regium. *Rondel.*

Pisces aculeati unica in dorso pinna, radiis anterioribus spinosis posterioribus mollibus.

XXXI. De Melanuro.

Melanurus Offic. *Aldrov. Rondel. Bellon. Gesn. Salv. Charlt. ex. Jons. Schwarz. Schwanz. Ruhlbarsch. Ein Brandt. Fuchs.* In mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* Assus visum acuit, jus verò Colicos sanat, teste *Kiramide.*

XXXII. De Mæna.

Mæna Offic. *Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons. Houting. Cackarell.* In mari Mediterraneo etiam reperitur. *Vires.* Ex capitibus cinis, si illinatur, callosas sedis rimas abo-

abolet. Ejus etiam garum oris putrilagines collutione sedat. *Diosc.*

XXXIII. De Smaride.

SMaris *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Jons. Charlt. ex. Weisser Houting. Weiß Cackarell.* Maris Mediterranei incola est. *Vires.* Salitū caput exustum, excrecentes ulcerum oras pulvillosque reprimat, nomas cohibet, thymos clavosque absumit. Caro non secus ac sal-famentum prodest à Scorpione percussis, aut à cane demorsis. *Diosc.*

XXXIV. De Turdo.

1. **A.** Turdus *Offic. Charlt. ex. secundus Aldrov. Jons. vulgatissimus R. Itb. primus, Rondel. Eine Merr, Drossel oder See-Pfau.* In Oceano etiamque mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* In Epilepsia & Pleuritide commendat *Trallian.*

A. 2. Merula *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Turneri Mer. Pin. Turdus niger R. Itb. Koch, Fisch. Meer, Schley.* In Oceano reperitur. *Vires.* In curatione Epilepsiae & dysenteriae hepaticae ex intemperie frigida exhiberi jubet *Trallian.* In distemperantia hepatis & in febricitantibus commendat *Plin.*

XXXV. De Julide.

Julis *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Gesn. Bellon. Jons. Charlt. ex. Regenbogen-Fisch. Zünckerlein. Dor-fella.*

fella. Circa Genuam frequens est. *Vires.* Jus alvum emollit, & urinas ciet. *Plin.*

XXXVI. De Scorpio Marino.

Scorpius marinus *Offic.* Scorpius *Aldrov.* *Jons.* *Salv.* major *Rondel.* *Gesn.* Scorpio *Charlt. ex.* Grosser Scorp-Fisch. In mari Mediterraneo reperitur. *Usu.* Fel. *Vires.* Ad suffusiones oculorum, albuginem & hebetudines convenit. *Diosc.*

XXXVII. De Aspredine.

A. Cernua *Offic.* fluviatilis *Bellon.* *Gesn.* *Charlt. ex.* Aspredo Caii; Aurata fluviatilis *Trag.* Perca fluviatilis minor *Aldrov.* *Jons.* fluviatilis minor Aurata *Tragi* *Gesn.* Kulpars. *Kulpars.* In rivulis majoribus Angliæ. *Usu.* Officula in capite reperta. *Vires.* Adversus calculos renum, & quæ in costis alibi sentiuntur dolores pungentes commendat *Gesn.*

Pisces Cartilaginei.

Bag. 521. lin. ult. subjunge:

§ De Cartilagineis planis.

XXXVIII. De Pastinaca marina.

A. Pastinaca *Salv.* marina *Offic.* *Charlt. ex.* marina lævis *Bellon.* marina lævis *Bellonii*

nii *Aldrov. Jonsf. marina prima Rondel. Aquila*
piscis, seu Pastinaca marina Mer. Pin. Ein
Beilstert. Gist Roche/ Stachel-Roche. In
alto mari reperitur. Usu. Jecur, Aculeus qui
ejus cauda enatus. Vires. Jecur ad pruri-
tum conferre prædicant, in oleo decoctum
lichenas & lepras tollit. Wotton. Aculeus
adversus squamis reflectitur, dentium dolores
mitigat, nam eos frangit & evocat. Diosc.

XXXIX. De Raia.

A. Raia *Offic. clavata Aldrov. Rondel. Gesn.*
Mer. Pin. Charlt. ex. clavata prima Jonsf.
Ein Roche. In Oceano reperitur. Usu. Caro,
Jecur, Fel. Vires. Caro Venerem stimulat,
analeptica est. Jecur easdem vires obtinet
Fel oculorum caliginem abstergit, pruritum
sanat.

XL. De Squatina.

A. Squatina *Offic. Aldrov. Salv. Jonsf. Charlt. ex.*
Rondel. Gesn. Ein Engel-Fisch oder Meer-
Engel. In Oceano Brittanico & alibi capi-
tur. Usu. Ova, Coria, Cinis. Vires. Ova
exiccata ad sistenda alvi profluvia multum
conferre experientia compertum piscato-
rum, qui iis ad omnes alvi fluores utuntur.
Rondel. Ex cute optimum fit in psora & sca-
bie smegma, ejusdemque cinis contra alope-
ciam & ulcera capitis manantia prodest.
Aldrov.

XLI. *De Torpedine.*

Torpedo Offic. R. *Isth. Aldrov. Salv. Rondel. Jons. Charlt. ex. Gesn.* Ein Zitterling. Schläfer oder Krampffisch. In mari mediterraneo reperitur. *Vires.* Diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet, eadem apposita everfam sedem prociduamque coercet. *Diosc.*

De Cartilagineis longis.

XLII. *De Cane Carcharia.*

A. Canis Carcharias Offic. *Charlt. ex. Gesn.* Carcharius, seu Lamia *Rondel.* Canis Aristoteli *Aldrov. Jons. Perck. Fisch. Grosser Hundt. Fisch.* Tum mari Mediterraneo, tum in Oceano reperitur. *Usu.* Dentes Serpentes, & dentes ejusdem petrifacti *Glossopetræ Offic. dicti. Vires.* Dentes adversus venena æstimantur: eos mulierculæ è collis puerorum suspendunt, quoniam dentitionem juvare vulgò creduntur, puerorumque arcere pavores. *Rondel. Glossopetræ* vim alexipharmacam obtinere à quibusdam creditur.

De Piscibus Cetaceis.

Pag. 523. lin. ult. subjunge:

XLV. *De Delphino.*

A. Delphinus Offic. *Aldrov. Rondel. Gesn. Charlt. ex. Jons.* Ein Delphin oder Meers Schwein.

Schwein. In Oceano Britannico & alibi invenitur. *Ufu.* Jecur, Cinis, Venter, Adeps. *Vires.* Venter siccus & tritus in potu Spleneticos sanat. Jecur assum & in Cibo sumptum tertianam, quartanamque & omnem nocturnum typhum integrè sanare asserit *Kiranid.* Cinis inter medicamenta quæ Lichenas & Lepras tollunt, enumeratur à *Plinio.* Adeps medetur Hydropicis liquatus & cum vino potus. *Idem.*

XLVII. De Cete.

Pag. 524. dele vocem *Orca* omniâque synonyma in 2. 3. & 4ta lineis sequentibus, ut ad *Sperma Ceti* minimè pertinentia & sequentia adde:

1. **A.** Cetus *Offic.* *Clus. exot.* Balæna *R. Ich. icon.* Tab. fig. 3. *Jons. icon.* Tab. 42 macrocephala bipennis *Sib. Obs.* Balænarum tertium genus *Purchas.* Trompa *Park.*

Præter prædictas duæ aliæ Cetorum species à *D. Sibbald.* *E. A.* recensentur in quorum capitibus *Sperma Ceti* invenitur.

Pag. 526. lin. 5. dele verbum *Cetus Offic.* & in ejus loco substitue *Balæna Offic.*

Alia præterea aliquot Piscium species à *D. Salmon* in *Pharmacopœia sua Londinensi* memorantur, ut v. g. *Cyprinus latus*, *Alausa minor*, *Alburnus Liparis Apue* *Corbitæ*, *Aquila marina*, *aurita*, *Conger*, *Clupea*, *Cuculus*, *Lavaretus*, *Lyra*, *Locha*, *Orbes*, *Passer* & *Rhombus*: quibus cum
Y 5 nullæ

nullæ vires medicæ attribuantur, sed usus duntaxat culinares, plura de iis dicere superfedeo nomina sola sufficere existimans.

SECTIO II.

De Avibus.

Aves aquaticæ fissipedes maximæ.

Pag. 529. post lin. 21. adde:

Aves aquaticæ fissipedes Piscivoræ.

Pag. 530. post. lin. 4. adde:

II. De Ardea.

2. **A**. Asterias Offic. Ardea stellaris R. Ornith. Gesn. Charlt. ex. Ardea asterias sive stellaris Aldrov. Jons. Taurus Plin. Butorius & Botaurus recentioribus: Ocnus Aristotel. Ein schöner blauer Reiger. Rohrdommel. Stern-Reiger. Juncetis, arundinaceis, &c. latitat. Ufu. Cutis, Plumæ, Vires. Ustæ Hæmorrhagias sistunt.

Pag.

Pag. 530. post lin. 22. adde:

Aves aquaticæ limofugæ.

IV. De Scolopace.

A. Gallinago Offic. Scolopax R. Ornith. Charlt. ex. Scolopax five Perdix Rustica Aldrov. Jons. Rusticula, vel Perdix rustica major Gesn. Rusticula major Mer. Pin. Eine Schnepff. Schnepff-Huhn. Holz-Schnepffe. In aquosis gaudet. Usu. Cineres. Vires, Lithontriptici æstimantur.

V. De Pluviali.

G Lottis Offic. Baltn. Gesn. Limosa Venetorum ejusd. Pluvialis major Aldrov. major Aldrovando Jons. Charlt. ex. Ein groß Wasser-Huhn. In aquosis gaudet. Usu. Fel. Vires. Oculorum morbis medetur. Gelatina carnis Analeptica æstimatur.

Aves aquaticæ fissipedes Insectivoræ.

VI. De Vanello.

A. Vanellus Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. Jons. Gesn. Capella five Vanellus Aldrov. R. Ornith. Ein Gwiß. Kwiß. In aquosis etiam gaudet. Usu. Cineres, Cor, Cutis. Vires. Cineres in vino poti colicos juvant, & in Cataplasmatibus forma applicata, Canis rabidi mor-

morsus sanant. Cor dolorem lumborum mitigat. Cutis in cephalalgia æstimatur.

Aves aquis innatantes fissipedes, quibus digiti nullis ad latera membranis augentur.

VII. De Gallinula.

Gallinarum notæ characteristicae, quibus ab aliis avium generibus distinguuntur, sunt, Caput parvum, Corpus ferè aductum, gracile & ad latera compressum: Rostrum breve & modicè inflexum: Alæ breviusculæ, concavæ & Gallinaceis similes: Cauda perbrevis: Crura longa: Digiti longissimi: Volatus brevis. R. Ornith. p. 232.

A. Gallina aquatica Offic. Gallinula chloropus major. Aldrov. R. Ornith. Jons. chloropus Charlt. ex. Ein Wasser-Huhn. In piscinis juxta nobilium ædes plerunque victitat. Usu. Ventriculus, plumæ eorūque cineres. Vires. Ventriculus in Asthmate commendatur. Fumus plumarum contra Passionem Hystericam æstimatur. Cineres ejusdem ulcera vetera, & fistulas siccant.

Aves natatrices fissipedes digitis ad latera membranis auctis.

VIII. De Fulica.

A. Fulica Offic. Aldrov. Jons. Gesn. Cotta major, sive Calva Charlt. ex. Phalaris Kiranid.

id. Mergus niger & Pullus aquaticus *Albert.*
mag. An Cotta, sive Cutta Anglorum *Aldrov. Jons.* Ein schwarzer Taucher. *Rohr. Hân.*
ein. Locis palustribus & stagnantibus de-
 lectatur. *Ufu.* Caro, Cor. *Vires.* Cor in E-
 pilepsia commendatur. Caro contra ictus A-
 caneorum in usu est.

Aves palmipedes angustirostræ.

IX. De Mergo.

Rostris angustis, in extremo aduncis, serratis à
 reliquis Palmipedibus tetradactylis digito post-
 o soluto differt.

A. Mergus *Offic.* Merganser *Charlt. ex. Jons.*
Aldrov. Fœmina R. *Ornith.* mergus cirratus
 longiroster major *Aldrov. Harl. Bellon.* Ein
 langschnäblichter Taucher. Mergigel. In oris
 maritimis reperitur. *Ufu.* Jecur. *Vires.*
 inveteratum autem sale mergi jecur ex hy-
 promelite binis ligulis potum, secundas pel-
 t *Diosc.* Id assatum cum oleo, & modico
 ale datum, mirificè conferre à rabido cane
 morsis asserit *Ætius.* Avis totum assum & in
 cibo sumptum elephantia & spleni medetur.
 sanguis ejus antipharmacum est, & feris ve-
 nenatis resistit. Ova dysenteriam, & renes &
 stomachum sanant, *Kiranid.*

X. De Laro.

Arus palmipes est, Rostro oblongo, angusto, acuto,
 ac parumper in extremo recurvo; naribus ob-
 longis;

longis; alis longis & validis, cruribus breviusculis; pedibus parvis, &c. R. Ornith. p. 261.

A. Larus Offic. major Aldrov. hybernus Baltn. major Aldrovandi R. Ornith. fuscus sive hybernus ejusd. Eine Mewe. See Mewe. Hohle Brod. In rivulis salis gaudet. Ufu. Cerebrum, Cor, Ventriculus. Vires. Cerebrum siccatum Epilepsiam curat. Aurelian. Cor in partu difficili commendatur. Ventriculus & concoctionem juvat. Kiranid.

Aves palmipedes cruribus brevioribus Latirostræ.

Pag. 532, lin. 10. adde:

XIII. De Vulpanfere.

A. Vulpanfer Offic. Aldrov. Charlt. ex. sive Chenalopex Jons. Tadorna Bellon. Chenalopex, Vulpanfer Mer. Pin. Tadorna Bellonii Vulpanfer quibusdam R. Ornith. Eine Fuchs, Gans. Ein Summe. In maritimis observatur. Ufu. Adeps. Vires. Contra Herpetes & tumores faciei à quibusdam commendatur.

Avi-

Aviculæ rostris longissimis seu Piscivoræ.

Pag. 533. post. lin. II. adde:

XVI. De Merope.

Merops Offic. Aldrov. Bellon. Jons. Charlt. ex.
five Apialter R. Ornith. Ein Bienen-Trasß o:
der Bienen-Fresser. In Creta & Italia frequens
reperitur. Ulu. Avis ipsa, Cor, Fel. Vires.
Merops & Cor ejus, Cardiacos, ictericos &
Stomachicos juvant; Fel cum melle & succo
Rutæ oculorum suffusionem sanare tradit
Kinarid.

Aviculæ rostris tenuibus seu Insectivoræ.

XVII. De Alauda.

Pag. 533. lin. 19. & 20. dele Aldrov. Gesn. vulga-
ris R. Ornith. pag. 149. cujus in loco
substituere:

Cristata Gesn. Aldrov. cristata, Viennæ Au-
striæ visa & descripta R. Ornith. p. 151. Ge-
samite Lerche.

Pag. eadem Galeritæ viribus adde:

Hæc assa & in cibo sumpta cæliacos adju-
vat. Diosc.

XVIII.

XVIII. De Hirundine.

Pag. 534. lin. 16. subjunge:

2. **A.** Apos Offic. Aldrov. Jons. Gesn. major Turn. Charlt. ex. Hirundo apus R. Ornith. Mer. Pin. Spiren / Rhein: Schwalben / Mauer: Schwalbe. Æstate in Anglia venit. Ufu. Avis ipsa. Vires. In vino sumpta tormina sanat. Plin.

3. Hirundo Indica Offic. maritima Aët. Philosoph. Lond. n. 285. pag. 1396. Sinensis nido eduli Bontii R. Ornith. p. 157. Hirundo Chinensis Bont. pag. 66. An Hirundo exotica aquatica Jons. Mantiss. Indianische Wasser: Schwalbe. In maritimis Chinensibus. Ufu. Nidus semi-hemisphæricæ figura, ovi Anserini magnitudine, pellucidus, substantiâ ichthyocollam referente. Vires. Venerem stimulat.

XIX. De Rubecula.

A. Rubecula Offic. Jons. Charlt. ex. Gesn. sive Erithacus Aldrov. R. Ornith. Ein Rothkehlchen / Rothbrüstlein. Ufu. Avis ipsa. Vires. Venerem stimulare à quibusdam æstimatur.

XX. De Luscinia.

A. Luscinia Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. seu Philomela R. Ornith. seu Lusciniola Mer. Pin. Eine Nachtigall. Ufu. Caro, Fel. Vires. Caro in Cachexia prodest, cerebrum confortat. Fel cum Melle illitum, visum perfectè acuit. Kiranid.

XXI.

XXI. De *Ficedula*.

A. *Ficedula* Offic. Charlt. Ex. *Atricapilla* Jonsf. five *Ficedula* Aldrov. R. Ornith. p. 162. Ein Schnepfflein/Wüstling. Usu. Avis ipsa. Vires. *Ficedula* in cibo aciei visui medicamentum præbet. Diosc.

Aviculæ magnis crassis & validis rostris seu Phytivoræ.

Pag. 536. post lin. 3. adde:

XXV. De *Rubicilla*.

A. *Rubicilla* Offic. Charlt. Ex. Mer. Pin. seu *Pyrrhula* Aldrovandi R. Ornith. *Pyrrhula* seu *Rubicilla* Aldrov. Jonsf. *Byrriola* Scalig. Ein Blut-Finck. Usu. Caro. Vires. In Colicos affectus à quibusdam æstimatur.

Pag. eadem lin. 10. adde:

XXVII. De *Carduele*.

A. *Carduelis* Offic. R. Ornith. Aldrov. Gesn. Jonsf. Charlt. Ex. *Aurivittis* Turner. *Chrysomitris* & *Avis Jovis* quibusdam. Ein Stieglitz/Distel-Finck. Usu. Avis ipsa. Vires. Assa & in cibo sumpta, Iliacos & Colicos perfectè curat. Kiranid.

XXVIII. De *Linaria*.

A. *Linaria* Offic. Aldrov. Gesn. Jonsf. Mer. Pin. Charlt. Ex. vulgaris R. Ornith. p. 190. Ein Z

Gene

354 PHARMACOLOGIA,
Henserling / Hserfen. *Usu. Caro. Vires.* Ana-
leptica à quibusdam æstimatur, Calculos è
Renibus & Vesica expellit.

Aves rostro & unguibus minùs
hamatis majores.

§. Aves majores rostris crassis,
validis & longiusculis rectis.

Pag. 537. lin. 12. subjunge:

XXXI. De Monedula.

A. Monedula *Offic. Jons. Charlt. Ex. Graculus*
vel Monedula *Turn. Mer. Pin. Monedula*
sive Lupus *R. Ornith. Aldrov. Eine Thale oder*
Dale / Thole. Usu. Caro. Vires. Externe ap-
plicata tumores dissolvit, & Scrophulas ju-
vat.

XXXIII. De Graculo.

Graculus *Offic. Charlt. Ex. Argentoraten-
Aldrov. R. Ornith. Jons. Eine wilde Thale /*
*Häher. In agro Argentoraten-
Vires.* Cum Monedula viribus convenit.

Aves

Aves majores rostris brevioribus
aut minoribus donatæ, seu
Granivoræ.

Gallinaceum Genus.

XXVI. De Gallo gallinaceo.

Pag. 539. lin. 7. post verbum Ova adde:

Lapis in ventriculo reperitur *Lapis Alektorius* in *Officinis* dictus: colore variat, interdum enim Chalcedonio & Crystallo obscuro similis est, interdum fuscum, vel cinereum colorem habet, interdum sanguineis venis distinguitur: raro, *Plinio* teste, fabe magnitudinem excedit.

Pag. 540. ad finem Vires Galli gallinacei adde:

Lapis Alektorius Venerem excitat ori inclusus, sitim ac cordis æstum sedat, mulieribus virorum gratiam conciliare, constantiam, ac eloquentiam gestatori tribuere, contraque quævis pericula tutum facere creditur, scribit *Boetius*; sed credat qui vult.

Pag. 541. post lin. 18. adde:

XXVIII. De Meleagride.

A. Meleagris *Offic.* Gallo pavo *Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. Ex. Mer. pin.* Gallo pavo sive Meleagris & Numidica avis *R. Ornith.* Gallus Indicus quibusdam. *Welsch* oder *Indianische*
Z 2 Lüne

ſürkſch Huhn. *Vires*. Caro Analeptica æſtimatur, Veneremque excitans.

Pag. 542. poſt lin. 13. adde:

XXXI. De Attagene.

A. Attagen Offic. Aldrov. Jons. Ex. Bellon. Lagopus altera Plin. Attageni Aldrovandi ſeu Francolino Italorum ſimilis ſi non eadem R. Ornith. Ein Haſel-Huhn / Bürk-Huhn. In altiffimis montibus reperitur. Uſu. Caro, Fel. *Vires*. Conceditur purulentis à Tralliano, Nephriticis à Galeno. Cerebrum & genituram auget. Avicen.

Pag. 543. lin. ult. ſubjunge:

XXXIII. De Turdis.

Note omnibus communes ſunt, magnitudo inter Columbas & Alaudas media; Roſtrum longitudinis & craſſitiei mediocris, deorſum modicè inflexum; Os intus flavum: Cauda longa; victus ex baccis & inſectis promiſcuis. R. Ornith. p. 137.

A. 1. Turdus Offic. Charlt. Ex. primus Ariſtot. vulgaris Mer. Pin. Viſcivorus minor Bellon. ſimpliciter dictus Aldrov. Jons. ſimpliciter dictus ſive Viſcivorus minor R. Ornith. Ein Ziesmer oder Krammetz-Vogel. *Vires*. Myrtorum baccis farti & aſſi ventris profluvio laborantibus exhibentur Plin. Bellon. Tempore peſtis in aceto macerati laudantur Alexand. Bened. Pulverem adverſus Napellum commendat Gainarius.

A. 2.

A. 2. Merula *Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Mer. pin. Gesn. vulgare R. Ornith. Collyrion Turn. Eine Amsel / Merl. Usu. Avis ipsa, Stercus. Vires. Avis inassata cum Myrti baccis dysentericis mederi scribit Plin. Fimus cum aceto mistus extirpat lentigines. Jons.*

A. 3. Sturnus *Offic. Aldrov. Jons. Gesn. Charlt. Ex. vulgaris Mer. Pin. Eine Staar / Sprehe. Circa Turres & altiora ædificiorum culmina. Usu. Fimus. Vires. Cosmetica æstimatur, ad alphas, pannos, impetiginem & morpheam. Galen.*

4. Galgulus *Offic. Galbula Aldrovandi seu Picus nidum suspendens R. Ornith. Icterus Plin. Chloreus Aristot. Oriolus Albert. Picus nidum suspendens Aldrov. Jons. Ein Widwol / Geelgorst / bey Salmon genandt Gelber Hemmerling. i. e. Emberica lutea. Vires. Ad morbum regium commendat. Plin.*

Aves rostro & unguibus aduncis seu Rapaces vel Carnivoræ.

Aves Rapaces diurnæ.

XXXIV. De Aquila.

Pag. 544. pro prima Specie Aquilæ adde:

1. A. Aquila *Offic. Mer. pin. fulva sive Aurea R. Ornith. Chrysaetos Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. Ex. Ein Adler / Gûlden-Adler. Usu. Fel, Ster-*

Stercus. Vires. Fel destillatum cum oleo violaceo ad aurium dolorem & tinnitum; fimum ad abortum commendat. *Avicenn.*

Pag. 545. post lin. 9. adde :

XXXVI. *De Buteone.*

A. *Buteo* Offic. *Jons.* *Charlt.* Ex. vulgaris *R.* *Ornith.* sive *Triorchis* *Aldrov.* *Mer.* *Pin.* *Ein Bussfahn / Masfweyh / Kuttelweyh.* *Usu.* *Testiculi. Vires.* Ex aqua fontis cum melle decocto ad Venerem commendantur. *Jons.*

Pag. 546. post lin. ult. adde:

XLI. *De Ulula.*

A. *Ulula* Offic. *Aldrov.* *Gesn.* *Jons.* *Charlt.* Ex. *Strix cinerea* *R.* *Ornith.* *Eine Eule / Graue Nacht-Eule.* *Usu.* Fel, Adeps, Caro. *Vires.* Fel ejus prædicatur ad albugines, suffusiones & caligines. *Adeps* ad claritatem. *Caro* cocta in oleo cui liquato admiscetur butyrum ovillum, & mel ad sananda ulcera valet. *Plin.* In Arthritide à quibusdam æstimatur.

D. Salmon in *Dispensatorio* suo, *Barnaclam*, *Corvum leguminarium* *Erythropedem*, *Fodeam*, *Jungem*, *Oriolum*, *Pelicanum*, *Picum marinum*, *Pluvialem*, *Psittacum*, *Puffinum*, *Querquedula*, *Rallam*, *Sneppam*, *Turdum exoticum*, & *Urogallum* memorat, quorum cum vires nullas medicas à quoquam Autore traditas invenio, omisi, ut & *Arquatam Anatem fistularem*, *Colymbum*, *Coraciam*,
Embe-

Embericam albam, Fringillam, Phœnicopterum & Passerem Canariensem Seplasi ejus, cum varietatibus ejusdem generis, aliisque multis quæ ad Historiam Avium, potius pertinent, quàm ad *Pharmacopœiam* aut *Pharmacologiam*.

SECTIO TERTIA.

De Serpentino Genere.

Pag. 548. lin. 15. subjunge:

III. De Cæcilia.

A. Cæcilia *Offic. Jons.* Cæcilia, Typhlops *Aldrov. Gesn.* Cæcilia Typhlinus Græcis *R. Synop.* A. Typhlops Cæcilia *Mer. pin.* Eine Blindschleiche. *Vires.* In medicina adhibuit *Oswaldus.* Theriaca namque ex Cæciliis & Aqua Theriacali paratum pro sudorifero in Pestilentia exhibebat. *Gesn. Ep.*

IV. De Serpente Indico.

Serpens Indicus *Offic.* Indicus Coronatus, Diademate seu conspicillo insignitus *R. Synop.* A. Cobras de Capello Lusitanis dictus *Garc. ab Hort.* Vipera Indica vittata gesticularis *Cat. Mus. Ind.* Vipera pileata quibusdam *Ind. dianische Haupt-Schlange.* *Usu.* Lapis aut potius Os capitis, *Pedro del Cobra* dictus, figuræ

Z 4

ova-

ovalis, ex uno latere planus, ex altero gibbosus, coloris fusci & splendentis, poris aliquot interspersis. *Vires.* Omnis generis venena expellit, seu intus sumpta, seu exterius applicata: putrefactioni resistit; transpirationem insensibilem promovet, spiritus vitales excitat; Cor recreat, Sanguini fermentationem novam communicat, & Naturæ succurrit in omnibus morbis malignis. *Marl. Ob.*

Quamvis Lapis hic à *Garcia*, *Redi* aliisque descriptus fuerit: Hujus tamen seculi Eruditi de eo differunt, duobus præcipuè in rebus. 1. An sit res naturalis, an factitia? *Kircherus* in *China sua illustrata*, & *Thevenot* in *Relationibus diversorum insigniorum itinerum & navigationum*, in capite serpentis magni Chinenfis inventos fuisse affirmant. *Clar. D. Boyl.* in capite Serpentis Africani. Econtra alii affirmant Res artificiales esse, ut *R. P. Boccone* in *Museo di Fisica*. *D. Mead M. D.* eos ossa calcinata, aliaque testacea fragmenta esse supponit. *Thevenotus jun.* cinerum radicum combustarum, & Terræ cujusdam propè *Diu* in *India* inventa.

Altera controversia est de eorum viribus. *P. Kircherus* varia experimenta tradit de earum effectû in extrahendo veneno à morfu viperæ, aliûsve Serpentis instillato. Idem confirmat clarissimus *Boyleus* experimento in Fele juvene factò, *Tractatus de medicinis specificis*. Item *D. Clayton* in *Narratione de Virginia*,
At.

Ad. Philosoph. n. 210. scribit se præsentem fuisse cum prædictus D. *Boyl* idem experimentum tentavit in variis Pullis, qui omnes sanati sunt. D. *Havers* M. D. salutarem ejus effectum in cane vidisse ait. Quinetiam D. *Tyson* M. D. in *Anatomia Anguis crotalophori* historiam narrat à celebri quodam Medico *Londonensi* acceptam, qui quendam à Viperis commorsum sanavit. Idem præstitit D. *Baglivius* in quodam à Scorpione percusso. Quamvis tamen apud prædictos omnes experimenta prædicta optimum successum habuerunt, apud alios tamen D. *Redi* scil. & D. *Charas* quæ tentarunt, non eundem effectum sortita sunt.

Cum jam expediverim, & in epitomen contraxerim eruditorum utrinque opiniones; quid restat quam ut eas conciliare adnitar, quod ut efficaciam tantummodo observabo, me duas hujus generis lapidum species vidisse, quorum prior ossi similis erat, porosus, cum dentibus limæ in eo visibilibus. Alter corpore compactiore, polito, quam factitiam esse credo, & prioris simulatricem, undè conjicio experimenta quæ non successerunt ab artificialibus hisce lapidibus facta esse, non à veris.

De Serpentibus.

Alas Sauva lege Ajas Sauva: Serpens est maximus veneno carens, quandoque diametri orgyialis, longitudinis triorgyialis.

Z 5

Pue-

Pueros, Apros, & Damulas integras ingurgitat, ut in illo qui An. 98. Binnanii interfectus fuit, vidimus.

Halas Bitin, species est *Sauræ* minoris circumferentiæ, longitudinis majoris. Qui hoc 1700. An. Loogii interfectus è D. *Jacobo Petiver* missi, & cujus pellem byrsodepsicè curatam, aut subactam longitudinis fuit quinque orgyiarum, & dimidiæ; crassitudinis femoralis. Fel ex eo siccum pependit ꝑiii. 3i. Lapidem quem in capite tenui teliculo relictum, gerere ferunt, vocant *Carbunculum*, quem vidi apud D. *Franciscum de Somonte*: diaphanus erat ut *CrySTALLUS*, orbicularis, luce carens, magnitudinis Nucis Juglandinæ; quem *J. Alzina* asservabat rotundo-planus erat, magnitudinis Ovi columbini, coloris flavi, quasi auri, pellucidus, sed noctu non relucens. Alium, Manilæ habuisse *N. N.* Vir fide dignissimus, asseveravit quatuordecim millibus Imperialium appretiatum. Alium, inventum fuisse Guiguanii tanti fulgoris, ut ad ejus lucem litteras legerint, & scripserint, ni fallor refert *J. Ignatius Alzina* in *M. S. H. Ex MSS. Cl. Camelli*.

Lapis Colubrinus quondam magni æstimatus, nunc & Manilæ vili divenditur pretio: Non ex Colubro ut vulgus sibi persuadet, sed factitius ex Cornu Cervi in olla oblutata ad nigredinem usto, effictus, & ut niteat politus. Hunc Mauritani adulteratum vocant, verum ex nescio quâ, terræ sigillatæ simili argil-

argilla confici referunt. Verus Serpentum morfibz impositus medetur: in Febri Petechiali, si plures imponantur, auxilio sunt: Anno 1681. Branæ triennem puerulum qui Arsenicum lacte dilutum hauserat, hujuscemodi lapidis iteratâ applicatione tantum, à præfenti liberavi mortis periculo. An virtus hujus lapidis adscribenda salî in C. C. non probè usto, remanenti? An poris quibus scatet, attrahat ut Cucurbitulæ? *Ex MSS. ejusd.*

Alius magnitudinis Avellanæ redemptus fuit à Nigritis qui noctu Lampadis ad instar lucem spargebat, ità ut ad ejus lucem legere & scribere potuerit.

Sauvæ pinguedinis circiter ℥x redemi ab Indo Anno 1694. uno ex Serpente exemptas. Carne vescuntur Indi.

V. De Sepe.

SEps *Offic. Jons. Charlt. Ex. sive Lacerta Chalcidica Columnæ Aldrov. R. Synop. A. Eine Ruppfer-Eider / Seps. Liburni in litore maris arenoso invenit D. Raius. Vires. In vino pota morsus suos sanat, Diosc.*

VI. De Crocodilo.

CROCODILUS *Offic. Jons. Aldrov. Charlt. Ex. Lacertus omnium maximus, Crocodilus dictus R. Synop. A. Ein Crocodill / Allgarde. In Nilo, Gange aliisque fluviis majoribus invenitur. Usu. Sanguis, Pinguedo, Vires. Sanguis*

guis visui claritatem conciliat. Pinguedo vulneribus & carcinomati prodest. *Jons.*

Pag. 549. post lin. 22. adde:

IX. De Chamæleonte.

Chamæleon Offic. *Jons. Charlt. Ex. Chamæleo*
R. Synop. A. Eine Katten-Eider. Usu. Fel,
Cor, Animal ipse. Vires. Fel Hypochymata
tollit, Marcell. Cor contra quartanam com-
mendat Plin. Contra epilepsiam & podagram
laudat Trallian.

Pag. ead. post lin. ult. adde:

XI. De Salamandra aquatica.

A. Lacertus aquatilis Offic. *Schrod. aquaticus*
niger Mer. pin. Salamandra aquatica R.
Synop. A. Jons. Charlt. Ex. Cordulus Bellon.
Scincus aquæ quibusdam. Wasser-Moldy Was-
ser-Eider. In piscinis & aquis stagnantibus.
Vires. Pulvis ad facilem evulsionem dentium
commendatur. Schrod.

SE-

SECTIO IV.

De

Quadrupedibus.

Quadrupeda Bisculca.

VIII. Caprinum genus.

Pag. 563. post lin. 13. adde:

2. **I**BEX Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Ein Steinbock & Eibisch; Geiß. Summarum alpium incola est. *Usu.* Sanguis, Fimus. *Vires.* Sanguinem in vino sumptum ad calculum commendat *Gesh.* Fimus in Ischiadicis & Arthriticis laudat *Marcel.* Coagulum eadem cum leporino vires habet. *Seraph.*

Pag. 564. post lin. 9. adde:

4. **A**ntilopus Offic. Gazella Africana R. *Synop.* A. Strepliceros *Plin.* Capra strepticeros *Aldrov.* Jons. Charlt. Ex. Eine Indianische Geiß/ Antilope. Africae incola est. *Usu.* Ungula, Cornua. *Vires.* Antepileptica & Antihysterica æstimatur.

IX. De Cervino genere.

Pag. 566. post lin. 20. adde:

2. **R**angifer Offic. Jons. Charlt. Ex. Cervus Rangifer R. *Synop.* A. Machils *Plin.* Taran-

randus Agricol. Eliot. Ein Reiner/Reiniger/Kenn-
thier/Kenneschier. In Lapponia invenitur. *Ufu.*
Cornu, Ungula. *Vires.* In spasmodicis pro-
sunt. *Jons.*

Pag. 567. post. lin. 27. adde:

A. 6. Dama *Offic. vulgaris Mer. pin. vulgo*
R. Synop. A. vulgaris sive Recentiorum *Gesn.*
Cervus Platyceros, vel Platyceros simpliciter
dictus *Plin.* Ein Dam-Hirsch/ Dam-Thier. In
vivariis. *Ufu.* Cornua. *Vires.* Cum cornu-
bus Cervi viribus convenit.

Lapides Bezoartici Mexicani eximantur ex
Cervis, prouti & *Campetzani*, ubi Contrayer-
ba abundat: *Peruviani* ex *Vicunnis*, *Quana-*
co & *Alce* ubi pariter Contrayerva inveni-
tur: *Persici*, seu *Indici Gulgondani* ex *Cercopi-*
thecis, & *Capris*. *Ex Capris*, leves sunt, sine
nitore friabiles, coloris in viridem tenden-
tis, saporis amari, formæ ovalis, magnitudi-
nis variæ, constantes ex laminulis, minus læ-
ves, aut politi. His mihi imposuerunt Anno
1697. eos pro *Cercopithecorum* dividentes.
Emeram No. 144. pendentes omnes simul se-
xaginta & unam unciam, Unciam 14. Rega-
libus argenteis *Hispanis*, erant autem omnes
integri, & ex his 12 Ovo Gallinaceo aut pa-
res, aut majores: 30 columbino Ovo mayo-
res: 40 ovo columbino pares: 50 ovo co-
lumbino minores: 12 Nuce Avellanâ mayo-
res. *Ex Cercopithecis*, nitidè perpoliti sunt, ma-
gis compacti, lapidei, & ponderosi quàm
sint

sint Caprearum, constantes ex laminulis, subamari coloris, cinereè, vel viridiufculè, vel fuscè virentis, ex his dein emeram uncias 23. Unciam duobus Imperialibus, erant autem No. 33. Magnitudinis ovi Gallinacei 4: Ovo columbino majores 6: Ovo columbino pares 4: Oliva suppare 5: Oliva minores 11. Teretes pollicem crassi, biunciam, & sesquiunciam longi 3: Horum 3i Macai venditur Imp. Goæ tribus Imper. & dimidio. Meliapori 7 & 8 Imper. quorum 6 vel 7. unam pendent unciam: Fragmentorum verò uncia duobus Imp. De reliquo, pro magnitudine crescit æstimatio, & pretium.

Mexicani, & *Luponici* coloris sunt dilutè terrei, & saporis nullius, vix alicujus in medicina effectus boni: hos Officinæ Occidentales vocant. *Peruviani*, coloris sunt ex viridi nigricantis, & hos Orientales vocant.

Indi & *Mauritani* Lapidés Bezoarticos generari narrant ex repletionē, & pabuli indigestione: Et sanè factibile est, ut ex indigestione multum tenacis ac viscosæ procreetur mucilaginis, & superveniente sanguinis effervescentia, prædicta mucagoviolenter decocta, non solum magis ac magis glutinosa evadat, incrassetur, ac inspissetur, sed & accedente aliquo sale petrificante, & insolubilibus, ac indigestibilibus (ut sunt Fructuum ossicula, lapilli, lignorum fragmenta, argillacea terra, fibrosarum herbarum, radicum, corticum tormentum, implicata, impacta, ac super-

superinducta, in lapides usque indurefciendo abeat. Nec improbabile, tunc malè affecta animalia ex instinctu naturali, plantas depascere amaras, & una cum his Contrayervam, & similia alexipharmaca, ità ut ex horum succo, tenaci illæ viscositati commixto, lapidi Bezoartico color subviridis, sapor amaricans, & virtus Alexipharmaca. Hinc Lapides ii qui in animalibus tabe consumptis, aut ut ferunt repletione extinctis reperiuntur, plerumque majores, aut si parvi, numerosi sunt, nec non cæteris efficaciores censentur. Ita in Provincia *Sonora Mexici*, in Cervo emortuo *Lucas Valentinus* Lapidem invenit libras quinque pendentem; qui 500. Imp. æstimatus fuit.

In Jucatan, Hispanus in Cervo tabe consumpto invenit Sexaginta Lapides, fermè omnes æquales, magnitudinis Nucis Avellanæ. In Lapidibus confractis, Golgondanis, ex Capris, & Cercopithecis inveni: ex tomentosis filamentis compactum globulum, odoris suavis. Subruffum fibroso-tomentosum glomum, saporis aciduli. Pulveri compactas radicum fibrillas. Oblonga Lignorum, corticum, & fructuum, aut foliorum pediculorum frustella. Lapides nigros, ruffos, cinereos, duros, & friabiles. Terræ argillaceæ rubentis, & nativæ fragmina. Semen, ni fallor, Viticis. Semen trifore magnitudine Ciceris nucleo putrente, acidô. Nucleum osse Tamarindorum potiozem. Os
fermè

fermè unciale, nucleo Dactylorum simile, onifore, oleo scatens, in aliis pulveres varios.

Velesius ab Arziniega, Bezohar vocat legitimos in animalium ventriculis (Hispan. Tripon, Quaxo, & Buche) inventos. 2. Lachrymas Cervi. 3. Fictitios, quos necdum vidi, præter Nicolaô-Manuchianos, formæ variæ, quos ex fragmentis componit, includendo integrum minorem, sed faciliè distinguuntur, quia non sunt laminulati. Alios idem componit globosos, figillatos, ex variis cordialibus, & Cordiales vocat. Alii deferuntur Goa ovales, Gaspar-Antoniani, pariter ex variis rebus compilati. An Lapidés de Goa Georgii Batai? Illi verò an ejusdem Batai Lapidés Contrayervæ?

Quadrupeda quadrifulca.

Pag. 569. post lin. ult. adde:

XII. De Hippopotamo.

Hippopotamus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Ein See-Pferd. Meer-Ros. Wall-Ros. Usu. Testes, Dentes. Vires. Testes exiccati ac triti contra serpentium morsus bibuntur. Diosc. Dentes in annulos tornati, plurimum valere creduntur adversus spasmodum flatulentum Charlt.

A a

Qua-

Quadrupeda unguiculata pedibus bifidis.

XV. De Camelo.

Camelus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Ein Camel oder Dromedarius. In Asia & Africa invenitur. *Ufu.* Sanguis, Fel, Fimus, Urina. *Vires.* Sanguis Dysenteriam juvat, conceptionem auxiliatur, Epilepsiam curat. Fel Ophthalmica est. Fimus in Apoplexia commendatur. Urina ad dentes dealbandos & purgandos vim habere creditur. *Plin.*

Quadrupeda unguiculata pedibus multifidis.

Antropomorpha.

XVI. De Simia.

Simia Offic. R. Synop. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. Ein Affe. *Ufu.* Cor. *Vires.* Assum & cum melicrato coctum memoriam acuit. *Porta.*

Pag. 573, post lin. 18. adde:

XIX. De Phoca.

A. Phoca Offic. Charlt. ex. seu Vitulus marinus R. Synop. A. Vitulus marinus Aldrov. Jons. Ein Meer-Kalb. Meer-Schwein. *Ufu.*

Ufu. Caro, Adeps. *Vires.* Carnem in Epilepsia & suffocatione Uteri commendat *Avicen.* Adipem ad morbos Mulierum laudat *Hippocrat.*

Quadrupeda vivipara pede multifido, herbivora binis prælongis dentibus anterioribus in utraque maxilla.

Pag. 575. lin. 13. subjunge:

XXII. De Hystrice.

HYstrix *Offic.* Charlt. ex. Aldrov. *Gesn.* Jons. R. *Synop.* A. Ein Stachel-Schwein. *Ufu.* Animal ipsum. Lapis Pedro del Porco dictus. *Vires.* Animal iisdem affectibus conducere videtur ut Erinaceus. Jons.

Hystrix, Indis *Balatnamatinic.* Reperitur in Provincia *Caraga* magnitudinis Porcelli octimestris. Ex hac eximitur Lapis Porcinus, seu Hystericus *Malacensis*, *Hisp.* Piedra de Puerco Spin. *Ægagropilus* potius, quam Lapis dicendus; constat enim ex tomento, fibrillis, & materia friabili, subruffa, amari-cante, & deforis quibusdam in partibus, ceteis, & subnigris quasi unguibus co-operatus, ut in tribus quos vidi observavi. Nec laminulatus, aut tunicatus, neque ponderosus,

A a 2

rosus,

rosus, aut politus, ut Bezoar, sed levis, & asperiusculus ut Ægagropila.

Lapidem Hystericum Malacesem vidi dein alium, ponderis lbv. emptum 150. Imper. appretiatum verò 500. Imper. orbicularis erat, læviusculus, coloris carneoli pallescentis, quasi pellucidus, substantiæ solubilis, ad tactum linguæ mox acriusculè & summè amaricans.

Hyæna Luzonis non odorata, seu Leytensium Sarimao. Animal est Putorio compar, & majus, sed dentibus instructum validissimis, longioribus, & aduncis: His & unguibus Apri, aut Damulæ dorso sese tenacissimè affigit, ibidémque pertinaciter persistit, donec usque Aper cursu lassatus, & doloris molestia defatigatus succumbat, & pereat, & tunc vorat ad saturitatem. Dentes Sarimao quandoque in Apri, aut Damulæ dorso defixi reperiuntur, scilicet cum fortuito casu Sarimao relictis dentibus excutitur. Hos Indi superstitiosè æstimare solent.

Lac-vig, Boholanorum, speciem esse referunt Lupi ferocis, magnitudinis Vituli, hominibus seu animalibus infesti. An Coyote Mexicanorum?

Mustela Hisp. Comaderia. Germ. Wiesel.

Mustela syl. Viverra, seu Furunculus. Hisp. Huron. Germ. Hamster.

Putorius Hisp. Gardunna. Germ. Jld.

Mures quos in Insula Mindoro ex arborum computrescentibus foliis oriri ferunt, affirmant

mant qui curiosè investigavère, non ex arborum foliis, sed ex Arundinis Vallatoriæ speciei, fructibus generari.

Pag. 577. post lin. ult. adde :

XXVI. De Glire.

GLis Offic. Bellon. Gesn. Jons. Aldrov. Charl. ex Jons. Glis Gesneri & aliorum R. Synop. A. Rase. Ratte. Rellmauß. Usu. Caro, Pinguedo, Excrementa, Cinis. Vires. Carnis esu Bulimo laborantes liberantur. Pinguedo ad conciliandum somnum plantis pedum injungitur. Excrementa in liquore aliquo posita calculos discutiunt : eadem cum aceto & rore marino Alopeciam sanant. Cinis combusti ad claritatem oculorum prodest. Plin.

Quadrupeda vivipara unguiculata multifida, carnivora, capite brevior, seu.

Genus Felinum.

Pag. 578. lin. 16. subjunge :

XXVIII. De Tigredine.

Tigris Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charl. ex R. Synop. A. Ein Tieger. Tieger. Thier. Usu. Adeps. Vires. Cum Adipe canino viribus convenire creditur.

A a 3

Pag.

Pag. 584. lin. 10. subjunge;

Quadrupeda vivipara, pede un-
guiculato multifido, rostro
productiore, carnivora, mino-
ra, seu

Genus Mustelinum, Vermine-
umve.

HOC genus ab aliis Quadrupedum rapacium ge-
neribus differat: 1. Parvitate sua. 2. Corporis
figura gracili, longa, capite parvo sublongo, pedibus
brevibus. 3. Intestinorum brevitate & simplicitate. 4.
Dentium numero. R. Synop. A. 195.

XXXVIII. De Mustela.

I. A. Mustela Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. vul-
garis R. Synop. A. Matth. Aldrov. Gesn.
Ein Wiesel. Wieselchen. Ufu. Animal am-
bustum exenteratur, & inveteratum sale in
umbra siccatur. Ventriculus. *Vires* Animal ut
suprà præparatum: Ea ʒii cum vino pota,
adversus omnia serpentium venena præsen-
taneo est remedio: toxico simili modo sum-
pta, resistit. Ejus ventriculus Coriandro
fartus, inveteratusque, percussis à Serpen-
te & Comitialibus potu auxiliatur. Cre-
mata in fistili podagricis confert; cinere ex
aceto illito. Sanguine perunctæ strumæ ju-
van-

vantur : Comitibus etiam prodest. *Dioscorides.*

A. 2. *Viverra Offic. Gesn. Charlt. ex. Mustela sylvestris ejusd. Jons. Aldrov. sylvestris Viverra dicta R. Synop. A. Ein Glatte. Ufu. Caro. Fel. Vires. Utraque in Epilepsia commendatur.*

XXXIX. De *Ichneumone.*

Ichneumon *Offic. Aldrov. Gesn. Jons. R. Synop. A. Charlt. ex. Mus Pharaonis seu Ægypti Bellon. Indicus Ælian. Indianische oder Ægyptische Ratte. Ufu. Fimus. Vires. Cum feminibus, Sinapi & Aceto Podagram juvat & Alopeciam curat.*

Quadrupeda vivipara rostro productione, dentibus pluribus, incerto numero.

Pag. 685, lin. ult. subjunge:

XLIII. De *Vespertilione.*

A. *Vespertilio Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. R. Synop. A. Eine Fleder oder Speckmauß. Vesperi apparet Æstate ; Hyeme verò latet in cryptis, rupibus, &c. Ufu. Caro, Sanguis. Vires. Caro præparata Scirrhus & Podagræ adhibetur. Sanguis in lopecia conducit. Galen.*

Benè observat eruditissimus ille vir D. J.

A a 4

Rains

Raius hoc Animal malè à nonnullis inter Aves accenferi, ob alas & volatum, cum nec pennatum sit, nec rostratum, nec oviparum.

Hic etiam omisi Bestias aliquas, à D. *Salmon* memoratas in duobus libris prædictis, e. g. *Bubalum*, *Martem* & *Putorium*; aliasque nonnullas quibus nullus quod sciam, Autor vires aliquas adscripsit; alias suspectas aut saltem controversas, ut *Gulonem*, *Hyanam* & *Satyrum*.

OMISSA.

Pag. 129. *Pharm.* lin. 16, adde:

IN superiore meo libro pro *Grana Tiglia Ricini* vulgaris femina descripsi, in quem errorem indè lapsus sum, quod in Officinis Pharmacopolarum nostratum titulo *Grana-dillorum Peruvianorum* ea divendita fuisse observaveram, cum ea ità descripsisse debuisssem, Fructus est oblongus, ovalis, glaber, Ricino vulgari minor & angustior, una parte gibbus, altera depressus colore fusco, saporis acris, exurentis, & nauseosi.

XXVIII. De Marrubio.

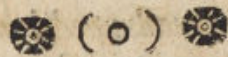
Pag. 122. *Suppl.* adde:

3. **A**Lyssum Galeni *Offic. Ger.* Alyssum Galeni
Clusio Park. Alysson verticillatum foliis profunde incis C. B. Marrubium Alysson dictum *R. H. p.* 557. Marrubium Alysson dictum,

Etum, foliis profundè incisis *Herm. Cat.* Marrubium album foliis profundius incisis, flore cœruleo *H. Ox.* *Allyssen.* Galeni *Dollwurz.* In hortis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio albo viribus convenire creditur.

FINIS.

Index

*Index omnium Simplicium Officinalium
quæ tum in Pharmacologia,
tum in hoc Supplemento conti-
nentur.*

*NB. Numerus absolutè positus Phar-
macologiam; litera S hoc Sup-
plementum notat.*

	Acacallis	S 311
A.	Acacia altera	S 314
	—Germanica	398
A Bies foemina p.	Vera	462
—mas	354 Acanthum	S 72
Abrotanum foemi-	Acanthus	345
na	165 —sylvestris	S 253
—mas	168 Acanus	S 72
Abrus	S 182 Acarna	S 72
Absinthium Pont.	S 80 Accipiter	545
—Romanum	167 Acer majus	S 304
Santonium	S 81 —minus	S 305
Seriphium	168 montanum	S 305
Vulgare	167 Acetosa arvensis lan-	
Abutilon	S 145 ceolata	132
		Rom.

I N D E X.

-Rom. rotundifol.	132	Ageratum	166
Vulgaris	<i>ibid.</i>	Agnus	560
Acetofella	312	Agnus Castus	381
Acetum	425	—Scythicus	S 48
Achates	S 32	Agresta	425
Achillea	S 79	Agrifolium	428
Achiotl	457	Agrimonia	175
Acicula	S 334	Alabastrites lapis	87
Acidulæ	S 6	Alabastrum	<i>ib.</i>
Acinos	S 121	Alana terra	48
Acmella	S 79	Alaternus	S 296
Aconitum	S 252	Alauda	533 S 351
Acorus adulterin.	321	Album Canis	581
-Asiaticus	S 243	Album Græcum	581
Verus	337	Alcanna	421
Acus	S 334	Alcea	228 306
Adamas	S 35	Alcedo	533
Adarces	S 26	Alces	567
Adiantum Album	119	Alchimilla	138
-Aureum	113	Alcyonium durum	S 41
-Nigrum	121	—Stupposum	<i>ibid.</i>
Vulgare	119	Vermiculatum	<i>ibid.</i>
Adrachne	S 291	Vesicarium	S 330
Ægilops Arbor	S 266	Tubulosum	S 41
	267	Alectorius lapis	S 355
-Herba	S 247	Alectorolophus	S 155
Ærugo	78	Alga	S 38
Æs	<i>ibid.</i>	Alisma	S 65
Æs viride	<i>ibid.</i>	Alkekengi	245
Æthiopis	S 119	Alliaria	S 160
Ætites Cupis	89	Allium Hortense	317
Agallochum	470 S 317	—Sylvestre	S 219
Agaricum	109	Al-	

I N D E X.

Alnus	S 269	Amomum	190
Alnus nigra	422	— Plinii	S 137
Barbadensis	S 229	Vulgare	190
Aloe Caballina	ibid.	Amoris Poma	244
Hepatica	S 232	Ampelitis terra	54
Succotrina	S 230	Ampelopraffum	S 221
Vulgaris	om 322	Amurca, fax Olei	404
Alopecurus	S 248	Amygdalus amra	393
Alfine	301	— Dulcis	393
Althæa	228	Amylum	339
Alumen	62 S 19	Anacardium Occid.	405
Plumofum	85	— Orientale	406
Rochi	63	Anagallis aquatica	275
Rupeum	62	— Terrest. foemina	301
Saccharinum	62	— mas	301
Scissile	85	Anagyris	S 312
Vulgare	63	Anas	532
Alypum	S 275	Anchusa	205
Alyssum Diosc.	S 168	— Lutea	S 106
Galenii	S 376	Androsaces	S 214
Plinii	S 103	Androsæmum	S 205
Amaranthus	135	Anemone hortens.	S 132
Ambra-grisea	57	— Sylvestris	S 132
liquida	396	Anethum	182
nigra	57	Angelica	188
Ambrosia	S 51	Angsana	S 309
Campestris	S 170	Anguilla	512
Amethystus	97	Anguis	547
Amiantus	85	Animal Bezoartic. Oc-	
Ammi verum	195	cidentalis	567
Vulgare	ibid.	— Moschifar	570
Ammoniacum	184	Zibethicum	582
		Animi	

I N D E X.			
Animi Gummi	458	Putealis	S 3
Anisum	193	Thermalis	42
Indicum	S 145	Aquila	S 544
Anonis	293	Aquilæ lapis	89
Anser	531	Aquilegia	251
Anthera	374	Arabicum gummi	462
Antherophyllus	377	Aracus	S 185
Anthora	252	Araneus	483
Anthos	211	Niger	S 321
Anthyllis leguminosa	Arbor vitæ	S 269	
	S 189	Saponaria	S 286
Prior	ibid.	Arbutus	S 291
Antilopus	S 365	Arctium	S 75
Antimonium	72	Ardea	S 29
Antirrhinum	S 154	Stellaris	S 346
Antithora	252	Areca	346
Aparine	201	Arenamaris	82
Aper	568	Arenosus lapis	S 26
Apes	484	Aresta bovis	293
Aphaca	S 184	Argemone	S 171
Apios	S 176	Argentina	230
Apium	192	Argentum	75
Apocynum	S 214	Vivum	68
Apus	S 352	Argilla	44
Aqua fluviatilis	S 3	Aries	560
Fontana	40	Arisarum	S 235
Marina	41	Aristolochia Clemat.	
Mineralis	41. S 5.6.		260
Nivea	S 5	Longa	259
Palustris	S 3	Polyrrhizos	260
Pluvialis	S 5	Rotunda	260
		Ar-	

I N D E X.

Armeniaca mala	391	Afinus	51
Armenus lapis	85	Aspalathus	51
Armoniac. Gummi		Asparagus	24
	184	— Petraea	S 14
Armoracia	S 164	Sylvestris	ibid.
Arnica	S 65	Asperula	20
Arsenicum album	52	Asphaltus	5
— Citrinum	53	Asphodelus albus	32
— Rubrum	ibid.	— Luteus	ibid.
Arthanita	323	Asplenium	11
Artemisia Chinensis	169	Astacus fluviatilis	50
— Tenuifolia	S 82	— Marinus	S 32
— Vulgaris	169	Aster Atticus	16
Arum	331	Asteria	98 S 34
Arundo	343	Astragalus	S 19
— Donax	S 250	— Sylvaticus	S 18
— Farcta atro rub.		Astrantia	18
	S 251	Astroites	S 13
— Flava	S 252	Attractylis	15
— Indica	ibid.	Atragene	S 13
Saccharina	343	Atriplex	13
Scriptoria	S 250	— Olida	S 5
Tabaxifera	S 251	Sylvestris	S 5
Afa dulcis	395	Attagen	S 35
— Foetida	185 413	Avellana	35
Afarum	137	Avena	342
— Virginianum	138	Aurantia	437
Aschia	520	Auriculæ Judæ	109
Asclepias	310	— Leporis	S 102
Ascyrum	S 204	Muris	144
Asellus infecta	483	Ursi	S 11
— Piscis	S 335	Auricularia herba	S 119
		Auri	

I N D E X.

Auripigmentum	52	Virginiana	S 138
Aurum	53.75	Bdellium	474
Axungia vitri	139	Becabunga	275
B.		Behen album	298
		Belemnites	91
Baccæ Bermudenses		Bellis major	162
	S 287	minor	163
Baccharis	S 68	Ben nuces	455
Balanus Myrepica	455	Benzoin	395
Balaustia	371	Berberis	422
Balsamina	236	Berillus	97
Balsamita foemina	166	Beta alba	136
Mas	ibid.	nigra	ibid.
Balsamelæon	410	rubra	ibid.
Balsamum Capiui	410	Betle	364
Gileadense	410	Betonica aquatica	261
Judaicum	410	Pauli	274
è Mecha	410	Vulgaris	220
Peruvianum	456	Betula	359
Syriacum	410	Bezoar Occidentalis	
Tolutanum	357		567
Bamia Moschata	306	Orientalis	564
Banana	S 265	Bifolium	S 239
Banguë	306	Bislingua	241
Barbarea	S 165	Bismabra	228
Barbus	519	Bismuthum	70
Bardana minor	127	Bistorta	134
major	158	Bitumen Judaicum	54
Basilicum	218	Blatta	S 326
Battata Canadensis		Byzantina	500
	S 77	Blattaria	S 216
Hispanica	S 151	Blitum	134
		Bole-	

I N D E X.

Boletus Cervi	S 43	Bufo	513
Bolus Armena	43	Buglossum hortense	204
Bohemica	ibid.	— Sylvestre	205
Candida	S 7	Bugula	223
Toccaviensis	S 7	Bulbocastanum	S 97
Bombax	305	Bulbonac	S 159
Bombyx	488	Bulbus vomitorius	S 224
Bonduch	S 308	Bunias	267
Bonus Henricus	135	Bunium	S 98
Borago	204	Bupthalmum	161 S 77
Borax	63	Bupleurum	S 102
Bos	558	Buprestis	S 324
Botargum	521	Bursa pastoris	304
Botrys	135	Buteo	S 358
Branca Ursina	345	Buxus	446
Brassica capitata alba	266		
— rubra	S 161		
Florida	ibid.		
Marina	257		
Sabauda	S 161		
Sativa	66		
Sylvestris	S 170		
Bresilium lignum	464		
Briza	S 242		
Bromus	S 248		
Bruscus	242		
Bryonia alba	240		
— nigra	241		
Bubalus	560		
Buccinum	503		
Bufo	550		

INDEX.

— Montana	222	Caprifolium	375
Sylvestris	S 124	Capficum	244
Vulgaris	222	Carabe	56
Calcarius lapis	88	Caranna	431
Calcitrapa	S 73	Carbo fossilis	S 13
Calculus è Vesica hu-		Cardamine	269
mana	587	Cardamom. maj ^r	324
Calendula	160	minus	325
Caltha	ibid.	Cardiaca	S 125
Calx viva	48	Carduelis	S 353
Extincta	ibid.	Carduus albus	S 73
Cambugium	437	Benedictus	155
Camelina	S 167	Fullonum	171
Camelus	S 370	Mariæ	156
Campanula	S 151	Pinea	S 70
Camphora	387	Stellatus	S 73
Camphorata	139 S 56	Tomentosus	S 72
Cancamum	475	Carlina	152
Cancer fluviatilis	509	Carneolus lapis	92
Marinus	509	Caroba	463
Canella alba	389	Carpinus	S 273
Canis	581	Carpio	518
Carcharias	S 344	Carpobalsamum	411
Cannabis	124	Carthamus	155
Cantharides	490	Carum	191
Capillus Veneris	119	Caryophyllata	228
Capo	539	Caryophyllus Aro-	
Capparis	430	matic.	377
Capra alpina	563	Barbatus	S 199
Capro	562	Hortensis	298
Capreolus	566	Simplex	S 198
Capri-cerva	564	Sylvestris	198
Caprificus	S 274	Casia caryophyll	378
		Bb	Fistu-

INDEX.

Fistula	457	Nigra	403
Ligneæ	386	Rubra	403
Castina	S 296	Ceraunia	S 31
Castummuniar	S 234	Cercis	S 310
Castanea	352	Cerinthæ	S 109
Castor	575	Cerrus	S 266
Castoreum	575	Cernua fluviatil.	S 342
Catachu	347 S 315	Cerrussa veneta	77
Cataputia major	128	Cervus	565
minor	278	Volans	489
Cate	S 315	Ceterach	117
Catulus	581	Cetus	524 S 355
Catus domesticus	579	Chalcedonius lap.	S 32
Sylvestris	579	Chalcidas	574
Caucalis	S 101	Chalcitis	71
Cauda Equina maj.	116	Chalybs	73
— minor	S 45	Chama	S 330
Muris	S 130	Chamæactæ	423
Caviarum	515	Chamæbatos	S 301
Caulis alba	266	Chamæcissus	221
Rubra	S 161	Chamæcistus	S 204
Cedrus	358	Chamæcyparissus	165
Celastrus	S 296	Chamædrys	214
Centaurium majus	157	Chamæiris	S 228
minus	310	Chamæleon Serpent.	S 364
Centinodia	133	Albus	152
Cepa	316	Niger	156
Afcalonica	S 220	Chamæleuce	S 146
Cepea	S 142	Chamæmalus	163
Cera alba	485	Chamæmelum	163
Citrina	ibid.	Chamæmorus	S 135
Cerasus Avium	S 288	Cha-	

I N D E X.

Chamæpitys	223	Sylvestre	S 195
Altera	S 126	Cichoreum sativum	
Tertia	ibid.		146
Chamæriphis	S 262	Sylvestre	147
Chamærubus	S 135	Cicindela	493
Chamæfyce	S 176	Ciconia	530
Chamælæa	415	Cicuta	194
Chærefolium	186	Cimex	482
Cheiri	265	Cimolia alba	46
Chelidonium maj ^o	277	Purpurascens	46
Minus	226	Cinara	155
Chenopodium	S 55	Cineres clavellati	139
Chermes	353	Cinnabaris factitia	69
Chia terra	S 9	Nativa	68
China	239	Cinnamomum	384
China Chinæ	371	Album	389
Chinenfis terra	44	Cionia	S 228
Chocolata	441	Cirfium	S 71
Chondrilla altera	S 58	Ciftus foemina	S 203
Prima	ibid.	Ledon	299
Chrysanthemum	161	Mas	S 203
	S 79	Citria malus	436
Chryfocolla	63	Citrullus	234
Chryfocome	S 66	Clematis	S 133
Chryfogonum	S 254	Clinopodium	S 122
Chryfolithus lapis	98	Cneoron album	S 151
Chryfopafius	98	Nigrum	S 292
Chryfopafius	98	Cnicus	155
Cicada	487	Cobaldum	70 S 22
Cicer album	289	Cocca Gnidia	416
Nigrum	ibid.	Coccinilla	491
Rubrum	ibid.	Coccus	S 258
	Bb 2		de

I N D E X.

de Maldiva	S 259	Corazinus	S 340
Coccus baphica	491	Corallina	112
Cochinella	491 S 325	Corallium album	107
Cochinellifera	S 280	Nigrum	107
Cochlea	499	Rubrum	107, S 36
Cochlea marina	498	Coriandrum	198
Cochlearia hortenſis		Corinthiacæ Uvæ	426
	271	Cornix	537
maritima	271	Cornus	403
Coculus Indus	419	Coris	S 205
Coffee	445	Corona Solis	S 76
Colchicum	S 226	Coronopus	281
Colocynthis	234	Corruda	S 140
Colubrina Virginia		Cortex Peruvianus	
	260		371, S 279
Colubrinum lignum		Winteranus	379
	239	Corvus	536
Columba	542	Corylus	351
Colutea	S 315	Cos	S 30
Concha	508	Costus amara	329
Conſilago	S 144	Dulcis	ibid.
Conſolida major	206	Hortorum	166
Media	223	Nigra	S 70
Minima	163	Cotinus	S 303
Regalis	251	Cotricula	S 30
Saracenica	151	Cotonea	368
Contrayerva	232 S 133	Cotula foetida	164
Convolvulus	S 252	Coturnix	542
Conyza major	S 63	Cotyledon	303
Media	150	Conhage	285
Minor	S 64	Crabro	S 323
Copal	416	Cranium human.	591
		Craſ-	

I N D E X.

Bb 3

I N D E X.				
Diospyrus	S	277	Eleoselinum 192	
Diphryges		78	Elephas 572	
Dipsacus sativus		171	Elleborus albus 129	
Sylvestris		ibid.	Niger 250	
Doronicum Germ.		151	Empetrum S 292	
Romanum		151	Encrasicholus 515	
Dorycnium	S	154	Endivia 147	
Draba	S	167	Entalium 497	
Draco arbor		418	Enula campana 150	
Dracomarinus	S	339	Ephemerum S 226	
Dracontium		331	Epimedium S 255	
Major	S	235	Epithymum 282	
Dracunculus	S	83	Equisetum 115	
Drakena		233	Minus S 45	
Dryopteris	S	47	Equus 555	
Dulcamara		244	Marinus 572	
E.			Eretria terra S 8	
E			Erica 452	
Benus Æthiopicus			Erigerum 153	
	S	259	Erinaceus 584	
Indicus		392	Eruca Herba 268	
Verus	S	295	Sylvestris S 165	
Ebulus		423	Eruca Insectum 489	
Ebur		572		S 323
Echinopus	S	84	Ervum 288	
Echinus marin ⁹	S	331	Fryngium campeft.	
Terrestris		585		S 88
Echium		205	Trifolium ibid.	
Elaterium		469	Vulgare 171	
Elatine		259	Erysimum 269	
Elæagnus	S	306	Esculus S 266	
Elemi gummi		405	Esula major 277	
Minor				

INDEX.

Minor	278	Sylvestris	S 274
Euonymus	428	Filipendula	231
Eupatorium Avic.	153	Filix fœmina	120
Cannabinum	153	Florida	ibid.
Græcorum	175	Mas	118
Mesua	166	Flammula	S 127
Euphorbium	279	Jovis	S 133
Euphrasia	262	Flos Adonis	S 129
Euphrasia	262	Æris	S 25
F.		Auriculæ	449
		Solis	S 76
Faba Ægyptia	S 218	Fœniculum com.	196
Bengalen	S 284	Dulce	ibid.
Hortensis	287	Maritimum	195
Sti. Ignatii	S 302	Porcinum	183
Fabaria	247	Vulgare	196
Fagara	S 295	Fœnugræcum	293
Fagus	S 266	Folium Indum	387
Farfara	149	Malabathrum	387
Farrago	S 330	Formica	487
Faufel	346	Major	S 328
Febrifuga	165	Fragaria	229
Fegopyrum	S 53	Frangula	422
Felis	579	Fraxinella	250 S 144
Ferrum	73	Fraxinus	448
Ferula	183 S 93	Fucus	S 38
Festura galbanif.	S 93	Fulica	S 348
Ficedula	S 353	Fumaria	174
Ficus	362	Bulbosa	294
Ægyptia	S 274	Fungus esculentus	
Cypria	S 275		S 42
Indica	S 274	Cervinus	S 43
		Bb 4	Pul-

I N D E X.

Pulverulentus	S 42	Columbinum	305
Sambucinus	109	Moschatum	ibid.
		Robertianum	ibid.
G.		Sanguineum	S 210
Agates	54	Tuberosum	S ibid.
Galanga maj.	330	Gerardi Herba	S 96
Minor	ibid.	Gingidium	S 99
Galbanum	183	Ginzeng	303
Galega	288	Gith	307
Galeopsis	S 120	Gladiolus	S 225
Galerita	533	Luteus	321
Galgulus	S 357	Glandes Quercinæ	353
Gallæ	S 267	Glans Unguentaria	455
Gallina	539		
Aquatica	S 348	Glastum	274
Gallinago	S 347	Glaucium	S 172
Gallium	200	Glaux Dioscor.	S 194
Gallinula	S 348	Vulgaris	S 195
Gallus	539	Glis	S 373
Gambogia	437	Glossopetra	S 344
Gannanaperide	371	Glottis	S 347
Garum	115	Glycyrrhiza	287
Genista	461	Gnaphalium	154
Hispanica	S 311	Gnidia grana	416
Spinosa	S ibid.	Gobius	S 337
Gentiana	255	Gossypium	304
Gentianella autumnalis	S 149	Graculus	S 354
Verna	S 148	Gramen arundinaceum	S 251
Geodes lapis	S 31	Caninum	343
Geranium batrachoides	S 211	Dactylon	S 250
		Leu-	

I N D E X.

Leucanthem.	S 205	Halcyon	533
Mannæ	S 249	Halcyonium	58
Parnassi	S 207	Halec	514
Grana Paradisi	327	Halicacabum	245
Kermes	353	Haliæetus	544
Tiglia	128	Halimus	S 54
Granadilla	232	Harmel	280
Granata	370	Hasta Regia	322
Granatus lapis	96	Hedera arborea	376
Gratiola	262	Terrestres	221
Grossularia	374	Helenium	150
Grus	529	Heliochryson	S 82
Gryllus	488	Heliotropium	S 108
Guajacum	447	Tricoccum	127
Gummi Ammoniac.		Lapis	92
	148	Helleborastrum	S 143
Animi	458	Helleborine	S 240
Arabicum	462	Helleborus albus	129
Caranna	431	Niger	250
Ceraforum	403	Helxine	137
Copal	416	Cissampelos	S 149
Elemi	405	Hemerocallis	S 219
Guajaci	447	Hemionitis	S 46
Hederæ	376	Hepatica nobilis	226
Juniperi	360	Vulgaris	114
Lacca	402	Heptaphyllum	229
Senica	463	Herba Doria	S 66
Tragacantha	291	Gerardi	S 96
Gutta Gamba	438	Paralyseos	309
Gypsum 87	S 28	Paris	243
H.		Petri	S 213
Hæmatitis lapis	67		
		Bb 5	Her-

INDEX.

Hermodactylus	319	Hyacinthus	317
Herniaria	141	Lapis	96
Hesperis	S 160	Hydrargyrum	68
Hibernicus lapis	84	Hydrolapathum	131
Hieracium	144	Hydropiper	133
majus	S 59	Hyoscyamus albus	254
Hippocampus	S 334	Luteus	S 147
Hippoglossum	241	Niger	254
Hippolapathum	131	Hypecoon	S 255
Hippolithus	556	Hypericum	300
Hippophaes	S 176	Hypocistis	333 S 203
Hippopotamus	S 369	Hippoglossum	241
Hippofelinum	189	Hyssopus	212
Hircus	562	Hystrix	S 371
Hirudo	481		
Hirundo	534		
Indica	S 352	I.	
Maritima	ibid.	Jacea	S 73
Hirundinaria	310	Jacobæa	S 67
Hispidula	145	Jalapium	256
Hædus	562	Jasminum	420
Holoschœnos	S 242	jaspis lapis	92
Holostium	S 180	Japonica terra	347
Homo	587	Iberis	272
Hordeum	340	Ibex	S 365
Gallicum & Perla-		Ibiscus	228
tum	340	Ichneumon	S 375
Horminum hortenfe		Ichthyocolla	516
	219	Ilex	353
Sativum	S 118	Illecebra	248
Sylvestre	219	Imperatoria	188
		Indico	289
		In-	

I N D E X.

Indicum	289	Lacertus aquat.	S 364
Indigo	289	Terrestris	548
Inguinalis	161	Lacryma Jobi	s 247
Intybus	147	Lactuca agnina	s 89
Ipecacuannha	S 136	Hortensis	143
Iris Florentina	321	Sylvestris	s 57
Illyrica	321	Ladanum	299
Lutea	321	Lagopus	292
Nostras	320	Lamium album	221
Ifatis	274	Luteum	S 123
Ispida	533	Rubrum	221
Iva arthritica	223	Lampetra	s 332
Judaicus lapis	90	Lampfana	s 61
Juglans arbor	351	Lapathum acutum	132
Jujuba	401	Rubrum	s 52
Julus	s 321	Sanguineum	ibid.
Juncus odoratus	336	Lapis Adamas	s 35
Vulgaris	336	Ætites	89
Juniperus maj. S	270	Alabastrites	87
Vulgaris	360	Alectorius	s 335
		Amethyftus	97
		Amianthus	85
		Arenofus	s 26
		Armenus	84
		Afius	s 24
		Belemnites	91
		BezoarOccident.	567
		Orient.	564
		Bufonites	513
		Calcarius	88
		Calaminaris	83
		Carneolus	92
		Che-	
K.			
K Ali	139 s 56		
Keiri	265		
Kermes	353		
L.			
L Abdanum	299		
Labrum Veneris	171		
Lac Lunæ	s 10		
Lacca Gummi	402		

INDEX.

LapisChelidonium	534	Stellaris	s 31
Chrysolithus	98	Thracius	s 13
Coracinus	s 340	Thyites	s 12
Fulminaris	s 31	Topasius	s 98
Galactites	s 11	Umbranus	s 393
Geodes	s 31	Lappa	158
Granatus	96	Larix	358
Hæmatitis	67	Larus	s 349
Heliotropium	92	Laferpitium	s 95
Hibernicus	84	Lathyris	378
Hyacinthus	96	Lathyrus	s 183
Judaicus	90	Lavendula	210
Lazuli	84	Laureola	415
Lyncis	91	Daphnoides	415
Manatea	573	Lauro-cerasus	s 288
Memphites	s 33	Laurus	444
Melitites	s 11	Alexandrina	241
Molaris	s 29	Tinus	s 282
Morochthus	ibid.	Lazuli lapis	84
Nephriticus	93	Lemnia terra alba	s 8
Opites	88	Sigillata	45
Phrygius	s 23	Vulgaris	ibid.
Porcinus	s 371	Lens	286
Rubinus	96	Palustris	111
Sapphirus	97	Lenticula marina	s 39
Sardus	92	Lentiscus	412
Schistus	s 22	Leo	578
Serpentinus	88, s 562	Leontopetalon	s 254
Smaragdus	97	Leontopodium	s 69
Selenitis	86	Lepidium	272
Secularis	ib.	Lepus marinus	s 327
Spongiæ	82	Terrestris	573
		Leu-	

INDEX.

Leucas montana	s 123	Linaria avis	s 353
Leuciscus	s 336	Herba	259
Leucoium album	s 158	Cervina	116
Luteum	265	Linum	307
Levisticum	189	Catharticum	s 211
Libanotis	s 94	Liquidambar	365
altera	s 94	Liquiritia	287
Lichen arboreus	111	Lithanthrax	s 13
Marinus	s 39	Lithargirus Argenti	77
Terrestris	s 44	Auri	77
Vulgaris	114	Lithocolla	s 29
Lignum Aloes	470	Lithospermon	206
Aspalathi	467	Lixivium	140
Colubrinum	439	Locusta Insecta	488
Flavum	363	Lofium	342
Guajacum	447	Lonchitis	s 46
Juniperinum	360	Lotus arbor	s 280
Moluccense	128	Urbana	292
Nephriticum	465	Lucius	517
Rhodium	467	Ludus Paracelsi	s 28
Rubrum	465	Lujula	312
Sanctum	448	Lumbricus terrestris	481
Sapan	464	Luna	75
Ligusticum	190	Lunaria	115
Ligustrum	421	Lupinus	286
Lilium album	315	Sylvestris	s 186
Convallium	242	Lupulus salictarius	124
Limax ater	s 320	Lupus Bestia	580
Ruber	s 321	Piscis	513
Terrestris	498	Luscinia	s 352
Limonia malus	437	Lutra	584
Limonium	173	Lich-	

INDEX

Lychnis coron.	S 199	Sylvestris	363
Sylvestris	298 S 201	Manata lapis	573
Lycium	S 299	Manatea lapis	ibid.
Indicum	S 315	Manati	573
Lycoperdon	S 42	Mandragora	243
Lycopodium	S 44	Manga	S 289
Lycopsis	S 106	Manna	449
Lycopus	S 117	Thuris	473
Lyncis lapis	91	Mareasita	70
Lynx	578	Marga	47 S 10
Lyfimachia	300	Candida	S 10
		Saxatilis cinerea	ib.
	M.	Incarnata	ibid.
M Acaleb.	S 288	Margarita Orient.	506
Macer	S 306	Occident.	ibid.
Macis	394	Scotica	ibid.
Magistrantia	188	Marmor	S 30
Magnes	66	Marrubium album	220
Majorana	217	Nigrum	223
Oleracea	S 118	Mars	73
Malabathrum	384	Marum	21
Malactites	S 34	Syriacum	S 118
Malicorium	370	Mastiche	412
Malva arborea	227	Mater Perlarum	500
Verbenacea	228	Matricaria	16
Vulgaris	227	Matrisylva	37
Mala Aurantia	437	Mecaxochtl	362
Citra	436	Mechoacanna alba	25
Cydonea	368	Nigra	25
Granata	370	Medica	S 19
Infana	S 138	Medium	S 15
Limonia	437	Medulla saxorum	S 1
Malus hortensis	368		Me

I N D E X.

Mel	485	Millepes	483
Melanteria	S 24	Milvus Avis	545
Melanthium	S 211	Piscis	S 338
Melanurus	S 340	Minium	• 77
Meleagris	S 355	Mify	71
Meliæ terra	49	Molaris lapis	S 29
Melilotus	292	Mollugo	S 103
Verus	S 196	Moluccense lignū	128
Melissa	222	Moly Dioscoridis	
Melitea terra	49		S 221
Melo	235	Theophrasti	ibid.
Memphites lapis	S 33	Molybdæna	76
Mena piscis	S 340	Momordica	522 S 133
Mentha aquatica	215	Monedula	S 354
Cataria	219	Monoceros	522
Crispa	S 117	Monophyllon	S 136
Scortensis	215	Morus	362
Saxifraga	S 115	Morsus Diaboli	170
Mercurialis	S 49	Gallinæ	302
Vulgaris	126	Ranæ	S 217
Mercurius crudus	68	Moschata Nux	394
Mergus	S 349	Moschus	570
Merops	S 351	Motacilla	535
Merula Avis	S 357	Moxa	169
Piscis	S 341	Mugil	521
Mespilus	369	Mullus	S 338
Meum Athamantic.		Mulus	557
	187	Mumia	590
Mezereon	415	Mus Alpinus	576
Milium	342	Araneus	585
Solis	206	Domestic' maj.	577
Millefolium	162	minor	ibid.
		Indi-	

I N D E X.

Indicus	S	375	Myxaria	381
Musa arbor	S	265		
Musca domestica		484	N.	
Hispanica		490	Napus dulcis	267
Muscerda		577	Sylvestris	S 162
Muscipula	S	201	Napellus	S 146
Muscus arboreus		III	Naphtha	55
Clavatus	S	44	Napha	437
Cranii		113	Narcissus	S 222
Marinus	107 S	40	Nardus Celtica	173
Pulmonarius		III	Indica	335
Pyxidatus	S	44	Montana	S 89
Terrestris		ibid.	Nasturtium aquati-	
Mustela Bestia	S	375	cum	270
Piscis		512	Hibernicum	S 165
Mustelus		522	Hortense	272
Myagrurn	S	167	Indicum	S 104
Myosurus	S	129	Sylvestre	270
Myriophyllum	S	100	Nepa	S 312
Myrobalanus	Belliri-		Nepeta Vulgaris	219
ca		400	Nephritic, lignum	465
Chebula		400	Nerium	S 309
Citrina		ibid.	Nicotiana	254
Emblica		ibid.	Nigella	307
Indica		399	Nigellastrum	S 200
Nigra		ibid.	Nihil album	79
Myrrha		434	Gryseum	79
Myrrhis		186	Ninzin	303
Myrtilus	S	281	Nitrum	61 S 17
Myrtus		376	Noctua	546
Mytulus		507	Nucula terrestris	S 97
Myxa		381	Nummularia	313
			Nux	

INDEX.

Nux avellana	352	Onofina	S 107
Ben	455	Onyx	92
Indica	S 259	Opalus	98
Malabarica	S 260	Ophioglossum	115
Moschata	394	Ophioscorodon	S 220
Pistachia	443	Ophites	88
Virginiana	S 283	Opium	275
Vomica	439	Opobalsamum	411
Nymphæa alba	314	Opopanax	180
Lutea	ibid.	Opuntia	S 280
O.		Orchis	S 238
		Oreofelinum	181
Ochra	45	Origanum Cretic.	218
Ocimum caryo-		Heracitorum	S 118
phyllatum	218	Vulgare	217
Citratum	ibid.	Ornithogalon	S 224
Oculi Cancrorum	508	Ornithopodium	S 191
Oculus Christi	S 120	Ornus	S 276
Ocymoides	S 200	Orobanchæ	S 239
Oenophia	S 285	Orobis	288
Oesipus	561	Oryza	341
Olea	404	Osmunda Regalis	120
Oleaster	S 286	Osteocolla	82
Germanicus	S 294	Ostracites	S 329
Oleum terræ	55	Ostreum	505
Olibanum	472	Ostrya	S 273
Onager	657	Osyris	S 282
Onagra	S 172	Othonna	S 78
Oniscus Insecta	483	Ovis	560
Piscis	S 335	Oxalis	132
Onobrychis	S 186	Oxyacantha	422
Ononis	293	Oxycedrus	S 270
		Cc	Oxy-

I N D E X.

Oxycoccos	S 140	Parietaria	137
Oxylapathum	132	Paris Herba	243
Oxychœnos	S 242	Paronychia	S 206
		Rutacea	S <i>ibid.</i>
P.		Parthenium	164
PAdus	S 288	Parus	535
Pæonia albicans	S	Passer domesticus	536
	143	Troglodytes	534
Fœmina	249	Pastinaca aquatica	
Mas	<i>ibid.</i>		S 98
Paliurus	S 307	Hortensis	180
Palma Christi	128	Piscis	S 342
Dactylifera	346	Sylvestris	179
Oleosa	S 257	Pavo	541
Palumbus	543	Pectunculus	S 329
Pampinus	424	Pedicularis	S 155
Panax Asclepium	S 94	Pediculus	482
Herculeum	180	Pedro del Cobra	S 359
Chironium	S 204	Del Porco	S 371
Coloni	S 120	Pentaphyllum	229
Panicum	341	Peplis	S 175
Panthera	578	Peplus	<i>ibid.</i>
Papaver album	275	Pepo	234
Corniculatum	S 171	Perca	520
Erraticum	277	Percepier	S 56
Nigrum	276	Perdix	541
Rhœas	277	Perfoliata	198
Rubrum	<i>ibid.</i>	Perforata	300
Papyrus	S 241	Periclymenum	375
Paradisi Grana	327	Perygua	S 297
Paralysis	309	Perla	506
Pardus	578	Persea	S 289
		Per-	

INDEX.

Perfica malus	391	Pica	537
Perticaria maculata	133	Picea	355
Non-maculata	<i>ibid.</i>	Pierre de Colique	S 340
Siliquosa	S 254	de Cobra	S 359
Peruvianus cortex		Pilosella	144
	372 S 279	Pimenta	379
Pes anserinus	S 55	Pimpinella	175
Columbinus	305	Saxifraga	191
Leporinus	292	Pinguicula	S 153
Petasites	149	Pinus	356
Petroleum	55	Maritima	S 268
Petroselinum Mace-		Sylvestris	356
donicum	198	Piper album	446
Montanum	188 S 92	Jamaicense	379
Vulgare	193	Indicum	245
Petum	254	Longum	363
Peucedanum	183	Nigrum	446
Phagus	S 266	Piperitis	273
Phalangium	S 228	Pisum	285
Phalaris	S 246	Pissasphaltus	590
Phaseolus	285 S 181	Pisselaon Indicum	55
Phellendrium	S 99	Pistachia	443
Phellodrys	S 268	Pistolochia	S 154
Phoca	S 370	Virginiana	260
Phoenix	S 248	Pityusa	S 175
Phrygius lapis	S 23	Pix Burgundica	355
Phu major	172	Plantago angustifol.	
minor	173		281
Phyllitis	116	Aquatica	230
Phyllon	S 50	Latifolia	281
Phyllyrea	S 292	Terrestis	<i>ibid.</i>
Phyteuma	S 208	Vulgaris	<i>ibid.</i>
		Cc 2	Pla-

I N D E X.

Platanus	S 306	Portulaca	302
Plumbago herba	S 90	Maritima	S 54
Minera	S 90	Sylvestris	S 206
Plumbum crudum	76	Potamogeiton	S 54
Nigrum	660. S 12	Potentilla	330
Pneumonanthē	S 148	Poterium	S 192
Pluigites terra	S 8	Prassium	220
Poco Sempie	S 48	Prassius lapis	S 34
Polemonium	S 216	Primula veris	309
Polium alterum	S 114	Proscarabeus	494
Creticum	214	Propolis	485
Montanum	213	Prunus Brignolensis	398
Polygala Dioscorid.			
	S 190	Damascena	397
Vulgaris	S 157	Gallica	ibid.
Polygonatum	242	Prunella	220
Polygonum foemina		Prunellus	398
	S 45	Prunus	379
Mas	133	Pseudoacorus	321
Polypodium	116	Pseudobunium	S 163
Polytrichum	113	Pseudocassia	S 316
Poma amoris	244	Pseudocytisus	S 314
Citria	436	Pseudodictamn ^o	S 122
Hortensis	368	Pseudoselinum	S 102
Sylvestris	ibid.	Pseudonarcissus	S 223
Pompholyx	79	Psyllium	281
Populus alba	S 272	Ptarmica	161
Nigra	361	Pulegium cervin.	216
Tremula	S 272	Regale	216
Porcus	567	Pulicaria	150
Porphyrites	S 30	Pulmo marinus	S 327
Porrum	317	Pulmonaria aurea	360
		Gal-	

I N D E X.

Gallica	S 60	Montonus	ibid.
Maculosa	203	Palustris	S 128
Vulgaris	ibid.	Vulgaris	227
Pulsatilla	S 132	Rapa	266
Pumex lapis	82	Sylvestris	S 162
Punica mala	370	Raphanus aquaticus	
Purpura	504		S 166
Pyracantha	S 277	Hortensis	267
Pyrus	368	Rusticanus	270
Pyrethrum	163	Sylvestris	268
Verum	S 100	Rapistrum	S 164
Pyrola	333	Rapum	266
		Regina Prati	231
		Regulus	534
Quercus arbor	352	Remora	S 333
Marina	S 38	Reseda	S 208
Quinquefolium	229	Resina Abietina	355
Quinquenervia	281	Laricea	358
Quinquina	371	Pinea	356
		Terebinthina	411
		Vulgaris	356
		Rha	130
Radicula	267	Rhabarbarum Mona-	
Radix dulcis	S 193	chorum	ibid.
Raia	S 343	Verum	308 S 212
Raiola	ibid.	Rhamnus albus	S 294
Rana viridis	551	Niger	ibid.
Vulgaris	ibid.	Solutivus	429
Rangifer	S 365	Rhapontic. verum	130
Ranunculus	227		S 52
Acris	S 128	Vulgare	158
Flammeus	ibid.	Rhinoceros	569
		Cc 3	Rho-

I N D E X.

Rhodia radix	467	Capraria	288
	S 141	Montana	S 179
Rhodium lignum	467	Muraria	119
Rhois obsoniorum	416	Sylvestris	280
Rhus	ibid.	Rutilus	S 336
Ribes niger	375		S.
Ruber	375		
Ribesia	ibid.	SAbina baccif.	S 271
Ricinus herba	127	Vulgaris	359
Americanus	128	Saccharum album	343
Insecta	482	Candum album	343
Ritro	S 86	Rubrum	344
Robur	S 267	CrySTALLinum	343
Rosella	313	Rubrum	343
Ros	41	Sagapenum	185
Solis	313	Sagitta	S 130
Rosa alba	374	Sagittaria	S 233
Canina	373	Sagou	S 260
Damascena	ibid.	Sal Ammoniacum	588
Rubra	374	Alkali	149
Rosmarinus	211	Commune albū	59
Rubia sylvestris	S 103	Nigrum	41
Synanchica	S 104	Fossile	S 15
Tinctorum	200	Gemmæ	59
Rubicella	S 353	Lancastrense	S 4
Rubecola	S 352	Marinum	41
Rubinus lapis	96	Novo-Castrense	S 4
Rubrica terra	47	Portocense	ibid.
Rubus Idæus	432	Super Salem	S 16
Vulgaris	432	Petræ	62
Ruscus	241	Salamandra	549
Ruta	280	Salix alba	361
		Heli-	

I N D E X.

Helice	S 273	Castiliensis	ibid.
Nigra	S ibid.	Hispanicus	ibid.
Rubens	S 272	Niger	ibid.
Salvia hortensis ma-		Venetus	ibid.
jor	209	Saponaria	299
Minor	210	Sapphirus lapis	97
Sylvestris	224	Sarocolla	465
Virtutis	209	Sardius lapis	92
Vitæ	119	Sardus lapis	ibid.
Sambucus arbor	423	Sardonix	S 32
Humilis	423	Sarsaparilla	238
Montana	S 298	Sassafras	384
Samia terra	47	Satureia	212
Sampfuchum	217	Spicata	S III
Sanamunda	293	Satyrium fœmina	332
Sanctum lignum	447	Mas	332
Sandaracha Arabum		Saxifraga alba	303
	360	Antiquorum	S 201
Sandyx	77	Vera	S 112
Sanguis Draconis	418	Vulgaris	194
	S 252. 263	Scabiosa	170
Sanguisorba	175	Scammonium	256
Sanguifuga	481	Scandix	S 96
Sanicula	199	Scarabæus	489. 490
Santalum album	433	Scariola	147
Citrinum	433	Schistus lapis	S 22
Rubrum	465	Schoenanthus	336
Santonium semen		Schoenoprassum	S 220
	168	Scincus	549
Viride	S 82	Scilla	318
Sapan lignum	464	Sclæræa	219
Sapo albus	140	Scolopendra	S 322
Communis	ibid.	C c 4	Sco-

I N D E X.

Scolopendrium	117	Septinervia	281
Scolymus	157	Serapias	S 237
Sylvestris	S 69	Sericum crudum	489
Theophrasti	S 63	Seriola	147
Scomber	S 337	Serpentaria Virgin.	
Scombrus	ibid.		260
Scordium	224	Serpens	547
Scorodonia	224	Indicus	S 359
Scorodoprasum	s 222	Marinus	S 333
Scorpio marinus	s 342	Serpent. lapis 88	S 362
Terrestris	483	Serpyllum	213
Scorpioides	s 191	Verum	S 112
Scorpius	s 311	Serratula	S 75
Scorzonera	145	Sesamoides	S 62
Scrophularia	261	Sesamum	345
Minor	226	Seseli Æthiopic.	S 102
Sebesten	380	Creticum	181
Secacul	97	Massiliense	ibid.
Secale	339	Pratenfe	194
Securidaca	s 189	Peloponense	s 98
Sedum majus	247	Vulgare	190
Minus	303	Sideritis	s 123
Selenites	86	Sigillata terra	45
Selenusia terra	s 13	Sigillum Salomonis	
Selinum	194 s 97		242
Montanum	s 101	Siler montanum	190
Sempervivum	247	Silesiaca terra	45
Senecio	153	Silix	s 29
Senica gummi	463	Siliqua dulcis	463
Senna	454	Silurus	s 33
Sepia	496	Simia	s 370
Seps	s 363	Sinapi	267
		Sifer	

I N D E X.

Sifer	190	Sperma Ceti	525
Sifymbrium	215	Spica Nardi	335
Sifyrhinchium	S 225	Vulgaris	210
Sium	98	Spina alba Arbor	370
Smaris	S 341	Herfla	S 85
Smaragdus lapis	97	Arabica	S 86
Smerillus	67	Cervina	429
Smilax arbor	S 26	Solutiva	ibid.
Aspera	S 138	Spinachia	126
Lævis	S 149	Spirea	S 304
Smyris	67	Spodium Græcorum	79
Smyrnum	189	Officinarum	572
Soda	140 S 56	Sphondylium	179
Soia	S 182	Spongia	108
Solanum hortense	244	Spongitis lapis	82
Lethale	S 139	Spuma maris	58
Lignosum	242	Squamaria	S 239
Somniferum	S 139	Squatina	S 343
Soldanella	257	Squilla herba	318
Solidago	151	Piscis	S 331
Sonchus asper	144	Stachys	121
Lævis	143	Staete	434
Sophia Chirurgor.	269	Stannum	74
Sorbus	369	Staphis agria	251
Torminalis	S 277	Staphylodendron	S 303
Sorghum	S 246	Stellaris lapis	S 31
Sory	71	Stoebe	S 74
Sparganium	S 243	Stoechas Arabica	211
Spartium	S 311	Citrina	152
Spatula foetida	321	Stramonium	257
Specularis lapis	86	Stratiotes	S 253
Spelta	340	Strigenfis terra	S 9
		C c s	Stru-

I N D E X.

Struthio	538	Tanacetum	166
Struthium	S 209	Tapſus barbatus	311
Sturio	515	Tarachon	S 83
Sturnus	S 357	Taragon	ibid.
Styrax calamita	382	Taraxacum	245
Liquida	382	Tarſi	S 240
Suber	454	Tartarum album	425
Succinum album	55	Rubrum	ibid.
Citrinum	56	Taurus	558
Nigrum	54	Taxus arbor	S 271
Succifa	170	Beſtia	583
Sulphur nativum	51	Telephium	248
Caballinum	52	Tellina	S 330
Commune	ibid.	Terebinth. Argent.	354
Factitium	ibid.	Chienſis	411
Vivum	52	Communis	356
Sumach	416	Cypria	411
Sus	568	Veneta	358
Sycomorus	S 277	Terebinthus	411
Symphytum	206	Teredo	490
Minimum	163	Terra Ampelites	54
Petræum	S 180	Argillacea	44
Synanchica	S 104	Chia	S 9
T.		Eretria	S 8
Tabacum	254	Fabrilis	47
Tacamahaca	392	Goltburgenſis	S 7
Tagetes	S 78	Japonica	347
Talchum	86	Lemnia	44
Taiſpa	585	Livonica	S 9
Tamarindus	460	Melitea	49
Tamarifcus	451	Pnigitis	S 8
		Ru-	

INDEX.

Rubrica	47	Verus	<i>ibid.</i>
Samia	<i>ibid.</i>	Vulgaris	213
Selenusia	s 13	Tilia	445
Sigillata	45	Tinca	518
Silesiaca	45	Tincar	62
Strigensis	s 9	Tithymalus characias	S
Tripolitana	47		173
Turcica	s 9	Cyparissias	S 174
Testudo marina	550	Dendroides	<i>ibid.</i>
Terrestris	550	Helioscopius	278
Teucrium	s 114	Myrtites	S 174
Thalictrum	s 91	Paralius	<i>ibid.</i>
Thapsia	183	Platyphyllos	S 175
Thea	427 s 299	Topasius lapis	98
Therma	41	Tormentilla	230
Thermolithus	s 28	Torpedo	S 344
Thora	s 128	Totabona	133
Thlaspi	273	Tragacantha	291
Vulgaris	s 169	Tragium	S 144
Thunnus	s 336	Alterum	S 110
Thus masculum	472	Tragopogon	S 60
Vulgaris	256	Tragorchis	S 237
Thuris Cortex	469	Tragoriganum	S 113
Manna	473	Alterum	<i>ibid.</i>
Thuya	s 243	Tragos	s 301
Thymbra	s 110	Trachelium	s 152
Vera	<i>ibid.</i>	Tribulus aquaticus	344
Thymallus	520	Terrestris	s 256
Thymelæa	415	Trichomanes	118
Thymus	213	Trifolium acetosum	312
Citrinus	s 112	Aquaticum	312
Sylvestris	s 112	Anreum	226
		Bitu-	

I N D E X.

Bituminosum	s 195	Valeriana	Græca	s 210
Hæmorrhoidale	s 197			
Odoratum	292	Major		172
Purpureum	s 196	Minor		173
Paludosum	312	Sylvestris		s 88
Vulgare	292	Vanellus		s 347
Triorchis	s 237	Vaynillus		460
Tripolis terra	47	Veratrum album		129
Tripolitana terra	ibid.	Nigrum		250
Tripolium	s 64	Verbascum album		s 215
Triffago	214			
Triticum Indicum	341	Nigrum		s 215
Vaccinium	s 156	Vulgare		311
Vulgare	339	Mas		216
Truta	520	Vermis terrestris		481
Tubera	s 43	Vermicularis		248
Tulipa	s 223	Veronica scœmina		259
Turbith	257	Mas		274
Turchois lapis	s 34	Vervex		561
Turdus	s 356	Vesicaria marina		s 330
Marinus	s 341	Vespa		s 322
Turpethum	257	Vespertilio		375
Turritis	s 162	Vetonica		298
Turtur	543	Viburnum		s 293
Tussilago	149	Vicia		286
Tutia	78	Sylvestris		s 185
Typha	s 243	Victorialis		316
		Vinca pervinca		310
		Vincetoxicum		310
		Vinum		424
Vacca	559	Viola		304
Vaccaria	s 202	Lunaria		s 159
Vaccinia	s 140			Lu-

I N D E X.

Lutea		265	Uranoscopus	S	339
Mariana	S	153	Ursus		579
Martii		304	Urtica marina	S	329
Tricolor		304	Mortua		221
Vipera		548	Romana	S	125
Viperaria		146	Vulgaris		ibid.
Virga aurea		151	Usnea		113
Pastoris	S	83	Uva crispa		374
Viscus		413	Gruina	S	141
ad Aucupium		413	Marina	S	301
Vitis alba	S	281	Passa major		426
Idea		ibid.	minor		ibid.
Vinifera		424	Quercina		352
Vitriolum album		64	Vulpanser	S	350
Romanum		64	Vulpes		582
Viride		63	Vultur		544
Vitulus		558			
Viverra		375			
Ulmaria		231			
Ulmus		441			
Montana	S	305			
Ulula	S	358			
Umbilicus Marin ^o		499			
Alter	S	207			
Veneris		248			
Umbra	S	339			
Unguis odoratus	S	507			
Unicornu		523			
Unicornu fossile	S	27			
Uniones		506			
Vomica Nux		439			
Upupa		537			

I N D E X.

Z.		Zeopyrum	s 245
Z Anthoxylon	363	Zibethum	583
Zea	340	Zingiber	327
Zedoaria longa	328	Zizypha	290
Rotunda	328	Zurumbet	328

**Register der Deutschen Wörter über
das Supplementum, welches dann auch
über die Pharmacologia selbst kan gebraucht wer-
den / indem im Supplemento hinwieder die
Anweisung zu finden / alwo es in der Phar-
macologia auffzuschlagen ist.**

A.		Allermanns Harnisch	220
A Alraup	337	Aloe ejusque species	229
Aberraute	82	& seqq.	
Achat	32	Althee	146
Achmella	80	Allyffen	377
Acmella	80	Amber-Kraut	118
Acker-Burzel	142	Ambrosien-Kraut	51
Acker-Condrißen	58	Amfel	357
Acker-Knoblauch	222	Andorn	
Acker-Münze	124	Kleiner Italianischer	121
Acker-Wurk	244	Niedriger	121
Adams-Feigen	274	Wasser-Andorn	117
Aidler	357	Anemonen-Köpflein	132
Aoler-Stein	31	Aniß	145
Adonis-Köpflein	129	Indianischer Aniß	145
Aegyptische Bohnen	218	Stern-Aniß	ibid.
Wasser-Linsen	253	Antilope	368
Aethiopische Scharley	119	Apffel	
Affe	370	Doll-Apffel	138
Ahorn-Baum ejusque spe-		Erd-Apffel	138
cies. 305. & seqq.		Melanzan-Apffel	ibid.
Alatern-Baum	296	Arabische Distel	86
Allegarde	363	Arabischer Senff	167
Alheil-Wurk	94	Archangel	123
		Aron	

Register.

Aron	235	Bauren-Kresse	169
Artischocke	70	Senff	ibid.
Aspen	272	Berg-Elhorn	298
Auffrechte Wald-Rebe	132	Händlein-Wurtz	237
Azarolen	278	Berg-Hahnen-Fuß	128
B.		Holder	298
Bären-Klau	254	Berg-Hunds-Auge	109
Bärs-Fuß	143	Berg-Peterlein	101
Bärs-ohrlein	214	Petersilge	101
Bär-Sanickel	ibid.	Berg-Polium	114
Baldrrian	88	Berg-Sanickel	153
Griechischer Baldr.	216	Berg-Spleanarde	89
Balsam-Appfel	134	Berg-Schlüsselblumen	214
Balsam-Kraut	134. 255	Berg-Ulmbaum	305
Balsemuth	124	Bermudes-Beeren	287
Barbe	338	Bertram	100
St. Barben-Kraut	165	Bieckbeer	281
Barne	338	Bienenfrag	351
Basilien	121. 122	Bieß-Condrißen	58
Ruh-Basilien	200	Bingel-Kraut-Weiblein	49
Baum		Bingen-Lauch	220
Bonana-Baum	265	Bullbingen	242
Büch-Baum	266	Seebingen	242
Coccos-Baum	258	Bischoffshut	256
Drachenblut-Baum	263	Bitterwurtz	148
Eben-Baum	259	Bleywurtz	90
Erlen-Baum	269	Blindschleiche	359
Kohl-Baum	262	Blumen-Gras	206
Mango-Baum	290	Blut-Finck	353
Musa-Baum	265	Blutwurtzel	211
des Lebens	269	Bocksbart	60
Nel-Baum	257	Bocksdorn	192
Palm-Baum	263. 257	Bocksdosten	113. 114
Persier-Baum	289	Bockshöddlein	237
Plantain-Baum	265	Bocksküllecken	237
Sagou-Baum	262	Bockskraut	109
Nachholder-Beer-Baum		Bollendistel	84
	270	Bolus	7
Baumichter Nachtschatten		Türkischer	7
	137	Weisser	7
		Bonens	

Register.

Bonen-Baum	312. 313	wahrer Calmus	244
Klee	313	Cameel	370
Bengalische Bonen	284	Canarien-Gras	246
Egyptische Bonen	218	Caamen	246
Fransche	182	Candische wilde Rüben	163
Italanische	182	Caneel-Baum	316
Bovist	42	Casie-Strauch	296
Brackendistel	88	Casumunar	234
Brandfuchs	340	Castanien.	
Brasilianische Einbeer	137	Erd-Castanien	97
Breitblätterichter Hunds-		Sau-Castanien	97
jahn	227	Cederbaum aus Phœnicia	
Breitblätterichte Wald-Re-			270
be	131	mit grossen Beeren	270
Breitblätterichte wilde		Cepeen-Kraut	142
Scharley	119	Ceylonische Pflanze	115
Brennender Hahnenfuß	128	Chalcedonier	33
Brod: Indianisch Brod	261	Champignon	42
Brombeer	135	Chondrillen-Kraut	58
Norwegische	135	Acker-Chondrillen	58
Brunnen-Wasser/ Andorn		Bieß-Chondrillen	58
	121	Christwurz	143
Brustbeer	286. 290	Cimmerbaum	316
Bubenfist	42	Citronen-Quendel	112
Buchbaum	266	Cistus ejusque species	203
Büchenholz	266	& seqq.	
Heck: oder Hagebüchen		Coccos-Nußbaum	258
	273	Maldivische Coccos-	
Buchlattich	60	Nuß	259
Buchweizen	53	Corallen	36
Burgundisch Hen	197	Corck-Eiche	268
Burzel-Dorn	256	Cranichbeeren	141
Bußfahnen	358	Creutzblümlein	157
Butterwurz	153	Creuzwurz	239
Burdorn	299	Cristallisier-Gefässe	18
Indianischer Burdorn	315	Erocodill	363
E.		Cypresse	126
Abeljan	335		
Cacarell	340. 341	D.	
Calmus	252	D.	354
		Dam:	

Register.

Dambirsch.	Dam	Thier	Eben, Holz	ibid.
		366	Eberesch-Baum	271
Delphin		344	Edel-Barbe	79
Demant		35	Eiben-Baum	271
Demuth		112	Eibisch-Geist	365
Diptam		122	Eich-Farren-Kraut	47
Distel			Eiche ejusque species	267
Wabische Distel		86	& seqq.	51
Vollen Distel		84	Eichel ejusque species	266
Bracken Distel		88	& seqq.	
Fichten Distel		70	Eider. Kupffer-Eider	363
Fisch Distel		72	Ratten-Eider	364
Gulden Distel		63	Wasser-Eider	ib.
Karten Distel		83	Einbeer	
Melancholey Distel		71	Brasilianische	137
Purgirende Distel		172	Einbeer-Baum	291
Spher Distel		84	Einblat	136
Theophrastus-Distel		72	Einhorn gegraben	27
Weg Distel		73	Einkorn	245
Wollichte Distel		ib.	Eisen-Hutlein	147
Doll-Aepffel		138	Eisernwurk	123
Dollwurk. Galeni Dollwurk		139	Elfenbein	27
		139	Elhorn	298
Donner-Art. Donnerkeil		31	Eller-Baum	269
Dorn Spargen		140	Elfen-Baum	ib.
Dosten. Bocks-Dosten		113	Elken-Baum	278
Wilder Dosten		118	Engelsüß-Baum-Faren	46
Drache			Engell-Fisch	343
See-Drache		339	Meer-Engel	ib.
Drachen-Blut		52	Englisch Steinbrech	56
In Granis		252	Mayoran	118
Drachen Blut-Baum		263	Enzian	148
Drachen Wurk		235	Weisser Enzian	102
Dromedarius		370	Erbsen/Heide-Erbsen	188
Drossel. Meer-Drossel		341	Indianische rothe Erbsen	183
Dürnwurzel		64. 68	Wilde Züser Erbsen	188
Durchwachs		240	Erd-Castanien	97
E.			Erde. Cretrianische Erde	8
Eben Baum		259. 295	D d	Sen

Register

Iemniſche	ib.	Waſſer Fenchel	100
Liefländiſche	ib.	Fichten. Meer fichten	268
Selenuſiſche	13	Fichten Diſtel	70
Striegische	9	Fincke. Blutfincke	353
aus der Inſul Chios	9	Diſtelſincke	353
Erd Riſer	126	Fiſch Diſtel	62
Erd Leber-Kraut	44	Flachs Dotter	167
Erdmoren	193	Fleder Mauß	375
Erd-Ruß	97	Flecken Blume	74
Erdpin	126	Flöh Kraut	90
Erdschocke	70	Fœnum Græcum	194. 195
Landiſche Erdschocke	ib.	Frantiſche Erdpin.	126
Von Jeruſalem	77	Frantiſch Wurmsaamen	82
Wilde Erdschocke	69	Frauen Nabel	207
Erd-Spinnen Kraut	229	Froſch Biß	217
Erlen	269	Fuchs Gauß	350
Eſchlauch	220	Fuchs Schwanz	249
Eſchwurz	122	G.	
Eſpen	272	Gänſe Diſtel	59
Eule	358	Gänſe Fuß	55
Nacht Eule	ib.	Gänſe Zung	57
Egſtein	24	Galgan	241
F.		Gallapffel Baum	267
Färber-Baum	304	Gallywurm	321
Färber-Laub	ib.	Gamanderlein	114
Falſcher Diptam	122	Garnat	331
Falſch Süßholz	193	Garnel	ib.
Feigen-Baum ejusque ſpe-		Gauch Haber	248
cies 274 & ſeqq.		Geelgorſt	357
Feld Cypreſſe	126	Geilwurz	237
Feld Kletten	101	Geiß-Eibiſch	365
Feld-Lauch	220	Geiß-Fuß	96
Feld-Münze	124	Geiß-Gras	ib.
Feld-Rapungelchen	90	Geiß-Klee	314
Feld-Zwiebel	224	Geiß. Indianiſche	365
Felſen Saturnen	111	Gelbe Archangel	123
Fenchel Blumen	211	Gelbe Ochſen-Zunge	106
Fenchel Kraut	95	Gelbe todte Neſſel	123
Rieſen-Fenchel	93	Gemſen Wurz.	65
		Gen.	

Register.

Gentianella	149	51	
Gersten Tzwalch	248	51	273
Gespel Doru	312	Haag Bünche	267
Giwig	347	Haag Eiche	277
Glied Kraut	117. 123	Haag Dorn	247
Glöcklein. Covendry Glöck-	lein 153	Haber	248
Gold-Blume	77	Tauber. oder wilder	248
Goldblume mit Metterkraut		Haber Tzwalch	248
Blättern	78	Häher	354
Goldwiesen-Blume	146	Hæmioniatiss	46
Gras	38	Hals-Kraut	152
Färber Gras	209	Wurzel	ibid.
Geiß-Gras	96	Hahnen-Fuß ejusque speci-	es 127 & seqq.
Hahnen-Fuß Gras	250	Gras	250
Meer Gras	38	Hahnen Lämcken	186
Parnasser Gras	208	Hahnen Kopff	ibid.
Nied-Gras	243	Hammel Korn	245
See-Gras	38	Hämserling	354
Grosse Anemonen Rößlein	132	Hase. See-Hase	327
Basilien	22	Hasen Klee	189
Bauren Sempff	169	Hasen Ohrlein	102
Docken-Kraut	76	Hecken Nessel	120
Gartenquendel	112	Peterfilge	102
Klette	76	Hedderich	164
Pfeil-Kraut	131	Heidel-Beer	281. 277
Polay	22	Heiden Isop.	204
Spehr-Kraut	127	Heiden Korn	53
Spehr Wurzel	128	Heidenreich	164
Stern Meyer-Kraut	103	Heilwurzel	94
Taube Nessel	120	Hemmerling	357
Wund-Kraut	66	Herk. Gespann	125
Grünstein	12. 14	Heuting	336
Gulden Alderklee	198	Himmel Zucker	339
Gulden Moos	48	Himmel-Schlüssel	213
Gulden Wund-Kraut	66	Himmel Thau	249
Günsel. Gulden-Günsel	204	Hiobs Thränen	247
Sonnen Günsel	ibid.	Hirsch Brunst	43
Steig Günsel	189	Hirsch Holder	298
		Hirsch Schwamm	43
		Did 2	Hirsch

Register.

Hirsch-Wurzel	93. 102	Jonquillen	223
Hochel	331	Iris	228
Hörliß	223	Isercken	354
Hörnfen	ib.	Iſop. Winter Iſop	110
Hohlbrod	350	Heiden Iſop	204
Hollauch	220	Italiänisch Andorn	121
Honig Stein	11	Bohne	182
Honigwurzel	97. 109	Burdorn	298
Hornfiſch	334	Erd. Kiſer	126
Horungs-Blumen	223	Erdpin.	ibid.
Houting	340. 341	Melilot	197
Hufflattig	68	Jucca	233
Huhn	356	Jujuben	286. 290
Türkhuhn	356	Junkerlein	341
Haſelhuhn	ib.	Jungfern Ancker	131
Türkfiſch	ib.	R.	
Welſchhuhn	ib.	Käſer	324
Humber	331	Kalbs-Maul	154
Hundfiſch	344	Karten Diſtel	83
Hundshoden	237	Kazen Leiterlein	45
Hunds Köhl	49. 215	Kazen Schwanz	243
Hunds Knoblauch	220	Kaulpars	342
Hunds-Kraut	49	Kayſers Salat	83
Hunds-Zunge	109	Kellers Hals	275. 292
Hyacinth	224	Kieſelſtein	29
		Kirſchen-Laurier	288
J.		Stein Kirſchen	ib.
Jacobs Kraut	67	Vogel Kirſchen	ib.
Leiter	216		
Iber-Baum	286	Kiwiz	347
Ibiſch	146	Klee ejusq; ſpecies	189 & ſeqq.
Igel. See Igel	331		
Igels-Knoſpen	243	Klette. Acker-Kletten	102
Ignatius-Bohne	302	Feld-Klette	101
Ileke	375	Groſſe Klette	76
Immen-Kraut	112	Knabenkraut	238
Indianiſch Brod	261	Knoblauch ejusque ſpecies	220 & ſeqq.
Erbsen	183		
Feigen	280	Körffel. Kletten-Körffel	101
Indianiſche Hirſe	246	Nadel-Körffel	96
Johannis Kraut	205	Spaniſch-Körffel	99
		Roch	

Register.

Dd 3

Register.

Manns-Treu	88	Mengelwurk	53
Dreyblätterichte	88	Mergel	10
Marck	10	Mergen-Rößlein	200. 201
Aschfarben	10	Merl	350
Fleischfärbicht	10	Merken-blumen	223
Margen-Rößlein	200. 201	Messpilen mit drey Steinen	278
Marien-Würmchen	325	Mexico-Saamen	51
Marmor	30	Meyer/ unechter	103
Maßholder Baum	305	Kraut	ibid.
Maßwenh	358	Weisser	ibid.
Maßichkraut	118	Wilder	ibid.
Maulbeer		groß Stein-Meyer-	
Feigen	274	Kraut	103
Maul-Esel Farrenkraut	46	Meewe	350
Mäuse-Gerste	248	See-Meewe	ibid.
Korn	248	Milch-Glöcklein	152. 153
Schwänklein	130	Kraut	173. 109
Medick-Heu	197	Stein	11
Meel-Baum	293	Wicke	193
Meelbeer-Baum	277	Wurk	157. 194
Meer-Anthyllis	190	Mohn/gehörnter mit gelben	
Meer-Burkel	54	Blumen	171
Meer-Cob.	337	Langköpffiger	171
Engel	343	Stachlichter	172
Fichte	268	Wilder	171
Gewächs	54	Mohr-Kümmel	93
Gigel	349	Molch/Wasser-Molch	364
Graß	38	Moluckische Nüsse	308
Linsen	39	Moly	221
Moos	40	Mondkraut	149
Schley	341	Mondveiel	150
Schwein	345. 370	Moosbeeren	141
Trauben	301	Kelchmoos	44
Melancholey-Distel	71	Morcheln	43
Melanhan-Äpfel	138	Motte	326
Melilote Italienische	197	Mottenkraut	216
Melte stinkende	55	Mühlstein	29
wilde	55	Münchsappen	146
Memphisstein	33	Münze/	

Register.

Münze/ Ufermünze	124	wilde	240
Feldmünze	ibid.	schmalblättrichte	144
Krausmünze	117	schwarze	240
Pfeffermünze	115	Norwegische Brombeer	135
Wassermünze	116	Ruß/Bezoar/Ruß	308
Musa:baum	265	Erduß	97
Muschel	329	Moluckische	308
Mutterkraut	194	Spanische	225
Echt Spanisch Mutter:		Virginianische	283
Kraut	100	D.	
Mutterwurz	125	S chfen:Augc	78
Myrien:baum	307	Zunge/gelbe	106
N.		Stein:Schfenzunge	107
N abelkraut	207	Wall:Schfenzunge	106
Commer:Nabelkraut		Delbaum	257
	214	Dhnlat	239
Nachtbeer	140	Ohrwurm	322
Nachtigall	352	Drant	154
Nachtschatten		Orientalische Rheinblumen	66
Baumichter	137	Osterluccey	155
Schlafmachender	140	p.	
Tödtliche	139	P almbaum	257
Wald:Nachtschatten	139	Stein:Palme	262
Nackete Gerste	245	Panax:Kraut	94
Nackete Huren	226	Pappelbaum Lybischer	272
Nadel:Körffel	96	Weiden weisse	273
Narcysen	223	Pappier:Ried	241
Narrenkolben	243	Parnasser:Graf	208
Natterwurz	235	Pastinack/	
Regelein ejusque species		Wasser:Pastinack	98
198. 199 & seqq.		Perckfisch	33. 44
Indianische	79	Persierbaum	289
Nessel:baum	281	Peterlein	101
Hecken:Nessel	120	Berg:Peterlein	101
Grosse taube Nessel	ibid.	St. Peters Korn	245
See:Nessel	328	Peters Schlüssel	213
Todte Nessel	120	Petersilge/ Berg:Peterilge	93. 101
Niedriger Andorn	121	Dd 4	Hecken:
Niesewurz/ breitblättrichte			

Register.

Hecken-Petersilge	102	Rappen	340
Wilde Petersilge	98	Rancke	165. 208
Pfau/See-Pfau	341	Raupenkraut	192
Pfefferfisch	334	Raute/ Wiesen-Raute	91
Pfefferkraut	110	Wilde Raute	179
Pfeil-haupt	130	Ratte	373
Pfeil-kraut	131. 234	Regenbogenfisch	341
Pferde-Schwanz	45	Reiger/ schöner blauer	346
Weiblein	45	Stern-Reiger	346
Pflockwurzel	144	Reiner	366
Pfriemen-kraut	312	Reiniger	366
Phillyree	292	Reilmass	373
Phosist	42	Renneschier	373
Pilze	42	Rennthier	ibid.
Pimpernisse/Teutsche	303	Reiß/ Teutscher Reiß	245
Plantain-baum	265	Reißiger Freude	131
Plöke	336	Rheinblumen / gelbe	82
Poconien-weiblein mit weiß-		Gelbe breitblättrige	66
sen Blumen	143	Orientalische	66
Poley/ Stein.Poley	121	Rheinfaren/weisser	79
wilde grosse Poley	122	Reseda	208
Potatoes Spanische	151	Retlich/ Wasser-Rettich	166
Port-See-Saltz	4	Rhodieferwurk	141
Portulac/ wilde	206	Ried	251
Probier-Stein	30	Graß	ibid.
Purgierende Distel	172	Roche	343
Glachs	212	Gifft-Roche	343
Purpur-Graß	196	Stachel-Roche	ibid.
Wurk	196	Roddow	336
Q.		Rödelkraut	155
Qualster	324	Rohr/Aromatisch Rohr	251
Quappe/ See-Quappe	337	Bambus Rohr	252
Quendel/ Cronen-Quendel	112	Cyperisch Rohr	250
Garten-Quendel	112	Dommel	346
R.		Drachenblut-Rohr	252
Rab	340	Groß Rohr	250
Raden	200	Hählein	349
		Pfeil-Rohr	252
		Schreib-Rohr	250
		Röß-	

Register.

Rößlein/		Saltz Gruben	3
Adonis-Rößlein	129	See-Saltz	4
Anemonen-Rößlein	132	Saalpflaster	28
Stein-Rößlein	151	Saamkraut	54
Weiden-Rößlein	172	Saamen / Canarien-Saa-	
Röthe / Kleine Röthe	104	men	246
Rosen-Lychnis	199	Sorgsaamen	ibid.
Wurz	141	Springsaamen: Kraut	
Ros / Meer-Ros	370		255
Wall-Ros	ibid.	Sammetblume	79
Rosmary / Poeten-Rosmary	282	Sanamunda	292, 293
Ros / Schwanz	45	Sandstein	26
Rothbart	338	Sardonier	32
Rothbrüßlein	352	Saturey	110
Federn	336	Feld-Saturey	111
Fisch fliegend	338	Spizige	111
Rothe Gold-Lilien	219	Winter-Saturey	110
Rothkälden	352	Sau-Castanien	97
Rothblätterichte Kengel-		Saugend Fisch	333
wurz	52	Sau Todt	55
Marmorstein	30	Schabe	326
Rothscheer	335	Schabenkraut	216
Stein	207	Schastinsen	315
Ruben	163	Schafftheu	45
Candische Rübe	163	Scharley	118
Rothe Rübe	254	Aethiopische Scharley	119
Schwarze Rübe	ibid.	Breitblätterigte wilde	
Wilde Rübe	162	Scharley	119
Rüster	305	Waldscharley	119
Ruttelweyh	358	Scharffe Winde	136
S.		Schartenkraut	75
Sadaney	110	Schatten-Fisch	339
Sagebaum	271	Scheide / Scheiden	333
Sagonbaum	261	Schieferstein	22
Salep	237	Schierling grosser breitblät-	
Saltz auff Saltz	16	terichter	99
von Neu-Castel	4	Wasser-Schierling	99
Pfannen	4	Schiffhalter / Schiffhemmer	333
		Schild:	

Dd 5

Register.

Schildbesem-Kraut	168	Schwam	40 42
Schläfer	344	Fälicht unechter	41
Schlaffmachender Nacht- schatten	140	Gesprenckelt unechter	41
Schlange / Indianische		Grosser Staub voller	42
Hauptschlange	359	Harter unechter	40
Schlangen-Knoblauch	220	Hirsch-Schwam	43
Schlangenkraut	235	Röhrichter unechter	41
See-Schlange	333	Schwarze Riefewurz	143
Schleiffstein	30	Schwarzschwanz	340
Schlingbaum	293	Schweintresse	170
Schlottblumen	133	Schwertel	225
Schlüsselblumen	213	Großblätterichter	228
St. Peters Schlüssel	213	Ried	243
Schmalblätterich Bocksdor- fen	114	Schwindelwurz	65
Moly	144	Scorpionskraut	192. 312
Riefewurz	221	Scorpfisch	342
Schmelzblau	22	See-Alraup	337
Schmeerwurz	153	Ball	229
Schnecke bräunlichte	330	Brachsen	359
Grosse rothe	320	Drache	ibid.
Schwarze	321	Gras	38
Schnee-Tröpflein	158	Grün	253
Schnepff	347	Hase	327
Holz-Schnepff	347	Leberkraut	39
Schnepff-Huhn	347	See-Lunge	327
Schnepfflein	353	Pfau	341
Schnittlauch	220	Pferd	370
Schloßwurz	227	Quappe	337
Schotendorn	314	Ros	334
Wilde Schoten	311	Schwein	370
Schreib-Rohr	250	Sternkraut	65
Schuppenwurz	239	Wege-Gras	206
Schwaden-Gras	249	Seneblätter falsche	315
Schwalbe / Indianische		Senff Arabischer	167
Wasser-Schwalbe	352	Grosser Bauren-Senff	169
Mauer-Schwalbe	ibid.	Seiffenbeeren	287
Rhein-Schwalbe	ibid.	Seps	363
		Sesamoide's Kraut	62
		Semen:	

Register.

Sewenbaum	271	Staar	357
Siegmurk	220	Stachas Blumen	82
Sommerwurzel	238	Stärke. Blaue Stärke	22
Sonnenkraut	61	Stachlichte Leckriße	193
Groß Sonnenkraut	59	Stachel Schwein	371
Sonnenblume	76	Staudel Beer	281
Günsel	204	Staudicht Gamanderlein	
Wende	108. 109		114
Wirbel	58	Nachtschatten	137
Wurzel	238	Stechdorn schwarzer	294
Spanische Staudelbeer	281	Deutscher	294
Körffel	99	Eiche	ib.
Muß	225	Stechende Winde	136
Pfriemen	311	Steck Rüben	163
Wegebreit	180	Steinbeeren	135
Spargen/ Dorn Spargen		Brech des Dioscor.	113
	140	Matthioli	201
Wilder Spargen	ibid.	Englische	56
Stein Spargen	ibid.	Bock	365
Speck Mauß	375	Büchen	273
Spehrkraut	127	Günsel	180
Wurk	128	Klee	197
Spelt	245	Kohlen	31
Spiel Spelthen	199	Linde	292
Sperberbaum	277. 278	Marck	10
Spehr Distel	84	Stein Ochsen Zunge	107
Kleine Spehrdistel	86	Palme	267
Spizige	85	Phrygischer stein	23
Spicanarde	89	Polen	121
Spiel Spelten	199	Rößlein	292
Spießkraut	234	Spargen	140
Spinne	321	Sandstein	26
Spinnenkraut	229	Sternstein	31
Spiræa	304	Stralstein	31
Spiren	352	Thracischer stein	13
Spizichte Satiren	111	Stendelwurk	227
Sprehe	352	Männlein	237
Springsaamentkraut	255	Königlich Stendelwurk	238
Stabwurk	82	Stern	

Register.

Stern aus Bethlehem	224	Wiesen Zeitlosen	226
Distel	73	Trag-Dosten	113
Stern Zucker	339	Tragun	83
Kraut. See: stern: kraut	65	Triller	164
Sternstein	31	Türkisch	34
Stiegliß	353	Türkische Bohnen	182
Stockfisch	335	Kresse	167
Storchschnabel ejusq; spe-		Tulipe Gelbe	223
cies 210.211		Twalch	248
Stralsstein	31	B.	
Strauchichte Hirschwurzel	102	Beiel. Mondveiel	149
Streich Kraut	154	Beilfiert	343
Streubel wurk	239	Venus Kamm	96
Studenten Blume	79	Strahl	96
Syrisch Mastichkraut	118	Viehbeuge	141
Zucker Wurzel	97	Viel Fuß	321. 322
Z.		Violen. Abend: Violen	149
Zaback	148	Weisse Winter: Violen	149
Zaubenkraut	51	Virginianisch Potatoes	138
Zaube	120	Unecht Bockskraut	109
Zaube Messel	349	Uechte Eschwurk	122
Zaucher	16	Johanniskraut	205
Langschnäblicher	271	Uechter Mener	103
Taxus Baum	354	Unholdenkraut	310
Thale	94	Ulmbaum	305
Thapfier	201	Vogelbeer Baum	276
Thaubeer	166	Vogel Fuß	191
Theriacs Wurm: saamen	354	Vogel: kirschen	288
Thole	13	Kraut	207
Thracischer stein	336	Milch	224
Thunin	162	Pfote	191
Thurm Gemff	373	Boßen stert	249
Tieger. Tieger: Thier	III. 112	B.	
Thymian ejusq; species		Wacholder Baum	270
Tödelliche Nachtschatten 139		Wachs: Aderu	29
		Wald: Hirse	156
		Holder	298
		Nachtschatten	139
		Näge:	

Register.

Nägelein	157	Glaß-Weiden	273
Nebe	131	Weidereich Mößlein	173
Auffrechte Wald-Nebe	132	Weißdorn	277
Breit- blätterichte Wald-Nebe	131	Weisser Enzian	102
Wall Ochsen-Zunge	107	Weisse-Feld-Zwiebel	224
Stroh weiß	103	Weiß Ballstroh	103
Wurz	180	Wiederstos	200
Warmstein	28	Winter Viole	149
Wasser Andorn	117	Weizen Spelt	245
Brunnen Wasser	3	Weller/Wells	333
Brunnen-Wasser Andorn	121	Welsche Linsen	315
Eppich	98	Welscher Kespel-Baum	278
Fenchel	100	Wespe	322
Fluß-Wasser	3	Weyrauch's Wurz	95
Händleins Wurz	238	Wexstein	30
Hahnen Fuß	127	Wheittings	335
Huhn	347. 348	Wicken. Gelbe Wicken	184
Kolben	243	Yedrisen Wicken	195
Krähen-Fuß	127	Rothe Wicken	184
Linsen	253	Vogel Wicken	188
Münze	116	Wilde Wicken	185
Pastinack	98	Widwol	357
Regen Wasser	5	Wiederstos Weisser	200
Rettich	166	Wiesel. Wieselchen	374
Schierling	99	Wiesen Raute	91
Schne-Wasser	5	Saffran	226
See-Grün	253	Zeitlosen	226
Wegebreit	180	Wilde Basilien	121
Grosse Wegebreit	206	Landische Rüben	163
Spanische	180	Wilder Demuth	112
Wegedistel	73	Kohl	162
Wegerich	180	Wilde Richern	195
Weiden-Baum roth	272	Kresse	170
Weidendorn	294	Kuh-Weizen	156
Gelbe Weiden	273	Wild Laub	222
Glänzende Weiden	ib.	Merrettich	164
		Wilder Meyer	103
		Mohn	171
		Portulac.	206
		Wilde	

Register.

Wilde Rancke	165	Wurm: Saamen	Fransch	81
Scharley	119			82
Wild Sperberbaum	277	Grüner		166
Thymian	112	Theriacks	Wurm: Saamen	233
Wilde Wicken	185			
Zieser Erbsen	195			
Winde scharffe oder stechende	136	Ucca		239
	110			
Winter Isop	165	3. Ahn kraut		239
Kresse	108	Stoche kraut	Spanisch.	99
Majoran	119			226
Salbey	110	Zeitlosen		356
Saturey	149	Ziemer		316
Violen	220	Zimmet Baum		195
Zwiebeln	135	Zieser Erbsen		344
Wolcken Beeren	42	Zitterling		272
Wolffs Fuß	129	Zitter Pappeln		234
Wolffsklaunen	174 & seqq.	Zittwer		275
Wolffs Milch ejusq; species	129	Zungen-Blat		97
Wolffstwurf	215	Zucker Möhrlein		ib.
Wollkraut schwärzlicht	ib.	Rüblein		151
Mit weissen Blumen	73	Peruvianische		77
Wollichte Distel	189	Zucker Wurzel	Indianische	97
Wundt Kraut	66	Syrische		240
Groß Gilden Wundt Kraut		Zwey-Blat		

C R D E.

